

Магазинче за убийства

сборник разкази и новели

Автор: Фани Цуракова

Съдържание:

Магазинче за убийства (новела)

Пазителката на дъба (разказ)

Примамка (новела)

Издирвано лице (новела)

Не вечеряй с непознати (разказ)

Подходяща секретарка (разказ)

Сам дойдох (новела)

Лош ден в долината (разказ)

Добър автор (разказ)

Мокра поръчка (новела)

## Магазинче за убийства

- Не се страхувайте, не се страхувайте – каза мъжът, като отвори широко вратата и заситни назад. – Няма от какво да се страхувате, мъжете на моята възраст вече са направили онова, което им е било писано да направят. Сега най-много, с което можем да пристъпим законите, е да откраднем парче колбас от някой супер, госпожо... Влезте, влезте – мъжът беше дребен, загърнат в огромна жилетка.

Тя само веднъж преди това беше минавала край къщата. Излезе да разходи кучето, то подгони сърни насам, те се изкачиха на върха на поляната, после прескочиха поточето и така и тя се озова на една улица, свършваща до обраслите му с храсти брегове.

Уличката бе съвършено малка, нямаше дори павета или асфалт, нечия лека кола бе направила коловоз, около който бяха наредени десетина къщи, повечето недобоядисани и недостроени, защото общината щеше да строи на тяхно място блокове. А къщичката, в която сега влезе, беше последна от редицата, единствената стара, отделена от поляната с поточето.

Разбира се, след като получи предложението, тя дойде да огледа мястото, сякаш по къщата можеше да научи нещо повече за собственика ѝ, но тогава мина от горната страна – по панорамния път и не успя да види много, защото разстоянието беше голямо, за самият двор бе зашубрен. К Не посмя да стъпи на улицата – неприятно ѝ беше, страх я беше, защото не бе споделяла желанието си с никого, а старчето някак си знаеше за него. Нещо повече, беше уверен в това желание, за да си позволи онова, което направи. Тя се страхуваше, че ако мине по улицата и той я види, може да го приеме като признание, да го използва (той или някой друг) като улика, като доказателство. Сега, влизайки в антренцето, жената беше твърдо решила да не се възползва от предложението, а само да поиска обяснение, да си изясни откъде този съвършено непознат човек беше разбрал. Даже смяташе за разумно да изчака малко, да види дали няма да получи още една покана, още едно “рекламно листче”, както го беше нарекъл мъжът, когато го бутна в ръцете ѝ. Защото в края на краищата бе възможно да е направил грешка, да я е сбъркал с друга жена и така сама да се издаде, да се издъни глупаво за едно нещо, което даже не знаеше дали е решила да направи. Но вчера започна да прехвърча първия сняг и тя знаеше, че е тук, в подножието на планината, веднъж появил се, той не се бави, че тук земята няма откъде да взима топлина и след ден-два ще бъде покрито с бяло, което посочва следите, отбелязва обувките, води към мислите и намеренията на човека. Това за следите и за снега и хрумна, когато на връщане от работа пътуваше с трамвая и някак си се зарадва на този довод, видя ѝ се много важен, затова мина по панорамния път, но вместо да се спусне от другата страна на поляната към тяхната къща, тръгна през самата поляна и пресече поточето пред къщата на мъжа. Обувките ѝ се изцапаха, поляната винаги беше мочурлива, но сега оскъдния сняг съвсем я беше разкалял. Тя реши, че ако някой забележи обувките ѝ, обезателно да признае, че е минала през поляната, щеше да

обясни, че просто ѝ се е дощяло да мине оттам. А ако някой я види да влиза в къщата на мъжа, да не отрича, а да каже, че е ходила да го пита дали не продава яйца, защото, когато кучето подгони насам сърните, видя в двора на къщичката да се разхожда кокошка.

- Ще се съблечете ли? – попита дребният човек. – Да не ви стане студено навън.... Въпреки че вие едва ли сега ще решите да купите стоката... Човек трудно се решава на такова нещо, пък е и скъпичка, не мога да кажа, че продавам евтино...

- Не, благодаря – каза тя.

- Хи – хи, така е жените, особено, когато идват за първи път, не се събличат. Хи–хи, споделял съм и с други търговци, не на стока като моята, разбира се, такива като мен, не че искам да се хваля, но такива като мен са малцина... Та те са ми казвали, че жените са по-трудни клиенти, нерешителни някак си, колебаят се. Сигурно, защото на женската душа ѝ се искат много неща наведнъж и ѝ е трудно да прецени какво най-вече ѝ е нужно, а?

Къщичката беше съвсем малка. Долу от антрето през една полуотворена врата се виждаше кухнята, имаше и други две, затворени – приличаха на врати на килер и тоалетна.

- Ето тук – продължи любезно и малко напевно мъжът, - ето тук е кухнята ми, а горе, ако сте така любезна, горе е работният ми кабинет, или магазинчето, хи-хи, както предпочитате да го наричате, и скромната ми спалня... Да ви покана в кухнята не е удобно, хи-хи, аз и горе мога да ви почерпя с кафенцето, и горе имам кафениче, защото вече на моите години не ми се качва и слиза по няколко пъти, а аз обичам да си пийвам кафенце, изобщо не ми пречи на съня, не зная вие как сте?

- Обичам кафе – каза жената.

- Хи-хи, така и предполагам. Веднъж ви видях, мъкнехте цяло кило кафе, рекох си, ето ти още една сродна душа, хи-хи, ще ме извините, че съм ви шпионирал, но търговията ми го изисква, трябва да се наблюдават хората, не е толкова лесно човек да си намери клиенти. Ето вече бях започнал да мисля, че вие няма да дойдете, и толкова идеи, толкова труд ще отидат напразно... Ето тук, малко завойче, внимавайте, стълбата е тясна, а това стъпало малко е хлътнало, от работа не ми оставя време да се заловя с него... Но какво ще кажете, така със скърцаща, дървена стълба е даже по-добре, говори някак си, знаете ли, под краката на различните клиенти говори различно.

- Смути ме вашето писмо - каза жената с попрегракнал глас от възмущение, като пристигнаха на горната площадка – също дървена, с малко парпетче към стълбата. Имаше и две врати – вероятно към кабинета и спалнята. Едната бе леко открехната и се виждаше стена, пълна с плътно подредени, чак до невисокия таван книги.

- Сега ще поговорим, сега – каза старчето, защото съвсем ѝ беше заприличал на старче, когато гледаше отзад, по стъпалата, изхлузените му панталони.

- Ето тук, моля – той доотвори открехнатата врата.

Стаята бе неголяма, с пречупен покрив в задната част.

По-голямата част от нея, бе заета от огромно бюро, отрупано с книжа, моливи и химикалки, имаше още пишеща машина и фотография на жена, поставена в старомодна, сребърна поставка за снимки. Зад бюрото имаше библиотека, достигаща, както и в другата стая до тавана. Тя бе разделена на две части: едната се състоеше от рафтове, на които имаше книги – медицински, химия, физика, ботанически справочници, доколкото успя да се огледа, другата част от библиотеката, се състоеше от малки шкафчета, както библиотечните картотеки, но за поне три-четири пъти по-големи картони. Върху всяко от шкафчетата бе залепено листче с буква и две цифри. Пред бюрото бяха поставени две стари кресла, покрити с тъмни, вълнени одеала, а между тях бе притисната малка, кръгла, дървена, с поолющен фурнир масичка, върху която бе простряна кутия с луксозни шоколадови бонбони.

- Седнете, седнете за минутка – каза мъжът, или старчето – той някак си ту й се виждаше млад, ту ужасно стар, просто зависеше какво гледа у него. – Само един момент, някои клиенти са недоверчиви, много недоверчиви и ужасно усложняват работата ми, но какво да се прави, хихи, занаят. Предпочитат да се разбираме чрез писма, тук тъкмо един ме пита за един детайл и аз трудно го намерих, един момент, само да довърша, просто два реда и датата, забравям вече, същината помня, не мислете, че можете да купите некачествена стока от мен, но ето на, ще затворя книгата и после ще има да търся откъде беше, откъде беше.

Старчето нахлузи очилата, които стояха до пишещата машина, и зарови дългия си костелив пръст в страниците до себе си:

- Така, хе-хе, човек трябва да се съобразява и със сезона. Всеки сезон, драга, предлага различно решение, задължава даже за различно решение. Хе-хе, ето този човечец сам в писмото си, описвайки навиците си и, разбира се, навиците на човека, за когото купува стоката, сам ми предлага идеята, той някак си я знае, сякаш я е изградил, обмислил е даже подробностите, защо иначе ще ми пише, иначе двамата ходели почти всяка събота и неделя в планината, дори когато времето не било хубаво, но някак си не смее да види намисленото. Хе-хе, такива клиенти са много лесни, в смисъл бързи, само с думи, под часове им казваш онова, което са ти загатнали в писмото, разрешаваш им го, може би, а?

Старчето затрака на разбитата машина.

- Така само за секунда, мила, само да не предозираме медикамента, мила.

Той пъргаво стана, обърна се към библиотеката и извади от там дебела, червена книга.

- "P", "p", ето го, не се усеща, когато го смесиш с храната, едно хапченце е напълно достатъчно... Хе-хе, хората нямат фантазия, госпожо, това е нещото, което най-много ме притеснява у тях, нямат фантазия и вършат престъпленията си, както са ги вършели и техните предци, не се учат, не мислят. Понякога ми минава през ум дали крадците не са по-интелигентни от убийците – и той я погледна над очилата, - а аз винаги съм презирал крадците, винаги съм ги смятал за по-долна категория, надявам се, разбирате какво искам да кажа...

Жената, седнала в креслото, кимна.

- А ето, какво показват последните години, погледнете дори само информацията, която достига до нас от вестниците – използва се електроника, лазери, дистанционно управление. И не техниката, мила, е съществено, не техниката ме кара да се възхищавам от тях. Друго е прозрението – те не си служат с един метод, те комбинират, това е новото, това е идеята, схващате ли?... Само да напиша на латински името на лекарството...

Старчето заситни отново, заобиколи бюрото, отиде до прозореца, под който имаше калъф на друга пишеща машина, вдигна я:

- Хе-хе, мила, вижте какво си купих от търговията втора ръка, съвсем здрава е, малко поизносена наистина, но не се печели кой знае колко от моята търговия, а не ми се иска да пиша на кирилица лекарствата, така нещата имат по-търговска стойност, нали? Аз това ви го издавам, защото сте съседка, секретна работа ви съобщавам с други думи. Във всяко нещо трябва да се усеща силата на предприятието, иначе клиентът губи вяра, а в нашата търговия той и без това е достатъчно недоволен.

Старчето се върна, натрака думата на листа, който извади от другата машина, след това го взе, прегледа го внимателно, издърпа едно от чекмеджетата на бюрото и пъхна лист там.

- След това, мила, ще напиша адреса, на специално място държа адресите, а след като завършим сделката, ги унищожавам, всичко трябва да бъде изпитано както трябва. Ето сега и от вас трябва да внимавам, това е както при лекаря – никога в кабинета не трябва да има по двама пациенти. Даже знаете ли какво измислих, нали всяко предприятие трябва непрекъснато да усъвършенства работата си, хи-хи, долу, нали видяхте, имам килер, намислих от него да избия една врата, още една външна врата значи да имам. Аз, разбира се внимавам, но може да се случи едновременно да дойдат двама клиенти, опитвам се да предвидя всичко, на търговията, както се казва, съм посветил живота си, но клиентът често се колебае, едва досами вратата, виждал съм го, след това се връща, пак идва. А не бива, като е позвънил, да не му отвориш, защото вътре имало друг, не бива да се връща човекът, захванал ли се е с търговия, трябва да умееш да не пропуснеш нито един клиент. Та заради това измислих варианта с втората врата, а там, в самото килерче, то никак не е малко, ще сложа и пейчица, ако случайно се наложи да изчака малко, да не стои прав човекът, мен ако ме питате, и списания, вестници е редно да се сложат на малка масичка отпред, закачалка трябва да има, котка дори трябва да се умилква в краката ви, странно животно е котката, мила, много странно, но да не се отплесваме. Хи-хи, всичко веднага трябва да се слага на мястото му, иначе става страхотна бъркотия.

Старчето стана от стола си, взе червената книга от писалището и с труд я намъкна между плътно прилепналите книги в библиотеката.

- Та не си продължих мисълта за грубостта, за неинтелигентността, ако щеше – продължи да бърбори той, докато се занимаваше с книгата на съвременния убиец. – Убива както прабаба си, въпреки че поне веднъж седмично по телевизията му показват как се разкриват престъпленията, каква техника се използва, колко хора тръгват по дирите му. Важното е, че

допуска съмнението, госпожо, съмнението. Първото, основното, което съм въвел в моята търговия, е да не се допусне съмнението. И това е предимството на нашата работа пред тази на крадците. Там няма как да не се допусне съмнението, защото една вещь просто изчезва или защото е загубена, или защото е открадната. А при човека не е така, човекът рано или късно умира, разбирате ли, поради вътрешни причини някакви, поради случайност. Една от най-естествените работи за него е да умре, госпожо, ето тази естествена негова особеност трябва да се използва, тя е голямата ни преднина пред крадците... Ненавиждам ги някак си — сгърчи се старчето, — отвращават ме, по-хитри са, безспорно, госпожо, по-ориентирани в света, но са примитивни нали така?

Жената кимна в съгласие.

— Ще ме прощавате, ако имате тази слабост...

Жената се изчерви:

- Никога.

- Ето, така и предполагах! — плесна с ръце старчето — И аз никога нищо не съм откраднал през живота си, освен веднъж, бях съвсем малък, може би второ или първо отделение. Минахме е баща ми край един сакат човек, продаваше семки на малка масичка, никога не ми купувах, уважаема госпожо, баща ми твърдеше, че били мръсни, а аз много обичах и значи, като минахме край масичката, аз си протегнах ръката и сграбчих пълна шепа. Детска работа, госпожо, защото започнах да ги ям веднага и баща ми, разбира се, ме видя и ме накара да ги върна на човека и да му се извиня. Голям срам, госпожо, голям. Оттогава нищо не съм откраднал, дори и хартия, листа за писане, химикалка от службата не съм пренесъл в дома си, работех много дълго, госпожо, като чиновник — това е най-точната дума — достигнах до завеждащ отдел в министерството... Пак се отклоних - седна той на мястото си зад бюрото и се усмихна приветливо. — Основното е, че почти всички методи за постигане па това, за което си говорим с вас двамата, са известни. Новото, госпожо, моята оригинална идея, благодарение на която ето вече пет години съществува моето магазинче, е, че съмнението възниква, след като тези методи се употребят над определена степен. До определена степен те трудно предизвикват съмнение, а нали това ви подчертах — най-големият шанс при убийството е (тази дума специално на мен ми звучи малко грозно), че то може да не се заподозре. Та, идеята ми, госпожо, вярвам ще се съгласите, че е добра, е: методите да се използват комбинирано, от всичко по малко, както всъщност правят не само съвременните крадци, но както и самите болести уморяват човека. Ето на, и тук от природата трябва ла се учим, драга. По наше време например беше модерна туберкулозата и както се оказа, че работата не била само в туберкулозния бацил, а и в още много, много други фактори, които се натрупват, докато човек се предаде... От всичко но малко, госпожо, така че да не се усети, че е използвано, е, разбира се, това изисква повече мисъл, повече наблюдение, но затова пък фирмата ми е известна. Пет години, госпожо, и нито един провал, нито един недоволен клиент, коя фирма ще се похвали с такъв успех? Ще си позволя да ви обърна внимание и на още един факт — аз работя сам, не се доверявам на никого, двама души при едно престъпление, госпожо, са

твърде много, а аз така и си мисля понякога — вероятно краят ми ще бъде от ръката ни някоя недоверчива личност, която не се възползва от услугите ми, от стоката ми, а след това ще я дострашее. Но от друга страна, това пък дава особена сол на професията ми, риск има, а и в края на краищата нали затова съм професионалист, за да предвидя всичко? Нима на психиатрите им е по-лесно, госпожо, знае ли човек какво може да се зароди в една изкривена глава? Ето, понякога във връзка с моята търговска дейност ми се налага да се докосвам до такава литература, ами аз че никога не бих могъл да работя такова нещо. При мен всичко е сигурно, аз работя със зрели, сериозни хора, които знаят какво искат, и да имат колебания, те си ги изясняват, преживяват, освен това, драга, при нормалния човек няма много възможности за действие и не е трудно да предвидиш кой път ще хване... Хе-хе, кафенцето щях да забравя, знаете ли, понякога с дни се ровя из някой случай, дълго, дълго работя и мисля, нямам право да излагам клиентите си и на най-малка опасност. И така, от време на време ми се дощява да поприказвам с някого, да му изкажа теоретичните си съждения, ако мога така да се изразя. Нали знаете, то аз съм като съвременните заводи - имам си институт с теоретични разработки и фабрика, където се върти, така да се каже, производството. И какво, продаваш стоката, доволен си от качеството ѝ, но ти се иска, рядко макар, да покажеш кухнята, особена наслада има в теорията, уважаема госпожо, в това да знаеш, че в работата ти няма случайност, няма напипване, няма емпиричност, а всичко е изградено върху стройна концепция. Ето, вие сте физик, ако не се лъжа?

— Да, да — отвърна жената.

— Хи-хи, това малко ще позатрудни работата ни, но малко, госпожо, защото престъплението никога не бива да бъде свързано по някакъв начин с професията. Един хирург например не трябва да си позволява да убива с нож, защото веднага, ама просто моментално, ще се разбере, че го е направил някой, който има опит върху тялото човешко. Хи-хи, нали ще ме извините пак, че съм ви шпионирал, ако стоката ми не ви хареса, ако се разколебаете (това вече си е ваша работа, нямам право да се меся), няма да ми плащате, за моя сметка си остава, така да се каже, въпреки че именно тази част от работата поглъща комай най-много енергия, докато накараш клиента да влезе в магазинчето ти и преди това, разбира се, докато се убедиш, че е сериозен, стабилен човек, който има мотиви, а не просто идеята му е минала през главата... Кафенцето, кафенцето, госпожо, нес ли предпочитате или еспресо, мога и турско, разбира се, да направя за вас... Еспресо, нали, то става хем най-силно, хем най-много прилича на кафе, вари се все пак, кафето трябва да се вари, да замирише първо, нали така, а това липсва при нес кафето.

Старчето отново се разбърза, наведе се зад огромното си бюро, отвори една от вратичките му и измъкна някъде от ниско кафеварка и кафе, напълни я внимателно, като личеше, че всяко движение му доставя удоволствие, затвори кафеварката и я включи в контакта зад себе си.

— Хей сега, госпожо, ще стане кафенцето и ще седнем да поговорим, за можем да се съсредоточим... По едно време знаете ли какво си мислех, драга, да започна да работя само с чужденци, мислех си, че

така първо клиентите няма да идват вкъщи и никакво съмнение няма да покълни в съседите, не че досега съм имал неприятности, не ме разбирайте погрешно, но човек заради това е човек, за да може да предвижда, да гледа в бъдещето, нали така? Щеше донякъде да ми е любопитно да се справям с техните поръчки, защото все пак друга страна, други нрави, други сезони дори, щях да прочета много, много страници, география щях ла науча... Не, не съм се отказал и не че нямам клиенти от чужбина, имам, госпожо, даже повече отколкото е разумно, защото се появи друго усложнение - тези от пощата дебнат, малко кварталче сме, пощаджийката ни, трябва да я знаете, е като говорещ вестник, ще започнат да се интересуват. Аз все ѝ разправям, че получавам писма от различни краища на света заради сорта - един сорт грозде, госпожо, действително съм създал един сорт грозде, твърде устойчив на маната... Не зная дали сте запозната с тези неща, аз по професия всъщност съм агроном, нали знаете за маната?

— Чувала съм — започна да се поотпуска жената.

— Но това, че съм агроном, рядко го споменавам, някак си несериозно звучи за търговията, в която съм се наел, а на вас ви го казвам, защото сме почти съседи, близки сме един вид. Макар че много ми помага - учили сме ботаника, много неща зная за дърветата, за болестите по тях и животните — професията ми се отблагодари с много идеи, госпожо. Колко години вече не я работя, а още дава плодове онова, което съм чел и разбрал от нея. Та мисълта ми беше за чужденците, отказах да се занимавам само с тях не единствено заради пощаджийката. В живия контакт има много удоволствие, в това да поканиш клиента в магазина има удоволствие. Иначе славата ти върви от уста на уста, вярно, хората с потни ръце си подават адреса ти, щастливи са, че не ги познаваш, звънят ти посред нощ, защото по някакъв неясен закон, госпожо, на много хора им се приисква да купят идеята, да я притежават именно нощно време, колебали са се дълго, а изведнъж точно тогава ги пришпорва, четири-пет часа, докато съмне не могат да изчакат. Но разговорът ни беше за живия контакт, той, госпожо, е нещо съвсем друго, съвсем друго е да видиш лицето на клиента, тогава и работата ти някак повече върви... Хи-хи, и не мислете, че на всеки продавам има клиенти, които ми вдъхват неприязън, на тях казвам, че не разполагам с подходяща стока. Имам право да го правя в края на краищата, нали, драга, имам, от това губи само моето предприятие, моята фирма, това съм аз, значи губя само аз. Когато след толкова години успях да остана без началник, имам право да си го позволя, нали, въпреки че ако се вгледа по-подробно човек, ще види, че и това върша в интерес на магазинчето, на фирмата. Не може, госпожо, безогледно да се продава от моята стока, не печалбата е единственото, към което се стремим, и избягвам на един и същи клиент да продавам по няколко пъти, досега, в петгодишната ми практика, ми се е случвало само два пъти, но това бяха особени казуси, а някои хора, госпожо, се овълчват, веднъж опитат от стоката и внезапно им харесва, някак по-весели ги прави, и пак тропат, един даже заплашваше?

— Това съпругата ви ли е? — попита жената, като посочи портрета върху бюрото.

— Не, не, госпожо, не, нямам никого, мила, вече нямам никого, така че няма от какво да се боите, за покупката ще знаем само двамата, не може да е женен търговец като мен, макар че вярвам, мила, на жените вярвах, защото така бях възпитан от майка си, и сега вярвам, защото ето тази жена, госпожо, ми доказа, че може да се вярва. И тя, милостива госпожо, тя ми даде идеята да отворя магазинчето, де у един мъж толкова инициатива, половин година преди да умре ѝ дойде тази идея. Хи-хи, май стана кафенцето ни, ето сега, секундичка още, хубаво мирише, нали, не можете да кажете, че търговията ми не е съвременна, ето, стокичката си сега ще ви покажа и вие ще я разгледате, ще се поколебаете (редно е, безспорно), ще си помислите и няма да се оплаквам, ако си тръгнете без да я купите, или ако решите друг ден да дойдете и отново и да я погледнете, аз съм си тук.

— За пари споменахте? — каза жената. — Тук пуши ли се? — додаде, като се огледа.

— Пушете, госпожо, пушете, аз самият не пуша, но обичам тютюневия дим, приятно ми е, ето сега, ей сегичка ще намерим едно пепелниче.

Той отново отиде зад бюрото, приклепна, така че се скри целия, бръкна някъде из долните чекмеджета и извади малко, кристално пепелниче за една цигара. Мъжът се колебаеше:

— Внимавайте, милостива госпожо, много внимавайте да не го счупите, това, един тефтер и една писалка са единствените ни общи вещи с нея — и той посочи снимката върху бюрото си. — Тук тя е на петдесет години — красива е, госпожо, нали, знаей, че пред други жени не е позволено да се говори за красотата на любимата, но тя вече е мъртва, а това прави нещата но-други, нали ще ме извините за неделикатността? Не знаей как е изглеждала на седемдесет години, не пожела оа отида и да я видя, беше парализирана десет години, драга, на легло в един старчески дом, защото нейната дъщеря не искаше да я погледне, но и там я издирих, не беше лесна работа, никак не беше лесно, почти цяла година съм водил кореспонденция, докато получа първото ѝ писмо, боже, какво щастие, беше, драга, боже какво щастие! Цяла година си писахме, всеки ден ѝ пишех, човек натрупва през годините, натрупва и има толкова неща да каже, не съм предполагал, че крия такива сили за писма, драга, през ум не ми е минавало. После, тя пак получи инсулт и вече не можеше да пише и тогава тя, пак тя, го измисли, невероятно беше, пълна с идеи, помолила една от сестрите да ѝ купи магнетофонче и много касети и ми прашаше касети с гласа си, госпожо. Вярвате ли, щях да припадна, когато за първи път я чух. Нищичко не се беше променило в този глас, госпожо, лъжа е, че жените остарявали, госпожо, те или се раждат остарели, или изобщо не остаряват. Та може ли да остарее една жена, на която от господа бога ѝ е дадено да гали, да люби с гласа си, нали ще ме извините, че го казвам точно така?... Захарчица искате ли, аз се отклоних, впуснах се в излишни приказки, това е от възрастта, от самотата, и най-добрият търговец може да се почувства самотен, нали? Не е хубаво да ви ги разправам тези неща, хората губят доверие щом прекалено опознаят някого или поне много хора се страхуват, че ще стане така, и мълчат, но аз си мисля, че

като ви разкажа тази част от моя живот, ще стане даже по-хубаво. Защото иначе вярно е, аз съм търговец, но при нашата търговия нещата са деликатни и може би така ще ви е по-лесно да говорим за вашите нужди, ще видите, че никой не е чужд на греха, та греховните мисли, колкото и да се стреми да е почтен, самият живот ги ражда тия греховни мисли, дела, госпожо, и ние им противостоим, доколкото можем, но не сме всесилни, не сме.. Хи-хи, любопитно ли ви е, госпожо, да не скучаете, всъщност, знаете ли, един доволен, много доволен клиент от Гърция ми е изпратил шише специална „Метакса“. Доколкото си спомням, не съм го наченал дори, да го отворим, да глътнем по глътчица, а? Вие миналата година по едно време попрекалявахте с алкохола и все конячец си купувахте, ще ме извините за шпионажа, но в интерес на работата — само тогава. „Поморие“ обичате най-много, нали така — на заплата и на аванс, а между тях, каквото има, хе-хе, жал ми беше, страх ме беше за вас по едно време, зимата точно, рекох си, няма да може да изпълзи момичето, жалко. Но пролетта ви помогна, драга, както и на много други живи същества, изплувахте. Тогава, като ви видях един ден да се изкачвате по баира с метлата и огромните пакети, си рекох: „Тръгна, тръгна напред момичето, току-виж търговията ми провървяла и из съседите!“ Да знаете как ме изморихте тогава, нали знаете, възрастните хора се чувстват малко отпаднали напролет, колко се изморих, докато незабелязано ви настигна и задмина по баира, а много ми се щеше, пръсках се от любопитство да видя дали из багажа ви някъде няма бутилка конячец, защото, ако имате, значи метлата е била случайна, а ако нямаше — познал бях, тръгнала бяхте, скъпа, да правите следващата крачка. Хе-хе, не зная дали си спомняте, но нямаше тогава коняк, чантичката ви беше една такава никаква, всичко, което имаше в нея, се отбелязваше...

Старчето пак стана от мястото си, но сега отиде до един шкаф в самата библиотека, който се оказа барче, отвори го и измъкна оттам метаксата.

— Имам и малко водка, драга, но едва ли, доколкото ви познавам, ще предпочетете...

— Да — каза жената, — но може би не беше разумно.

— Ще кажете нещо за службата — намигна старчето. — В службите напоследък често се пие, госпожо, по наше време чиновниците не пиеха така, само занаятчиите пиеха, и то след работа, но да не се отклоняваме, да не се отклоняваме.

— Вие смятате, че съм се решила на нещо страшно — започна жената, като изтръска пепелта от цигарата си в пепелничето.

— Опазил ме бог! — подскочи старчето, както наливаше в двете кристални конячени чаши. — Опазил ме бог, аз само предлагам, мила, виждам, че сте в нужда, че се терзаете, че се излагате на опасност, и само предлагам, нима не съм бил точен в рекламното си листче? Само предлагам, ако решите, само ако сте убедена, ще се възползвате от моето магазинче, което ще ви даде идеята как да го направите така, че да не ви заподозрат, това е основното. Престъплението губи смисъла си, госпожо, ако трябва да се изтърпява наказанието му. Е, разбира се, има хора, които именно заради наказанието вършат престъплението, за да изпаднат още

но-ниско, по ние не говорим за тях, аз ви казах, затова сам обичам да подбирам клиентите си, за да се убедя, че са хора уравновесени, решени, на които трябва само да се помогне да не ги разкарват по следователи. Дори когато няма доказателства, госпожо, дори когато си стопроцентово уверен, че не си оставил нищо, за което да се захванат, дори когато си убеден, че така е трябвало да бъде, и ако трябва пак ще го направиш, пак е трудно, госпожо, непрекъснато да ти се припомня за това, а хората много обичат да говорят за престъпления и години след това, дори да сте се укрили, пак ще ви говорят, затова е моята фирма, госпожо, за да няма съмнение, за да няма разговори... За ваше здраве, драга, за вашата красота! — каза старчето и вдигна с блеснало в усмивка лице чашата, като я държеше изящно за столчето.

— Красив цвят — каза жената, като отпи.

— Красив, красив, вярно, като кехлибар е, драга, съблечете се, ето, да ви помогна, ако искате, внимавайте, внимавайте, само моля ви се за пепелничето, да не се счупи, и аз веднъж така с палтото си ометох цяла табла с чинии... Бях започнал да ви разказвам, значи получавам една касета и тя, госпожо, ми казва: „Щом като редакторът ти е казал, че това прилича не на криминален роман, а на справочник за убийства, защо не отвориш магазинче за убийства? Толкова хора имат нужда от добре обмислена идея. Ето така ще можеш да пласираш всичките си хрумвания, да четеш едновременно и да печелиш пари. Защото — каза тя — идеите и в двата ти романа са блестящи, но безспорно са малко сухичко поднесени. Не знаая, мили (тя, уважаема госпожо, винаги се обръщаше по този начин към мен), дали имаме още много време и не бива да се унижават пред разни редакторчета, а така с магазинчето ще си осигуриш самостоятелност. Ти си горд мъж (точно така каза), ти си горд мъж и трябва да поработиш, та макар и в края на живота, си без началник, трябва, макар и накрая да им покажеш, че си могъл да се справиш сам!“

— Вие отдавна ли се познавате? -- попита жената, като гледаше снимката — една нито хубава, нито грозна, около петдесетгодишна жена, с прилична прическа и необикновено весел, буден, би казала и хитър поглед.

— Ех, госпожо, пийнете още глътка, ще налеем пак, чашките са малки, трудно е човек да се рови пред друг в миналото си, в част от миналото, впрочем, хем му се иска, много му се иска, а след като го направи, остава една особена горчилка и празнина в душата, нали, усещали сте го? Само внимавайте за пепелничето, хи-хи, хем ви го дадох, хем сега непрекъснато ви притеснявам, един истински търговец никога не прави така, но много малко търговци, госпожо, биха ви дали да си служите с толкова скъпа вещ. Изпрати ми тя тогава, драга, касетката, в която ми предлагаше да основем, защото тя живееше с мен, изоставяше тялото си там някъде в старческия лом и идваше при мен, тук, на толкова километри разстояние. И ми изпрати едно колетче с пепелничето, тефтера, изключителен тефтер, драга, мога и него да ви покажа, и писалката. “Това — каза ми тя — ще бъдат първите вещи в обзавеждането на нашата търговска кантора.” А аз се колебаех, винаги съм си бил такъв, отлагам ден за ден, отлагам и защото ме е срам че отлагам, се заравям в книгите,

уж че чета, уж че справки правя, така и ѝ писах: „Сега натрупвам материали, подготвям, оглеждам се за клиенти.“ Знаете ли какви бяха последните думи в касетката? „Ти си необикновен мъж. Аз те обичам, както нито за секунда не съм преставала да те обичам от онези наши дни. Съдбата, Политиката и Моралът пожелаха да ни разделят, но ние ще им докажем, че макар и съвсем накрая сме успели да се отърсим от тях и сме направили нещо напълно самостоятелно. Обичам те“.

Старчето стана и затътризи чехлите си към барчето:

— Още по една глътка, госпожо, изглежда действително остарявам, толкова много приказки, драга, но нека пийнем по глътка, аз рядко, много рядко си го позволявам, само на обяд пийвам по чашка червено. Ето, госпожо — каза той, като посочи към онази част от библиотеката, която бе заета с шкафчетата, — това е моята стока, две хиляди триста двадесет и три комбинации за убийства, уважаема госпожо, забележете; не начини, а комбинации, идеята, върху която, както имавте любезността да ме изслушате, се основава моята фирма. Атакувам обекта от минимум две страни, но най-много от пет до седем, повече от това не е нужно, видите ли някой лекар да ни изписва прекалено дълга рецепта, значи нещо не е в ред, най-доброто винаги е по средата.

Той зашари щастлив с ръка из шкафчетата:

— Но все пак едната от тези комбинации от идеи е основната. И благодарение на акцента на една от идеите съм успял да ги класифицирам. Ето, ето, кое например да разгледаме, мога, разбира се, свободно да ви ги покажа, защото те сами по себе си няма да ни свършат никаква работа, някой трябва да ги адаптира към конкретния случай. Като реклама, един вид, кое чекмедже драга, да изтеглим, ето това, да речем, а?

— Добре — съгласи се жената и старчето измъкна едно от шкафчетата. Вътре, като в библиотечните каталози, се виждаха наредени картончета, някои от които имаха разноцветни гребенчета и стърчаха над останалите.

Жената стана права.

— Хи-хи, не ставайте, драга, не ставайте, тук е тясно, аз сам ще ви го донеса.

Старецът измъкна чекмедженцето и отново заситни към масичката.

— „О“, „п“, „р“, изтеглили сме буквичките „о“, „п“, „р“. Я да видим какво пише тук? „Убийства на основата на съществуващо заболяване“, другото жълто картонче — „Убийства при използване на природна ситуация“, после — „Отравяния“. Хе-хе, кое искате да разгледаме подробно, ето тук трябва да махна едно листче от „Природна ситуация“, трябва да го махна, нали го препоръчах на човека, на когото току-що писах писмо. Веднъж използван, метода не го връщам обратно, не го унищожавам, а го премествам на друго място, в едно друго разделче: „Използвани убийства“, Хе-хе, какво си мислите сега, че съм възрастен, че може да ми се случи нещо внезапно, истина е, мила, истина е, но никой няма да направи връзката, защото, казах ви, силата при мен е, че не покълва съмнението, кой ще направи връзка между една естествена, напълно естествена или при трагични, но напълно ясни обстоятелства смърт и

картотечката на един старец, който, като не чете книги — чисти, като не чисти — майстори в работилничката си?! А адресите, както казах, унищожавам, тях не могат да ги намерят, дори да се усъмнят. Сигурността на клиента е основна задача на нашата фирма, драга, основната, смъртта на фирмата не е заплаха за клиента...

В този момент долу рязко иззвъня звънец.

- А?! — възкликна старчето. — Притъмня и започнах май да пристигат, аз какво ви казах, като притъмнее и най-много стока разпродавам, възрастен съм вече, обичам да си лягам рано и да чета нещо забавно... нали ще ме извините за момент.

Той стана и прегърна кутията с картончетата:

— Не, всъщност — някак си се засрами — тук ще я оставя, не, не ето тук — внезапно промени решението си и я сложи върху бюрото, възможно най-далече от жената.

— Само за секундичка, не се безпокойте, разбрали сме се, анонимността ще бъде запазена. |

Той изтича през вратата и ситните му стъпчици се чува надолу, по скърцащата стълба. Жената се послуша, долу се отвори врата, вероятно външната, и се чу приглушен разговор. Мина около половин минута и тя реши, че може да стане и да поразгледа тихичко, защото стълбата щеше да извести кога стопанинът ѝ се качва нагоре. Надигна се, подът бе постлан с поизлинял, но дебел килим и дъските не се огънаха. Направи крачка към бюрото, но с единия крак, така че веднага щом чуе шум да седне на мястото си. На бюрото разхвърляните листа бяха изрезки от вестници и списания, имаше още и едно медицинско списание по гастроентерология, от което се подаваше добре подострен молив, вероятно старчето имаше навика да си взима бележки или да подчертава, когато чете. Жената се осмели за още една крачка и се пресегна към кутията с картончетата. Отметна картичката със стърчащ отгоре надпис: „Убийства при използване на природна ситуация“. То беше жълто, непосредствено след него имаше розово картонче, на което беше отбелязано: „Убийство на море.1. В активен сезон.“ Следваха няколко бели картончета. Текстът на първото беше доста обширен. Жената зачете: „Тя не умее плува добре. Той, отличен плувец, я кара да навлязат навътре, като тя се крепи на раменете му, както са правили и друг път...“ Стълбата отдолу се обади, жената набързо подреди картончетата и на пръсти, старейки се да прикрие учестеното си дишане, се върна в креслото.

Старчето влезе с усмивка в стаята.

- Не се излъгах, драга, просто още сега, през зимата, ще се опитам да направя втория вход и чакалничката в килера — той потриваше доволно ръце, когато очите му се спряха на кутията с картончетата, лицето му се издължи, застина и той млъкна.

- Да-а-а — проточи след секунда, като да беше загубил мисълта си и задържайки „а“-то в уста, тръгна към другия края на стаята, към прозореца. Застана пред него, загледа се навън и замълча, макар някак да се усещаше усилието му да продължи разговора.

— Аз си позволих да надникна в кутията — сковано, но изговаряйки ясно всяка дума, заяви жената.

— Видях, да, да, много странно — обърна се старчето. — Не зная защо е така, ще ме извините, забелязахте значи, но не обичам да ми се наднича в кутийките, не зная защо, аз мога да ги чета, а не обичам да ги докосват, странност знаете някаква, срам изпитвам, като ги докосват, но нищо, драга, вие сте ми клиентка, смущавате се, искате да видите дали няма лъжа и измама, пари давате в края на краищата. Ето, това е моята работилничка. Искате ли да я видите? Вие впрочем вчера, като обикаляхте и гледахте от панорамния път, вероятно сте я забелязали, макар да не се вижда много от храстите — старчето се втренчи в жената, млъкна за секунда и продължи: — Но този път стана случайно, съвсем случайно, госпожо, съвсем случайно погледах през прозореца и ви видях да минавате и да гледате насам. Някак си станах, отидох и погледнах. Но не се изненадах, драга, това често се случва и то именно на следващия ден, след като са преспали с рекламното листче. И се зарадвах, трябва да си призная, като ви видях, стопли се сърцето ми, защото значи не бях сгрешил, можех да се надявам да ми станете клиентка. Всъщност всички, на които съм дал рекламни листчета, обикалят, госпожо, случва се някои от тях да не влязат, не може да се каже, че магазинчето ми с много привлекателно — стара къща, все пак, кърпи я, отляво отдясно, все си е стара. И един такъв сметна, че не може да купи нищо, дори идея, от човек, който в края на живота си живее в полусъборена къщичка, и реши сам да се оправя... Осъдиха го, госпожо, осъдиха го и мисля, това е втората година, която излежава. За децата е неприятно, помислете — майка им убита, баща им убиец! Два пъти ходих и му носих рекламни листчета, два пъти, при положение, че живееше далеч, труден човек беше, госпожо, и по кръчми ходеше, и понеже търговията ми го изисква, и там трябваше да влизам, а аз се изморявам някак си от толкова много хора. А му бях измислил нещо знаменито, нещо необикновено елегантно, но доверие нямаше той в хората. А доверието, скъпа — повиши глас старчето, — майка ти трябва да ти го даде, всички след нея даваме по малко или късаме по малко, но онова, което ни прави доверчиви или недоверчиви, го дава майката, с кърмата ли, с усмивката ли, не зная, но не е късна придобивка то... Та думата ми беше, че този човек нямаше доверие... Глътнете, глътнете си конячето и елате, ако искате да зърнете работилничката ми, тя едва ли ще ни притрябва за нашата обща задача, но да знаете, да схванете, че макар цялата работа да е скъпичка, то е, защото аз влагам част, боже, какво говоря, по-голяма част от парите, които припечелвам, в обогатяване на магазинчето. Ето тук, понякога много, много тънко ласо трябва да се направи, ключ някой да се доизпили, отливчица да се вземе. Ето, вие сте физик, ще разберете, едно зрънце радиоактивно вещество може да потрябва, от едно място на друго до се пренесе, една оловна кутийка ще трябва значи, ама кой ще я направи, инструменти са нужни, пък те струват пари, ето на, ако бях достатъчно богат, щях ли да държа всички тези шкафове, госпожо? Не, разбира се, сега модерните фирми, но какво да направя, като притежавам само едно скромно магазинче/ работят с компютри, та не бих ли могъл да цялата си

информация в компютър, който като го свързва тук и там, да сме съвсем, ама съвсем сигурни всички ние, че като се получи актът за смъртта ми, цялата информация ще бъде автоматично изтрита. Ето туй ми е мечтицата, а всички си имаме мечтица, госпожо, както знаете, и мога да ви призная, вие сте ми комшийка, мога да ви се доверя, при това някак си предизвиквате доверие, имам богат клиент отвъд океана, на него разчитам, от него мога да си позволя да взема повечко пари...

— Колко ще струва? — попита жената и старчето бързо впери в нея пъстрите си очи.

— Петстотин, госпожо, ако благоволите. Всичко влиза в сметката, и предварителната работа... до края, всичко... Половината бих ви помолил да внесете в момента, в който получите идеята, а останалата част, милостива госпожо, ще ми дадете, при условие че сте доволна от стоката, когато се усетите доволна, елате и ми се изплатете...

— Петстотин! — разчленено каза жената. — Петстотин!

— Точно колкото един аборт на черно, ако ми позволите...

Жената почервеня и очите ѝ загледаха остро.

— Прощавайте, прощавайте — Заситни към нея старчето и вдигна с две ръце ръката ѝ от масичката. Зная с какъв труд ги събрахте, не бива да се говори за такива неща на жените, зная извинете ме, от възрастта е, но трябваше да се уверя във всичко, понякога ставам много рано, безобразно рано за пенсионер, разхождах се от вашата страна и ви видях, тръгвахте за работа, видях ви как изтичахте по стъпалата на къщата, тичахте и се спряхте чак при дерето, там едва посмахте да се облекчите. Помислих си — кога една жена повръща рано сутрин и кога предпочита да не се върне едно-две стъпала и да влезе в дома си, а тича до дерето? Ще ме извините, мога и да греша, човек като си навие нещо на пръста и все му се струва, че всички факти подкрепят хипотезата му. Мога, разбира се, и да греша, вие ще ме поправите, ако трябва, но си помислих, че една жена прави всичко това, когато очаква дете, а не иска съпругът и да разбере... Защото онзи, госпожо, нали не ви наранявам много, като ви припомням тези безспорно неприятни подробности, ви каза, че ще прекрати връзката, ако сте бременна, нали?... Искате ли още кафенце, хи-хи, имам сифон, останал е от, ехе, от кои години, искате ли чаша газирана вода, как не се сетих по-рано, че може би ще върви с конячето! — и старчето отиде да се рови зад бюрото.

— Не знаех от кого съм бременна — каза прегракнало жената.

— Е, така е, така е сгърчи се старчето. - Но да не говорим за това, драга, да не говорим, с какво да ви развлека? Как се отплеснах, как съм неделикатен, човек се учи на грубост, мисля, че преди години бях по-деликатен, а може и просто от самотата да е, ето вече осем години, откакто завинаги си замина от този свят моята съпруга. Нямахме голяма любов, но добре живяхме, благодаря на съдбата поне за това. А тя беше бъбрица, не оставяше човек да се съсредоточи, да измисли нещо, то и сам, от друга страна, не го оставяше. Нямахме деца и тя, клетата, се беше впила в мен, за минутка не ме оставяше, страхуваше се може би да не я пренебрегна, пък то, госпожо, аз може би изобщо не бях идвал при нея, за да я изоставя... Хи-хи, вижте какви работи ви разправям за покойната си,

добра и хубавичка съпруга... Хей там бях — и старчето посочи с костеливата си ръка към снимката на бюрото със за първи път студен и огорчен глас. — Там бях, има категория хора, дето не умеят да се разделят, дето някой попада и сърцето им и това е — женят се, развеждат се, деца раждат, дума не обелват за човека, който е в сърцето им, но той всеки ден е в тях, шепти им, не ги оставя без сънища. Е, и аз за съжаление, може би за съжаление, защото това, драга, е вид наказание, съм от тези хора... И не се разделихме, ето на, петдесет години — войни, глад, граници, какво ли не, а не се разделихме, открий я някак си и ето — тя ми даде идеята, велик, умен мъж ме нарече, а покойната ми съпруга, макар да бърбореше, през ум не й минаваше, че мога нещо друго освен да подстригвам дърветата пролет и есен... И съм доволен, доволен, мисля, че и тя би била доволна, ако сега можеше да ви види тук, с цигара в нейното пепелниче.

— Няма да мога да намеря толкова пари — каза жената и като че се приготви да тръгва.

— Тръгвате, отказахте ли се?! — разтревожи се старчето. Помислете, драга, да обмислим, да решим казуса, ако се окаже, че задачката е сложна, бих могъл, разбира се, да смъкна от втората вноски, при това, нали наблегнах, втората вноски ще донесете само ако сте достатъчно доволна, по свое усмотрение, така да се каже. Много сте мила, не искам да ви загубя, решила сте се, по всичко личи, отдавна се занимавам с такива клиенти, фирмата ми е преуспяваща, ще се ядосате, ще прибързате, жените често прибързват, недообмислят и ще хлътнете, нека помислим — той лекичко докосна жената по рамото и я натисна обратно върху фотьойла. - Седнете, седнете си спокойно, а ако искате впрочем, да проверим дали у вас няма някой, сега, през зимата е лесно. Той нали веднага влиза в кабинета си, съблича палтото си и се запътва натам, ето, ето, елате — и старче пак се озова зад бюрото, откъдето измъкна огромен, стар бинокъл. — Примитивна работа, но ще ни свърши услуга, само елате в коридорчето. Той съвсем се разбърза и явно притесни, защото едва ли не тичаше.

- Питам за кабинета не за да ви подстрекавам, драга, а само защото холът не се вижда оттук, има дървета, все пак, а и къщата ви се пада малко в ниското... Въпреки че, хи-хи, нямате право да се оплаквате, наистина само в кабинета си кисне, сякаш нищо друго не го интересува. Елате, драга госпожо, елате отпред в антренцето.

Двамата излязоха, като старчето галантно отвори вратата и й даде възможност да излезе първа. Озоваха се в преддверието пред двете стаи. Точно по средата му имаше малко прозорче.

— Ето оттук, оттук — каза старчето и застана пред прозорчето.

— Сега, мила, само да го наглася. Вашата къща се намира лесно, хе-хе, има жени, които никак не обичат да им се наднича в къщата, винаги са със спуснати пердета — и през деня, и през нощта, а някои от тях дори в стаите, в които няма как да се надникне, и там пускат пердета. Вашата къща е друго, впрочем, ако трябва да бъда екзактен, вие, драга госпожо, сте друго, не използвате пердета, доколкото съм имал възможност да наблюдавам, винаги съпругът ви ги дърпа. Започнете караницата

например и той ги дръпне, нали така. Хе-хе, дребни детайлчета, хе-хе, от пролетта не сте се карали, въщи изглежда жената предизвиква кавгата. Ето, спомням си преди, разбира се, до пролетта, ще влезете в кабинета му и минута след това той ще се изправи зад бюрото и ще заблъска с юмруци по плота му. Нали така, и с един такъв широк жест ще ви посочи вратата, това най-много ви дразнеше, нали?.. Ето, намерих я, не се е прибрал, любезна, вижте сама.

И той и подаде внимателно бинокъла. Жената погледна, в началото не успя да се ориентира, защото картината се беше разместила, но после видя бора на съседите и фенера пред дома си. Той наистина беше единственото, което светеше, иначе цялата къща бе обвита в мрак. Тя отривисто смъкна бинокъла от очите си и го подаде на старчето.

— Нали не ви ядосах, нали не ви ядосах?! — отново се засуети старчето.

— Нали няма да ме предадете? — каза жената.

— Как?! Опазил ме бог! Как можяхте да го изречете, че нали на това се основана търговията ми, това е основата, деликатността, тайната, обиждате ме даже.— И той я погледа с особено състрадание, с такова състрадание, че на нея за секунда й мина през ум дали този човек не е луд, но беше твърде подреден и уютен, за да е луд.

— Детето го изпратихте при майка си, нали? Хе-хе, добре сте направили, то един срок изкара в нашето училище, ако не се лъжа, нали?

— Ами тук са с...

— Зная, зная, не е приятно, макар че знае ли човек от какво точно ще има полза, но наистина, така е, на човек му се иска детето му да е с първите деца, не с тези, на които природата е отнела най-човешкото — мисълта, госпожо, мисълта. Макар че може би точно там човек може да се научи на състрадание, на мъка да се нагледа, знае ли човек какво точно ще му потрябва в този живот? Но безспорно, безспорно, мъдро сте постъпили, а и аз нямам опит...

Жената сама се отправи навътре, към кабинета, и без покана седна на мястото си.

— Пийнете, драга, добре се чувствате тук, нали? Аз само ще прибера чекмедженцето на мястото му, ето така, само да не забравя да извадя листчето, идеяката, която вече съм продал, хоп, така. Вие това за морето сте чели, притеснителна сте, драга, добре че имахте късмет да сме комшии и да попаднете на моята фирма, иначе лошо ми става, като си помисля, че щяхте да го извършите дилетантски и да загазите. Ето, от едно нищо и никакво прочитане на едно картонче ръцете ви са се изпотили и са оставили следа, вижте каква груба и ясна следа, пръстите ви сигурно са се позамърсили в трамвая — той й подаде бялото листче, на горния край на което наистина имаше овално мътно петно. — Така — продължи той, — а това за планинарите — в „Използвани убийства“.

— Каква е тази идеяка? — осмели се да попита жената и в усилието си да бъде любезна, гласът й изтъня и в края на изречението стана писклив.

— Тази за планинарите ли? — зарадва се старчето. — О, нали ви казах в началото на нашия мил разговор, той сам я беше написал

идейката, просто трябваше само да уточня подробностите, да внесе яснота и професионализъм. Били планинари със съпругата си. Защо, мила, ми го пише това в писмата, а не ми пише примерно, че всяка събота след обяд ядат кейк? Поради простата причина, че му се иска по някакъв начин да изостави съпругата си горе в планината, а не знае как да го направи, защото сигурно тя върви колкото него или поне приблизително колкото него, знае че не бива да заспива, ориентира се отлично и той и да ѝ избяга, тя сама ще се справи... Даже не зная дали да му взема пълната такса, защото то е по-скоро разрешително, скъпа госпожо, отколкото качествена, изпитана само от фирмата ми стока. Аз му предложих нещо съвсем просто. Трябва да избере дълъг маршрут и студено време, не е трудно да подкокоросаш една стара планинарка да тръгне, дори при опасност, от една хижа към друга, те дори обичат опасностите, по мое скромно мнение, и заради тях се щурат като кози из баирите. Но сутринта, преди тръгване, трябва да ѝ сложи в чая едно драженце най-обикновен транквилизатор, от тези, които взимат повечето жени. Те са дребни и невинни хапченца, които само че е по-разумно да се гълтат вечер, иначе човек се чувства прекалено отпаднал през деня. Прекалено отпаднал и спокоен. Ето това му предложих, заедно с още една съвсем лека подробност. В хижите, скъпа, не е трудно на някого да му изчезнат дебелите вълнени чорапи, те ги пръскат да съхнат насам-натам по радиаторите и не е трудно. Планинарите не крадат, но може по погрешка да се случи. И някак си така трябва да стане, че да се окаже, че и вторият чифт от раницата ѝ го няма (нали знаете, случва се понякога, убеден си, че си сложил нещо еди-къде си, а се оказва, че не е така). Не-е-е, госпожо, той няма да я накара да ходи по съвсем тъничките си чорапи, че да ѝ измръзнат краката, това тя няма да пожелае да направи, а все някак си ще се справи в ситуацията с комбинативния си женски мозък. И знаете ли как ще се справи? Една жена, когато ѝ липсва нещо, драга, първо гледа дали това нещо го няма у собствения ѝ съпруг. И то ще го има — неговият втори чифт, и той ще ѝ го даде с удоволствие. Аз затова се забавих с неговата поръчка, трябваше да му пиша второ писмо, с което да го питам каква е разликата в номерата на краката им — шест номера! Той носи четиридесет и трети, тя — тридесет шести. По-големшки ще са ѝ чорапите, ще мърмори, но ще нахлузи върху тях обувките си. И те малко ще я убиват, госпожо, ще я накарат да се умори рано, разбира се, трябва да прибавим и действието на хапчето, и времето, много ще се умори даже, и докато доближат до хижата — съвсем ще е без сили, той ще ѝ предложи да седне и да почине в един заслон, докато той отиде до хижата и помоли за помощ. И ще тръгне, госпожо, но ще обикаля наоколо, ще оставя следи наляво и надясно, уж че се с заблудил, което, драга, се случва в планината, особено, когато вали сняг или се е спуснала мъгла. Два-три часа трябва да се забави, после, докато се стегнат тези от хижата, докато отидат и се върнат... и така, драга.

— Не ми изглежда много сериозно — каза с нотка на заядливост жената.

— В това е номерът, госпожо, точно в това, не ви се сърдя, точно в това, да го направиш на ръба, така че дори и да не стане, което,

позволявам си да ви обърна внимание, не се е случвало, да не се събуди подозрение за умисъл...

— Кога трябва да се даде първата вноска? — попита жената, като се стараяше гласът и да звучи твърдо и делово.

— В момента, в който получавате идейницата, планчето, драга. Хе-хе, вие сте била бърза, решителна жена...

— А ако не ми хареса?

— Не се е случвало, драга... Но няма да ви измамя, фирмата ми...

— Двеста и петдесет - жената зарови ръце в чантата си, като че трябваше да открие парите на дъното и.

— Много труд, госпожо, много труд, другите пенсионери с градинки, с туй-онуй си докарват но някой лев допълнително, а аз всичките си сили в магазинчето, за преуспяване на фирмата съм съсредоточил... Ето, да вземем само лятото, когато ви видях за първи път, натоварена с разни неща из баира, когато изплувахте и ме обхвана подозрението. Но подозрението е едно, фактите, госпожо, на които почива моята търговия, са съвсем друго. И трябваше да ви проследя дни наред, докато се убедя, та помислете си какво ще стане, ако без основание дам някому рекламno листче!, знаете ли колко ми струва, докато установя зависимостта — вторник и петък, нали така?! Хе-хе, остроумно го бяхте направили, това само на жена може да й хрумне, един мъж трудно ще го прозре, още повече, че сигурно непрекъснато му напомняте, дето нищо не купува за вкъщи, така че и вина има, когато ви види така натоварена, а?! И остава с впечатлението, че много, много дълго сте пазарували, за да се накамарите така, така че не само не ви се сърди, а и се чуди как сте успели за два часа...

— Евтино, обемисто, без опашки — засмя се за първи път жената.

— Да, да, да има, да има, но поне десетина метли сте купили, ама наистина правят впечатление, пък и кой би помислил — с метла се разкарва в трамвая, кой би могъл да предположи, че онзи живее срещу пазара и пред входа на блока му е сергията с метлите. Хе-хе, при това — добра домакиня, всеки ден се разкарва чак до пазара, оттам пазарува за семейството си, икономии прави. Този номер с метлата особено ми хареса, драга, в него има нещо от стила на нашата фирма. Сродна душа усетих, в друга сфера наистина, но все пак сродна... За парите, драга, трябваше да разбере той къде работи, женен ли е, не е ли, какво казва на приятелите си за вас, защото скъпа, колкото и срамно да е, но всички мъже споделят за жените, с които имат връзка...

— На кого е разправял?!

— Ех-ех, знаете не мога да ви кажа, а, драга, и вие какво говорите, трябваше да разбере. Нали не се огорчавате, но една вечер, когато се напихте в рибното ресторантче в началото на „петицата“, дали ще ви бъде неприятно да ви припомня...

Лицето на жената се беше изкривило:

— Продължавайте, продължавайте, вие наистина работите сериозно, кой би могъл да предположи — в тази схлупена къщурка, с тази жилетчица, не сте много представителен...

— Че аз не ви карах да крещите тогава, госпожо. Вие крещяхте, а аз просто пиех бира зад гърба ви, та не само аз чух, уважаема, всички, които бяха достатъчно трезви, за да чуят, чуха. Кой плака, госпожо, след това на спирката на трамвая, и гримът ви се беше размазал, съвсем бяхте полудяла тогава, да ме извините, че какво като съм дребно и смотано, както благоволихте да отбележите, старче, може би именно заради това мога ла си позволя да се приближа до вас и вие да не спрете да говорите — така, разплакана на чуждото мъжко рамо... Може, госпожо, пък и да умея да изглеждам и по-иначе, но търговията да ми заповядва да бъда именно такъв!

— Ами няма откъде да взема тези пари! — избухна изведнъж в плач жената, но след секунда ядът ѝ надделя. — Откъде да ги взема, той знае за всичките ми пари!... И като сте така наблюдателен, като си играете на частен детектив, трябва да знаете и колко получавам!

— Чисти двеста двадесет и пет по ведомостта от последните три месеца, но не зная, драга, дали той знае за онези двадесет, които внасяте на всяко първо число...

— Знае, как няма да знае!

— Не ви прави сметка на парите, в неправилна посока тръгна разговорът ни, ще ме извините, разбъбрих се, изморих се изглежда, нали ще ме извините, драга, нека пийнем по една помирителна глътчица коняк, а? — и старчето пусна широката си усмивка, като поднесе чашката към жената.

Тя също се усмихна, вдигна своята чаша и двамата се чукнаха.

— Може би действително са много, в края на краищата не съм закъсал чак толкова, комшии сме в края на краищата, физик сте, мога един ден да се допитам до вас, идеяка някоя да дообработя, иначе прехвърляш, прехвърляш томове и нищо и никаква дреболийка не знаеш къде да откриеш... Е, колко, колко можете да дадете, драга, кажете вие, макар че да си призная, много разчитах на тази комбинация, при това специално за вас, за вашия случай, ако трябва да бъда екзактен, съм я подготвил, и до поликлиниката ходих, госпожо, да гледам картоната на съпруга ви... Хе-хе, въпреки че то това не е кой знае колко трудно — изправяш се, казваш имената и адреса и те ти дават който си поискаш картон, стига името да отговаря на пола ти, не искат документ, хе-хе, смятат, че на никого не е притрябвало чуждо картонче за здраве... Та, както ни с известно, милостива госпожо, съпругът ви прекара грипче с миокардит и досега има есктрасистоли, прескачане на сърцето, оплаква ви се понякога, сигурно...Даже си мислех, хе-хе, как един грип подпомага нещата, но не засега, а за пролетта — той тогава се с чувствал зле, отпаднал, контактът ви, ако е удобно да се говори за тези неща, съвсем е изтънял, а толкова малко ѝ трябва на любовта, нали, уважаема?

— Ами намразих го, някак изведнъж, десет години сме заедно, муден е, тежък, като че е раница, увесена от години на гърба ми, досадно ми е с него. Твърди, че не съм била темпераментна... а не е вярно, мога да ви уверя, че не е вярно... Сто и петдесет мога да ви дам...

— Хе-хе, ще ми пропадне магазинчето, книгите не мога да си купувам, такава комбинация, всяко листенце поотделно съм обработвал,

на килограм тегло е изчислено всичко, седемдесет и пет килограма и половина, и това зная, и с пола, и с възрастта, и с язвата му съм се съобразил, и с руската чаша. Питате ли ме как съм намерил руска чаша за чай. От антиквариат съм я купил, десетачка само тя ми струва, а как иначе да измеря колко течност изпива сутрин... на доктора за пет минути работа му дадохте петстотин...

— Там е друго.

— Хе-хе, сто и петдесет, добре, госпожо, добре, но срещу евентуална помощ някога, а втората вносчица остава непроменена, при условията, които споменах, стига да сте доволна, скъсахме ли пазарлъка, уважаема?

— Аз май ви притесних...

— Ни най-малко, ни най-малко, драга, това е то търговията, аз винаги се въоръжавам с търпение, когато имам клиентка, и въпреки всички особености на търговията с жени, хи-хи, ми е по-приятно да работя с вас, жените някак си по-добре схващат деликатността на моята стока. Мъжете са по-груби, скъпа, яростта ги кара да пипат грубо и в началото понякога са недоволни от фиността на метода, един се опита да го доосигури, да го заздравя, или поне той си мислеше така, а на практика искаше повече да демонстрира силата си, и пострада. Но това вече не е дефект на нашата стока, неправилна експлоатация, така да се каже, хе-хе... Хе, на онзи, дето живее на пазара, ще му казваме ли, уважаема?

— Не-е, не зная, ще ми се, нали...

— Недейте, драга — впери старчето очи в жената, — недейте, като човек с опит ви го казвам, какви ли не случаи са ми минали през ръцете, недейте! Мъжете, скъпа, са страхливи, ще се уплаши, може да си тръгне. По-добре бъдете нещастна, нещастна и горда, и след като всичко свърши, не говорете за брак, къщата ви е хубава, тя е достатъчна примамка, и вие, разбира се, и вие, майка ви добре гледа детето, нали, недейте му казва — повтори пак той и се сгърчи по обичайния си начин. — Някои мъже те карат да вършиш разни неща, а след това се отвърщават от теб. А така, запазвайки тайната си, ще бъдете слаба и богата, мъжете обичат такава комбинация, не си го признават, но ги привлича.

Жената започна да рови из чантата си.

— Сто и петдесетте ли носите?

— Да-а-а... случайно...

— Сериозна жена сте, радвате ме, драга, съобразителна, прочела сте рекламното листче, хе-хе, какви очи ококорихте, когато ви го пъхнах в ръцете на стълбите, но не се развикахте, сами бяхме, някои жени са готови веднага щом мъж ги доближи, да викат, а вие само ококорихте очи и приехте, не се обърнахте след това да ме огледате в гръб, замълчахте и разтворихте в движение листчето... Точно са, нали? — пресегна се той и пое белия плик, който му подаде жената. — В смисъл, че няма какво да ви връщам. Благодаря, благодаря. Така е много добре, когато работата се върши експедитивно, има хора, които дълго се колебаят, и накрая аз, дето това ми е занаята, се уморявам, знаете, доскучава ми да работя с тях.

— Нали сега ще ми кажете? — стана нетърпелива жената и погледна часовника си.

— Момент, драга, само да сляза до килерчето, всичко съм ви подредил и опаковал, очаквах ви, хе-хе...

Старчето като че излетя през вратата, чу се как изтича надолу по стълбата, после отварянето на врата, тананикането му. Заразмества нещо, жената остана с впечатлението, че някакви книжни чували. След това вратата се захлопна и стълбата отново заскърца.

— Още го няма — каза старчето, като връхлетя в стаята, — погледнах, не свети, тъкмо навреме ще се приберете. Ето стокичката — и той стовари върху бюрото издут найлонов плик, какъвто можеше да се купи от всеки магазин.

— Шестнадесет билчици, мила, по схема ще му ги давате само сутрин, просто не знаех дали и вечер пие чай, схемата с максимално опростена, разработена само за сутрин, хе-хе. Само в един момент ще трябва да проявите творчество, само в един момент е нужно да наблюдавате по-внимателно... Той пие истински чай, нали?

Жената кимна с глава, беше пребледняла.

— Да не ви стане лошо — притесни се старчето. — И това се случва понякога в първия момент, водичка искате ли, има още малко от конячето, то сякаш е по-полезно, а?

Старчето взе от бюрото шишето с коняк и наля по половин чашка, ръката му се поколеба за секунда, но ги напълни догоре.

— Пийнете, така, нали сега се чувствате по-добре, внимавайте, ако обичате, важно е да не се обърка нещо.

Той бръкна с ръка в найлоновия плик и извади оттам лист за пишеща машина, сгънат на две.

— Сутрин, като му правите чая, нали вие го правите, не съм се излъгал?

— Аз - автоматично каза жената.

— Ще слагате в чая по лъжичка от билките, ето тук, по схемата, мисля, че съм го направил разбираемо. Например първи ден, първо пликче, ето — и той пак бръкна в кесията и извади малко пликче с двойни книжни стени, каквито използват ботаниците.

Върху пликчето с флумастер бе изписано „№1“. - Всички са номерирани, за всички съм изчислил, така че да не е необходимо да се слага повече от лъжичка, нямат особен мирис, така че чаят почти няма да промени вкуса си, трябва да е голям любител, за да усети, то винаги, драга, може да се отдаде на качеството на основния чай, винаги. Сега, сега внимавайте, всичко това ще продължи десет дни, тогава ще се появи онова сърцебиене, много неприятно усещане, драга, и аз го имам понякога, наглед нищо и никакво, а знаете някак особено ви кара да се чувствате, и той ще отиде на лекар, стриктен е в тази работа, доколкото успях да се ориентирам от картоната му, а?

- Стриктен е — повтори жената.

— Те ще му изпишат лекарствата, които е вземал досега, драга. Хинидинче се казва основното лекарство, което ще ни свърши работа. Той вероятно ще отиде при същия лекар, а и да не е при него, в картоната е отбелязано, че предния път се е „повлиял“ от хинидина, точно тази смешна дума „повлиял“ използват лекарите и пак същото лекарство ще му

предпишат. Вие трябва да видите опаковката, уважаема, трябва да се уверите, че той взима медикамента, и тогава ще действате, само тогава ще посегнете към последната торбичка. Нагласете някак така, че този ден да бъде понеделник, драга, тези, които се оплакват от сърце, тези, които ни напускат внезапно, мъжете в зряла възраст, надеждните строители на съвремението ни, го правят най-често в понеделник, по обяд. Така че последното пакетче сложете в чайчето в понеделник. Отидете на работа и към десет часа кажете, че трябва да направите справка в библиотеката. Нали, драга, имате такова право, няма да бие на очи. Отидете в библиотеката в техническата читалня, вие нали в Националната библиотека ходите, там винаги има много хора, никой няма да забележи четете ли, не четете ли, зачервена ли сте, бледа ли сте, в кафененцето можете да слезете... не, не, там недейте, задушно е — размаха ръце старчето — да не ви прилошее, точно този ден не бива да припадате, онези все се оглеждат да видят дали някой няма да припадне, както виждате, всичко трябва да се обмисли, скъпа, всичко... Хе-хе, така че нещата ще се решат в рамките на десетина дни, не повече, внимавайте само да не предозирате, че се усеща, те иначе, драга, сами по себе си — и той посочи към плика — са невинни, невинни тревници. И не ги крийте, кажете му, че за себе си сте ги купили, жените е редно да пият билки, в това няма нищо лошо, в някои от шкафовете на кухнята ги струпайте, да няма скрито-покрито, хе-хе. Да ви помогна да се облечете, човек като поостарее, обича да кавалерства, някои жени са ми казвали „недейте" и се чувства някак си, че го казват, защото им се виждам прекалено възрастен. На една жена, госпожо, до края трябва да ѝ се казва, че е хубава, а един мъж до края на дните си трябва да усеща, че има нужда от неговото кавалерство. Такива ми ти работи, госпожо, я да видим, я — той се приближи до прозорчето в коридора, вече бяха излезли от кабинета. — Не се е прибрал, доколкото виждам.

— Довиждане — обърна се, за му подаде ръка жената.

— Не, не, моля ви се, ще слеза до долу да ви изпратя, но тук, внимавайте на завойчето, нали няма да забравите за втората вноска, хе-хе, не иде много при моята търговия да давам под съд за дългове, нали, хе-хе. Разбира се, ако възникнат допълнителни въпроси, ако нещо се промени, въпреки че си мисля, преценил съм всичко, обадете се, а и след това ще бъда щастлив да ви виждам в магазинчето си, или в кабинета, както предпочитате, или не, като съсед в кухнята ще прием кафенцето. Хи-хи, а кучето ви беше много хубаво, жалко че го махнахте, не ви стигаха силите тази пролет, да, хи-хи, с какво по-напред — с детето ли, с домакинството ли, а той не се ангажира, пък и куче... Довиждане, драга, взехте пакетчето, нали така, няма да съжалявате за парите, пет години никой не е съжалявал, само в първия момент се виждат много, драга, ще видите, сама ще ми донесете втората вносчица, сама. Иде зима, иде, до утре може и да покрие. Лекичко, лекичко само да не се подхлъзнете...

— Довиждане — отвърна жената и фигурата ѝ потъна към поточето на поляната.

\*\*\*

Жената за втори път дълго натисна звънеца. Накрая вратата се отвори и отвътре, увито в жилетката си, се показва старчето.

— О, драга, свършихте ли, за вносчицата? — той подаде глава от вратата — Огледахте ли се, да не би някой...

Жената врхлетя във вестибюлчето;

— Убиец, убиец! — захриптя, като хвана мъжа отпред за жилетката и го разтърси. — Долен убиец, сводник!

— Не ме обиждайте, драга, нямате право да ме наричате така, не съм дал основание!

— Убиец! — хвана го отново за реверите жената и го разтресе още по-силно.

— Ще ви чуят, драга, не викайте - каза мъжът, като се опитваше да се отскубне — Ще ни чуят, по-лошо ще стане.

— Да стане, ще крещя, ще викам...

— Елате горе, елате да се разберам - той я хвана за ръката и макар тя да се съпротивляваше, успя да я закара до стълбите. — Внимавайте, внимавайте на завойчето.

— Да престанеш с тия завои, убиец! — разтрепери се жената, като се мъчеше да освободи ръката си от неговата, която неусетно я бе хванала за китката и сега я стискаше неочаквано твърдо.

— Аз, драга, не съм убиец, ако имате добрината да отбележите. Убиец вероятно сте вие, аз само, ако си спомняте, ви продадох няколко пакетчета билки, не съм ви карал, вие дойдохте да ме подпитвате и да ми се молите, току-така ли се дават за няколко пакетчета треви сто и петдесет, госпожо? И се обещават още двеста и петдесет, не сте забравила, нали? И се пазарихте, уважаема, за убийство се готвите, а се пазарите тук за някаква си стотарка хладнокръвно, а сега идвате да стоварите и греха си върху мен.

— Убиец, негодник! — разплака се жената, като се отпусна върху креслото и захлупи глава върху масичката.

Старчето внимателно измъкна изпод нея кутията с шоколадови бонбони, засуети се къде да я сложи и накрая я прибра в бюрото си.

— Ще те предам! — вдигна глава тя, лицето ѝ беше сгърчено и сълзите се лееха по него. — Ще те предам! И аз ще лежа, но ще сложа края на мръсната ти търговия! Нямаше да го направя, ако не беше ти, нямаше!

— Хе-хе, лесно е сега да обвинявате, но не можете да ме предадете, госпожо. Доверчив съм. уважаема, но съм помислил и за това, ще кажа, че само билчици съм продавал, аз предавам на държавата билки, драга, като пенсионер си докарвам но някои лев, защо и на съседката си да не услужа, никой нищо лошо не може да ми каже, хе-хе...

Старчето отиде до библиотеката и извади оттам бутилката „Метакса“, измъкна и две кристални чаши, наля, после отиде до масичката и постави едната на плота ѝ.

— Пийнете, драга, алкохолът е отлично лекарство, алкохолът, времето и аспириинът са...

Жената сграбчи чашата и я запрати към прозореца. Тя се удари в перваза, опръска стената и се счупи.

— Хе-хе, драга, значи друг път и това трябва да впиша в сметката, и това трябва да предвидя, то иначе, току-виж съм фалирал, отстъпки правя, кристала ми чупят..-

— Ще те убия! — изхриптя жената. — За библиотеката ти ще разкажа, за номерираните убийства, за комбинациите!

— Хе-хе, та нали написах два криминални романа, госпожо, не ги приеха, не ги отпечатаха, вярно, но са факт, номерирани, прошнуровани, нямам връзки, и затова са номерирани, писмата от издателствата пазя, документирано е, при секретарките съм ходил, хе-хе, да ме убие лично, второ убийство, така да се каже, пък и грубо ще го направите, драга, ще ви хванат, ще се разкрие и първото, лошо ще стане, законите невини са милостиви, госпожо... Той какво, съобщиха ли ви? — старчето погледна часовника си. — че то станало два часа, драга, я как лети времето!

— Нима го.

— Къде го няма?

— На работа го няма, никой нищо не знае, в „Пирогов“ го няма, в моргата го няма, никъде го няма, а той винаги казва къде е!

— Ами труп е все пак...

— Моля?!

— Паднал е никъде, госпожо, нали знаете как става с инфарктите. Службите не винаги са точни, може и в моргата на някоя болница да е, те не винаги ги пренасят в централната. Хе-хе, не ви ли предупредих? Как може да ходите в Пирогов, да пипате в “Бърза помощ”?! Коя жена търси мъжа си там посред бял ден?! Излагате се, ами ако възникне съмнение?

— Ще се самоубия, така ще свърши, така...

— Ето ви моята чаша — сгърчи се старчето, — няма да се самоубиете, пейнете.

Жената я пресуши.

— Ще те убия, ще те издам! — пак изсъска.

— Може, драга, може, вие в службата какво казахте?

— Че съм в библиотеката.

— Ходихте ли там?

— Ходих.

— И по телефона от кафенето се обадохте в службата му?

— Да,

— А после лично ходихте в „Пирогов“ и там...

— Да.

— Лошо, госпожо, лошо, колко бързат понякога жените, направите нещо интересно и изведнъж се разбързват, не изпипват никак си... и сега разплакана, трепереща, в ранния следобед идвате тук, съседите могат да ви видят, наблюдават. Поне двадесет години, драга, за предумишлено убийство, ето сега, ще ме извините за вероломството, но ви дадох едно хапченце приспивателно в конячето, така по-бързо ще подейства...

— Това е твоята чаша бе! — изсмя се жената.

— То цялото, драга, е такъв еликсир, цялото шишенце, приготвил съм го, вече веднъж ми се е случвало така, купят, а след това идват да ми

искат сметка, оттогава съм се приготвил, драга, но не ми говорете на „бе“, дразня се някак... Всеки си има слабо място...

— Доспа ми се, наистина, сега ще ме убиеш, нали? Нали?

— Не се страхувайте, драга, никога чрез собствените си ръце, никога, аз само измислям, драга, но не съм посмял досега, вие сте друго, уважаема, вие прескочихте бариерката, насладихте се, така да се каже ... Елате, елате оттатък, дремнете, драга, а след това ще решим, ще се самоубивате ли, ще ме предавате ли. Човек не бива да прави тези неща, преди да е преспал... Ето тук, върху покривката легнете, уважаема, колко бързо ви хвана, ето ви одеалце, тази възглавничка е чиста, ако имате сили, като изляза, се съблечете, добре се отпуснете, поуспокойте се, никакъв шум няма да вдигам.

Жената потъна в леглото с все още разплакано лице. Мъжът ѝ помогна да се покрие, отдалечаваше се от нея, когато внезапно се върна и я погали по челото.

— Не искам да с станало, не искам — каза бавно и с ужас жената.

— Никак ли не искате? — попита мъжът. — Само сън ли е било?

— Да — каза жената. — Да, само сън — и го улови за ръката.

— Насладихте се значи, хе-хе, само сън, прескочихте бариерката и сега назад искате да се върнете, хе-хе, не ви стига тайната на престъплението, а искате и него да го няма, в душичката ви да остане само посягането, само удоволствието от прескачането на бариерката, а? Хе-хе, да остане само удоволствието, че сте могла, нищичко ли не остана от беса ви, драга?...

— Заспивам — каза бавно и тихо жената. — Заспивам, не искам.....

— Хе-хе, добре, добре — затананика си старчето. — Отлично! — и излезе през вратата. — Добре мина, интересно дали ще се разведат, туй вече е трудно да се предвиди... Отлично мина, чашка червено заслужавам...

\*\*\*

Месец по-късно старчето изведнъж, като да ги бе дебнало, изскочи пред жената, хванала под ръка съпруга си, тъкмо когато се канеха да влязат в къщата си.

- Охо, добър вечер, хи-хи, така се радвам да ви видя, това съпругът ли ви е, госпожо, добър вечер... Приятно ми е, откога не съм ви виждал така заедно, старчетата, като ги пенсионира, драги, от скука и немотия започват да се занимават с клюки... какво друго ни остава, освен да следим съседите си, хи-хи, много се радвам... Помогнаха ли ви онези билчици тогава, драга госпожо?

— Да- а- а — провлачи жената и след това бързо, като в скоропоговорка, прибави, — записах се, ще ме извините, не съм ви се издължила, но не съм забравила.

— Когато имате възможност, госпожо, пенсионерите се научават да си правят сметка на парите и не закъсват, не са това младите години, когато на човек все му се струва, че има откъде да получава, но ако имате възможност...

— Да, да — усмихна се жената, — и за другата молба не съм забравила, когато ви потрябва консултацияка...

— Но само ако са ви помогнали, госпожо, така, казах ви, работи моето магазинче, аз фирма даже го наричам понякога, драги господине — обърна се той към мъжа, — Втората вноска само ако сте се излекували, ако сте доволни от работата, само тогава. Аз, знаете ли, господине — обърна се той пак към мъжа, — едно по едно ги суша листенцата, нито много на слънце, нито прекалено на сянка, до десет часа сутрин и едва привечер пак ги изнасям... Добре изглеждате, госпожо, радвам се, ето вече пет години работи фирмата ми и никой не се е оплакал, всички по-добре се чувстват след това... хе-хе, приятна вечер, обичайте се, моята любов е мъртва, но я обичам, драги, и от обич понякога мога да чуя гласа ѝ, да кроим планове, нощно време предимно, когато хората се скрият, гласът ѝ чувам, тук — и той почука по гърдите си, — от душата ми иде и шепти... лека нощ, драги.

— Интересно старче — ката мъжът, като се обърнаха и тръгнаха по алеята за дома си.

— Да — отвърна жената, — пише и криминални романи, но не му ги приемат, казвали му, че приличат на указатели за убийства... Затова продава билки.

— Пари му дължиш някакви?

— Да, да, още утре ще ги занеса. — отвърна жената преди да заговори за нещо съвсем друго.

## Пазителката на дъба

Лили успя да я види навреме, мацна парченцето кит, останало на шпаклата върху попуканото дърво на вратата и я хлопна зад гърба си. Сви зад гаража и изчака стъпките на Пазителката да се провлачат покрай тях. Онази поспря за малко пред входа, даже, стори ѝ се, натисна дръжката, но пантите бяха подали и не успя да отвори. Пазителката, разбира се, заслужаваше уважение, но днес Лили нямаше сили да отдели време за нещо, което бе слушала стотици пъти. Измъкна се иззад гаража, клекна от вътрешната страна на вратата и продължи да запълва раните по дървото. Беше ужасно - интелигентен и почтен човек да свършва така. Нещо шумна откъм улицата, Лили вдигна поглед и видя над себе си синьо-зелените очи зад огромните диоптри на Пазителката. Ъгълчетата на устните ѝ бяха съвсем увиснали в дълбоките бръчки от двете страни на брадата, но тя надмогна огорчението:

- Това е идеално място за престъпление - започна и костеливата ѝ, голяма и тежка ръка посочи гората. - Ако хората от крайните къщи не наблюдават, тайната не ще излезе наяве.

Лили се изправи, отвори вратата и примирено се приготви да изслуша оглупялата си съседка.

Кварталчето бе в края на града и последната му улица опираше о дъба, само то го отделяше от гората. Планината нагоре векове била покрита с дъб, но градът постепенно я изияждал, отварял жълтеникави прорези, които пролет приемали разтопения сняг от високото и с грохот го стоварвали върху един от основните пътища на града. Още първата управа след Освобождението залесила с бор олисялото, погрижила се за останалите дъбове - дала простор на по-младите и сковала огради край столетниците. В годините после политиката избутвала ту едно, ту друго като важно за града, долу бе строено и разрушавано, но макар да не бе влизало в хрониките, градът бе продължил равномерно да се грижи за дъбовете, да подменя оградките, да укрепва корубите им с камъни и хоросан в началото, с цимент и консервиращи препарати - по-късно. Но времето, бурите и набъбващият град все пак бяха изтръгвали от живота дъбовете и сега, поне на полянката срещу улицата бе останал само един. Величав, както всеки последен, той се подпираше на циментов крак, запълващ огромна липса в ствола му и успяваше с тънкото парче живееща тъкан да извлича храна от корена и пролет да разлиства един от клоните.

Възрастната жена, която след като произнесе монолога си, се запъти към него, преди кварталът да започне да нарича Пазителката на дъба, бе известна като Госпожица Дина. Очите ѝ бяха загубили остротата си, но краката ѝ намериха бродчето през дерето, самото то улегнало, полегато, с изтъняла струйка вода. Сухата ѝ фигура без труд изкачи отсрещната височина и пътеката я изведе на Меча поляна. Децата все по-рядко идваха да играят тук - едно, защото иглолистните дървета постепенно смачкваха полянката, друго - заради страха на родителите, които бяха започнали да предпочитат децата да са по-близо до погледите им.

Съседката със съчувствие проследи появата на Пазителката на полянката и отклони глава от нея, когато тя, както правеше почти всеки ден от пролетта насам, се зае да ръчка с бастуна си в основата на дъба, да мърмори и да го обикаля. Не пречеше, разбира се на никого, макар приказките ѝ да носеха неприятно усещане.

Лили даже се улавяше, че им се поддава - когато работеше в кухнята, без да иска, бе започнала да вдига поглед през прозореца, към дъба, и да следи дали някой не минава, дали не поспира.

Тя сведе поглед към работата си - духани от източния вятър, облаците от града приближаваха и до половин час вероятно щеше да завали. В тридесетте години, откакто живееше в квартала, се беше научила - черните облаци долу бързо се превръщаха тук в тежки капки. Пазителката беше седнала на земята до дъба. Можеше да остане така с часове.

Болестта ѝ беше започна в последните няколко години. Дълго, може би до 70-годишната си възраст се запази здрава, достолепна и дори - хубава. Беше работила в полицията - занимавала се беше с деца. Говореше се, че била от най-добрите. И досега у тях идваха мъже и жени, които бе срещнала като младежи. Живееше с племенника си - добро момче. Болестта ѝ се промъкнала подмолно - така се говореше между съседите. Започнала да сънува, при това всяка нощ, че в мазето им е заровен труп. Лили не бе разпитвала племенника, но беше известно - един ден момчето беше отстъпило пред упоритостта ѝ, докара двама души и разкопаха мазето. Пазителката, тогава, знаеше Лили, не беше слязла в мазето, а бе ходила напред-назад по улицата в трескаво очакване. Не откриха, разбира се, нищо, но на следващия ден, когато племенникът ѝ отишъл на работа, Пазителката продължила сама и това вече беше принудило момчето да я заведе на лекар.

Съвсем замириса на дъжд, Лили мацна с кита за последен път и избърса шпакличката. Пазителката седеше неподвижна, опряла гръб в дъба. Ако дъждът я свареше на поляната, докато стигнеше до тях, щеше да се измокри. Лили избърса ръце в парцала, натопен в разтворител. Племенникът едва ли се беше върнал, така че се налагаше сама да прибере Госпожица Дина. "Пазителката на дъба!" - горката, беше станала за смях с приказките си, а благодарение на нея кой знае колко деца не бяха прекрачили прага на затворите. Лили напълни бузите си с въздух, изпусна го шумно, отвори вратата и тръгна към дъба.

Облакът се спусна неочаквано бързо, прихлупи върхарите на дърветата и тежките му капки заудряха асфалта още докато двете излизаха от дерето. Лили се надяваше студената вода да накара Пазителката да мълчи, но се наложи повторно за деня да изслуша все същата история от двадесетина изречения, повтарящи се до безкрай.

- Ако хората от крайните къщи не наблюдават, тайната не ще излезе наяве - започна старицата, направи пауза и се опита да погледне изпитателно към Лили, но дъждът замъгляваше очилата ѝ. - Старите дъбове са идеално място за укриване на труп - продължи тя. - Големината на трупа предопределя избора на дъба. Аз съм работила по проблемите на престъпността.

- Зная - търпението на Лили се бе изчерпало пред перспективата отново да изслуша добре познатото - с малолетни правонарушители - бе намерила по-мек тон.

- Да - Пазителката загуби мисълта си и това обнадежди Лили. Даде си сметка, че крачките на старицата съвсем се бяха накъсали от последния път, в който бе вървяла с нея под ръка. Добре щяха да се измокрят, докато стигнат.

- Дъбовете - продължи Пазителката - са подходящи заради хралупите. Не всеки дъб е удобен. Отворът на хралупата трябва да е висок. Но не прекалено.

Дъждът заплюща и някъде зад тях удари гръм.

- Околовръст най-удобен дъб е нашият. Престъпникът не търси убежище след това. Той го намира преди това. Само си мисли, че го е направил случайно и в яд. Иначе как така изведнъж ще си припомни мястото за укрите - силите напуснаха Пазителката и тя поспря да поеме дъх.

- Не говори, изморяваш се - посъветва я Лили.

- Дъбът на нашата поляна не може да не е мернат. Един милион жители - четири убийства месечно..

- "И един безследно изчезнал на два месеца" - каза ми го! - Лили направи опит да я прекъсне.

- Мернат е - почти без пауза продължи Пазителката - защото е удобен - близо е до пътя и отворът не е прекалено висок. Защо не бива да е прекалено висок?

Лили не отговори и се опита да не слуша. Бяха едва на половината от пътя до дома на старицата.

- Хари вкъщи ли си е? – тя пробва да отклони темата.

- Вкъщи е. Дъбът е столетник. Като е столетник, значи е поне на сто години. Сто години по 48 убийства годишно и по шест безследно изчезнали, прави 540 трупа. Петстотин и четиридесет убийци да не забележат нашия дъб!? - Пазителката се опита да поспре в очакване на отговор.

- Ще настинеш, върви по-бързо! - Лили вложи повече твърдост в ръката си. Бяха свършено мокри.

- Фитонцитите и смолите, които дърветата отделят, са бактерициди. Бактерицид е вещество, което убива или спира развитието на микроорганизмите. Дъбът е сред растенията с най-мощни фитонциди. А хралупата осигурява проветривост. Няма микроби, няма гниене, има проветривост, затова не миришат труповете там! - обобщи триумфално Пазителката.

- Влизай! - Лили натисна дръжката на входната врата на съседката си.

Оказа се заключена.

- Ти смяташ, че мечките са глупави?! – продължи гласът зад нея.

Лили припряно натисна звънеца.

- Погрешно е да се смята, че мечките спят в хралупите за да им е топло! Ако беше така - те щяха да издълбават дупки в земята! В земята е по-топло!

Лили отново натисна звънеца.

- Избрали са хралупите, заради фитонцидите - лекуват си паразитите по кожата! Хем спят, хем някой се грижи за козината им! Те сами могат ли да я почистват като спят! Не могат!

“Стигнахме до детето!” - помисли Лили.

- Хари тук ли е?! - попита.

- Ако не е тук, е излязъл. Местоположението на нашия дъб е уникално. Уникалността му се състои в следното...

- Ти нямаш ли ключ?!

Пазителката зарови из джобовете на жакета си без да млъква:

- От трите страни на дъба е разположено шосе. От едната го делят сто метра, от горната - четиристотин, от долната - петстотин. За двама, убили дете - идеално място!

- Говори за друго! - нервите на Лили не издържах. Не понасяше думи за насилие, камо ли за деца. Старицата ѝ подаде връзка с два ключа и продължи:

- Кората на дървото е като кожата на човека и животните...

- Влизай! - Лили отвори широко вратата и пропусти Пазителката покрай себе си. Поколеба се, но възрастната жена бе съвсем мокра, най-вероятно нямаше да се досети да се преоблече.

Бурята набираше скорост, светкавица с разклонения беляза небето и Лили се сви в очакване на гърма.

- Кората и кожата пропускат отвътре навън и от вън навътре, каквото си решат. Миризмата на труп, по някаква причина, отвътре, дъбовата кора не пропуска!

Оказа се, че вторият ключ е от мазето, не от входната врата на къщата. Наложил се да влязат от там.

- До петнадесет килограма трябва да е трупът - старицата се препъна о прага на мазето, но Лили успя навреме да я подкрепи.

- Ще можеш ли сама да се преоблечеш? - нямаше желание да влиза вътре.

Пазителката продължи по тъмния коридор без да отговори.

- Само коридора му разреших да зарови, другото като почне да го заравя, аз го разравям - тя посочи купчините пръст и разчупена мазилка в централното помещение на мазето. - Като не е разкопано, сънувам трупа, като е разкопано, не ми се нарушава съня. Ей тук е! - старицата посочи един от зидовете на къщата.

Лили я побутна по стълбите към горния етаж.

- Ако трупът е над петнадесет килограма, пак може, но вече... бяха влезли в стаята на Пазителката и тя прекъсна изложението си, за да покаже на Лили къде държи дрехите си.

Лили от години не бе стъпвала тук. Сега ѝ направи впечатление това, което я бе впечатлило и при първото ѝ посещение - многото грамоти, похвали, дипломи и снимки с ухилени деца, с които бяха отрупани стените на стаята. Помисли си, че не е справедливо точно Пазителката да оглупее след направеното за хората. Проследи дали жената ще съблече цялото мокро бельо от себе си, настоя да облече елек върху сухата рокля и с енергични движения се зае да бърше косата ѝ.

- И да го изпуснеш, като укрива трупа, не е страшно - чуваше се изпод хавлията. - Той се връща. Обикаля дъба, по това се познава!

Извършителят не може да се стърпи да не види - мирише ли, не се ли подава крак, пръстче...

Лили отиде до кухнята, разтвори аспирин в чаша вода и не успя да се насили да изчака Пазителката да го изпие.

Върна се тичешком обратно към дома си и още докато наближаваше чу шума от дерето - от години не се беше случвало горе в планината по това време да падне толкова дъжд, че да го разприказва. Пъхна се в банята и се затопли, после звънна на дъщеря си и неприятното усещане се изми от съзнанието ѝ.

Сутринта, докато наливаше кафето, през прозореца на кухнята, Лили видя, че бурята е съборила дъба.

- Е - каза на кучето - една грижа по-малко за Госпожица Дина.

Оправи къщата и едва когато и последните, тръгнали за работа, се изнизаха по улицата, изведе Цезар. Беше решила да мине само по улицата, покрай дерето, но дъбът, килнат на една страна, прерязан като с нож в основата и подпрян като мандарин на бетонния пояс, я привлече и тя пренебрегна мисълта за мръсните и мокри обувки.

Тръгна отдолу, защото водата в дерето все още не беше спаднала. Кучето заби нос в земята и първо стигна до полянката. Докато тя изкачваше баирчето, то обиколи душейки няколко пъти дъба, излая, поглеждайки към стопанката си и се зае да дърпа нещо. Лили не можеше да види отдалеч какво е - във всеки случай беше кафеникаво, приличаше на захвърлена връхна дреха. Приблужи се и макар да ѝ беше необходимо известно време, схвана - в краката ѝ лежеше нещо, което приличаше на голяма кукла, но беше мумифициран човешки труп.

Минаха няколко дни, докато Лили се съвземе от гледката, разпитите в полицията и любопитството на съседите. Дъбът продължаваше да стои все така килнат на една страна, привличащ журналистите и любопитните. Още на сутринта бяха съобщили за намереното в дъба на Пазителката и тя, дали от новината, дали от простудата предния ден, бе започнала да говори съвсем объркано и я приеха в болница. Вестниците редовно информираха по темата и макар Лили да се опитваше да забрави, не успяваше да прескочи страниците с криминална хроника. Още в първите дни рентгеновите снимки бяха показали, че трупът е на пет-шест годишно момченце. Причината за смъртта бе удар с тъп предмет по главата. Разбра се още, че трупът е бил поставен в основата на дъба непосредствено след като дъното на хралупата е било заздравено с тухли и хоросан. Отгоре трупът бил покрит с пласт обли камъчета от дерето. След това, неголемият отвор на дънера, през който било вкарано тялото, бил зазидан с рабица, парчета тухли и хоросан. Съдебните лекари излязоха със становище, че вярта, кората на дървото, проветривата поляна, вероятно сухото и горещо време, по което се беше разиграла трагедията, бяха създали условия за мумификация. След около месец бе готово и следващото заключение - детето бе живяло преди около 70 години.

В полицейските архиви за безследно изчезнали, една журналистка успя да открие преди полицията, информация за момченце, изчезнало в този район на града през юни 1923 година. Родителите и сестрата на

изчезналото момченце бяха починали, но племенницата му, допълни с нещичко историята. Майка, баща, пет годишния им син и седем-осем годишната им дъщеря, разказаха тя пред репортерката, били на гости в една от вилите на квартала. Лили веднага разпозна къщата от фотографията във вестника - беше през две улици. Децата - разказваше репортажът, излезли да играят, из тогава рядко населения квартал и момченцето като да потънало в дън земя.

Постепенно хипотезите на журналисти и следователи се обединиха около това, което мислеха и повечето от квартала. Можеше да се предположи, че двете деца, или поне само момченцето, се бяха запознали с шест-седем годишната тогава Дина. Сега двете къщи изглеждаха отдалечени една от друга, но някога ги бе свързвал диагонала на една ливада. Вероятно бяха отишли заедно до Меча поляна. Дали там момченцето беше паднало върху камък, дали Дина или сестра му го бяха ударили в детска караница, днес нямаше как да се разбере. Някои от хипотезите продължаваха с твърдението, че майсторите са били започнали работата по заздравяването на дъба и след почивния ден, без да забележат трупчето под камъните са затворили хралупата. Възможно беше и друго - някой да е убил детето и Дина да е била само свидетел на укриването. Във всеки случай, почти всички бяха съгласни - Пазителката е знаела какво крие дъба. Един професор по психиатрия направи коментар и отиде по-далеч - възможно било, поради изключителното емоционално натоварване, малката тогава Дина, да е забравила видяното или направеното, да го е затворила в несъзнаваното си. Едва, когато то започнало да се пропуква от болестта, миналото изпъзляло - първо в сънищата, а после и в привычката да чака или пази нещо край дъба. Професорът подкрепяше доводите си с професията на Дина - работата ѝ с деца, престъпили закона ѝ давало възможност да се бори с тревожността, което забравеното пораждало.

Пазителката престоя около месец в болницата, състоянието ѝ не будеше оптимизъм и племенникът ѝ прецени, че е добре тя да посрещне края в дома си. Лили беше научила от вестниците и от съседите още, че следователят не е успял да изкопчи нищо свързано от нея. Пазителката почина десетина дни след като я бяха изписали. Лили се поколеба дали да отиде на погребението, но знаеше - ако не го направи дълго ще се чувства виновна. Накъса жълти астри от градината и застана в края на скромната процесия в кварталното гробище. Слово произнесе мъж над 50-те, който се представи като ученик на госпожица Дина. Той заклеми писаното по вестниците, нарече професора по психиатрия "шантав кабинетен сухар" и прикани всички да възстановят "потъпканата чест на една светица". Думите му не бяха може би твърде подходящи за повода, но мъжът беше убедителен в тезата си, според Лили, за професионалната интуиция, която имала значение "не за разкриване на престъплението, а за идентифициране на виктимността на едно място!". Във всеки случай в душата на Лили олекна след чутото. Зарадва се и заради племенника - може би тези думи щяха да го накарат да се откаже да продава къщата.

Малко преди Коледа Лили покани бивши колежки на следобедна чашка. Бяха се разотишли преди десетина минути, а здрачът вече се превръщаше в синкава тъмнина. Лили премести чашата кафе, с която се опитваше да намали ефекта на шампанското, върху плота под прозореца. Нямаше сняг и гората пред прозореца чернееше. По пътя над Меча поляна се зададоха жълтите очи на кола, поколебаха се и свиха нагоре, по Любовната пътека. Така в махалата наричаха отклонението на пътя към Горския разсадник. Често го използваша любовни двойки. Лили отново отпи от дъхавата течност. Измежду дърветата светна нещо червено - стоповете на колата - връщаше назад. Бяха минали само три-четири минути. "Онзи е ударил на камък" - реши Лили. Вятърът се промуши пред адсорбера и изсвири. "Стигнали са само до Горния дъб, след като не са обърнали в разширението" - мисълта ѝ се върна на колата. "Просто пих прекалено" – прецени тя, но все пак взе фенера от шкафа, облече якето, пусна кучето без каишка и пое към гората. Лили навлезе в отклонението към Разсадника, светна фенера и избра средата на покрития с павета път. Каквото и да беше, щеше да успее да избяга. За всеки случай отвори джобното ножче. Цезар тичаше от единия край на пътя до другия пред нея, навлизаше за малко в храсталаците отстрани и пак избираше близостта. Все пак изглежда той пръв чу звука, защото поспря, застина с вдигнат крак, погледна я въпросително и после побягна напред. Приличаше на бебешки плач, но твърде глух. Лили си даде сметка, че най-вероятно някой е изхвърлил котета или кучета - хората от града често избираха гората. Продължи, въпреки да знаеше от опит - каквото и да направиш, прекалено рано отделените от майките им кучета и котета, умираха. Кучето я посрещна на завоя, малко под дъба. Звукът беше престанал, но Цезар я поведе навътре в гората. Лили хлътна в покрита с хлъзгава шума дупка, чу как шипът на драка раздра плата на якето ѝ, но накрая фенерът освети това, което търсеше. Беше леко помръдващ, завързан, черен найлонов плик за боклук. Кучето обиколи и изджафка.

- Не е голямо, значи не е страшно - Лили опита на глас да прогони желанието си да се върне в къщи и да потърси помощ.

Вдигна лекичко единия край на плика и го проряза с ножа. Бебешко краче. Движеше се. Съблече якето и го разстла върху земята.

Надолу по пътя тя намери позата, при която бебето в ръцете ѝ не пречеше да гледа къде стъпва. То бе проплакало, докато го завиваше, а сега, затоплено, мълчеше. Свиха по улицата.

- Ето ни бебе - каза Лили, когато усети под краката си познатата неравност на паважа.

Кучето се зарадва на гласа и скочи към ръката ѝ.

- По-внимателно с Госпожица Дина! - предупреди Лили.

## Примамка

Суховетят вкара през отворения прозорец на кабинета гореща миризма на блато и азот. Емил пхна перфоратора между страниците на следственото дело, стана и запали цигара пред прозореца. Долу затворник почистваше изсъхналите цветове на розите. Следствието използваше за обща работа затворници от затвора, с който деляха една административна сграда. Старшината на пропуска се раздвижи, излезе от кабинката си, попи с кърпа челото си и погледна към прозорците на сградата. Емил се отдръпна, не виждаше стълбите от улицата към пропуска, но беше сигурен, че по тях се качва жена. Трябва да беше над тридесет годишна и с леко наднормено тегло. Старшината обичаше такива.

Емил измъкна перфоратора измежду страниците на папката и завърза трите й връвчици отстрани. "Неизвестен извършител" пишеше най-отгоре с червен флумастер. Неизвестният беше извършил три убийства на хомосексуалисти за седем години. Всичките - добре поставени хора. Нямаше данни извършителят да е осъществявал сексуален акт с тях. Кое не означаваше, че жертвите не бяха разчитали на такъв. Бяха го канили в дома си. Бяха пийвали по нещо. Бяха убивани с тежък предмет от обзавеждането. Винаги отзад, в тила. С два или три удара. Липсваха следи. Неизвестният беше с добра физическа подготовка. Вероятно не повече от метър и осемдесет висок, не възрастен. Ако двата светлокестеняви косъма, намерени на две от произшествията, бяха на един и същи човек, и той беше убиецът, можеха да предполагат още - мъж е, подстригва се късо, не се боядисва. Само един от космите беше годен за ДНК анализ. Човекът, от който беше паднал, не фигурираше в полицейските база данни. Знаеха още - онзи не бърза. Душата му не го притиска. Не го прави яростно. Не се поникъосва. Вероятно не отмъщава. Просто ги премахва. Смята го за правилно. Не краде. Не успява да стигнат до едно и също лице в обкръжението на трите жертви. Вероятно се запознаваше случайно с тях. Или инсценираше случайност. Едва ли в гей-клубове. Предполагаха - професията му е свързана с посещения по домовете.

Емил затегна по-добре последната връвчица на папката.

Оставаше да продължат с това, което бяха правили две години след последното убийство - да слухтят в хомосексуалната общност. Неизвестният щеше да направи нов опит. Можеха да се надяват да остави повече следи. Да не е успешен. Нещо да го накара да се разприказва. Или да спре. Защото е влязъл в затвора. Защото е умрял. Защото се е размислил. Последното едва ли.

Горещината, с щипещ носа азот и миризма на гниещо, нахлу с нова сила в помещението. По обяд щеше да е ад. Беше късмет, че отложиха ексхумацията. Емил посегна към следващата папка. "Безследно изчезнал", пишеше отгоре й.

- Тук поне е ясно кой е! - каза на глас.

Протегна крака и стъпалата му допряха нещо под бюрото. Наведе се.

Изруга.

Онази беше забравила костите.

Позвъни на дежурния сержант. Нареди му да вземе картонената кутия от обувки и да я предаде на пропуска. Написа името на жената, която щеше да я потърси на листче и го лепна отгоре. Нямаше да допусне тя да му се натресе за втори път през деня.

- Кости са, внимавай да не ги разпилееш! - предупреди.

Сержантът кимна.

- На пропуска да се разпише – Емил почука с пръст върху листчето с името - че ги е взела!

- Убили са трима от издирването! - отговори момчето, като сложи кутията под мишница. Изреди имената на колегите му.

Емил ги познаваше.

Намери една от новинарските радиостанции. Беше станало към четири сутринта. В един от жилищните квартали. Имало сигнал за рекет. Не беше ясно защо при този сигнал са отишли хора от издирването. Нито защо са били без бронирани жилетки. Неясно беше и защо тримата се бяха оказали близо един до друг пред входа на жилищния блок. За репортерите новината беше друга. Към пет сутринта бяха успели да открият за коментар министъра в бар с пип шоу. Пиян. "Глупаци са, щом са се оставили да ги убият! За глупави подчинени не се вълнувам!" - беше казал. Повториха два пъти, записаната на магнетофон, фъфлещата реплика. Националното радио мълчеше.

Емил изгаси транзистора. Придърпа папката.

- Тук поне се знае кой го е направил - повтори на глас като се опита да се концентрира върху работата си.

Само дето липсваше жертвата.

А след месец изтичаше удължения от прокурора срок.

И му се бяха събрали прекалено много "висящи" дела.

Емил отгърна листовите на делото и намери снимките на издирвания.

Изискваше при възможност да му предоставят фотография с лицето в едър план и друга - в цял ръст.

Сто и шестдесет сантиметра висока, миловидна, с очила. Тридесет и две годишна. Лунички. Никакъв бюст. Това беше издирвания.

Съпругът ѝ я беше убил преди година – Емил беше абсолютно убеден.

Вероятно беше станало по това време на годината - края на юли. Месец след това беше съобщил в полицията, че жена му е изчезнала. Твърдеше - скарали се, тя взела пари и заминала при приятелка в провинцията. Разправията била за това къде да прекарат ваканцията. След две седмици позвънил на приятелката. Тя казала, че нито се е чувала, нито се е виждала със съпругата му. Изчакал още две седмици, да края на отпуската ѝ, и тогава съобщил за изчезването. Съседите и родителите ѝ (живееха отделно) нямаха допълнителна информация. Нямахме и данни тя да е звънила на приятелката си.

Съпругът я беше убил. И беше укрil трупа.

Емил беше сигурен.

А десет години преди това съпругът беше убил баща си. И беше инсценирал нещастен случай.

Онова убийство никога нямаше да се докаже. Това все още можеше, смяташе Емил. Ако се откриеха останките на жертвата.

Преди година задържа съпруга в ареста за двете денонощия, на които имаше право. Онзи не призна нищо. В килията ловеше мухи и ги разглеждаше. Настани се върху нара и се зае да ги подрежда върху книжна салфетка. Убиваше ги като ги задушаваше между дланите си. Прокурорът не намери доказателства да продължи задържането. С основание.

Агентът в килията излезе с информацията, че мухите са две групи: синантропни и синбовилни. Първите били най-стария биологичен вид, създаден от човека. От логиката на човешкото съществуване. Кучета, коне, овце, идвали по-късно. И по друг път. При тях участвала волята на човека. Докато синантропните мухи били съградени от несъзнателността на душата му. И живели толкова дълго със

и от ядрото на истинността му, че я знаели! "Познали я" - беше подчертано в доклада на информатора, много по-добре от създателя, който бързо губел интерес да следи развитието на творенията си. Синантропната муха познала истинността на човека, защото се била самосъздала от нея и съществувала благодарение на нея. "Гениална била праотцата ѝ – можеше да се прочете още в записките на агента. – Тя преживявала не зле от екскременти и от трупове, но прозряла - сигурната инвестиция била в двуногото, спящо нощем в пещерите. Огромните екскременти на динозаврите, тигрите с недооглозганите трупове, топлата кръв под кожата на бизона, били храна от днес до утре. Модна прищявка. Да се въртиш около тях можело само ако си закъсал! Но истинското бъдеще било в двуногото. Заблуждавали се тези, които смятали, че екскрементите му не струват. Погрешното впечатление идело от непостоянния им състав. От недостатъчно преработените продукти. А именно в тях тя прозряла перспективата. Некачествени на пръв вкус, екскрементите на двуногото разкривали несравнимото му настървение да поглъща. И каквото усвоява, и каквото - не. Но по-същественото - това настървение важало не толкова за вътре, колкото за извън него. То поглъщало и около себе си. Нямало значение, че едното означавало с "хранене", другото със - "събиране". Неутолимият глад извън тялото била основната разлика на двуногото с останалите. То, предугадила тя, щяло да натика всичко в пещерата си! Там щяло да има и трупове, и животни. Нищо, че екскрементите му били дребнички. То и тях щяло да започне да събира, да натрупва. И с труповете на своите не се разделяло напоследък! Заравяло ги в пясъците около пещерите. И ги гарнирало около най-вкусното - очите, със слизести миди! Гладът извън тялото, преценила основоположничката на синантропната философия, бил гаранцията за сигурността на идните ѝ поколения. Другите хранителни ниши - кръв, цветен прашец, били мизерия! Хазарт с шанса да си излюпен! За успеха се изисквало само да бъде до двуногото. Неотстъпно. Да следи намеренията, хрумванията на апетита му. И тя можела да го прави! Природата я била надарила с подвижни ензими, с пластични гени, силна плодовитост. С практичен ум. Щяла да се научи да влиза и излиза от обителта му. Милиони години, твърдял заподозреният, синантропната муха следяла чрез ензимите си отпадъците на човека. И не само се хранела с тях. Научила се да ги чете, а по-късно по тях да предугажда и намеренията, бъдещето на човешкото битие. По криволиченията на лакомията тя вниквала в намеренията му далеч преди той да започне да ги кове. Десетилетия преди да ги съзнае. Предугаждането ѝ било необходимо да се подготвя за внезапностите му. А те били другата съществена особеност на двуногото. "Изкуството, науката, религията - редяха записките на агента, се били докоснали до частица от истината." Но пълната информация за миналото и бъдещето на човека, за същината му, били закодирани в гените, в ензимните системи на синантропната муха. Разчетели ли се техните знаци, по пътя на лакомията, на събираческата страст, можело да се разчете и историята на човешкия възход. Но по-същественото - да се надникне в бъдещето. Да се съзре прогнозата. Можело да се разбере дали синантропната муха не вижда възможност да стане господарка. На всичко. Или се подготвя да пътешества към нови светове с човека. А самото разчитане не било трудно. Мухата вероятно правела анализите и прогнозите си въз основа на количества, взаимоотношения и динамика на химичните елементи.

Колкото до задържането му, заподозреният го определил пестеливо пред агента, сложен в килията му, като "рутинна проверка". Било естествено при изчезване на съпругата, да обвинят съпруга.

Емил го призовава многократно на разпити. И след задържането. Онзи не призна. Версията му беше – тя е пътувала на стоп към приятелката си и нещо се е

случило по пътя. Било по-скоро естествено за нея да не се обади предварително. Не вярвал да е заминала за чужбина. Щяла да си събере поне вещите от бюро в службата.

Петстотин километра. Толкова беше до градчето на приятелката ѝ. Напълно вероятно беше някой да я е качил на стоп, да я е убил и да е изхвърлил тялото някъде по урвите на пътя. Но не беше така.

Съпругът ѝ е беше я убил.

На вратата се почука.

Емил сложи длан върху доклада на агента, за да не загуби страницата и прихлупи папката.

Жената, застанала на прага се вмъкна вътре без да изчака покана.

- Защо не се обади, че отлагате ексхумацията!? - попита тя.

Не беше зачервена от горещината – видя Емил. Едва ли беше дошла с кола. Беше ходила при някой друг в сградата преди да дойде при него. Този някой ѝ беше пуснал пропуск. Знаеше кой е.

- Висях един час на гробището! – продължи жената.

Беше малко над тридесет и пет годишна, с няколко килограма над нормата и се казваше Малена.

- Какво ме интересува! – Емил постави перфоратора на мястото на ръката си между страниците на делото.

Малена седна отвисоко на дивана срещу бюро му, разтвори крака и пъхна полите на роклята си между тях. Коремът ѝ леко бе започнал да прави гънка. Беше разследващ журналист. Настояваше да присъства на ексхумацията. Тя беше на момченце, запалило огън в плевнята им на село. И изгоряло. Майката твърдеше, че изгорялото било друго дете. Нейното било откраднато. Щяха да правят реконструкция по черепа. За идентификация на останките.

- Ще влизаш тук само, когато аз съм ти пуснал пропускат! - каза Емил.

Малена сдържа раздражението си, изви се към чантата си и измъкна кутия пурети. Любимите му. Почерпи го. Остави кутията отворена на бюро му. Беше си нейна работа ако беше дала последните си пари за тях. Не я беше молил – реши той.

- За кога отложихте ексхумацията? – попита Малена, огледа се и взе пепелника от мивката.

Почука се.

Сержантът. С картонената кутия за обувки в ръце.

- Не я приеха на пропускат - доложи. - Имали заповед нищо да не се оставя при тях.

Емил изруга.

Сержантът остави кутията на масичката между дивана и бюро му.

Малена надигна капака.

- Костите на онзи, дето се преби от балкона?! - констатира.

Емил се пресегна, издърпа капака от ръцете ѝ и го постави обратно.

- Майка му е много е шантава - продължи жената.

В кутията от обувки имаше кости от ръка. На младеж. Беше се опитал да се прехвърли от стълбището на балконската врата на жилището му. Бил го правил и друг път, когато си забравел ключовете. Този път беше паднал. От шестия етаж. Може би защото преди това беше пил. Майка му обаче имаше друга версия. И от година разнасяше костите му в картонената кутия. В парламента. По посолствата. "Червен велур, 36 номер" - се четеше от страни.

- Майката идва в редакцията, иска да се пише – Малена изпрати с поглед стегнатия ханш на сержанта.

- Изчезвай! Зает съм! – Емил дръпна силно от пуретата. Биваше си я. Жената сведе глава, придърпа полата на роклята си напред и кръстоса крака.

Майката твърдеше, че синът ѝ не е паднал, а е бил хвърлен. Бил любовник на дъщерята на генерал от полицията. Генералът бил наел хора. Те го убили. Един тъпанар беше направил частна експертиза, според която било невъзможно младежът да падне от мястото, на което е прескачал без да закачи козирката над входа. При огледа бяха допуснали процесуални нарушения. Не бяха събрани доказателствените материали. Съдебният медик не беше видял и описал незначително счупване в лакътя. Майката имаше пари и време. Беше луда. И използваше пропуските, за да се проверяват различни версии за убийство. Коя от коя по-шантави. Последното беше, че синът ѝ е хвърлен в отдушната шахта в блока на генерала. После трупът му бил преместен с кола и оставен пред входа на жилището им. За да се инсценира нещастен случай.

- Настоява да пишем за пропуските при огледа на местопроизшествието – обади се Малена.

- Все някой боклук ще го надраска - ако не във вашия, в друг вестник. – Емил загаси фаса на пуретата.

Жената сведе глава. Емил видя, че кожата на шията ѝ е започнала да се отпуска.

- Открихте ли нещо при огледа в шахтата? – попита Малена.

Емил взе нова пурета.

- Или само я почистихте?

Емил преглътна. Вярно беше, че почистиха шахтата на генералския блок. А в нея имаше какво да се чисти. Според твърденията на майката там беше хвърлен сина ѝ и там трябваше да има стъкло от счупения му ръчен часовник. Скапанияците, отишли на местопроизшествието под козирката бяха решили, че всичко е ясно и не си бяха направили труда да намерят и приберат стъклата. Не бяха взели и проба от кръвта наоколо. Сега майката твърдеше, че петното кръв, което се виждало на снимките от огледа било от дете, паднало с колело. Имаше такова дете. На снимките петното кръв беше на половин метър от трупа. Емил знаеше, че онзи просто се беше преобърнал след първия удар. Но това беше хипотеза. Не доказателство. Доказателството го беше измило дъжда. А тия от чистотата бяха измели стъклото на часовника.

Той пое дълбоко от пуретата.

- Миналото лято нямаше ли лунички? - попита я.

Малена леко се изчерви.

- Кога ще бъде ексхумацията? – повтори въпроса си тя.

- За да пишеш в скапания си вестник?!

Тя се извърна към чантата си, досети се, че пуретите са върху бюрото, стана и взе една от кутията.

- Шест месеца я чакам – отговори тя. - А и ти ще си образцовия следовател в печата.

- Не ме интересува!

- Дори и след като сменят пияния ви министър?! Дай да го погледна! - тя посочи делото с перфоратора между страниците.

Емил се поколеба, но й разреши с глава.

- Не прилича ли на мен?! - Малена леко извърна снимката в едър план на издирваната към Емил.

Не кой знае колко. Но имаше прилика – реши Емил.

- Кой е? - попита го.

- Съпругът.

- Укрил е трупът?

Емил кимна. Помисли си, че може да накара Малена да отиде да купи кафе от барчето. И студена кола. Тя отричаше, но от вестника сигурно й даваха пари за такива разходи.

- Къде търсихте? – попита Малена.

- Навсякъде.

- Къде живеят?

Каза й.

- И прекопахте градината и мазето?

Емил издърпа делото от ръцете й.

- Разкарай се! – каза й

- Кога да дойда за ексхумацията? – Малена се обърна за чантата си.

- Няма да идваш!

- Защо?!

- "Моето разследване! Моето разкритие!, Разследваща журналистика, която върши работата на скапаните ченгета", затова!

- Искам да напиша нещо за майките на жертвата и за майките на престъпника.

- Погребаното дете е нейното! Не е подменено!

- Искам да видя как ще се държи на ексхумацията, дали ще повярва след реконструкцията на черепа или ще измисли друго.

- Ти не си в ред!

Малена не отговори.

- Няма да повярва! Ще каже, че одеалото не е същото, че обувките не са неговите! – Емил разпери ръце. - Никога няма да повярва! Утре изчерпваме възможностите за претенции към нас! Само това правим! И след реконструкцията на черепа няма да повярва! – той пое дъх - Искаш да дойдеш заради ковчега, миризмата, разложеното тяло, гробарите, това ти трябва! Признай! Снимка на гроб на дете на първа страница - това искаш!

- А ако ти намеря трупа?! - Малена приближи лицето си към него.

Харесваше парфюма й. Беше остаряла за една година.

- Кой труп?

- Този! – тя кимна към папката. - Останките - коригира се.

- Ти?!

Знаеше си, че е шантава.

- Ти?! - повтори той и се изсмя.

- Станало е преди година, след като делото е у теб? - попита тя, без да обръща внимание на иронията му.

Емил кимна.

- Инфантилен е? - беше намерила снимката на съпруга.

Емил отново поклати глава.

- Няма богат опит с жените?

Съгласи се.

- Шантав е?

- Да.

- Вероятно харесва един и същи тип жени?

Възможно беше.

- Следили сте го с надежда да ви отведе при трупа?

Бяха го наблюдавали.

- Но той не се хвана?

Потвърди.

- Може да го е заровил далече, да няма възможност да иде?

Не беше изключено.

- Ако този се влюби... увлече - поправи се Малена - може да заведе новия обект на мястото. Особено ако е около годишнината от убийството. И особено ако още не е ходил там - очите ѝ заблестяха по нейния си начин.

Имаше логика.

- Използвай ме за примамка! – предложи тя.

Емил се облегна назад и сложи ръце зад тила си. Беше шантаво. Но не невъзможно.

- И какво? - изрече.

- Аз ще напиша книга по случая. Ти ще си намалиш купчината с "висящи".

- Нямам купчина! - той се изправи.

- Имаш. Винаги си имал – Малена се отпусна назад на дивана.

- А ако не стане?

- Ще си мълчим – каза тя.

Примамка. Шантава идея. Но наистина приличаше на издирваната – прецени Емил - Слаба. Без бюст. Подобен овал на лицето. Имаше мъже, които харесваха един и същи тип жени. Вярно. И онзи да я заведе на мястото, където беше укрil трупа на издирваната?! По едно дело двама бяха отишли при укрития труп. Но и двамата го бяха убили.

- Какво е работила? - попита Малена.

- Библиотекарка.

- Не е ли изчезнала зад граница?

Емил поклати глава.

- Друг път търсили ли са я?

- Не. Това за книгата съм го чувал и преди – каза Емил като наблюдаваше жената пред себе си.

Малена стана и отиде до прозореца.

- Господжата с костите е на пропуска - съобщи тя, като погледна навън. - Бори се със старшината на пропуска – додаде и се изсмя.

Емил позвъни на сержанта, нареди му да дойде, да вземе кутията за обувки и да я предаде жената.

- Кажй й, че имам разпит ако се опитва да влезе! - нареди, когато момчето взе кутията. - Да не са те изгонили и от тази редакция? - продължи след като вратата се затвори.

Малена не отговори.

- Щом ще пишеш книги!

Тя отново седна на дивана.

- Като не си кръстосваш краката, си по-добре - каза й. - С книгата ще търсиш друга работа?

- И защо я е убил? – отговори тя.

- От къде да зная!

- Мотив?

- Няма – Емил повдигна рамене. - Не ми е известен. Не защото се е напил, във всеки случай - превъртя в ръце перфоратора и без да иска го изсипа върху бюрото. - Може да е казала нещо лошо за мухите – той засъбира белите кръгчета. - Може да я е убедил да им се принесе в жертва! - изправи поглед. - Били велики. Мухите. По гените им можело да се разбере бъдещето на човечеството. У тях по стените висят рисунки и снимки на домашни мухи. Пълно е с книги за мухи. Ходи по експедиции със зоолози. Иначе се препитава от някакво сервизче за поправка на домашни електроуреди.

Малена бе придърпала към себе си папката с делото. Записа в бележника си адреса на Мухаря.

- Деветдесет и осем процента от всички животни по света били насекоми – каза Емил.

Малена вдигна поглед към него над очилата си:

- От всички видове – уточни тя. - И какъв е мотивът му?

- Няма! И защо трябва да има?! Може да си е в него! Не между тях!

- Той е? Сигурен си?

Потвърди.

- Защо? – попита Малена.

Помисли.

- Никога не се е карал с жена си, а казва, че поводът е кавга – отговори.

- Глупости!

- Ти ще ми кажеш, кое е глупост! – Емил посегна към пуретите на бюрото.

- Изобщо не са се карали?! - попита след време Малена.

- Той е правел всичко - пазарувал, чистел, готвел. Парите той е държал.

Никаква инициатива не й е позволявал. С наемателите, давали някакво апартаментче под наем, той е контактувал.

- Може тя да го е искала.

- Не се е оплаквала... - Емил погледна Малена, изхихика се късо и продължи - Не е изглеждала във всеки случай по-нещастна от тези, дето сами си вадят хляба.

- Не се изживявам като нещастна!

Емил беше сигурен, че сега Магдалена ще попипа носа си. Правеше го, когато е ядосана. Проследи ръката й, която се откъсна от химикалката и се насочи към лицето й и продължи:

- Пасвало е на характера й – той изхвърли разпиляното от перфоратора в кошчето зад себе си. – Работила е в квартална библиотечка със затихващи функции. Не е проявила усилия да я съживи. Бюрото й беше задръстено с боклуци. Непочистено от десетилетия. Имала е по двама-трима клиенти дневно. Пенсионери, безработни, по някой ученик. Практически никакви приятели. Онази, при която уж тръгнала, й е състудентка. Разменяли си картички за празниците. Толкова.

- И защо смяташ е съпругът?!

Емил повдигна рамене.

- Лъже за скандала. Друго?! – попита Магдалена.

- Показанията му са прекалено подредени. Няма несъответствия, забравяния.

Веднага е готов с отговора на местата, на които могат да възникнат въпроси.

Репетирани показания. Версията с тръгването на стоп е нелогична за характера ѝ -

продължи след пауза той - С години не е ходела дори до центъра на града. Не е пиела и кафе с комшиите. И изведнъж - да се вдигне на стоп! Има транспорт. Имала е пари. И вместо това - да виси и да маха с магистралните момичета! Не я виждам.

Поколеба се, но посегна взе нова пурета и я остави на бюрото. Обичайно Магдалена му оставяше кутията, но реши да не рискува.

- Станало е на Шабла – продължи той. - По това време, от десетина години, там се появяват милиарди от неговите мухи. Не се знае защо. Стоят по три-четири дни и изчезват. Водил е издирваната там и преди. При обиска намерихме снимки на двамата от Шабла. В облаците мухи. Изгониха те от вестника? - добави без преход Емил.

- Не ми подновиха договора – отговори Магдалена.

- Е, няма да се притесняваш за отпуски! - засмя се той.

- В колко започвате утре?!

Каза ѝ часа на ексхумацията.

Шантава беше идеята ѝ да се сближи със заподозрения. Но понякога работите ѝ ставаха. Изглеждаха луди, а ставаха.

Веднъж, помнеше Емил, тя напи един съдебен лекар и го накара да покаже пред свидетели микроскопски препарат, доказващ убийство на затворник. Прикрито от самия него. По желание на администрацията, разбира се. Лишеният от свобода беше загинал от белодробна емболия след побой. В смъртния акт пишеше "бързо протичаща вирусна пневмония". Самопризнанието тогава нямаше доказателствена стойност. Поне за съда. Но го писаха по всички вестници.

- И защо не станеш учителка, като са те изгонили? – попита на глас.

Тя взе една от пуретите. Той не ѝ поднесе огънче. Тя и не изчака.

- Няма да ти покаже останките – продължи Емил. - Много време е минало.

- Не казвам, че ще ги покаже. Казвам - пое от дима Малена - че може да отиде до мястото.

- И да го усетиш?!

Тя кимна.

- Ще се правиш на заинтересована от мухите?! - попита Емил.

- И на влюбена! Ако работата ми го изисква! – гласеше отговорът.

- И ще спите на палатка!

- Теб какво те интересува?! – Малена го гледаше право в очите. - Нали жена ти няма да спи?!

Той се изсмя и извърна поглед от дивана.

Тя изтръска пепелта от пуретата в пепелничето пред себе си.

- Не ми разрешиха - каза ѝ - да търсим на Шабла. Много пари им се видяха. А и няма доказателства.

- Не е луд?

- Не е лекуван. На експедициите зоолозите са доволни от него. Никакви скандали. Не се напива. Изпълнителен. Педантичен. Чист. Не обича да се променя програмата. Предпочита сам да върши работата си, отколкото с друг. В сервиза

също работи без помощник. Развива теорията си за мухите като проповедник. Не се обижда ако не му вярваш. Имало логика в разсъжденията му, твърдят.

Емил помисли известно време и добави:

- Ако изобщо се хване на въдицата, до самото място ще отиде сам. Възможно е да се познае по това, че ще вземе лопата, широк нож. Случва се да споделят, да признаят, когато са около мястото. Но за този не ми се вярва да го направи. По-вероятно е да разкаже нещо за нея - че била кучка, мързелива, нещо такова - вгледа се в лицето на Малена - Разбира се, ако наистина мислиш да го направиш. Ако след обяд не ти хрумне друга идея!

Малена не отговори. Не вдигна глава. Продължи да чете делото.

- Създава илюзията, че е беззащитен, лесен за манипулация! - додаде Емил. Но за година нищо не призна. Убил е и баща си. Тогава е бил двадесет и две-три годишен. Инсценирал е нещастен случай. Уж бил паднал някакъв кухненски шкаф и една от дръжките счупила черепа на баща му. Недоказуемо е – Емил продължи да си играе с перфоратора. - Поне десет години по-късно. И там няма мотив. Освен, че почти не си говорели. Онзи е бил бонвиван. Пийвал си е.

Погледна я. Малена продължаваше да чете. Той се пресегна и издърпа папката от ръцете ѝ.

- Тръгвай! Имам си работа!

- Убеден си, че е той? И останките са на Шабла? - Малена взе чантата си.

- Щом няма доказателства, не съм! Но зная, че вероятността да се скарат, тя да тръгне на стоп, да завърже случайно запознанство, някой да я отвлече, е нулева. Няма данни за любовник. Няма данни за финансови или други интереси. Зная още, че съпругът ѝ не казва, каквото мисли.

Малена стана.

- И какво сега: "Моето разследване! Моят случай! Грешките на следствието!"?! – Емил сложи перфоратора върху папката. - Статия на първа страница...

- Може и да не ти е точна версията - тя погледна над очилата си. - Онзи може и да може да го направи. Но да не го е направил.

- Не съм твърдял обратното! Няма да ми променяш думите! – Емил насочи показалец към нея. - Никакви цитати по вестниците! – преглътна. - И никакви ангажменти от моя страна!

- Известно ми е! – гласеше отговорът.

Не я изпрати.

Тя не взе полупълната кутия с пурети. Беше си нейна работа.

\*\*\*

Емил причака Малена една сутрин пред входа на кооперацията ѝ. Принуди я да влезе в колата.

- И какво?! - каза, като се облегна. Цигарата му димеше в пепелника. Взе я. - Не се обаждаме, не пишем по вестниците.

Не беше сложила от парфюма си.

- Станах учителка - отговори след кратко забавяне Малена. - По вестниците предпочитат по-млади.

- И какво "разследвания, версии" - край?!

Малена каза адреса на училището. Тръгнаха нататък.

- Виждаш се с Мухаря – продължи Емил, след като изслуша обобщенията ѝ за времето.

Тя не се направи на изненадана.

- Ходили сте на Шабла.

Тя повдигна в безразличие рамене. Запали след кратко колебание от неговите цигари.

- Отказала си ги?

- Почти.

- И какво стана?

- Не го е направил той.

- Ама те заведе на Шабла!

- Заради мухите.

- А миналата година е ходил сам?! Без жена си?!

- Мисля - да.

- И нищо не ти показва?!

- Не - тя се извърна към него. Гласът ѝ беше станал по-твърд.

- И сега - гаджета! – Емил изпревари колата отпред отдясно. - Цуни-гуни!

Не му отговори.

- Страхотна примамка! – продължи той.

- Нямаше какво да се лови – Малена беше направила пауза преди отговора.

- Примамката си търсела гадже! - извърна се към нея – Изядената примамка! - изсмя се.

Леко се беше изпотила.

- Не е той – повтори тя.

Иначе запазваше спокойствие.

- Къде е тогава жена му?! – попита я.

- Където са десетките изчезнали всяка година! - Малена изтръска цигарата през отворения прозорец. - Не ми плащат на мен, плащат на такива като теб, за да знаят!

- Книжка щеше да пишеш!

- Като намеря материал, може и да напиша! Книга! – натърти тя.

Емил изруга, отклони и спря.

- Трупът е на Шабла! - приближи лицето си към нея.

Минувач се поспря и ги огледа.

Изруга и него.

- Не можеш да ставаш гадже на побъркан убиец!

- Искам да сляза – отвърна Малена.

- Той е чисто луд!

- Защото хобито му е ципокрилите насекоми?! - тя притисна чантата към гърдите си.

- Ципокрили! - изрече на срички Емил - Мухи!

- Да се ровиш в трупове, в убийци и изнасилвачи - мнозина също не го намират за привлекателно!

- Отиде да вършиш работа! - хвана я за китката.

- Жена му се е махнала! Не е била толкова безпомощна, колкото си мислиш!

- "Била"?

- Може и да е!

Пусна ръката ѝ.

- Ще убие и теб! - ноздрите му се бяха разширили.  
- Натресла се е на някой психопат на стопа!  
- Даже няма да разбереш какво се кани да ти направи!  
- Теорията му не е глупава! - ръката на Малена търсеше дръжката на вратата. - И един австралийски професор я потвърждава! Само че той го пише за вирусите!

- Не попадай под неговата власт! - изрече разчленено Емил.  
- Теб какво те интересува?! – Малена се извърна към лицето му.

Той забави отговора.

- Теб какво те интересува?! - повтори тя.  
- Може и да ме интересува - отговори.

Погледна го. Бузите ѝ поруменяха.

- Но имам ангажимент - додаде той и притвори очи за секунда. - От преди много години. Знаеш.

- Не можеш да ме упрекваш, че се виждам с някого, когото даже не си намерил улики да привлечеш като заподозрян! - кракът на Малена намери опора в настилка.

Той знаеше - сега тя щеше да трасне вратата. Малена наведе лице обратно към вътрешността на колата:

- И за баща му грешиш! Било е нещастен случай! – тя пое дъх. Беше ядосана повече от обикновено. - Мразел го е! Разбира се, че ще го мрази! Онзи е бил бисексуален! И не го е криел! Ти не би ли го мразил?! Не би ли мразил баща си ако той демонстрира бисексуалност?! Но това не доказва нищо!

- Обратен?!

- Полу!

Не знаеше. Не бяха достигнали до тази информация.

- Два нещастните случая?! - изсмя се Емил.

Тя тресна вратата. Изправи се, понечи да тръгне, но отново я отвори:

- Онази е била тъпа! Качила се е на "стоп", някой е решил, каквато е вяла, че си го проси, после се е разпищяла. И онзи не е искал да си има неприятности! Може просто да му се е приискало да я набие! И да се е увлякъл! Да я е ударил лошо!

На врата ѝ имаше ново златно синджирче. Мухаря не печелеше зле.

Малена насочи показалеца си към Емил:

- Мислиш си, че той ѝ е признал за убийството на баща си?! И после се е уплашил?! И я е премахнал?!

Не лоша версия. Не я беше обмислял. Доядя го, че не се е сетил.

- И от какво ще се уплаши чак толкова много?! - продължи тя. - Дори да е убил баща си! Дори да ѝ го е признал! Какво ще направи тя, че и правосъдието ви, с това признание!? То не е доказателство! Не е и нещо, за което някой прокурор ще си мръдне пръста! Една съпруга, твърди че мъжът ѝ преди десет години убил баща си! А съпругът, разбира се - ще отрече! Ти познаваш ли прокурор, който да възбуди следствие въз основа на такъв материал?! - Малена се дръпна назад. - И защо му е да тръгне да я убива тогава?! Каквото и да ѝ е признал, това не го застрашава! - пое дъх. - За да го хванат за второто убийство, може би?! - гледаше победоносно.

Логична теза. Освен в един пункт.

- А ако не само й е казал, но и й е показал с какво го е направил?! - попита. - И ако тя е укрила оръдието, вещественото доказателство?! И не е пожелала да му го върне?! Ако поради някакви си нейна причина е решила да го държи в ръцете си? При положение, че баща му не е кремиран! И може да се направи ексхумация? При положение, че един от съдебните медици, подписали протокола от аутопсията е бил на мнение, че счупването на черепа не е причинено от кухненския шкаф?! И че смъртта е настъпила преди падането на шкафа?! Какво ще стане ако се появи някой, който твърди, че разполага с оръдието на убийството? Сигурна ли си, че няма да се намери прокурор?!

Тя като да се стъписа.

- Нямах доказателства - изрече, все така стъпила на тротоара, приведена към колата. - Нямах доказателства! Градиш твърдения само на това, че е особняк - в погледа й се мярна острота.

Сега щеше да му припомни Джулюница, знаеше Емил. Така се казваше градчето, в което посред бял ден, в самия му център, бяха убили продавачка на магазин. Беше открадната незначителна сума пари. Заподозряха един особняк. Онзи беше влизал в магазина същия ден и й беше искал безрезултатно пари назаем. Беше искал и от други хора. Те също му отказали. В деня след убийството беше харчил. Горещо-долу толкова, колкото липсваха от касата на магазина. Той призна на втория ден след задържането. Кучето даде положителни резултати от идентификацията на миризмата. Чукът, с който беше размазан черепа на продавачката, беше оставен на местопроизшествието. Без следи. И два месеца по-късно случайно заловиха действителните извършители. Двама – Емил въздъхна. - Не беше правил по-голям гаф в кариерата си.

Малена преглътна и попипа носа си. Нямахше да му припомни. Обърна се и тръгна напред по тротоара. В началото със сърдити крачки. После поприведе рамене. Не й беше лесно. Последните две години без сигурна работа. Без мъж. С дете. Отзад беше по-привлекателна, отколкото отпред. Ако носеше високи токчета, щеше да е още по-добре. Избираше мокасини. Заради многото ходене. Само това й липсваше - да се забърка с Мухаря!

"Нямах доказателства!" - беше казала. Вярно е. Нямахше.

Запали цигара.

Мухаря да е убил жена си, защото й е казал за убийството на баща си? Добра идея. И нея не беше обмислял. Много беше вероятна. Особено ако й беше показал с какво го е направил. Отново се загледа по отдалечаващата се фигура на Малена. Беше тъп предмет. Вероятно от обзавеждането на кухнята. С един - най-много два удара. Напълно достатъчни при добрата му физическа подготовка...

Тъп предмет. Отзад, в тила. Без следи на ярост, на прибързаност. Без външно ясен мотив. С лекотата на добре обмислено действие. Бисексуален.

Емил потърси отново потърси с поглед Малена.

- Шантава идея! - изрече на глас.

Най-лесно беше да се отхвърли това, което му хрумна. Един косъм щеше да е достатъчен, за да отхвърли хипотезата. Косъм с луковичка накрая. Годен за ДНК изследване. Косъм от глава. Взет с разрешение или без разрешение. Дотук съвпадаха: естествен, светлокестеняв цвят, дължина два-три сантиметра, пол -

мъжки. Още: добра физическа сила, височина - около метър и осемдесет. Поправяше електроуреди. И по домовете.

Емил завъртя ключа на таблото и настигна Малена. Свали прозореца откъм нейната страна. Тя не спря. Емил излезе от колата и ѝ препречи пътя.

- И аз имам право на някого! – тя го погледна, извърна глава и наново го погледна.

- До десетина дни ще излезе един случай - каза ѝ. - Подходящ за книга...

- Не ме интересува!

- Обади се, няма да го дам на друг! С пълния архив!

- Не ме интересува! – повтори Малена.

- Добре, аз ще ти се обадя!

- Ти?! – тя праметна чантата си на другото рамо. - И защо!? Защо великото ченге ще звъни на един боклук?!

Той напълни бузите си с въздух и шумно го изпусна:

- Защото си свестен човек - каза.

- Аз?!

Той кимна.

- И какво?!

- Искам да напишеш хубава книга!

- Аз?!

- Ти!?

- Не мога! Не ме интересува! И никого не го интересува!

Той поклати отрицателно глава:

- Можеш!

- И какво в замяна?! Какво трябва да направя в замяна?! – Малена пак премести чантата.

- Бъди внимателна! - помоли Емил. - В следващите пет дни! - преглътна. - Може и да греша, но нека проверя нещо?!

- Ти! "Греша"!? - иронията ѝ се примеси с изненада.

- Случва ми се напоследък - гледаше я. - Но си признавам в краен случай. - Лоша компания! - отговори. - Боклуци, рецидивисти - привлече я - И тук-там - по някой свестен - целуна я. - Пет дни! – повтори, поколеба се, но я погледна в очите и добави - Извинявай!

- За какво!

- Има... за разни неща...

- Нищо лошо не си направил – отговори след пауза Малена. – Нищо лошо не сме направили – коригира се.

- Трябват ми няколко косъма от главата му годни за ДНК анализ – каза ѝ като се отдръпна крачка назад. – Това няма нищо общо с... - ръцете му описаха безпомощни кръгове.

- Сигурен ли си?

- Трябва да проверя.

- Добре – тя кимна и се разплака.

Прегърна я.

## Издирвано лице

- Мамо!

Старицата дръпна ръката си и едва с крайчеца на пръста успя да задере от белия крем на тортата. Лапна го и примлясна.

- Първо трябва да духнеш свещичките – каза правнучката ѝ и заклати крака от стола с висока облегалка.

- Нямам диабет, нямам противопоказания – отвърна старицата.

- Просто изчакай минута – дъщерята сложи чинийки в края на масата, наведе глава и ги преброи.

- Нова мода свещички – продължи старицата. – Не съм слагала свещи на тортата си!

- Напълваш си бузите с въздух и духаш! – момиченцето пое въздух и духна към двете свещи. Едната изписваше цифрата осем, тази след нея – нула.

- Детенцето ще настине с тези чорапи – каза старицата. – Бронхопневмониите вземат най-много жертви сред подрастващите до дванадесетгодишна възраст – продължи. – Етиологията им е бактериална или вирусна.

- Ела да ми помогнеш – дъщерята беше отворила витрините на салонния бюфет и държеше в ръка чаши за шампанско.

Момиченцето се смъкна от стола.

- Това детенце на комшиите ли е? – позаинтересува се старицата.

- Това е правнучката ти Магда! Внучка на брат ми Петър – бавно и натъртено поясни дъщерята.

- Имаш склероза - момиченцето се покатери на стол далеч от старицата.

– За подарък ще получиш музикален диск – осведоми я то, като се поклащаше, подпряло лакти върху масата. – От един, дете много си го била обичала като си била млада.

- Хайде да си отидеш у вас, ние тук сме се събрали само роднини – старицата подкани детето с нетърпелив жест.

- Това е Магда! – мъжът, приближаващ петдесетте, избра място за кофичката с лед с бутилка шампанско в нея. - Не е съседско дете. Това е внучката ми!

- О! – старицата вдигна поглед и се опита да осмисли информацията. – Извинявай! – допълни. – Само съм в тежест – тя се просълзи. – Мъжът ми къде е?

- Почина – дъщерята спря да подрежда салфетките. – Татко почина преди пет години.

- Така и предположих! – старицата притисна уплашено устните си с ръка.

– Нещо ми го подсказваше! Мъжете имат по-ниска средна продължителност на живота. Затова се раждат повече момчета – тя протегна пръст към тортата. – И в детска възраст смъртността им е по-висока. С два питка – до едногодишна възраст и...

- Пак драже крема! – изписка Магдалена.

- Мамо!

Старицата дръпна ръката си.

- Инжекция да му предпишем на туй момиченце-кокиченце!

- Докараха я! – момче на двадесетина години блъсна вратата откъм балкона и влезе в хола.

- Мария идва – дъщерята провери дали запалката до тортата има газ. – Нали си спомняш коя Мария?

Старицата погледна с безизразно лице.

- Не помниш ли Мария?! – дъщерята въздъхна. – Приятелката ти Мария, състудентката ти!

- Да не сте отсекли люляка?! – бавно, изговаряйки думите ясно, попита старицата. – Защо не мирише?

- И Мария ли не помниш?!

- Помня я. Ожени се на двадесет години – старицата се изсмя. – Не онези, които се женят рано са истинските любовчийки! Баща ти отсеке люляка, нали?

- Остави баща ми на мира! Татко почина.

От коридора се чува поздравления, стъпки.

- Ха! Отдавна го замисляше!

На вратата се почука.

- Влизай лельо Мария! – извика дъщерята.

- Не е първият, който нарочно умира преди партньора си! – продължи старицата. – За да е безпомощен партньорът, затова се прави!

На прага се появи възрастна, дребна, подвижна жена. Бастунът ѝ тропна по паркета.

- Боже мой, какви деца! – възкликна. – Боже, доживяхме го, осемдесет години! Как си Елена? – тя се наведе и целуна старицата по бузата.

- Нищо обезпокояващо, мозъчна атеросклероза.

- А се умира от бронхопневмония – правнучката размаза черна точица върху покривката.

- Компенсирана форма – уточни старицата.

- Каква торта! Трябва да е най-красивата и скъпа торта в целия град! – гостенката закачи бастуна си на облегалката на стола до старицата. – В „Хематоложи“ цитираха моя статия отпреди двадесет години! Толкова съм щастлива, не мога да не се похваля веднага – тя се обърна към останалите около масата.

- Цъфнал ли е люлякът? – попита шепнешком старицата.

- Моля?! – недочу Мария и се наведе към приятелката си.

- Какво си се вторачила в този люляк още от вчера?! Цъфна! – каза синът. – Петре, иди отчупи на баба си от люляка!

- Досаждам – констатира старицата. – Обаче днешната работа не може да се свърши утре.

- „Не оставяй днешната работа за утре“ се казва – поправи я момиченцето. – Духай! – то посочи запалените свещи върху тортата.

Старицата се засуети.

- За година я съсипа атеросклерозата – обясни на гостенката дъщерята. - Магда, помогни на бабинка!

Момиченцето се свлече от стола, изтопурка към тортата, погледна възрастната жена, в очите му проблесна лукаво пламъче и то внезапно духна двете свещи.

Всички заръкопляскаха.

- Трябваше да изчакаш двете да ги духнете – дъщерята привлече Магда и я целуна по ухото.

- Родителите на момиченцето кога ще си го приберат? – поинтересува се старицата, като наблюдаваше как синът ѝ разрязва тортата. – На мен от това! – тя посочи бяла розичка върху крема.

Влезе внукът и остави клонки люляк върху масата.

- Чудно ухае – Мария доближи до носа си едно от виолетовите съцветия и после го поднесе на приятелката си.

- Бял предпочитам! – отсече старицата. – Ще ни извиниш, но съпругът ми малко ще се позабави – продължи. – Ние няма какво да го чакаме. Ще си пийнем – тя вдигна чашата с шампанско пред себе си.

- О! – приятелката ѝ я наблюдаваше със съчувствие.

- Имал работа за довършване в ателието – добави с ирония старицата.

- Мамо! – каза синът.

- Темпераментовите различия в семейството са важен теоретичен въпрос – защити се старицата.

- Не са недостатък при днешните нрави – изкикоти се Мария, вдигна чашата с шампанско, но видя че другите още не са отпили и след кратко колебание я остави на масата.

- С Мария ще идем да пием кафе – старицата се надигна от стола.

- Тук ще пием кафе – синът остави полупразната бутилка в кофичката с лед. – Купил съм специално кафе.

Дъщерята хвана майка си за ръката и леко я засмъква надолу. Старицата седна.

- Ако излезеш, пак ще се загубиш – поясни Магда, натопа показалеца си в шампанското пред себе си и го облиза.

- Наздраве! За кръглата годишнина! – дъщерята вдигна чаша.

- О, Боже, никой, никога не ми е правил такъв рожден ден! – Мария се просълзи.

- Да не смяташ, че всички мостове зад мен са изгорени?! – попита старицата приятелката си.

- Дванадесетгодишното момче се изкиска, взе наченатото си парче торта и излезе.

- Хепи бър дей ту ю! – запя и стана на крака дъщерята с чаша в ръка.

Станаха и останалите.

- До тоалетната ще отида – старицата пак се надигна от стола си.

- През петнадесет минути е там – обясни дъщерята на Мария.

Старицата заситни към вратата, измъкна се в коридора и старателно затвори след себе си.

- Боже каква жена беше! – Мария допи шампанското си. – Красива, интелигентна, домакиня, всичко! Шестдесет и две години я познавам, от първия ден в университета.

- Забравя дори че татко е починал – дъщерята видя празната чаша на Мария и ѝ наля.

\*\*\*

В коридора старицата пхна ръка във вътрешния джоб на окаченото на закачалката мъжко сако, извади оттам портфейл и взе колкото имаше в

него банкноти. После мушна портфейла под чифт обувки и тихо се измъкна през входната врата.

На улицата топла вълна побутна полата на добре изгладения ѝ, макар и минал от мода костюм и тя обърна лице в посоката, откъдето идеше. Отиде до края на тротоара, подложи лице на следващата вълна и тръгна срещу нея с дребни, спънати от нещо невидимо, забързани крачки. Зави по първата пряка, после по следващата. Появя хлад, старицата погледна към небето, забави крачка, сякаш да са го подуши, и наново кривна. Стигна до градинка с акациев дървета, повъртя се суетливо по пътеките, докато накрая седна на огряна от слънцето пейка. Опита се да опъне назад глава, но шиповете на врата ѝ не ѝ позволиха и тя завъртя глава настрани. Затвори очи. Топлината пропълзя по бузата, по ръцете, запритопля бедрата ѝ, когато нещо побутна коляното ѝ. Отвори очи. Беше черно, с неопределена порода куче с нашийник. Мъж се задаваше по алеята.

- Нищо няма да и направи, госпожо! – провикна се той.

Старицата се бе поизхлузила на пейката и се намести.

- Кучешката тения годишно осакатява десетки деца – отвърна тя.

Мъжът подмина мълчаливо, вперил поглед някъде встрани. Старицата надникна под седалката, сякаш търсеше нещо, бръкна в джоба на костюма, извади в свитата си длан банкнотите и като се обърна да види дали някой не я наблюдава, ги отброи. Стана, пхна парите обратно в джоба, избра слънчева алея и след две-три минути излезе на трамвайната спирка. Доближи до будка за вестници и цигари.

- Ментов дропс, моля – каза.

Продавачката ѝ подаде кутийка бонбони.

- Обаче нямам пари – въздъхна старицата. - Вкъщи ме ограбиха.

Продавачката повдигна рамене и посегна да прибере кутийката.

- Не ми дават да ям – продължи старицата, наведе глава и затыпка на място.

Продавачката недоверчиво огледа някога скъпия ѝ, сега добре поддържан костюм, прическата, ръцете ѝ.

- Обличат ме за пред хората – продължи монотонно старицата, вдигна внезапно глава и погледна изпитателно и остро.

Бонбоните изтрополиха в ръцете на продавачката.

- Аз ли не зная, че от глад е най-мъчително – изохка старицата. – Има си медикаменти за това... евтини, безболезнени, ефикасни... щом някой ти пречи... Обаче и за това се стискат...

Продавачката пак разклати кутийката и понечи да я върне на мястото ѝ.

- И с билки може. Трябва да се използват такива, от които не се повръща. Иначе цял свят се досеща. Повръщане-отрова-престъпление.

Кутийката замръзна в ръцете на продавачката.

- Една само такава билчица съм открила по нашите географски ширини – продължи старицата.

Въздухът изсвистя през ноздрите на продавачката и за малко отклони вниманието на старицата.

- ... Гробищниче се нарича. Ха! Могилник на руски. Как пътешестват някои идеи и наблюдения по света! А? – тя многозначително наклони

глава. – Не им трябват нито вестници, нито списания, нито космически спътници на някои идеи.

Бонбоните отново изтрополяха в ръцете на продавачката.

- Осинових близнаците на един, дето го разстреляха. Беше заклал жена си... – старицата повдигна безпомощно рамене. – И сега работят в охранителна фирма.

- Боже, опази! – продавачката се прекръсти. – Вземете – сложи бонбоните на поставката за монети и я побутна напред. Вземете! – тя повторно отдалече поставчицата от себе си.

Старицата сграбчи дропса, понечи да тръгне, но се поспря.

- А внучката ми е повърхностна жена... – каза. - За пари... Генетична обремененост.

- Къде?! – възкликна продавачката.

В погледа на старицата се появи високомерие.

- Краят – утре вечер! – каза строго и тръгна. – Страшните приказки са етнографска психоанализа – додаде, вървейки.

Продавачката се отпусна на мястото си.

- Боже, колко мъка има! – тя понечи да се прекръсти, но спря по средата, пресегна се, взе от рафта друга кутийка монтов дропс, отвори я и налага четири-пет бонбона наведнъж. Превъртя ги в устата си, стана, провря глава през отвора на будката и загледа подир старицата.

\*\*\*

Все така забързана, в движение, старицата отвори бонбоните, няколко от тях паднаха на земята, тя се наведе да ги събере, олюля се, седна на тротоара и не успя да стане. Две момчета на по петнадесетина години се притекоха на помощ, прихванаха я от двете ѝ страни и я заизправяха.

- Лошо ли ви е? – попита по-слабичкото.

- Дробса да ми съберете! – помоли старицата.

По-едрият от младежите продължи да я придържа, другият понечи да се наведе над земята.

- Мръсни са – констатира той и се изправи.

- Нищо – настоя старицата.

Момчето сви рамене, събра няколко бонбона, старицата отвори джоба на самото си и то ги пусна вътре.

- Там има още – съзря до дървото нещо зелено тя.

- Стъкло е – обърна се по-слабичкият. – Стъкло от бира.

- Дробс е! – старицата тръгна нататък и повлече придържашото я момче.

По-слабичкият се наведе, взе стъкълцето и ѝ го подаде. Тя го опипа бавно между сухите си пръсти.

- Добре – съгласи си, върна стъкълцето на момчето и с другата ръка стисна по-силно кутийката с дропса. – Смучещите бонбони разварят зъбите на децата – заяви тя. - Който им подарява бонбони, не им мисли доброто.

- О, няма нужда – отвърна момчето. Другото се засмя.

- Не съм пинтия – засегна се старицата. – Мента пиперите успокоява – добави, след като те вече я бяха загърбили. – Препоръчва се при леки форми на напрегнатост и безсъние.

Улицата изведе старицата на булевард, на ъгъла на който имаше голям магазин за луксозна конфекция. Вървешком тя се загледа в дрехите и тръгна покрай витрината. Предпазливо пхна кутийката в джоба си, извади още един бонбон, лапна го и примлясна от удоволствие. Рокля от бяло копринено кадифе привлече погледа ѝ. В желанието си да я разгледа по-добре тя се приближи прекалено до витрината и чукна очилата си в стъклото. Отдръпна се стресната, попипа кутийката с бонбони и парите в джоба, вдигна глава, за да се ориентира за фирмата, и тръгна покрай витрините да търси входа. Булевардът се изкачваше към високите части на града и входът се оказа значително по-високо от ъгъла с уличката. Старицата усети височината, спря и въпросително заразглежда върха на обувките си. След около минута въздъхна, обърна се и пое обратно в посоката, от която бе дошла. Поспря пак пред роклята от бяло кадифе, въздъхна още веднъж и продължи с твърда крачка.

В една от пресечките съзря голям плакат на кино и с удвоено усърдие забърза към него. Потърси снимки на таблото, но беше изложен само афиш, измърмори недоволно, препъна се в алуминиевия праг на входа и влезе в празното, сумрачно фоайе.

Касата бе встрани, зад стъклена кабина, облепена с афиши. Старицата се подпря на перилото пред нея и като че задряма. Касиерката се размърда на стола се, опита се за види какво става зад диоптрите на посетителката и като не успя, почука по стъклото. Старицата вдигна глава, намести очилата си и се придвижи напред.

- От колко часа е прожекцията? – тя подпря ръце на плота и надникна в касата. Филмът е порнографски – високо и отчетливо предупреди жената.

- Не съм ученичка – отвърна старицата.

Жената се изкикоти. Във фоайето влезе мъж на тридесетина години.

- Не е любовен, има само секс! – натъртено, разчленявайки думите, каза касиерката.

- Не викайте, чувам – в гласа на старицата имаше раздражение. – Сексът не е срамен.

- Има право да влезе жената – мъжът застана зад старицата.

Касиерката го изглежда презрително.

- Осемдесет. Без места е. – тя побутна пред себе си билета и отклони с отвращение поглед от наведената към джоба на сакото, побеляла, оцветена в синка глава.

Старицата отдели от банкнотите една, протри внимателно палеца и показалеца о нея, увери се, не са две залепнали и я подаде.

- В цената влиза ли и тоалетната? – уточни тя.

- Влиза, влиза - отговори касиерката.

- Нали ще ме придружите до там, господине? – обърна се внезапно назад към мъжа старицата.

- Само да не помислите, че ви задилям – намигна му, докато вървяха по мръсен, слабо осветен, задръстен с изхвърлени седалки коридор. – Мъжете сте малко наивни... Въведоха ли сексуалната просвета като задължителна

дисциплина в средните училища? – смени темата тя, преди да се вмъкне в тоалетната.

Мъжът повдигна рамене и не отговори. Почака секунда пред вратата, после се обърна, тръгна обратно по коридора и напусна киното. Касиерката го проследи с любопитство и недоверие, измъкна се от касата, протича по коридора към тоалетната, огледа изпитателно и едва когато чу провлачените стъпки на старицата зад вратата, се запъти обратно към мястото си.

Въздухът в стария малък салон с широки, отдавна тапицирани в червена дамска столове бе спарен и топъл. Зрителите, няколко двойки и десетина мъже на различна възраст, бяха избрали места, колкото е възможно по-отдалечени едно от друго. На вратата старицата поспря, огледа бавно публиката и се насочи към последния стол на един от редовете, непосредствено до момче в черно кожено яке. Филмът започна, тя изпружи крака и отпусна глава върху високата облегалка. Десетина минути по-късно, в едно от затишията от реплики на екрана, че чу продължителното, придружени с тънко изсвирукване, хъркане. Салонът дружно се изкикоти, отзад изсвириха с пръсти. Момчето да старицата я побутна:

- Аре, измитай се!

От удара тялото на старицата отиде напред, а изхлузилите се по носа ѝ очила се изтърколиха и тупнаха на пода.

- Ще закусваме ли? – стреснато попита тя.

Салонът повторно избухна с смях и дюдюкания. Когато утихна, над диалога на екрана се извиси хлипане. Някой отвори вратата, светлината от фоайето проряза тъмнината, чу се гласът на разпоредителката, запалиха светлините, на вратата се подаде и касиерката.

- Откраднали са ми очилата – съобщи старицата с хладен, спокоен и респектиращ глас. – Моля, извикайте полиция!

Момчето с черното яке се наведе и усърдно забърника под предната седалка. Намери очилата, но едното им стъкло липсваше. То клекна в тясното пространство между седалките, опря коляно о пода и под общите коментари успя да намери и него. Опита се да го закрепил в рамката, но то паднаше.

- Сложи ѝ го в джоба, бе! – предложи някой.

\*\*\*

- Да не си се изгубила? – попита разпоредителката. – Знаеш ли си телефона?

Окото, изглеждащо безпомощно допреди малко зад рамката без стъкло, се впери в нея – някак насмешливо, като да умееше да долавя тайни и нюанси. Разпоредителката помръдна с рамене.

- Мамя мъжа си – съобщи старицата и се загледа над сградите към започналото да притъмнява небе. – За порока няма възраст – тя се просълзи. – О, леконравна съм, толкова съм леконравна.

- Да извикам полиция? – предложи разпоредителката.

- Може. Но нравствена. Пак ли я въведоха? – любопитства с ободрен глас старицата.

Разпоредителката не отговори и влезе в киното. Старицата затыпка на едно място, после вдигна глава, пое въздух през широко отворените си ноздри, задържа го в тях и внезапно забързано пое по уличката. На голямо кръстовище купи пакетче солени фъстъци, хапна едно-две зърна, позабави крачки, тръгвайки вляво и внимателно се завзира във витрините и входовете. Но следващото кръстовище постоя минута нерешително и избра стръмна уличка към реката. Отдолу дойде вълна топъл въздух, тя се обърна към нея, постоя с усмивка, докато топлината поизтъня и я замести студен въздух. Пресече предпазливо и се вмъкна в малко бистро. Помещението беше не повече от тридесетина квадратни метра със запазени стари дървени рафтове, украсени с драперии и изкуствени цветя. Към интериора, на бара в дъното, бе прибавен и касов апарат от началото на столетието.

Старицата седна на една от кръглите, с никел по ръба масички, намести очилата си и заглежда изпитателно. Бръкна с показалец на мястото на липсващото стъкло, попипа клепача си, извади ръка, огледа я като птица с едното око и измърмори.

Облегната на хълбок на бара, сервитьорката проследи с любопитство влизането на старицата, размени реплика с мъжа зад плота и се запъти към клиентката.

- Какво ще желаете? – попита. – Това са цените – тя сложи папката с менюто върху масата.

Старицата вдигна неразбиращ поглед. Силните диоптри пред едното стъкло и липсващото друго създаваха илюзия за изпъкналост на половината от лицето ѝ.

- Ще поръчате ли нещо? – с досада повтори момичето.

- Учебник по съдебна медицина – старицата наведе глава и извади банкнотите от джоба си. – Дали ще ми стигнат? – тя шумно, на няколко пъти, пое въздух през носа си. – Цял живот си пийвам – допълни. - За ликьорче ще стигнат ли? – старицата разрови с върха на пръстите си омачканите пари. – Не виждам - оплака се. - Децата ми счупиха очилата – тя въздъхна и погледна безпомощно нагоре.

- Значи един ликьор? – попита момичето. – Двадесет. Да взема ли? – то посегна към банкнотите.

Старицата бързо ги придърпа към себе си.

- А конячето колко е? – беше присвила изпитателно око зад липсващото стъкло.

- Двадесет.

- Също?

Момичето кимна. Старицата наново примижа и отброи сумата.

- Значи коняк? – уточни сервитьорката.

- А два се четиридесет, нали? - старицата похлупи с длан банкнотите.

- Голям коняк ли да ви донеса? – започна да губи търпение момичето.

- О, не, малък! – почти изписка в обидата си старицата. – Нямам разстройство на влечението към алкохола! Два малки. Един подир друг! И никой да не забележи!

Към досадата в погледа на момичето се добави и погнуса.

- За учебника няма да ми стигнат парите, зная си аз! – доверително се наведе напред старицата и доволно се изкиска.

- Значи два малки коняка! – попита момичето.

- Алкохолът улеснява контактите – погледна с хитрост нагоре към него старицата.

Момичето взе парите и бързо се върна с кристална чашка коняк. Старицата гаврътна съдържанието ѝ на един дъх, разтърси глава, намери с ръка плота на масата и пипнешком я остави. Мъжът зад бара подсвирна.

- Ще вземе да се надрънка – ръката му се поколеба да налее втория коняк.

– Я ѝ занеси кафе! Да не мислиш, че прави разлика – той дръпна ръката на машината за еспreso и я почука, за да изчисти остатъка.

Момичето още не бе оставило кафето на масичката, когато старицата вдигна нос, подуши към таблата и се втренчи в него.

- Поръчката ви – каза то.

- Премии давате – констатира старицата. – Както испанците – на всяка бира, хапка мезе. Но – тя врътна глава – няма да приема. Не си позволявам кафе. Конячето ми стига.

Момичето се поколеба.

- Няма да закъснее поръчката ми, нали? - поинтересува се на висок глас старицата.

Сервитьорката върна кафеената чаша на таблата и тръгна обратно към бара.

- Да не ви стане лошо? – каза след това, като остави кехлибарената течност пред старицата.

- В идеално здраве съм, мила – тя потупа ръката на момичето. – Забравихте да чукнете сметката на машината. Не звънна!

- Касата не работи – то издърпа ръката си.

- О! – старицата с изненада и болка огледа рафтовете по стените на бистрото. - Дайте ми, моля, учебник по съдебна медицина – с предпазливи движения тя хвана столчето на чашката, отпи глътка и добави - Без учебник няма да се прибера!

Момичето и мъжът зад бара се спогледаха подсмихнати.

- Разкарай я, докато не се е напила! – барманът се зае да бърше плота с широка синя гъба.

Момичето зареди таблата с пепелници и колебливо погледна към старицата.

- Иди и я разкарай! – повтори мъжът, наведе се и остави отдолу гъбата.

– Ти знаеш ли, тук някога май е било медицинска книжарница! – той се изправи. – Точно така! Медицинска книжарница е било! Обаче ще се надрънка и ще вземе да умре тука!

Посетител направи знак с ръка и сервитьорката се отдели от бара. Когато се върна барманът тарашуваше в едно от чекмеджетата зад гърба си. Измъкна дебела книга и затвори шумно.

- Едни араби я забравиха, вземи и я дай и да се пръждосва! – той подаде книгата на момичето.

Сервитьорката се поколеба, но я пое.

- Ето ви учебника, госпожо! – тя се изправи пред масата на старицата, тикна книгата в ръцете ѝ и лекичко придърпа чашата.

- Не ми пипай коняка! – старицата хвана китката на момичето.

- Учебник искахте – то се видя принудено да остави чашата.

Старицата приближи по-близо до себе си коняка и заразливства книгата.

- Не е богато илюстриран – заключи.

- Много се търси – сервитьорката погледна бармана и той ѝ кимна окуражително с глава.

- Асистентът ни по съдебна медицина взе че се обеси – старицата се изкикоти. – С бинт. Естетично – тя отпи от чашата и пипнешком я върна на масата. - Самоубийството има нужда от познание – добави. – За да го извършиш естетично, ако сам си решил – погледна тя закачливо и направи пауза – и защото познанието – продължи – е ножът в гърба... или в сърцето беше... не... да... в сърцето на престъпността. И най-важното е, когато пристигнеш, да срежеш странично въжето... – тя хлъцна и показа с пръсти движението, като да режеше с ножица - ...верига, въже, бинт, колан, коланче, не трябва да се развързва... Следователите се сърдят, викат... Аз и да съм ги харесвала следователите, сега не ги харесвам... Има по-подходящи професии за съпруг... архитект например – тя направи гримаса и въздъхна.

- Вземай учебника и иди да се подготвяш къщи! – провикна се мъжът зад бара.

- Строг е началникът – старицата вдигна поглед към момичето. – Не ми достигат два лева да го платя – съобщи тя.

- Друг път ще ми ги дадете – момичето я подхвана под лакът и ѝ помогна да се изправи.

- Хайде сега да звънне касата! – помоли старицата.

- Що не извикате „Бърза помощ“, бе? – обади се мъж от съседната маса.

- Моргата, защо ѝ е „Бърза помощ“? – додаде този на масата до него.

- О! – възкликна с неприкрита завист старицата. – Аз давам път на помладите... Обесените ги обичам, и разстреляните ги обичам, отровените също.... – старицата сбърчи нос, поколеба се и макар да сниши глас, се реши да сподели докрай – Самоубийците с карабини ги пробутвах на един колега.... Ухажваше ме и се възползвах от слабостта му... Пространственото ми мислене страда и като са раздробени...

Момичето я придвижи към вратата и пхна под мишницата ѝ книгата.

- И един хирург, арабин, ме ухажваше – старицата се изкикоти – обаче аз си знаа, латиноамериканците разбират от любов. Не съм повърхностна жена – заключи и изтърва книгата. – Не мога да я приема, след като нямам пари.

Момичето се наведе, взе книгата и наново я пхна в ръката ѝ. Мъжът зад бара излезе, отстрани сервитьорката, подхвана старицата под мишница и я извлече на тротоара.

- Надясно или наляво? – той нетърпеливо погледна назад към заведението.

- Някъде наблизо да продават люляк? – поинтересува се в отговор старицата.

Мъжът отпусна ръката ѝ, отдръпна се, видя, че жената се държи стабилно на краката си, изруга, влезе в кафенето, застана зад бара и усили музиката.

Старицата повървя известно време по средата на тротоара с бодро вдигната глава. Слънцето клонеше на запад и осветяваше хората срещу нея в нежен, златист контражур. Пред голяма, строена вероятно от някогашен заможен търговец къща със скулптурни орнаменти мъж на тридесетина години четеше залепена на стената обява. Старицата го забеляза, замръзна на място, сякаш се опитваше да си припомни нещо особено важно, после внезапно оброни глава на гърдите си и застина. Мъжът приключи с четенето, понечи да продължи по пътя си и видя старицата.

- Да не ви е зле? – попита той, като сложи ръка на рамото ѝ.

- Не ми стигат парите за учебник – произнесе тя неясно, изтривайки с треперливи движения нещо под очилата си.

Мъжът усети дъх на алкохол и отстъпи. Старицата вдигна поглед и той с изумление видя два влажни очи, различни поради високия диоптър пред едното, пълни с обърканост, вина, но и лукавство, а и още нещо, което той определи като нега.

- Щом е за наука – с ирония и раздразнение мъжът продължи да се взира в лицето с нелепо липсващо стъкло на очилата. Погледът му се плъзна по не новите, но скъпи обувки. – Пари ли искате? – додаде.

- Монети, монети – старицата сякаш се пробуди от видение и в погледа ѝ сега имаше само безпомощност. Тя извади от джоба си банкнотите. – Само да ми ги развалите на монети и за ми наберете телефонния номер, очилата ми паднаха – тя извади стъклото от другия джоб и му го показа.

- Боже, разбира се! – мъжът се огледа, телефонната кабина беше на отсрещния тротоар. – Разбира се – повтори успокоен и като че ли зарадван.

Пресякоха, той я придържаше за лакътя.

- Припознах се във вас – тя се засмя - обаче в кого ви припознах...

Мъжът избра продиктувания от старицата номер. Постави монетата и ѝ подаде слушалката.

- Човек се припознава, в когото обича, и в този, от когото се страхува – тя изглежда се отказва от опита си да си припомни... Ало, Хелга, ти ли си? Леля ти Елена се обажда. Как си?

- Всичко наред ли е? – попита мъжът.

Старицата разтегли устни и поклати положително глава. Той пхна в ръката ѝ още една монета.

- Хелга, момент – старицата извади от джоба си банкнота и се опита да я подаде на мъжа.

- Не, не моля ви! – той се отдалечи усмихнат.

- Хелга, как е Мария? – попита старицата в слушалката. – Не, нищо лошо не се е случило. Интересувам се... О, да, на сватбата ми се напи... И в командировката в Москва се напи... Не чувам добре... Важното е ти да ме чуваш: ако баща ти си нямаше любовница, майка ти нямаше да пие!... На

кого на рожден ден?... Кога ще се върне? Искам да ѝ споделя една тревожност... Защо ми е полиция? Предпочитам да споделям с приятелки... Защо ми е полиция? – повтори. – Не крада – тя огледа книгата в ръката си. – Не... не съм си позволявала и други престъпления... Защо да чета имената на улиците?... – старицата отдалечи слушалката. – Започна да я крие! – додаде и бавно, с търпеливо движение успя да закачи слушалката. – На баща си прилича - продължи, като търсеше вратата на телефонната кабина. – Може пък и да не е имал любовница той – в гласа ѝ се прокрадна колебание. Тя се придвижи до края на тротоара и погледна към дъното на улицата, после обърна поглед към небето.

Теменужената сянка на планината над града бе станала по-плътна. Удари черковна камбана.

- Не той, Мария си имаше любовник, обърках се! – старицата загърна деколтето на костюма с реверите му и пое по вътрешната страна на тротоара в посока обратна на планината. – Може и два да е имала, потайна и тя.

\*\*\*

Старицата подмина магазин за животни, спря след десетина крачки, обмисли нещо, върна се и хлътна в него.

Собственикът, дребен, подвижен, олисъл мъж към петдесетте, поздрави и почтително затвори тефтера, в който вписваше нещо. Старицата не отговори, тръгна между кафезите и клетките, закрила с длан мястото на липсващото стъкло на очилата и старателно заразглежда.

- Нещо конкретно ли търсите? – продавачът се приближи и скръсти ръце отзад.

- Има едни отровни паяци – каза старицата без да спира. – В страна ни има само един вид отровни паяци.

- Черен паяк – поясни мъжът.

- Латродектес тридесимгутатус - доуточни старицата, заобиколи продавача, като да беше неодушевен предмет, и продължи да се взира в клетките.

- Точно отворен паяк ли ви трябва? – с усмивка попита търговецът.

- Два-три ми трябваха навремето – старицата приклепна пред терариума, вдигна глава, свали длан, намигна с окото без стъкло, уточни цифрата с пръсти и наново се наведе.

Собственикът мръдна с рамене, почака известно време, но клиентката му продължи да се взира в игуаната, той се върна при бюрото, отвори тефтера и с пръст затърси нещо из него.

- Няма да успееш да ме измамиш!

Продавачът стреснато вдигна глава, остави показалеца си забучен в тефтера и с изумление се взря жената.

- Тринадесет червени петънца да видя върху коремчето му и тогава ще броя парите! – продължи старицата, хвана се за поставката над терариума, изправи се и смекчи тона. – Десет, не, разбира се! С десет ще се породят съмнение! Чак пък десет Латродектес тридесимгутатуса под една завивка! Ето го! – възкликна тя без всякаква пауза. – Ха! – и посочи с

пръст малко, слабо коте с тигрова окраска, заспало на кълбо в дъното на една клетка. – Ето го! Ще ми го дадете ли на сметка?! – попита.

- Четиридесет – продавачът сякаш се отръска от лошо видение, затвори тефтера и излезе иззад бюрото. – Четиридесет – повтори.

- Ще го притисна към гърдите си! – рече с умиление старицата.

- Веднъж продадено животно не го приемаме обратно – продавачът изпитателно се вгледа в окото без стъкло на очилата.

- Ето! – старицата измъкна от джоба всички си пари.

Мъжът отброи сумата на глас като показваше всяка една от банкнотите на клиентката, и ѝ върна остатъка.

- Ще ви го сложа в книжна чанта. Иначе ще избяга - той остави парите в касата, заключи я и от странична лавица взе кафява хартиена чанта с дръжки, дупки за въздух и закопчалка. – Хапчета против паразити желаете ли? – попита.

- Всеки може да отиде със съпруга си на излет в южната част на страната и да пренощува с него на палатка. Даже направо на открито могат да пренощуват, в спален чувал... по сенокос... И цапа-цапа, паячето го ухапа... - старицата с интерес наблюдаваше манипулациите на търговеца – Съдебните лекари са мързеливи, може да се разчита на тях. Лапичка хубава! – тя докосна ухото на котето. – Да предпочетеш да работиш с вече мъртви пациенти! Ха! – изхаха тя презрително. – Никакво усилие не обичат те! Ще си направи труда някой от тях да проверява нощно или дневно животно е черният паяк! Пълзи ли насам-натам или дебне в дупка!? Ха! Защото като не е нощно как ще се промъкне в чувала в съня на човека?! А ако причаква храната си в дупка, какво ще си губи времето по туристическите чували... То не е човек, та да си губи времето.... Един паяк няма да свърши работа. Два-три поне трябва да бъдат – старицата се наведе и проследи, примижавайки с окото без стъкло на очилата, как търговецът закопчава чантата. – След 60-те години съдебните лекари станаха мързеливи – въздъхна тя – заради новите хладилни камери. Работата им може да седи-и-и, да се трупа в тях... – старицата се тупна по бедрото. – Чакат дано се забрави и нали човек най-много иска да забрави... И веднъж на две-три години се сетят, попрочистят, попогребат, каквото не са свършили, и хайде, пак наново... Има държави с превъзходни отровни паяци – въздъхна тя завистливо и поклати глава.

- Гратис, гратис обеззаразяващо хапче ще ви дам! – продавачът побутна припряно старицата към бюрото

- Проверяващият няма да си направи труда да проучи самотник ли я паячето или живее в семейство – продължи тя. – Къде точно е станало... Край Марица Латродектес тридесимгутатус само зачервяване, сърбеж ще предизвика, виж, по долното течение на Струма, там вече екземплярите са... – тя цъкна с език, опита се да щракне с пръстите на свободната си ръка, не успя, премести книгата в другата ръка, пробва и с нея, намръщи се, като пак не се получи желаният звук, и продължи – Всичко бях предвидила аз в мечтанията си, не съм разчитала на леността на... – вниманието ѝ отново бе привлечено от терариума. – Другото решение е усойница да мъкнеш... Навремето само папагали продаваха... – тя пак въздъхна и остави книгата върху бюрото. – Пситакози, орнитози..

бронхопневмония вирусна... Човек, като има желание, може да изтръска половината от субстанцията от капсулката на антибиотика и три-четири дни болният да приема неудовлетворителна доза. Преди да минат три-четири дни не се сменя антибиотикът, още не е започнал да действа, а три-четири дни не са малко за нелекувана бронхопневмония... И декоративни рибки продаваха... Те пък за нищо не стават – заключи тя.

- Обеззаразяващото хапче – продавачът доизрязва таблетката от алуминиев блистер. – Ето го – побутна го той в ръцете ѝ и изгледа старицата още по-изненадано, като усети дъх на алкохол. Тя пхна таблетката в джоба си, вдигна очи и внезапно се разплака.

- Хъри-мъри – през сълзи старицата провря пръст в една от дупките на плика, извика от болка и го дръпна. На върха му се появиха две точици кръв. – Тигър-мигър – старицата престана да плаче и заразглежда ухапаното. На бузата ѝ увисна самотна сълза. Червените капки украсиха бялата теракота на магазина и се заместиха от други върху пръста.

- Да го промием! – засуети се продавачът.

Старицата не отговори, пресегна се с ръката, в която беше книгата, към плика, взе го и тръгна към изхода, държейки ранения пръст надолу. После внезапно се обърна и се върна към бюрото.

- Котешка болест. Увеличени лимфни възли в мишницата и предмишницата, четиридесет градуса температура, вирусна етиология, антибиотична терапия – изреди тя, вече държейки пръста си нагоре. – Риванол, спирт, анкерпласт!

Продавачът почти затича към аптеката, закачена на стената в отсрещния края на магазина.

- Черни паяци скоро ли ще получавате? – попита старицата, докато той почистваше с риванол и памук одрасканото.

Продавачът потрепери, анкерпластът залепна и за неговия пръст и той трескаво, с погнуса го отлепи.

- Събдна се мечтата ми за котка – не дочака отговор старицата. – По хигиенни причини съм се въздържала до сега.

Излизайки от магазина, тя тръгна в посоката, от която беше дошла, но след около пряка, там, където улицата ставаше по-стръмна, спря, размисли и пое обратно. Котката мякукаше и издуваше плика, но старицата, улеснена от наклона, бързаше със ситните си крачки без да ѝ обръща внимание. Продавачът в магазина за животни вдигна глава от тефтера тъкмо, когато старицата отново мина ред вратата му. Той се почеса по тила, сведе поглед към бюрото, пак се почеса, погледна часовника на тънката си китка, пресече помещението, заключи и дръпна щорите. Върна се при бюрото, извади от него шише водка, наля в мензурка и я гаврътна. Постоя малко прав, загледан в терариума, после отиде до бебето бултериер в една от клетките, отвори вратичката и го погали по главата:

- Няма, няма – заповтаря.

\*\*\*

Старицата премести книгата и торбата с котката в лявата ръка, подпря се на стената на някакво учреждение, изу едната си обувка и направи въртеливи движения с глезена. После търпеливо повтори операцията и

другия крак. Наблизо някой свиреше на пиано популярна песен отпреди тридесетина години. Старицата напъха крака в обувката и се отправи по посока на музиката.

Още щом стъпи върху алеята, свързваща уличното платно с луксозен ресторант, едно от двете пиколо с лампази на панталоните се отдели от входа и я посрещна.

- Няма свободни места! – каза то.

- О! – старицата надникна зад гърба му. - Жалко!

- Всичко е заето! – пиколото пристъпи напред.

- Зная аз за двете стаи – окото зад рамката с липсващото стъкло гледаше насмешливо, а другото зад диоптъра подканяше към съчувствие с безпомощността си.

Пиколото пристъпи отново напред и между него и нея остана не повече от педя разстояние.

- Разкарай се! – каза.

- Анатомична причина кара някои да предпочитат дами в третата възраст – старицата почти изтананика репликата.

Момчето се дръпна назад, огледа жената и погледът му се задържа върху нокътя, подаващ се през дупката на книжната торба. Отстъпи още крачка назад. Все така различни, очите на старицата се впериха в него.

- Имам непреодолима нужда да вляза – помоли тя спокойно и с достойнство.

- Отзад – пиколото леко заекна и бързо посочи с ръка някъде зад ресторанта.

Старицата заситни в указаната посока. Момчето я погледна, озърна се към осветения вход и тръгна да ѝ покаже мястото.

- Тук по алеята – каза след пауза то.

- Заинтригува те подробността – изрече старицата, извърна се към него и го погледна с окото без стъкло.

Котката размърда плика и измяука.

- За рождения ден на една приятелка – обясни старицата, като повдигна плика. – И защо толкова любознателност към дейност, докарана от природата до инстинкт?! – продължи тя, пак погледна изпитателно момчето и драматично въздъхна.

- Нататък – то се дръпна назад, посочи към неголяма площадка и тръгна обратно към осветения вход на ресторанта.

- Какво искаше? – другото пиколо посочи с глава по посока на вече изчезналата от погледа им старица.

- Шантава някаква.

- А-а-а...

- Какво беше инстинкти? – гласът на момчето изтъня.

Другото повдигна рамене:

- Нещо там по биология... Нещо дете ти иде отвътре.

- А... аз само вестник четем – то се запъна - ... телевизия гледам...

Другото пиколо не отвърна.

\*\*\*

Старицата продължи по циментовата пътечка надолу към широка площадка, над която макар още вечерта да не беше съвсем паднала, светеше лампа. Вдясно оставаше приземния етаж на ресторанта, вляво друга пътека свързваше площадката с улица. Старицата мина покрай два контейнера за боклук, сви към сутерена и натисна дръжката на метално укрепена врата. Тя не помръдна. Старицата опита още веднъж-дваж и като не успя, все върна назад.

От другата страна, между контейнерите и паркиран камион бяха поставени четири-пет кофи за боклук. Тя седна на бордюра до тях и педантично подреди до себе си плика с котката и книгата. После стана и се изчишка зад една от кофите. Когато се върна, нечистокръвен пудел, доста по-висок от обичайното за породата му, с предпазливо любопитство душеше плика. Котката, издула единия му край, фучеше.

- Къш! – старицата се опита да го прогони с ръка.

Кучето помахна с опашка, приближи и помириса обувките ѝ. Козината му бе сплъстена и отдавна неподстригвана.

- Животинчето няма да закачаш! – старицата се наведе и вдигна торбата.

Котката се изхлузи към дъното, дращейки по хартията и ужасена замаяка.

- Видя ли каква я свърши?! – старицата седна на бордюра, държейки плика високо.

Кучето приближи наново, помириса коленете и насочи нос към единия от джобовете ѝ, загубил интерес към плика.

- Изгубил си се – констатира старицата, като го погали със свободната си ръка и напипа каишка на врата му.

Кучето седна на задните си лапи, долната му бърна леко се отпусна и откри обратната захапка с малки, равни зъби.

- Не си в първа младост – продължи старицата, мижейки с окото без стъкло.

Пуделът наклони глава и впери настойчив поглед в джоба ѝ. Старицата остави плика с котката, бръкна в него и извади пликчето с фастъците. Кучето заудря с опашка по земята, предните му лапи запристъпваха на място, но то продължи дисциплинирано да седи.

- За десерт имаме ментов дропс. Не си оставям аз кучето в калта. – Тя сложи пред него няколко фастъка. – Обаче няма да ми пипаш котката!

Пуделът, заслушан в гласа ѝ, отново наклони глава.

- Наша котка – старицата посочи плика, опита се да напъха фастък през една от дупките, изохка и дръпна пръста си. - Наша котка! – повтори, докато тръскаше ръката си.

Пуделът наклони глава на другата страна.

Старицата изсипа всички фастъци пред кучето, разкъса опаковката и със старанието на фокусник, като я обръщаше ту на една, ту на друга страна, му показва, че това е всичко, с което разполагат. После стана, пусна я в кофа за боклук, и отново седна на бордюра, този път обаче върху книгата и опря гръб в един от контейнерите. Придърпа плика към себе си, котката в него изфуча, песът пролази напред и сложи глава върху стъпалата на жената.

- Да си отдъхнем малко... Никога не съм се надявала, че ще си имам котка...

Първа задряма старицата, след нея се унесе и пуделът. Котката се сви в края на плика и на свой ред притихна.

Двете циганчета – момиче на тринадесет-четиринадесет години и седем-осем годишно момче с найлонов плик в ръка, се зададоха откъм долната уличка и видяха старицата още, докато се придвижваха по пътеката.

- Обрала е всичко – подсмъркна момчето, като подтичваше с подпетените си гуменки края широките крачки на сестра си.

Вниманието на момчето беше изцяло ангажирано със старицата и то не отговори.

- Всичко е вземала – оплакващо се повтори момчето.

- Не е – бавно провлече сестра му.

Момчето я погледна с надежда и почуда. Едната му гуменка се изу, то изостана, докато я нахлузи, после бърза догони сестра си.

- С куче е – констатира тя – Не шумкай!

Момчето сви полека найлоновия плик и го натика в джоба на панталона си.

- От другия край започни! – нареди сестрата.

Брат ѝ послушно се отправи към последните от боклукчийските кофи.

Пуделът, все така с лапи върху краката на старицата, отвори очи, надигна глава и размърда нос към новодошлите. Момчето подпря ръка на капака на предпоследната кофа, сложи ръка на хълбока си и продължи да изучава жената и издутия до нея плик.

- Нищо нема – момчето беше претарашувало кофата и контейнерите и тръгна към сестра си.

- Избегала е – пошушна момчето и се дръпна от капака, така че да не пречи на работата на момчето.

Брат ѝ я зяпна с възхищение.

- Нема да я удряш! – додаде сестрата. – Нема чанта. Само плик.

Момчето поклати в съгласие глава и усърдно се зае да проверява съдържанието на кофата.

- Не шумкай!

Момчето замръзна и само кимна утвърдително. Сестра му тръгна, като се стараеше да стъпва на пръсти, към старицата. Кучето се изправи и заследи приближаващото момиче.

- На, на – момчето извади парче хляб от кофата и тихо се опита да го подмами.

Кучето изръмжа и старицата отвори очи. Следващата крачка на момчето накара пудела да джафне. Котката се сепна и мяучейки страховито, задраска по стените на хартиения плик. Момчето се прилепи до кофата, бръкна в джоба на якето и без да изпуска от поглед старицата, стисна здраво нещо в него.

- Ние сме – каза то мило и предпазливо се отлепи от кофата. – За ядене търсиме нещо.

Старицата се взря във фигурата с кльошави крака и разкривени обувки на висок ток.

- Кучето твое ли е? – попита момичето и направи крачка встрани, така че старицата да го вижда по-добре.

Пуделът задуши усилено по посока на децата.

- На вечеря ли? – попита старицата.

Момчето се показа иззад гърба ѝ.

- Роднини ли сте? – продължи да разпитва тя и отдели гръб от контейнера.

- Ти тука събираш ли нещо? – на свой ред зададе въпрос момичето и почти стигна до старицата без да изважда ръка от джоба си.

Пуделът седна на задните си лапи.

- Котката що я носиш? – момичето бавно и предпазливо, наблюдавайки кучето, седна до движещия се, фучащ плик.

- Магии ли правиш? – братът клекна отзад, до контейнера, на който се беше облегнала старицата.

Пуделът се отдалечи, просна се в центъра на площадката, сложи глава на лапите си и загледа хората.

- Обърнете се към дежурния лекар! – нареди с нетърпящ възражение тон старицата.

- Да си поговориме, да се поопознаем - момичето хвана предпазливо, с пръстите на свободната си ръка, книжната чанта, надигна я, премести я от другата си страна и приседна до старицата.

Котката се преобърна и изрева гърлено.

- Санитарката да те изкъпе! – продължи старицата.

- Малко червило да ти сложим, да знаеш каква хубава ша станеш! – с леки движения, ката че щеше да лови птица, момичето измъкна ръка от джоба си. В дланта си стискаш червило с огледалце на капачката.

Момчето се почеса под фанелата, пристъпи, както беше клекнало, крачка-две напред и зазяпа ставащото със старание.

- С амбулантна търговия ли изкарвате хляба си? – поинтересува се старицата, взе червилото в ръка и съсредоточено огледа цветя му в здрача.

- Събираме го по боклука, просиме – поясни отзад момчето.

- Цветът не е подходящ – старицата върна червилото и отстрани ръката на момичето.

- Само малко да ти сложим и на огледалцето да се видиш колко ша си хубава! – настоя момичето и наново доближи отвореното червило към старицата.

- Санитарката къде се бави?

- Веднъж като си сложиш, после се ша искаш да си го слагаш!

Старицата подаде лицето си към момичето:

- Леките жени слагат по много...

- Нема да се плашиш, нема да си лека жена... – то се зае да нанася червилото върху устните на старицата. – Много е скъпо, една знаеш ли колко ѝ се молих да ми го даде. Като се намажем с него и веднага ме харесват... Погледни! – тя обърна капачката с пукнатото огледалце към старицата.

Старицата закри с ръка окото без стъкло и се взря в проблясващото червило. Момчето вдигна фанелата си и се почеса така, че се чу дращенето на ноктите върху кожата му.

- Краста има синът ви. Колегите пропускат локализацията около пъпа. Налага се да му предпишем перувиански балсам.

- И на бузите ша ти сложа, да си хубава, червена – момчето нанесе няколко точки в върха на червилото върху бузите на старицата, отдалечи се, погледна я, приближи се отново и размаза с върха на средния си пръст карминено червеното по двете ѝ страни. – Е, сега си направо красавица! Нели? – момчето потърси съдействието на брат си и пхна в джоба на якето си червилото. – Нели?

- Двадесет процента перувиански – додаде старицата.

Момчето проследи ръката на сестра си и кимна разсеяно.

- Нели?! – повтори сестрата.

- Красавица е – момчето се надигна и удари главата си в изкривения капак на контейнера.

- Една роза само да ти откъснем и да те закичим и си готова. И фиба ша ти дам, и всичко – момчето смъкна от главата си фибата, която придържаше бретона му, показва я на старицата и отново я забодя в косата си.

- Люляк ми отива – старицата се размърда, придърпа книгата и плика и се опита да стане. Котката измъюка.

- Люляк ли ша крадеш? – момчето застана плътно до сестра си.

Старицата повтори опита си да стане и успя. Момчето попипа поиздутия джоб на сестра си, но тя избута ръката му.

- Али-ли-и, що си хубава! – каза момчето.

- Да си ходиме – момчето пак пробва да опипа джоба на сестра си, но тя блъсна ръката му и го изгледа свирепо.

Топла вълна въздух дойде по пътеката, по която бяха пристигнали децата, погали тримата, отмина и остави след себе си неочакван хлад. Момчето потрепери и подсмъркна.

- Зарязвам аз парагрипните заболявания, тръгвам за люляк – старицата отупа полата си отзад, наведе си и взе книгата и плика. Котката се изхлузи на дъното му, без да издаде звук.

- Никой го не купува – сподели момчето. – Вчера цел ден сме продавали.

- До девойката с кошницата, зная си аз... – продължи старицата.

Кучето стана, протегна се и радостно замаха с опашка.

- По любов си тръгнала?! – повече констатира, отколкото попита момчето.

Момчето пак зяпна с възхита сестра си. Старицата погледна надолу, сложи книгата под мишницата си и затыпка притеснено на място.

- Да те заведем до люляка? – предложи момчето.

Старицата пристъпи отново от крак на крак, погледна колебливо корицата на книгата и отново я сложи под мишницата си.

- Близо е, ей там – то посочи надолу по пътеката – и бел, и виолетов, и тъмновиолетов има.

- Люляк – вметна старицата.

- Белият е до чешмата с жената – допълни братът.

Сестра му го сръга, но той не издаде стон. Старицата пак пристъпи от крак на крак. Котката в торбата се размърда и залепи нос на един от отворите за въздух.

- Само обувките са ти грозни ако си тръгнала по любов – додаде момичето.  
– Да ти услужим с моите, на ток са.  
Старицата не отговори.  
- На, само ги премери, ако искаш – то изу едната си обувка и палеца на босия си крак я побутна към старицата. – На ток са – повтори. – Да си супер!

\*\*\*

- Ха! На стара коза яре ще продава! – старицата закри с ръка мястото на липсващото стъкло и предпазливо опипа следващото стъпало. Счупеният ток на обувката отиде встрани, тя залитна, но успя за запази равновесие. – Подлъга се, че са „саламандър“! „Саламандър“ са, обаче имат пиронче... Пуделът подпря муцуна отзад до крака ѝ.

- Да не ме бутнеш! – старицата отново закри с ръка мястото на липсващото стъкло и слезе на следващото стъпало. – Пирончето в петичката два пъти обуцарят го зачуква, а то пак излиза... А имаш ли пиронче в обувката, имаш раничка, а имаш ли раничка, имаш инфекцийка, а имаш ли инфекцийка, имаш гангрена...

Кучето помириша плика с котката и доволно завъртя опашка.

- Високият ток удължава силуета – продължи старицата. – Остеопорозата снижава силуета. Три етапа има в профилактиката на остеопорозата. Първият – на четиридесетгодишната възраст на пациентката... – токът отново я накара да залитне и тя въздъхна с облекчение, когато преодоля и последното стъпало.

Намираще се на невисока бетонна алея, успоредна на реката, по бреговете на която, на това място в града, растяха люлякови храсти. Старицата спря, попипа фибата с прикрепена към нея розичка и обърна глава първо вляво по пътеката, после вдясно. Отдясно долиташе шумът на оживено кръстовище, виждаха се вече запалените светлини на някои от колите. Вляво алеята се губеше в тишината и сумрака на падащата привечер. Пуделът седна, сдъвка бълха на опашката си и търпеливо зачака избора. Старицата протегна ръка с длан, обърната към небето, като да очакваше да запряска дъжд.

- Загубили сме се – тя прибра ръката си. – Все ние се губим – каза и отново старателно се огледа. Добрите хора обаче са под път и над път - добави бодро - ... са под път и над път – гласът ѝ се попречупи – или „не са под път и над път“ беше – старицата се позамисли и сякаш притесни. – И важните неща започване нещо да...

По пътеката отляво тичешком се зададоха куче вълча порода на каишка и след него осемнадесет-деветнадесет годишен младеж.

- То пък кой ли не забравя! Като проверим, като разпитаме и тя истината ще блесне – продължи старицата.

Пуделът се отмести от средата на алеята, застана зад нея, подпря гръб в краката ѝ и с приближаването на момчето се притисна още по-плътнo.

- Извинете – старицата протегна ръка към момчето. – Дали ще си спомните пословицата...

Момчето спря и огледа с изненада, досада и отвращение огледа очилата, розичката, прикрепена с огромна фибра върху главата на старицата, нелепо

начервените бузи. Жената цъкна с език, усмихна се престорено широко и той с още по-голяма изненада отбеляза добре направените ѝ зъби.

- ... народната мъдрост... – във вълнението си старицата пое дълбоко въздух през носа, замръзна и сякаш изгуби мисълта си. Веднага, без да отделя очи от момчето, пое още веднъж, пак дълбоко, пак през носа, примлясна, сякаш дегустираше ценно вино, очите ѝ блеснаха в любопитство и изненада и тя, сякаш за да се доувери в предложението си, вдиша на още няколко, все така малки порцийки и дори издаде лицето си напред, като да бе познавач, докоснал се до нещо твърде рядко. – Ха! – възкликна. - Уби ли го?! Там?! – тя посочи със закривен показалец по алеята вляво, откъдето беше дошъл младежът. – Там ли уби някого?!

Момчето се вкамени, дръпна ненужно каишката на кучето, извърна се и огледа нали наоколо няма някои.

- Да не го настъпя ако си го оставил на пътеката, затова питам – додаде старицата. – О, чистокръвен вълк! - тя закри с ръка липсващото стъкло и любезно се наведе към кучето на момчето.

Младежът се опита да каже нещо, от гърлото му обаче излезе само гъргорене, той отново придърпа каишката и тръгна. Пуделът ги изчака да се поотдалечат, джафна късо, погледна жената и замахна с опашка.

Старицата тръгна с внезапността на навита механична играчка и сви в ляво, към тъмнината на пътеката. Измина десетина крачки, вдигна плика и леко го разклати, котката се опита да запази равновесие и издраска по хартията.

- Живичко е, живичко – зарадва се старицата. – Ох, че ще се сърди съпругът ми, че вървя по неосветени места – тя поклати укорително глава и ускори крачка. – Гузно ми е – добави - даже ми е греховно, той котки не обича... Купих я нарочно, нещо му бях сърдита, пък сега ми е греховно...

Усети приближаването на младежа едва, когато пуделът се прилепи в краката ѝ и я препъна. Успя да се извърне, но младежът вече я беше хванал за яката на дрехата ѝ. Дръпна я назад, отблъсна я встрани, копчетата на самото се откъснаха, изтрополиха по настилката, книгата се измъкна изпод мишницата на старицата, тупна тежко на земята и се отвори. Пуделът изджафка и се скри в храста край алеята.

- Да ми подадете, моля, учебника – успя да изрече между две раздрусвания старицата.

Младежът я пусна, тя загуби равновесие, политна и той се видя принуден да я хване под мишницата.

- Учебника – повтори тя, и макар лявата ѝ ръка да беше обездвижена, успя да премести плика в нея и да я отдалечи от вълчаря.

Котката измяука едва чуто, като да се беше примирила с промените.

- Да не тръгнете да събирате сега копчетата! – додаде старицата. – Вкъщи имаме цяла кутия с копчета.

Младежът пусна ръката ѝ. Старицата пое от миризмата му и сякаш си припомни нещо.

- Вие да не бяхте... убиецът? – попита.

- Откъде знаеш?! – младежът я стисна над лакътя и се надвеси над нея.

- О! – изохка тя. – За престъплението ли? - и безпомощно се разклати на високите обувки.

- За стареца!

- Кой старец?! – старицата опипа замислено розичката върху главата си. Младежът се отдръпна и загледа объркано.

- Мъж е значи вашата жертва – тя показва някъде надолу по алеята. – На пейка ли седеше?

От устата на младежа излезе сухо примляскване.

- Точно, когато най-много бързам! – старицата понечи да се наведе и да вземе книгата, но усети, че с новите обувки после ще ѝ е трудно да се изправи, и се отказа. – Учебника, ако обичате! – каза. – Сега неотложна медицинска помощ трябва да давам!

- На глас ли си говорех?! – отново с яд, страх и безпомощност младежът разтърси старица.

- И протезите ми ще паднат! – тя с досада се опита да се освободи от здраво стискащата я ръка, но като не успя, внезапно се доближи и помириша мъжа: - Я, сега на страх миришеш! Преди на престъпление, сега на страх...

Момчето я пусна и направи крачка назад.

- Ами то си следва, какво се чудя! Първо престъплението, после страхът от наказанието – продължи монотонно старицата.

- Кое си следва?!

- Ти уби ли го, или не го уби?! – старицата сложи ръка върху място на липсващото стъкло и заразглежда младежа като музеен експонат с дребни детайли. Той усети дъха ѝ.

- Не съм.

- Симпатяга! – тя се извърна чевръсто, хвана го с два пръста за бузата и го ощипа. – Добро момче...

Младежът с погнуса отблъсна ръката ѝ.

- Щеше ти се само да го... – тя направи движение пред гърлото си, като да го прерязваше с нож и цъкна с уста.

Младежът не отговори отстъпи.

- Да го ограбиш ли? – продължи да разпитва старицата.

Младежът се наведе, вдигна книгата, затвори и ѝ я подаде.

- А? – наклонила глава, тя се опитваше да види лицето му и не обърна внимание на книгата.

- Не, не – той пак я побутна в ръцете ѝ.

- Само така?!

Той поклати утвърдително глава, без да вдига поглед.

- Само мъже? Или и жени? Мен например?

- Мъже – отговори мъжът.

- Ама не си досега? - тя повтори жеста с прерязването на гърлото и цъкането.

Младежът пак поклати отрицателно глава и я погледна виновно.

- Нито по друг начин? – додаде старицата и пое книгата.

- Ъхъ... - отрече младежът.

Старицата попипа конеца на едно от откъсналите се копчета и замислено се зае да го върти между пръстите на свободната си ръка. Младежът оправи изхлузилото се рамо на сакото ѝ.

- Ти екстрасенска ли си? – попита.

- Мъжът на пейката има ли мустаци? - като да подпитваше за особена тайна, свенливо изрече старицата.

- Мустаци?! – младежът нави каишката на кучето около китката си така, че да го държи съвсем изкъсо. – Екстрасенска! – констатира.

- Татко ти пияница ли е? Или тежко болен? – старицата се прехвърли на края на следващото откъснато копче.

- Пияница е – младежът пребледня и седна на тревата.

- Искате да заколи майка ти?

- Искате – повтори като ехо той.

- Твоето се лекува – рече завистливо старицата.

- Кое?!  
- Натрапливостите. Малко антидепресанти, малко психотерапия – завистта поизкриви устните на старицата.

- Да ви заведа до вас, ако не ви е добре, да ви взема багажа – младежът се надигна и се пресегна към дръжката на плика.

Котката отвътре изфуча и той се отдръпна.

- Хъри-мъри... и на нея на страх ѝ замириса – старицата погледна с огорчение. – Хората миришат на четири неща – тя вдигна свободната си ръка и показа четири разперени пръста. - На агресия, на страх, на чисто и на мръсно... пардон – поправи се тя – на пет неща миришат – и на любов – тя сви и палеца.

- Аз мога ли да го направя... онова? – момчето показа с дискретен жест прерязването на гърлото.

- Цял живот се бях лишила от миризми – оплака се старицата. – Амбиции... вярно, барутът на любов напомня, въжето – на страх, трупът в помийната яма – на нехигиенизираност, обаче – тя поклатя глава – нюансите се губят... Да си ходим – старицата попипа розичката върху главата си и наново се разбърза. – Може и в миризмите на мъртвото да е имало нюанси, ама аз нали съм любовчийка, да не съм имала търпение да ги разуча, да ги опозная!

Младежът кихна.

- Хайде, хайде! – с досада и нетърпение старицата го подкани да стане от тревата. – Аз да не съм дружество „Георги Кирков“!... Хрема с натрапливости! Куче-вълк. Я виж ти какъв пренос на натрапливости с криминален характер! Ха!... Самолечение! Психиатрите по цял ден... Сладкият ѝ тон даде смелост на пудела, той се измъкна от храста, отръска се и заджафка към вълчаря.

- Млък! – младежът придърпа каишката на кучето, то изръмжа и оголи зъби.

- Ето! – старицата бе понечила да тръгне, но се закова на място и посочи с пръст озъбения вълчар. - Психотерапевтът като ти слуша натрапливостите само става по-странен. Вълчарят обаче не те слуша, той ги мирише натрапливостите и един прекрасен ден ги из-пъл-ня-ва! – разчлени тя.

Момчето бе понечило да стане, но отново се отпусна върху тревата, натиска гърба на кучето и то клекна до него.

- Кажете ми да не джафка – помоли то старицата и посочи с глава към пудела.

- Да не джафка?! – в раздразнението си старицата премести плика в другата ръка и котката измяука. - И после кой опира... – тя се затрудни в намирането на думата.

- Пешкира – помогна ѝ младежът.

- ... Пешкира?... Да приемем, че така беше... Аз! – тя почука по оголените си от самото гърди и се чу кънтящ звук. – Кой ще пише после протоколи за липсващи части?! Аз! – тя пак почука. – Хайде, като освидетелстваш живи лица, иди-дойди. Той и сам човекът ти казва какво му е изядено – пръст, нос, ухо... те са си наясно хората какво им липсва. Обикновено. Обаче ако кучето е изпълнило заповедта докрай?! Да описвам аз кой дял точно липсвал на черния дроб! Кое хрущялче било пукнато медиално! И след три месеца - Ексхумация! Естествено! Следователят и независимите експерти най-естествено имат подозрението, че не бил разкъсан и изяден, а отровен и удавен! Я! Що!?...

- Аз ще си ходя – младежът се надигна.

- Ами ще си ходиш, той престъпникът пръв си тръгва... – тя се зае с почуда да разглежда книжната чанта в ръката си, сякаш я виждаше за първи път. – И при ексхумацията се оказва, че санитарят е напълнил коремната кухня с „Работническо дело“!

- „Дума“! – промълви младежът и отново се отпусна на тревата.

- „Дума“ спря да излиза преди освобождението! Поради естетически причини, да не му е много хлътнала коремната стена... – ръката ѝ описа дъга.

Младежът се опита да диша дълбоко, но не успя да овладее гаденето.

- ... Един брой с тезиси на Партията е точно за... Ти съвсем се поболя, момче – замижа старицата с окоето без стъкло на рамката. – И адвокатите, естествено, ще обявят експертизата за недобросъвестна и...

Младежът наново се опита да диша дълбоко, за да избегне новия позив за повръщане.

- Иди си! – повдигна разочаровано рамене старицата. – И аз искам да си ида, обаче съм гражданин и трябва да проверя първо дали си заклал човека! Само до си го заклал, обесил, загърлил, разстрелял, удавил, пребил! – тя размаха показалец и още преди да го свали забърза, доколкото ѝ позволяваха обувките, по алеята. – Или да си му нанесъл травма с тъп предмет – добави тя, вече в гръб.

Пуделът заприпка подире ѝ.

Младежът с вълчаря поседя още известно време на тревата, после се надигна и продължи по пътя си.

Самотна улична лампа пръскаше златиста светлина стотина-двеста метра по нататък вляво.

Старицата наближи статуя на момиче с кошница в нозете, поизпъчи се и продължи с по-бавна крачка.

- Валят задълженията – промърмори тя.

Уличната лампа осветяваше мостче, свързващо двата бряга на реката. Перилата му бяха украсени с богата метална плетеница, а от другата страна се виждаше алея, близък на тази, по която се движеше старицата. Мостчето бе предпочитано през летните горещини и избягвано през

зимата, и сега само на една от пейките, подредени по протежението му, досами алеята, под лампата с жълта светлина, седеше възрастен мъж с мустачки. Беше с костюм, папионка и сгънат на коленете му шлифер.

Мъжът проследи с любопитство приближаването на старицата.

- Няма следи от насилие – констатира тя, като се наведе и го разгледа отблизо.

Мъжът сякаш се съвзе от първоначалното впечатление, което му направи старицата.

- Седни – каза той.

- Изморих се - тя опипа пейката и внимателно се отпусна върху нея.

- Защо си си сложила тази роза? – продължи мъжът.

Окото без стъкло на очилата стана съвсем безпомощно, старицата наведе глава и помръдна с рамо като момиченце, на което се карат.

- Откъде си взела тези обувки?! – мъжът разглеждаше мръсните, с оръфани токове обувки.

Старицата извърна за секунда глава към него и бързо я наведе надолу. Напипа с несигурни движения цветето върху главата си, смъкна го и го пхна в джоба си.

- Избърши си и червилото!

Старицата понечи да избърше устните си с ръка, но се спря и бръкна първо в единия, после в другия джоб.

- Нямам кърпа – констатира тя.

Мъжът извади от самото си старателно изгладена носна кърпа и ѝ я подаде.

- Хубаво се избърши! – нареди той.

- Аз повече няма да идвам! – обиди се старицата. - Няма да стъпя! – тя яростно триеше страните си.

- А, умрял съм да те чакам години наред с часове!

- Години! – иронично възкликна старицата. – А веднъж като не дойде десет години?!

Мъжът се замисли и не отговори, опитвайки се да си припомни.

- Няма такова нещо – каза накрая.

Старицата го погледна изпитателно, на свой ред замълча неуверено, но след малко продължи заядливо:

- Има, има – тя клатеше глава – Веднъж десет години те чаках точно на тази пейка!

Мъжът пое кърпата от ръцете ѝ и я прибра в джоба на самото си.

- Как са дъщерите ти? – смени темата той.

- Добре. Съпругът ми остана да се грижи сега за тях.

Мъжът се опита да си припомни нещо.

- Променен си – продължи старицата, замижа с окото без стъкло и се наведе по-близо до мъжа, така че да разгледа отблизо костюма му. Резултатът не я удовлетвори, тя се пресегна, хвана ревера ми и го протри изпитателно между двата си пръста. – Още не умряла! – произнесе на глас заключението си тя. – Ти сам костюма си на химическо чистене няма да занесеш!

Мъжът се отдръпна. Старицата също се облегна на пейката.

- Ей сегичка ще си взема аз едно такси и ще си ида! – тя наново заровичка из джобовите на самото си. – Ей сега!

- Десет години си ме чакала и аз не съм идвал?! – поласкан и изумен мъжът нежно я хвана за китката. – Десет години! И какво?!

- И на единадесетата дойде! Какво „какво“?!

- Направо си дойдох?!

- Каза, че случайно си минавал.

- Аха... - мъжът поклати глава. - Мъчно ми е било да теб през тези десет години, сигурен съм... – мъжът се премести по-близо до старицата, наведе се и целуна ръката ѝ.

- Туй пък за какво беше? – тя бе извадила от джоба си хапчето от зоомагазина и го оглеждаше, замижала с окото без стъкло.

Мъжът повдигна рамене.

- За главоболие! Сетих се! Специално за теб го взех! – тя му го подаде. – Заболи ли те глава, гълташ го и до десет минути няма да имаш никакви оплаквания.

- Много мило, че си се сетила – мъжът взе парченцето алуминиево фолио с хапчето в него, разгледа го и го пхна в горния джоб на самото си.

- Имах чадър на червени, черни и бели квадратчета тогава – изрече тя и окото зад големия диоптър проблесна. – Дъждът удряше по чадъра – додаде срамежливо. – Изпуснах си учебника по съдебна медицина и той цопна в една локва. Духаше вятър и отидохме в една кръчмичка.

- Прозрачна беше роклята ти! Като се съблече там, се видя, че е прозрачна! На стената беше закачен плакат с изглед от Венеция... Зная я кръчмичката! – възкликна мъжът. – И друг път съм ходил там! На две преки е! Ставай! – той колебливо огледа очилата, обувките на старицата, липсващите копчета на самото ѝ. – Прозрачна и бяла беше роклята ти... Ставай! – повтори и посегна към книжната торба.

- Не без кучето ми обаче! – каза старицата.

Мъжът се извърна и една тогава забеляза пудела със сплъстена черно-бяла козина, приклепнал до отсрещната пейка.

\*\*\*

- Хапнахме, пийнахме – старицата се намести в таксито и побутна кучето да слезе от седалката долу в краката ѝ.

Възрастният мъж седна до нея и затвори вратата.

- Признай поне сега, че нарочно пусна котето – каза старицата.

- Сигурна ли си, че съпругът ти е... Ъ... -Ъ... – попита възрастният мъж.

- О, да!...

- Да не стане...

- Не, пък и да не е, той не е ревнив – старицата настъпи, без да иска кучето и то изквича.

- Накъде?- обърна се назад шофьорът.

- Адресът? – възрастният мъж побутна старицата.

- Направо към къщи – отвърна тя. – Хем ти казах да отвориш торбата под масата.

Шофьорът запали двигателят и колата пое леко напред.

- Накъде? – попита възрастният мъж.

- Лапичка мила – старицата галеше кучето и то натикаше муцуна върху бедрото ѝ. – Не искаш да кажеш колко плати за чашите.

- Коя улица беше!? – притеснено повтори мъжът.

Шофьорът спря и раздразнено се обърна назад. Старицата изправи глава, погледна с недоумение мъжа до себе си и не отговори.

- Името? – той я хвана за ръката – Името на улицата?!

Без да отделя поглед от очите му, с виновно изражение, старицата безпомощно повдигна рамене.

- Ако ще казвате къде да карам, казвайте, ако не – освобождавайте колата! – шофьорът се извърна напред, запали цигара и раздразнено изхвърли клечката кибрит през прозореца.

- По булеварда и после вдясно – с твърд, хладен глас нареди възрастният мъж. – Зная къде е – каза тихо на старицата и успокояващо я потупа по ръката. – Надявам се да не сте винаги така груб към пътниците - додаде, когато шофьорът превключи на втора. Седеше с изправен гръб, с поглед вперен в пътя, сложил свитата си на юмрук десница върху облегалката на предната седалка.

Старицата постоя известно време, загледана в профила му, протегна ръка, пхна я в неговата длан и лекичко го помириша.

- Докоснеш ли ме, хем всичко оживява, хем спира – прошепна тя.

Мъжът сви длан над нейната, без да отклони поглед от пътя.

- Нежността понякога не свършва – продължи все така шепнешком старицата.

Мъжът кимна.

- Да не свърши нежността ти към някого е любовта, нали?

Мъжът отново кимна.

- Тук, на ъгъла, спрете! – нареди той на шофьора, пусна ръката на старицата и извади от вътрешния джоб на самото си портфейл.

Тя замижа с окото без стъкло на очилата и погледна навън.

- Защо спряхме тук?! – попита.

Мъжът посочи кооперацията с колони на ъгъла и отброи няколко банкноти.

- Какво ще правим тук?! – в гласа на старицата се запромъкваха остри нотки.

- Ще слеза с теб да те изправя до входа – отговори мъжът и зачака рестото. – Да съм сигурен, че си се прибрала.

- Аз не живея тук! – старицата преплете пръсти, положи ги върху книгата в скута си и впери поглед сърдито пред себе си, в наведената над чантичката с оборота, глава на шофьора.

- Тук живееш – търпеливо и с любов отвърна мъжът.

- Не! – старицата изви глава към прозореца от нейната страна, но така трябваше да гледа кооперацията с колоните и тя наново обърна поглед към темето на шофьора.

- Тук, тук е! – възрастният мъж прибра рестото, сложи педантично портфейла обратно в джоба на самото си, отвори вратата, излезе и подаде ръка на старицата.

Тя не помръдна. Шофьорът напъха чантичката с оборот под седалката си и запали двигателя.

- Тук живее о-на-зи! – бавно, остро и разчленено произнесе старицата.

Мъжът хвърли поглед на сградата с колоните и се наведе към колата.

- Коя!? – попита.

- Певицата! – отвърна старицата, без да се обърне и без да отмести поглед от главата на шофьора. – Рижата!

Мъжът се изправи бързо, удари темето си в тавана на колата, но не обърна внимание на болката, а притеснено заоглежда сградата.

- Онази с обещите! – чу той гласът на старицата.

- Братовчедката ми живее тук! - мъжът припряно седна обратно в колата. – Обърках се! Грешка стана! Да продължим – додаде той към шофьора и прочисти гърлото си, без да поглежда към старицата.

- Братовчедка! – старицата изви глава и с омраза проследи как бялата сграда се изниза покрай таксито. – Рижа и с обещи! Съпругът ѝ звероукротител! На лъвовете!

- Някъде? – попита шофьорът с нещо отчаяно в гласа.

- Защо на лъвовете?! – продължи яростно старицата. – Защото вижда, че с маймуните не може да се справи! С маймуните просто не му върви!

- Напред, напред, някъде напред! – каза забързано възрастният мъж като се наведе над шофьора. – Ще ни стигнат парите.

- Да ме сбъркаш с нея! – старицата се разплака и горко покри лицето си с ръце. – Фигурантка в цирк! – тя направи въртеливо движение с едната си ръка, имитирайки асистентка в цирк, представяща основния изпълнител пред публиката.

- Недей, недей така! – мъжът се наклони към нея и се опита да я прегърне. Старицата се изви и го избута.

- И съпругът ѝ те би! И това си забравил!

Любопитство проблесна в погледа на мъжа:

- Той ли беше?! Да-а-а...

- Искам да си ида вкъщи! Имам си семейство и деца!

- Хубава беше тя – споменът стопли погледа на възрастния мъж. – Извънредно пищна и темпераментна дама!

Шофьорът поклати глава и изцъка звучно.

- Ох! – възрастния мъж извика от болка, но възклицанието му почти мигновено се заглуши от пронизителното квичене на кучето.

- Певица! Фалцет немощен! – старицата опита повторно да забие оголеното железце на тока си в крака на мъжа, той успя да се отдръпне навреме и то попадна в гърба на пудела.

Квиченето се извиси остро, кучето издраска по тапицерията, успя да се покатери по гърба на седалката отпред и скочи в скута на шофьора. Той натисна спирачки, колата леко поднесе, че се пищене на други спирачки отзад, последвано от звука на мачкащи се ламарини. Таксито се разтърси и замря. Вратът на шофьора бавно се заизвива назад. Зачервеното му, започващо да се поти лице се втренчи в пътниците.

- Неприятностите никога не идват сами – с успокояващ глас обобщи старицата, протегна ръка, напипа тази на мъжа до себе си, пхна длан под неговата, въздъхна и загледа настрани.

Пуделът се изхлузи от скута на шофьора, той го срита все така втренчен назад, в следващия миг изрева от болка и се преви. Отвън четиридесетгодишен мъж с военна униформа бясно дърпаше вратата на

таксито и крещеше, но думите му не успяваха да надвият квиченето и охането в купето. Шофьорът, в паниката си, не забеляза военния, натисна дръжката, подпря вратата с цялата тежест на рамото си, тя се отвори внезапно, той загуби равновесие и падна в краката му. Пуделът прескочи шофьора, пресече, квичейки, безпрепятствено улицата и се шумугна през една от дворните врати отсреща. Шофьорът сграбчи военния за панталона.

- Ухапа му, ох, ухапа ме! – с другата ръка той стискаше глезена си. – Ох, кръв има... кръвчицата ми... – той ужасено погледна изцапаната си ръка.

- Съвсем бях забравил за певицата – обърна се възрастният мъж към старицата. – Години не се бях сещал за нея... Лолита се казваше.

- Габи – презрително го поправи старицата.

- Лолита, Лолита...

- Кръв! – повтори шофьорът, опита се да се надигне с помощта на втрещения военен, продължи да държи изцапаната си ръка с разперени пръсти встрани и загуби съзнание. Тялото му се свлече и ръката, търсейки опора, остави дълга, неравна кървава диря по зелената униформа.

\*\*\*

- И Вашето име и адрес? – с химикалка и бележник в ръце, пътният полицаи се обърна към старицата. Беше младо момче, сержант, започнал работа вероятно наскоро.

Таксито и фиатът зад него стояха все така хлътнали един в друг. Военният бе поставил на десетина крачка зад тях скъп сигнален триъгълник и сегиз-тогиз хвърляше по едно око към него, за да не би да изчезне в суматохата. Старицата съобщи имената си и замълча.

- И адресът – напомни полицаят и почука с химикалка по бележника.

- Моят е достатъчен – намеси се възрастният мъж с папионката. - Навярно – добави дипломатично.

- Имате един и същ адрес? – полицаят се приготви да запише.

- Не – отвърна мъжът.

- Никога не сме живели заедно – уточни старицата и въздъхна.

- Адресът ви! - сержантът притеснено погледна към лейтенанта, който разпитваше двамата шофьори.

- Вечерите още не са топли – старицата придърпа двете страни на сакото си една към друга.

- Личната карта! – полицаят престана да почуква с химикалката върху бележника и с леко изцъклен поглед започна да разглежда двамата, като дори мръдна крачка встрани, така че да ги види отвсякъде.

- В момента не разполагаме с личната карта на госпожата – каза след известна пауза мъжът с папионката. – Утре бихме могли да ви го представим.

Важност се намести в погледа на полицаия.

- Кажете ми всичко – промълви старицата.

Полицаят попипа кобура на пистолета си с дясната ръка и химикалката направи черта върху якето му, той понечи да го почисти като наплюнчи

пръст и затърка отгоре, но синьото се размаза и той се отказа. Мъжът с папионката се колебаеше.

- Защо крием?! – добави с решеност в глава старицата.

- Тя в момента не може да си спомни къде живее – произнесе със запъвания мъжът.

Полицаят недоверчиво погледна старицата, която на свой ред, закрила с ръка мястото на липсващото стъкло на очилата, също го наблюдаваше.

- В момента?! – бавно, като съобразяваше нещо, повтори полицаят.

- Тоя ще ни пробута някои затлачен труп и ще видиш как забавно ще си прекараме нощта – сподели впечатлението си старицата.

Полицаят замръзна с химикалка върху бележника и погледът му заскача между мъжа и жената пред него.

- Няма да има кой да отвори черепа... – старицата видимо се ядоса. – Хайде, с другото и сама се оправям...

Полицаят се опита да прочисти гърлото си.

- Пешо Гроба в момента – тя погледна небето, за да се доувери с истинността на думите си – крак не може да отреже, та глава...

- Дамата в момента има заболяване, което... – понечи да обясни мъжът с папионката.

- Атеросклероза, мозъчна форма – изпревари го старицата. – Снижение на фиксационната памет, емоционален дефицит при добро съхранение на спомени от отдавна минали събитие...

- Да – потвърди мъжът.

- Шефе, тука една няма лична карта! – сержантът се извърна към лейтенанта. Сребриста влага проблесна по челото му.

- Вижте... – възрастният мъж деликатно сложи ръка върху рамото му. – Да го уредим между нас...

- А, не, обявена съм за издирване!

Погледът на сержанта отново замръзна.

- Ако тоя се потутка още, ще ме обявят и за национално издирване! – старицата изпръхтя във възмущението си.

- Шефе, ела, бе! – сержантът помахаше с ръка към двете коли.

- Обявените за национално издирване обезателно трябва да си носят лични карти, така ли?! Аха! – старицата сърдито загърна сакото си. – И понеже аз няма, не мога да бъда намерена! Ха!

- Виж, той просто няма достатъчно опит – опита се да омекоти разговора мъжът с папионката.

- Аз си имам семейство! – продължи без да го слуша старицата. – Синът ми винаги се обажда веднага! Като обиколи квартала и не ме намери, моментално се обажда! Хората от нашето управление са запознати със случая и мигам ме обявяват за издирване!

- Не си ми казала, че имаш син! – засегна се мъжът с папионката, но направи усилие в гласа му да не се промъкне ревност. – Мислех, че са две момичета!

- Какво издирване?! – попита сержантът.

- Казвам ти, на тоя труповете му се вмирисват! – наведе се доверително към мъжа с папионката старицата. – Няма начин да се оправя с тях преди третото денонощие... Вмирисани ги предава...

- Другарката беше специалист по... ъ-ъ-ъ... – мъжът с папионката реши да извини поведението на старицата, но думата му се изплъзна.

- Ела, бе! – сержантът отново се обърна и замаха с ръка към началника си, после се наведе и се съсредоточи върху бележника и химикалката.

- Един такъв и залата ти ще е пълна с червясали трупове! – с въртеливо движение на показалеца си старицата показва размера на червеите. – Магазин за рибарски принадлежности можеш да отворим покрай такъв!

- Не, не, да не разводняваме разговора – опита се да я прекъсне мъжът с папионката.

- Екстра бели червеи! Тоя нищо за издирвани лица не знае! – старицата посочи към сержанта, но тъй като пръстът ѝ бе леко деформиран от артрит, тя извърна ръката си и след известно усилие успя да го нагласи така, че върхът му да сочи сержанта.

- Ние ще я задраскаме госпожата като свидетел – намери изход полицаят.

– Няма да формализираме пътно-транспортните произшествия първа степен... –той се зае да пише нещо в бележника-.

- Ще го науча аз него! – извиси се отново гласът на старицата.

Сержантът стреснато вдигна глава.

- До три денонощия от сигнала издирването е на ниво районно управление! – назидателно започна тя. – До седем денонощия е на общоградско ниво! Над този срок издирването е общо-на-ционал-но! – разчлени тя.

- Ами, да всичко зависи от това когато се е загубила! – мъжът с папионката заинтригувано бръкна във вътрешния джоб на самото си, извади портфейла и след като порови из него минута, измъкна календарче.

- Всеки гражданин е длъжен да носи личната си карта у себе си и да я предоставя при поискване на овластените лица за удостоверяване... – изрече междувременно сержантът и с надежда и очакване хвърли поглед назад.

-- Една приятелка – прекъсна го старицата – със стенокардия, когато излизаше без лична карта, се движеше само в рамките на районното си управление. За да могат да я идентифицират ако настъпи екзитус. Обаче пресякла булеварда. Защото не била осведомена, че по... – тя направи движения с ръката си напред-назад, но не намери думата.

- Осевата линия – подсказа сержантът.

- Да, по осевата линия булевардът се разделял на две управления. И умря в другото. На петия ден едва я идентифицираха...

- Сега има хубави хладилници, немска фирма. Един го забравили две години в едно крайно чекмедже и като го открили, нищо му нямало... – вмести се в разговора мъжът с папионката.

- Шефе, ела, бе! – сержантът се извърна и замаха оживено към началника си, който помагаше на военния и шофьора на таксито да избутат на заден ход фиата.

- Дрехите ѝ са чисти и неомачкани – мъжът с папионката се опита да съсредоточи сержанта върху разговора, като леко го хвана за лакътя. – Това е факт – той прокара ръка по костюма на старицата и леко ѝ намигна.

- който подкрепя хипотезата, че жената... госпожата – коригира се той, след като старицата изпуфтя недоволно – е излязла от дома си днес. Старицата наведе глава и се зае да върти между пръстите си конците на откъснатите копчета.

- С това отговаряме на въпроса какво е териториалното ниво, на което се намира информацията за нейното изчезване и издирване.

Сержантът поклати в съгласие глава.

- Втората ни задача – продължи мъжът с папионката – е да се ориентираме относно района на местоживее на намереното издирвано лице. Старицата вдигна поглед и се загледа в него с възхищение.

- Когато хвана серийния, същия си, както тогава – каза тя. – Аз все вкъщи си живея – допълни услужливо.

- Много добре, значи не е от новите квартали. Трябва да има поне 60-80 години от построяването на жилището ѝ.

- Толкова – съгласи се примирено старицата.

- Дойде от ляво на реката, откъм планината – мъжът посочи с ръка – най-вероятно става дума за източен квартал.

- Ти тогава пръв каза, че съпругът на шивачката не я е убил, и че тя е втора жертва на сериен, и не изпълниха смъртната присъда – продължи старицата без да отделя поглед от мъжа с папионката.

Той я хвана за ръка.

- Уморих се, за приседнем – оплака се тя и посочи циментов цветарник на тротоара.

- По този начин – продължи мъжът с папионката, тръгвайки към цветарника, но все така обърнат към сержанта, който ги последва, вниманието ни ще бъде концентрирано върху около шест квартала. В колата трябва да имате карта на града. Следователно ще се наложи да позвъните на не повече от шест телефона.

- Да – съгласи се сержантът.

- О, тук ще ми е студено! – старицата попипа с върха на пръстите си бордюра на цветарника.

- Надявам се в колата да имате радиовръзка – продължи мъжът.

- Не мога да седна тук - продължи тихичко старицата.

Мъжът застла шлифера си и нежно ѝ помогна да седне. Тя прегърна книгата с две ръце пред гърдите си.

- Вие сте близки нещо? – попита сержантът.

- Остава да донесете картата! – мъжът с папионката отговори с неопределено повдигане на вежди, като леко извърна глава, така че старицата да не го вижда.

Сержантът се обърна към шефа си, онзи беше приклепнал и оглеждаше смачканата на предница на фиата, поколеба се, но тръгна към него. Старицата задържа за секунда ръката на мъжа с папионката и докосна бузата си до нея.

- Те много бързо ще дойдат сега – каза тя.

- Дъщерите ти?

- Да.

- Особено ако имат кола – той погледна сянката на планината над града. – Някъде там живееш, отдам дойде – додаде с огорчение.

- Има време, полицията никога не бърза – каза старицата успокояващо.

- Ние ще се обадим! – сержантът махаше с една ръка от патрулни автомобил, а с другата стискаше микрофон.

- Мисля си дали пък... – старицата погледна нагоре към мъжа и в страха ѝ разликата между очите, независимо от липсващия диоптър, сякаш изчезна.

– Опасявам се, така, като не помним – додаде със запъване – дали пък не сме някои други... да сме се припознали... Взаимно... Разбираш ли? Друг мъж и друга жена също да са имали среща там и ти да си се припознал в онази, а аз пък – в друг... Или пък някой от нас да е умрял, както и единия от тях, и така чуждият той да се среща с чуждата тя... а?

- Стига, бе, аз помня... помня – той закачливо я погледна и леко я стисна за врата.

Тя се замисли:

- Може би щом двамата помним Пипина.

- Габи! – поправи я той.

- Е, циркаджийката, де...

- Певица беше... Габи, Габи се казваше.

- Свързахме се! Намериха я! – извика от колата сержантът, добави и още нещо, но таксито потегли и останалите думи ще удавиха в шума от падналото му гърне.

- Сигурно за последен път се виждаме – мъжът сложи ръка върху рамото на старицата.

- Защо?! – тя изумено погледна нагоре.

- Ами-и-и... – той извърна глава.

- Някоя друга?! – старицата се изправи и шлиферът се изхлузи на земята.

– Друга?! – болка и парченца надежда се преплетоха в гласа ѝ.

- Не-е... – отговори той неуверено.

- Синът ѝ ще дойде! – провикна се пак сержантът. - Обявили са я за издирване!

- И този запали, нищо сериозно им няма – мъжът посочи фиата. – Той можеше да има по-тежка повреда.

- Друга си имаш! – старицата пребледня и седна. - И пак няма да дойдеш пет години!

Мъжът се наведе и вдигна шлифера. Старицата го проследи с поглед, но не намери сили да се извини.

- Може и десет да не дойдеш!... Не издържам повече! Да те чакам пет години на онази проклета пейка! – старицата удари с юмрук по цветарника.

- Ти... - мъжът не знаеше как да го изрече докрай. – Ти... – той седна до нея на бетона, затисна една теменужка, отмести се, откъсна я и ѝ я подаде. – Забравих да ти намеря бял люляк този път.

Старицата взе цветето, но остана с наведена глава.

- Мисля, че ти няма да успееш да дойдеш следващия път – каза накрая мъжът, като гледаше профила ѝ.

- Аз?! – старицата изумено се обърна и в погледа ѝ, пак някак равно, въпреки липсващото стъкло, припламна надежда. – Да не ме мамеш?!

- Не!

- Само няколко пъти не съм идвала!

- Няма да успееш... – мъжът зачопи с върха на обувката си по настилката.  
- Нямам заболявания! Нямам оплаквания! – сега тя гледаше профила му. – Какъв е поводът да не дойда?!

- Закъсня...

- Ти пък! – тя го сръга в ребрата и надникна в лицето му. – Аз винаги закъснявам! Забравил си!... Но ако си против...

Мъжът изправи гласа и се насили да я погледне в очите.

- Губиш се – каза.

Старицата чак заекна във вълнението си:

- Само когато си тръгвам!

- Трудно си тръгваш, виждаш – той разпери ръце и посочи патрулната кола.

- О, аз винаги съм си тръгвала трудно! – лицето ѝ грейна успокоено. – Винаги съм си тръгвала трудно от теб – поясни, наведе срамежливо глава към цветето и завъртя дръжката между пръстите му. - Даже сега по-лесно се справям - додаде и го погледна. – Много, много по-лесно.

Мъжът извърна глава встрани и не отговори.

- Само ако... – додаде колебливо след малко старицата.

- Няма ако – мъжът докосна рамото ѝ.

- Ако люляците не цъфнат... ако стане нещо и не цъфнат... тогава...

- Ще цъфнат – мъжът я гледаше.

- Сигурен си?! Да не би да...

- Не – отговори твърдо мъжът.

- Вестниците пишат разни неща, по телевизията казаха...

- Не.

- Винаги?!

- Да.

Старицата завъртя свенливо теменужката между простите си и виолетово-жълтото припламна в ръцете ѝ.

- Ти пък! – каза и засмяна скри лицето си надолу.

## Не вечеряй с непознати

Мъжът ги забеляза, защото когато двете жени минаха край масата му, едната леко завъртя чадъра си и капка опръска ръката му. Чадърът беше дълъг, с ярки цветове и шнур за носене през рамо. Отминаха по пътеката между масите и застанаха така, че да огледат целия салон. Вероятно търсеха места далеч от оркестъра. Барабаните и йониката бяха завити под бели покривки, но заплахата отдолу дебнеше. Тази с чадъра го повдигна и насочи върха му към неговата маса. Мъжът сведе поглед.

Гъбите в соса днес бяха дребни и цели, точно както ги обичаше. Бирата беше изпотила чашата му и в кехлибара ѝ се виждаха мехурчета. Ина веднъж му се присмя - купувал неща, които рекламират по телевизията. Харесваше тази бира и преди вечер по екрана да заповтарят: "Мъжете знаят защо". Ина само недоверчиво присви очи, когато се опита да ѝ обясни.

- Ама ти го попитай! – двете жени бяха застанали пред масата му, гласът на другата, не на тази с чадъра, беше необичайно тънък, като на 5-6 годишно момиченце.

Мъжът се съсредоточи върху една от гъбите.

- Свободно ли е при вас? - тази с чадъра дотолкова се приближи, че той усети парфюма ѝ, и дори, стори му се - мириса на тялото ѝ. Имаше особен, мръснориж цвят на косата.

Гъбката с парче от пържолата беше вече в устата му и той забави отговора. Очите на жената бяха синьо-зелени, големи, изпъкнали и зачервени. Мъжът беше готов да излъже, но сервитьорът приближи и леко пошляпна с таблата по бедрото си. Познаваше го, знаеше - винаги се храни сам и нямаше как да каже, че чака компания. Кимна с глава. Понечи и да откаже поръчаната втора бира, но сервитьорът, раздразнен от мудното настаняване на двете и от теснотията на пътеката, не забеляза жеста му.

- Две водки! - провикна се внезапно тази с чадъра. - И бързо! - добави с предупредително вдигнат нагоре показалец.

Сервитьорът, извърнат, преодоля изненадата си, усмихна се и потвърди броя на водките с пръсти. Мъжът за втори път понечи да се откаже от поръчката, но отново не успя да се вклини и едно "а-а-а" остана в устата му. Намери разрешение за смущението си като си доля бира.

Мъжът не обичаше тази маса - до вратата, с г-образно канапе, вместо столове, пружините на което размърдваха всички, щом някой направеше рязко движение. Но днес закъсня и всичко останало беше заето. Сега например му се наложи да изчака с вдигната чаша, докато двете се наместваха, за да не рискува да се залее.

- Салати да му кажем да донесе - рижата пак се раздвижи и гъбката се изплъзна от вилицата на мъжа.

Сервитьорът се появи с водките и втората бира. Мъжът извади от джоба на самото си вестник, прегледа заглавията, сгъна го старателно и го подпря на панерчето с хляб. Статията говореше за връзка между предпочитания цвят и продължителността на живота.

- Банални адвокатски формулировки, нищо повече... Вино трябваше да пием щом си напрегната – той чу детския глас на по-дребната.

Досега двете си бяха шептяли, приближили глава една до друга и това бяха първите отчетливи думи, стигнали до слуха му. Рижата отново се разшава и с рязко движение измъкна от ръцете на другата няколкото поизмачкани листа хартия, предизвикали коментара за адвокатските формулировки. Прелисти ги ядосано, забодя пръст в един пасаж и задъхано се зае да обяснява.

Мъжът се опита да не слуша, но без да иска улови:

- Няма значение, че апартаментът е негов от преди брака! Щом има друго жилище, го взимаш ти!

Отговорът на рижата се загуби в шума на заведението, но смешният глас на дребната го надмогна:

- Няма значение, че е в съсобственост с майка му! Щом има достатъчно площ за двамата, ти взимаш второто жилище!

Рижата отпи огромна глътка от прозрачната течност, върна чашата на масата и недоволно погледна дъното ѝ.

- Ще обжалва! - каза рижата.

- Няма къде!

Мъжът сякаш бе чувал някъде гласа на дребната.

- Това е последната ин-стан-ция! - натърти тя на срички.

- Уф, говори ми така! - рижата се облегна рязко назад и лъжицата, с която мъжът обираше соса, се удари в дъното на чинията. - Извинете! - тя се извърна и разкри зъбите си в усмивка. Беше свалила връхната си дреха. Носеше тесен панталон, подчертаващ леко коремче.

Неприлично е жените да носят панталони с цип отпред – помисли мъжът - така твърдеше майка му. Направо го каза на Ина, когато ги запозна. Той се опита да ѝ обясни, че го е злепоставила, а майка му отговори: "Аз не съм прикрит човек, казвам, което мисля!"

- И сега аз трябва да съм разведена заради оная! - просъска рижата, обърната с гръб към него, но все пак репликата ѝ се откри над глъчката в ресторанта.

Дребната с безразличие повдигна рамене и разклати последната глътка водка в чашата си.

Двете се заеха да правят знаци на сервитьора.

Майка му казваше, че баща му пиел водка. И Ина предпочиташе водка. Когато беше малък една приятелка на майка му го взе на разходка и го заведе в квартирата на баща му. Дланите му се бяха изпотили от страх по дървената, скърцаща стълба след последния етаж. Подът продължи да се огъва под краката им и когато влязоха в стаичката - тясна, със скосен покрив. Беше запомнил още обувките под леглото. "Мъжете носят панталони с копчета отпред, не от страни!" - и една космата ръка опипва мястото, където трябва да стоят копчетата.

- По-хубаво е да си омъжена! – мъжът отново дочу рижата.

Дребната не отговори - беше заета с поръчката. Заизбираха салати. Мъжът прецени, че нямат пари - спряха се на най-евтиното. Статията във вестника, подпрян все така на панерката с хляба, твърдеше, че има разлика между заболяванията при мъжете и жените, предпочитайки един и същи цвят. Мъжете, харесващи червено, в зряла възраст били предразположени към инфаркт, жените ги поразявал по-често инсулт. След кратко колебание прецени, че любимият му цвят е небесно син. Заплашвали го проблеми с простатната жлеза.

- Ако поискам, той пак ще се ожени за мен! - гласът на рижата отново надделя шума в ресторанта. - И то не за да си върне апартамента!

Последва реплика на дребната, която мъжът не долови.

- Той ме обича! - натърти рижата, поколеба се пред следващите думи, но все пак ги изрече: - Аз съм първата жена в живота му!

Дося му се да си тръгне, но му свидеше за почти пълното шише бира, а и беше поръчал шам-руло за десерт. Никъде другаде не го правеха с такъв крем. Погледна часовника, ако тръгнеше сега, трябваше да обикаля по улиците. Гледаше да е вкъщи петнадесет минути преди новините. Майка му не пропускаше и тридесет минутното политическо предаване след тях, а към девет и половина можеше да ѝ каже, че му

се спи. Новите дъвки добре заличаваха мириса на алкохол, рекламата твърдеше и, че предпазват от кариес.

- Не, не, много съм заета! - беше дребната с детския глас.

Рижата продължи да я убеждава нещо, почти на ухо, мърдаше неспокойно и мъжът заля с бира шам-рулото.

- Имам много поръчки, изисква време... - дочу да казва дребната. - Не се съмнявам, че ще платиш...

Двете не забелязаха разплисканата бира и мъжът извърна глава към подвижния покрив на ресторанта. През него се виждаше олющената фасада на сграда с балкончета, отрупани със стълби, кофи и пране. И прозорецът в службата гледаше към такъв двор. Шефът днес му беше дал плик с допълнително. Данъчните не знаеха за тези пари. Както и майка му - тя смяташе, че тайната е във фишовите за заплатата. Не ѝ ги даваше, криеше ги зад книгите в библиотеката, където тя проверяваше всеки месец. Но така беше убедена, че укрива само десетина хиляди. "Разпилян си като баща си!" - често го повтаряше. Не успяваше да ѝ обясни, че е единственият, задържал се в офиса повече от две години. И единственият, освен шефа, който има самостоятелна стая. Говореха, че Шефа подменял често персонала, за да няма никой пълна информация за фирмата. Можеше и да е истина, можеше и да не е. Не го интересуваха приказките от обедните почивки. Ако не дойдеше тука да хапне (майка му беше привърженичка на разделното хранене), изяждаше сандвича сам в стаята си. Шефа беше забранил достъпа на останалите до нея. Дори той, преди да дойде при него, звънеше по телефона.

- Имате ли огънче? - рижата леко го докосна по ръката. Беше изпила и втората водка.

- Не - отговори мъжът.

- Извинявайте, че ви притеснихме! - тя нервно мачкаше цигарата. Стори му се, че разпозна парфюма ѝ - беше този, който ползваше Ина.

- Не ме притеснявате - отвърна.

Ина щеше да се върне след три дни. Беше поставила условие да ѝ даде категоричен отговор за сватбата. Дори да си намереше работа, със заплатата си на учителка, тя нямаше да може да плаща квартира. До месец трябваше да напусне студентското общежитие.

- Аз какво съм виновна, че парите не ми стигат да си плащам квартира! - рижата отново бе подела разговора. - Иначе щеше ли да ме интересува апартамента му, нямаше! - сервитьорът запали цигарата ѝ и тя жадно вдъхна след като поръча още две водки.

Майка му скри паспорта му още като разбра, че на Ина ѝ остава само един изпит преди дипломирането. Той не показва, че е забелязал. Знаеше къде тя държи такива неща - в кутията, под плетените покривки, останали от баба му. Докато паспортът беше у нея и не я попиташе, тя щеше да е спокойна, че няма да се ожени тайно. Той си извади нов. В полицията каза, че са го ограбили. Държеше новия в службата. Майка му твърдеше и, че Шефа "ще те амортизира и изрита". Нямаше. Не само защото работеше, беше добър и не мърмореше за заплатата. Не разказваше за работата си. И то не защото беше лоялен - Шефа знаеше, просто не говореше за себе си.

- Сега ще взема мама при мене в апартамента... - беше пак рижата.

Другата беше притворила клепачи - или дремеше, или премисляше нещо.

Мъжът погледна сметката. Днес шефа беше сложил в плика повече от обичайното - можеше цял месец да идва тук два пъти седмично. В службата наричаха тези пари "дребните от автомата". Заслужил си ги беше. Законът изискваше 40 процента от

вложеното от клиента в игралните автомати да се връща. Данъчните можеха да си затварят очите и така правеха другите босове в бизнеса. Но изглежда излизаше скъпо и несигурно. Затова Шефа беше измислил него - програмираше автоматите така, че печалбата на клиента да е не повече от 10 процента. Можеха да ги уловят само с по-печен от него програмист. Данъчните обаче, все още не харчеха за такива работа.

- Мълчалив е, но е романтичен! - рижата бръкна в чантата си, извади червило и огледалце.

И Ина използваше ярки червила. На никой не беше разказвал как се запознаха. Беше я виждал в един от прозорците срещу стаята в службата. Една привечер тя му помахаша, той се направи, че не я е забелязал, но когато тя повтори помахването, ѝ отговори. Тогава тя написа на голям лист телефонния си номер и го прилепи към прозореца. Обади ѝ се, въпреки че Шефа правеше запис на телефонните разговори. Не че щеше да му направи забележка. Досега на служебния телефон само няколко пъти го бе търсила майка му.

- Искам да я няма! Да изчезне и пак да се ожения за него! - рижата говореше почти на ухото на дребната, но думите достигнаха до мъжа.

Дребната го стрелна с око, като че се уплаши и се отдръпна от рижата. Рижата схвана жеста ѝ като отказ, разклати канапето и думите ѝ станаха съвсем отчетливи:

- Мама като дойде да живее при мен, ще продам нейната къща и парите са твои! Петнадесет хиляди долара!

Дребната пак го стрелна, мъжът извади портфейла си и се постара да изглежда погълнат от съдържанието му. Чу гласа ѝ:

- Добре.

Рижата въздъхна с облекчение:

- Имаш ли професионалист?

Мъжът отчетливо чу думата "килър". Дребната изглежда отговори с кимане.

- И да я боли, не ми е жал за нея! - продължи рижата.

Мъжът усети, че му се гади. Вероятно ъгълът тук създаваше акустика! Във всеки случай двете шептяха и бяха убедени, че той не чува. Нямаше дребни, а сервитьорът беше изчезнал някъде.

- И знаеш ли как се запознахме?! Квартирата ми беше срещу неговата стая - написах му телефонния си номер на голям лист и той ми се обади! А онази му скри паспорта, за да не се ожени!

Мъжът стана и остави банкнотата под сметката. Ако излезеше навън, може би щеше да преодолее гаденето.

- А ако по-нататък решиш и него... - дребната го изрече поразително ясно с детския си гласец. - За втора поръчка правим отстъпка.

Мъжът не се сбогува и тръгна към изхода.

Двете проследиха как гърбът на високия, слаб, малко над тридесетте мъж изчезна зад вратата.

- Искам да ти кажа, че се напи! - рижата ядосано се облегна назад. - Защо трябваше да говориш като козле?!

Обида изкриви малките устни на дребната.

- Започна като Спящата красавица и го докара до козле! - рижата продължи да рови в дълбоката си чанта, докато не измъкна отвътре диктофон. Натисна едно от копчетата му, за да превърти лентата.

- Да не мислиш, че ходи на "Вълка и седемте козлета"!

- Ходи, не ходи, ще спазваш уговорките!

Дребната не отговори, наведе поглед и зачопли кожичката на един от показалците си. Две сълзи се запрепъваха по неравностите на бузите ѝ.

- А сега се разреви, та който не ни е забелязал, и той да ни види!

- А ти що си взела чадъра на Крокодила Гена!

- Защото е сугестивен! - рижата чак се опари с цигарата от неочакваната храброст на другата.

Нова двойка сълзи се затъркаля по бузите на дребната, а ъгълчетата на устните ѝ увиснаха, пълни с огорчение.

- Не плачи, ще ти дам пари! - рижата пак зарови ръце в чантата, извади, зашипани с кламер банкноти и ги подаде на другата. - Аванса - уточни. - Утре онази като чуе записа, трябва да даде останалото.

Дребната взе парите и без да ги брои, ги пхна в чантата си.

- Аз ще платя сметката - допълни рижата. - Може би мъж трябваше да взема, с мъж щеше да е по-убедително - добави след пауза.

Сълзите на дребната рукнаха и тя се принуди да закрие лицето си с ръце.

- Ако ревеш, ще ти отбия от парите! - рижата с притеснение отбеляза приближаването на сервитьора.

- Мартин ме напусна! - дребната съвсем се предаде на сълзите.

- Боже! - рижата я погледна със съчувствие. - Все на теб!

- Върна се при жена си!

- Дребно... Никакви дребни мъже повече... - вниманието на рижата беше привлечено от сервитьора, който с изненада взе едрата банкнота изпод сметката на мъжа. - Господинът плати и нашата консумация - усмихна се тя. - Почерпи - взе решение да скъса с една дама. Колебаеше се дали да се жени, поговорихме...

Сервитьорът недоверчиво задържа банкнотата в ръката си, но стойността ѝ далеч надхвърляше общата сметка и той я пхна в огромния си портфейл.

Дребната бе вдигнала глава и зачервените ѝ, но вече сухи очи гледаха с възхищение другата:

- Страхотна си!

Рижата допи остатъка от водката си.

- Сега ще търсиш по-евтина квартира?

Дребната кимна и сълзите ѝ отново проблеснаха под миглите.

- Все някога пак ще отворят театъра.

Клепачите на дребната потрепнаха.

- Давай да вървим! - рижата отново се раздразни. - И ти си един посредник на килъри!

Другата само подсмъркна и затърси ръкава на жакета си.

- Слушай, ако майка му на тази е доволна, тя ще намери още поръчки!

Дребната поклати в съгласие глава.

- Сега, за утре! - двете вървяха по пътеката към изхода. - Инспектори сме по топлата вода. Една баба трябва да се убеди... да се сугестира - поправи се тя - че е опасно да живее сама.

Навън вятърът предвещаваеше буря и още дъжд.

- Искат да се премести при племенницата си, за да дадат жилището под наем, да го продадат, нещо такова... - рижата дръпна ципа на якето си. - Ключовите думи - тя измъкна бележка от джоба си - "обир", "и да викаш, няма кой да те чуе", "изнасилване" - била стара мома - поясни - "на хората, сеир им дай", "всеки гледа себе си", "род рода не храни, но тежко му, който го няма".

Кръстовището пред тях разделяше пътищата им.

- В десет - репетиция? - предложи рижата.

- Става - отвърна дребната. - Но ако предпочиташ да вземеш мъж... - додаде.

- Не се занасяй! – рижата се ухили. - Това е деликатна работа!

Дребната почти беше вдигнала ръка за сбогуване, когато каза:

- Повтори го!

- Това е деликатна работа за мъж!

- Не, не това!

Другата се замисли.

- Никакви дребни мъже повече!?

- Не, не! - очите на дребната се разшириха от безпомощност.

- О! - рижата намести изхлузилия се от рамото ѝ чадър. - Все някога пак ще отворят театъра!

Дребната я погледна с възхищение, засмя се с глас и полата ѝ раздвижи падащата вечер.

## Подходяща секретарка

Жената размърда крака. Входът беше тесен и назад отиваше към неосветен вътрешен двор. Погледна часовника и измъкна от чантата си найлонов плик, постави го върху капака на кофата за боклук пред себе си, бръкна в него и извади сребристи обувки с разноцветни пайети. Преобу се без да изпуска от очи входа на кръчмичката отпред. Прибра ниските обувки обратно в плика и внимателно ги постави на дъното на чантата. Преметна я през рамо. В заведението предупредиха клиентите за края на работното време като загасиха за секунда светлината. Жената потрепери. Щеше да вали - мястото на операцията я наболяваше. Осветлението в кръчмичката отново загасна и светна. Загърна се с жилетката си, излезе от входа и бавно пое вляво. След стотина метра щеше да излезе на булеварда, а пряка по-надолу по него, бе спирката на автобуса. Наведе се, оправил каишката на обувката и погледът ѝ се върна към входа на кръчмата. Мъжът, застанал на прага ѝ, запали цигара и прибра запалката в джобчето на блузата си. Жената стигна до края на улицата и сви по булеварда. Първият магазин бе за дамско бельо, тя спря и огледа витрината. Мъжът вървеше в нейната посока. Рядко минаваше по някоя кола. Жената мина покрай витрина с дрехи, но този път не спря.

На спирката имаше само възрастна двойка. Жената постоя секунда, приближи към тях, усмихна се и попита дали чакат отдавна. Дамата погледна големия часовник на жилищната кооперация отсреща:

- Точно пет минути. Сега колите са на седем, вярвам, всеки момент ще дойде.

- Имате отлично зрение - възхити се жената, разтвори жилетката си, вдигна ръце и разкопча масивното златно колие, което висеше на врата ѝ.

- Добре правите, човек може да рискува живота си заради едно бижу - каза старицата.

Жената пусна колието в чантата си и закопчалката изтрака.

- Не е разумно в този час по улиците да се движи сама жена - додаде насечено господинът.

Мъжът се появи иззад ъгъла. Цигарата се бе стопила между пръстите му. Застана недалеч от тях, подпря се на стената на сградата и кръстоса крака. Беше дребен, без все още да е започнал да се изсушава от пиенето.

- Една приятелка ме помоли да ида у тях - каза в отговор на думите на стареца, жената.

В далечината се появиха светещите му очи на автобуса и възрастната двойка се приближи към знака на спирката, така че да се качат от първата врата. Мъжът се отлепи от стената, хвърли фаса и го стъпка на земята.

В автобуса имаше само момче и момиче в дънкови облекла. Носеха чанта със заспало в нея бебе. Възрастната двойка седна, жената ги подмина и купи билет от шофьора. Мъжът, избрал място по-назад, гледаше през прозореца с разсеяния израз на пийнал човек.

- Момченце или момиченце е? - любопитства жената, перфорирайки билета.

- Момиче - отговори майката - Мария.
- О, съименница! - зарадва се жената. - Много е хубава! Трябва да е на пет-шест месеца? - тя натисна перфоратора.
- Утре става на шест - момичето загледа блестящите, с елегантен ток, обувки на жената.
- Имате ли точен часовник? - жената бе дръпнала ръкава на жилетката си, готова да свери часа.
- Единадесет и пет - отговори момчето.
- Да не пропусна спирката, не познавам района добре - жената направи няколко крачки и седна зад младежа. Мъжът остана на противоположната редица.

Жената впери поглед навън, към заспиващите улици, после свали жилетката си, сгъна я и я постави на коленете си. Роклята ѝ бе с неочаквано дълбоко изрязан гръб, а лъскавите копчета, които започваха от ъгъла на дикултето, продължаваха някъде надолу зад седалката. Раменете бяха повдигнати от лек набор, което им придаваше крехък вид.

Бебето проплака, момичето извади от страничния джоб на чантата шише с биберон и му даде вода. Старицата обясняваше нещо на съпруга си и той в съгласие клатеше глава. Жената протегна левия си крак към пътеката и забеляза, че отзад, малко под свивката на коляното се е пуснала бримка. Дръпна леко роклята нагоре - бримката продължаваше и към бедрото. Тя напљунчи пръст и мацна началото ѝ. Резултатът не ѝ хареса, дръпна ципа на чантата, извади шишенце с лак, опъна малко повече крака си и мацна дупчицата с върха на четчицата. Мъжът проследи манипулацията. Кракът се прибра, мъжът преплете пръсти, опъна ги и те изпукаха. Върху лявата му ръка се видя татуирана русалка. Погледът му отново се плъзна към жената, към голия гръб, гъстата, с тъмночервени отблясъци коса. Момчето и момичето отпред се целуваха. Бяха прикрепили чантата с бебето върху предната седалка и двамата я придържаха с по една ръка. Кокалчетата на мъжът изпукаха за втори път. Жената се извърна, погледът ѝ се срещна с неговия, очите ѝ леко се разшириха и тя някак уплашено се извърна напред. Мъжът не я виждаше добре, но по извивката на раменете ѝ, по линията изпод ръката ѝ, предположи, че е добре сложена.

Жената извади червило с огледалце. Прокара яркочервения връх по устните си с бавно, уверено движение. Мъжът не бе докрай сигурен дали тя го погледна в отражението. Попипа смачкания, наполовина празен пакет цигари в джоба на фланелата си, извади една, изправи я с огрубелите си от физическа работа пръсти и я пхна в устата си. Оставаше му още една спирка.

Жената стана, поколеба се пред коя врата да застане, избра по-предната и се хвана за дръжката над главата си. Роклята се опъна по тялото ѝ. Жилетката висеше преметната през ръка. Обърна се и огледа още веднъж бримката с червена точка в основата. После погледът ѝ прескочи към мъжа с цигарата, очите ѝ се задържаха върху татуираната русалка и някак отново се уплашиха. Той прокара пръсти през косата си. Автобусът спря, вратите

се отвори с трясък и мъжът, вече изправен, побутнат от рязкото спиране, се озова пред вратата, от която бе слезла жената.

Кварталът бе в индустриалната зона, с едно- и двуетажни къщи, повечето неизмазани, с неподдържани помежду им, лошо осветени улички. Вдясно започваше парк, през който пътят до някои от жилищата можеше да се съкрати. Жената се наведе, извади от чантата си найлоновия плик и изсипа върху тревата ниските обувки. Леко наведена напред изу едната сребриста обувка, намъкна, като подскочи леко ниската, а след това повтори операцията и с другия крак. Без да бърза прибра плика и хлътна в алеята. Белият триъгълник на изрязания гръб с ритмично поклащане запотъва в тъмното. Мъжът пое дълбоко от запалената цигара, огледа се, движенията му бяха станали плавни и бързи. Шумът от гумите на автобуса замираше. Мъжът тръгна по алеята след жената. Квартирата, в която живееше под наем от година, остана вляво.

Няколко минути по-късно откъм парка се чу гърлен вик, който затихна провлачено. Тишината се наруши от тичащите стъпки на жената обратно по алеята. Беше без чантата, без една обувка, с увиснало рамо на роклята, все така стискаща жилетката. Усети чакъла под босия си крак едва, когато стигна осветената част. Спря на улицата, огледа се, не се виждаше никой, затича и заудря с юмруци по първата дворна врата.

- Убих човек! Убих човек! - повтори тя с пресипнал глас пред мъжа по пижама, който предпазливо отвори вратата. - Нападна ме! - сълзи се стичаха по лицето ѝ и размазваха грима. - Извикайте "Бърза помощ"! Моля ви! - жената беше приbledняла. - Носех нож! - тя се подпря на оградата.

Мъжът я подкрепи и я придърпа навътре в двора. Излезе и съпругата му, подхвана я от другата страна.

- Нападна ме отзад - додаде жената.

Влязоха във вестибюлче с разтегателна маса по средата. Домакинята наля чаша коняк и я придържаше, докато жената отпи. Влезе в съседната стая и се върна с чекмедже от нощно шкафче, пълно с лекарства. Порови и откри успокоително.

- "Бърза помощ" извикайте! - жената пое хапчето и го преглътна без вода. - Само да не стане най-лошото! Една приятелка ме извика, бързах и минах през парка! - тя се захлупи над плетената покривка и заплака.

- Никой нищо лошо няма да ви каже - зауспокоява я домакинята, поколеба се, но я погали по косата. - Само ще ви разпитват, това ще е.

Мъжът отстъпвайки разговаряше по телефона с полицията.

- Случайност е - жената беше с кафяв, трикотажен костюм, който подчертаваше късите ѝ, възпълни бедра и лошия наклон на раменете - тя подписа протокола за разпит, побутна листа с малката си, с изгризани нокти, ръка и стана.

- Утре в десет ще продължим - следователят избути стола назад и направи движение встрани с главата, при което се чу шийните му прешлени да пукат.

- Ще вали - жената се усмихна съчувствено. - И мен мястото на операцията ме боли - тя взе овехтялата дамска чанта от облегалката на стола и зачопли с показалец прокъсаната ѝ дръжка.

- Не ми се прави на бедна! - следователят не успя да овладее раздражението си.

Миглите на жената потрепнаха и под тях надникна насмешлив блясък.

- Не си въобразявай, че това може да бъде професия! - следователят потърка слепопочието си и усети отдолу пулсиращата вена.

Насмешливият блясък се замести от мудното кафяво спокойствие, изчерпило търпението му в последните три часа.

- Четири пъти те изнасилват - все теб!

- Веднъж. В условията на продължаващо престъпление за извършителя и средна телесна повреда за жертвата - уточни жената с ясен, стегнат и равен глас.

Следователят се извърна, направи няколко широки крачки до закачалката и взе шлифера ѝ.

- И три опита - довърши жената.

Задържа дрехата ѝ, докато я облече. Шлиферът беше тъмно син, с демодирана яка и протрит ръб на маншетите. Беше се изпотила. В миризмата следователят долови примес и на още нещо, вдъхна по-дълбоко - нафталин. Изкуши се да я попита дали в джоба ѝ няма билет от градския транспорт от миналата година, когато беше разпитвана пак след опит за изнасилване, но успя да се въздържи.

- Каквото и да се е случило преди седем-осем години, не си въобразявайте, че някой ще ви толерира! - той почувства лицето си горещо, щеше да се окаже прав лекарят - кръвното го правеше раздражителен.

Жената сама взе смешната си, с необределен бежово-жълтеникав цвят шапка, вдигна очи от станалите на топчета власинки и кафявото на очите ѝ заопипва лицето му.

- И моето кръвно след операцията... - каза.

- Не ме интересуват здравните ти проблеми!

Тя сложи шапката си и бретонът ѝ провисна надолу.

- Не ми разигравай театър! - следователят дръпна якето си от закачалката, работният му ден беше приключил. - Заедно ще излезем! - извърна се. Жената беше вързала колана на шлифера си на нелепо голям възел. - Трети път обезщетение при опит за изнасилване!

- Опит за нарушаване на половата неприкосновеност - корегира го тя - и веднъж за реализирано деяние.

- Долу ще подпиша пропуска! - той избута листчето, което тя се опита да му подаде, отвори вратата и извади връзка ключове от джоба си.

Бравата изщрака, когато той чу гласа ѝ отзад:

- Не заключихте сейфа - каза тя. - Ако в него е делото за полицаият, който уби... който вероятно е убил... - поправи се тя.

Следователят застина, изглежда я косо, но превъртя обратно ключа и отвори. Жената се вмъкна след него, той я загърби и нагласи кода на сейфа.

- Мога още сега да сезирам прокурора за така наречените ти опити за изнасилване! - изръмжа той все така с гръб към нея. - Както ти е известно и трите пъти си подражавала на предишните жертви на тия дето уж щели да те изнасилват!

- Имате си по-важна работа от това - топло каза жената.

Следователят се извърна рязко - беше чела по вестниците за делото на полицаия, знаеше, че именно той го води, като нищо вкъщи имаше купища изрезки от пресата за всички от отдела, беше мислила...

- Пък и да докажете провокация - продължи тя - няма член за обвинение. Просто законът не е предвидил такова престъпление - повтори спокойно.

- Пропуска!

Жената се стресна, но не каза нищо, подаде листчето, взе го след като мъжът го подписа, излезе и внимателно затвори вратата.

Следователят придърпа дръжката на сейфа, за да се увери, че е заключен. Изруга. Разбира се ако някой от достатъчно високо място наредеше веществените доказателства да изчезнат, и сейфът, и шифърът изобщо нямаше да са пречка! Но дотолкова да се страхува, че чак да забрави отключено! Да им го остави отключено! Пак изруга. И да си го изкарва на тази побъркана нещастница! В края на краищата, тя за разлика от почти всички, които сядаха всеки ден на проклетия стол - той изрита в яда си стола срещу бюрото си - имаше някакво основание! Но щом тя го беше надушила и то от вестниците, значи щеше да се случи! Жените умееха да ги предугаждат тия неща! Ако се докажеше вината на полковника, а тениската със следи от нагар, парчето кал със залепнало за него късче папрат и изрезката от тапицерията на колата правеха точно това, опозицията щеше да поиска оставката на министъра. И имаше достатъчно заинтересовани, който щяха да направят възможното, да не се стигне до обвинение. Кое то не беше трудно - доказателствата се крепяха на трите пликчета в сейфа! Разбира се, ако решаха да крадат, можеха да го направят и в по-късен етап - в лабораторията за изследване на веществените доказателства, в съда, но колкото по-рано, толкова по-добре. И естествено щяха да го накажат, щяха да му повдигнат обвинение, че е инсценирал кражбата, най-малкото - че не е съумял да я предотврати! Отключи сейфа. Извади трите кафяви книжни плика, измъкна и сака със спортния екип изпод бюрото си и ги пхна в него. Нямаше право да ги изнася, но по-добре наказание за това, отколкото за другото! Преметна сака през рамо и отвори вратата. Жената стоеше отпред в коридора.

- Разписах ви пропуска! - каза насреща й.

Тя като да не го разбра и тръгна плътно до него - асансьорът беше в дъното, имаха да извървят петдесетина метра.

- Взехте ли веществените... - произнесе жената.

Следователят не отговори и ускори крачка. От първоначалното му намерение да я разприказва извън официалния разпит, не бе останало следа.

- Дайте ги на мен - предложи жената.

Извърна се – тя беше съвършено уверена, че са у него, че се е уплашил да ги остави в кабинета.

- Ако не ги намерят в сейфа, ще претарашуват у вас, после в приятелите ви - додаде тя спокойно. - Само за мен няма да им дойде на ум. Ако подслушват кабинета вече знаят, че сте ги взел - отваря се сейфа, шуми се, затваря се сейфа. Само че са у мен няма да им мине през ума - повтори и се засмя. - Такава щуротия, няма да допуснат!

Мъжът я погледна - себеиронията я правеше внезапно симпатична.

- В асансьора може да има някой - напомни тя. - Първо ще потърсят тук, после у вас. Идете до някоя вила извън града и ще ги пратите да търсят и там. - допълни жената и се усмихна.

Следователят усети, че кимна.

- До два дни ще назначите експертизата...

Той повторно кимна, погледна я и внезапно го връхлетя раздразнение:

- Миришеш на нафталин!

Някой отвори врата зад гърба им, чуха се стъпки, после пак хлопна врата. Светещите квадратчета на асансьорното табло подскачаха към техния етаж.

Жената разтвори чантата си, така, както беше праметната през рамото ѝ. Следователят измъкна пликовете от сака и ги прехвърли вътре.

- И ти не миришеш на скъп парфюм - отвърна тя. Сложихте белег да разберете ако влязат тази нощ, нали?

Мъжът потвърди с глава.

- Ако са идвали, утре като дойда в десет ще ги оставим, те няма да направят втори опит тук, ще търсят у вас и при приятели.

Следователят отново кимна.

- Аз ще слеза на друг етаж – каза той след пауза.

Жената поклати разбиращо глава.

От асансьора слезе момиче от информационния отдел. Мъжът натисна копчето за партер и сутерен. Щеше да мине през ресторанта, надяваше се там да е един от наркоотдела. Беше се развел наскоро, сега се наливаше всяка вечер и живееше във вила извън града. Щеше да го накара да си допият във вилата му и така щеше да преспи там. Спортният екип издуваше добре сака.

Жената подпъхна бретона под шапката си и леко завъртя глава пред огледалото.

- Защо правиш онова? – попита той.

Тя не отговори и погледът ѝ в огледалото изчезна под бежово-жълтите власинки.

- Не можеш ли да не го правиш? – продължи следователят.

Не последва отговор.

- Мислиш, че съм тъп и не мога да разбера?! - той погледна светещата цифра, отбелязваща етажите.

Отново не последва отговор.

- Някой адвокат добре те накисне! – продължи.

Тя се съгласи мълчаливо.

- Дълго работиш по всеки случай, поне по година изпипваш! – в гласа на следователя се прокрадна желание за любезност.

Жената не отвърна.

- Ама не събираш информация само от вестниците...

Звънецът предупреди за партера.

- Ако направиш нещо с това... - той посочи с глава чантата ѝ.

Жената с безразличие и като че малко нахално повдигна рамене. Напрежението в слепоочието на мъжа заля с пулсираща болка главата и врата му, ороси челото.

- Човек може да забрави... миналото – произнесе той - била си добра секретарка, ще си намериш...

Жената мълчаливо пресече отворената врата на асансьора, крилата му тръгнаха едно срещу друго, когато тя се извърна, вдигна глава и в очите ѝ проблесна злост. Мъжът протегна крак и деформираният връх на обувката му успя навреме да застане пред фотоклетката. Излезе след жената. Старшината на пропуска бе вдигнал глава в осветената си кабинка.

- Ставаш глупав! – жената се извърна предвидливо с гръб към старшината. Погледът ѝ бе добил острота.

Мъжът пристъпи от крак на крак, овладя се, но тя улови напрежението и погледът ѝ стана насмешлив.

- Можеш да се омъжиш, да осиновиш... - изненадващо и за себе си каза следователят, като протегна ръка за довиждане.

Главата на старшината в кабинката на пропуска се сведе към тетрадката отпред.

Очите на жената се скриха под шапката. Беше с около глава по-дребна от следователя.

- Бавим се – каза като че с огорчение тя.

Следователят отстъпи крачка към стълбите за сутерена.

- Могат да ти инсценират уличен грабеж – предупреди по-мекото тя.

Той кимна.

Жената понечи да се обърне, профилът ѝ просветля в светлината на кабинката, тя пхна ръка в джоба на шлифера си и извади пропуска.

- Настина бях добра секретарка – каза извърната към следователя.

Той притисна сака и кимна без да откъсна поглед от лицето ѝ.

- В друг свят те пресели... инцидентът? – попита.

Тя се съгласи без думи.

- Скучен стана старият свят?! Без вкус и мирис?!

Главата с шапката кимна утвърдително.

- В ловец те превърна?!

Жената наново потвърди.

- Искаш да се повтаря как е могло да не се случи първия път?!

Жената отклони поглед към наведената глава на полицаия в кабинката.

- Бавим се – отвърна неспокойно.

Той кимна утвърдително.

- Само предугаждането на действията им носи вкуса на живота?!

- Бавим се – повтори тя.

- Ако някой ден започна като частен... - мъжът се приближи и дъхът опари ухото ѝ.

Във възмущението си жената размаха чантата. Погледът на мъжа я спря.

- Детектив?! – попита тя.

Мъжът кимна. Старшината от пропуска бе вдигнал глава и ги разглеждаше. Жената бавеше отговора си.

- Или си забравила, не можеш вече да бъдеш...

- Мога! – отвърна тя.

Мъжът като че се усмихна.

- Подходяща секретарка – добави повече на себе си.

Жената подпхна пропуска под процепа на стъклото към старшината, свали шапката, прокара ръка през косата си, сведе поглед, обърна се и тръгна към изхода.

Мъжът взе наведнъж няколко от стъпалата надолу към служебния ресторант, отвори вратата с премерен жест, огледа се и като видя колегата си от наркоотдела, тръгна към него. Трябваше да му каже нещо успокояващо. Прехвърли няколко фрази през ума си, докато накрая се спря на "Сърцето е самотен ловец, братко". Беше го чел, май беше заглавие на книга. Повтори го - ставаше, щеше да го вмъкне някъде в разговора. Беше длъжен да поговори за развода му, да го изслуша - и него бяха слушали преди няколко години, а и все пак ако търсеха веществените доказателства във вилата му, щяха да я преобърнат наопаки на момчето, щяха да откраднат нещо, за да инсценират грабеж. Заслужаваше едно изслушване и почерпка.

## "Сам дойдох"

Така пишеше на картон, залепен на вратата на едно от мазетата в жилищната кооперация. И отдолу, с по-дребни букви - "кръчме". Сградата бе четириетажна, както повечето наоколо. Отвън кръчмето личеше само по глъчката от прозорчето, подаващо се на нивото на плочника. Кварталът беше от скъпите. Още се виждаше грижата за зелените площи между блоковете, макар икономическата криза да ги беше белязала с олисяли петна и изпочупени пейки. Но и така жилищата тук нямаха нищо общо с тези в крайните квартали. Дори и с процедилата се край едно от мазетата, по пътя за "кръчмето", миризма на кисело зеле.

Младият мъж натисна дръжката на металната врата. Беше просто стаичка. Не повече от три на четири метра голяма, лошо осветена, пълна с хора. Кажиречи всички стояха прави, само зад вратата имаше олющена масичка с три стола. Шумът от многото думи, цигареният дим, неспособащ да излезе през прозорчето и щипещата миризма на евтин алкохол, забързаха сърцето му. Мъжът зад грубо рендосаната дъска, закрепена напъряко в един от ъглите, изпълняваща функцията на бар-плот, вдигна олисялата си глава, изгледа новодошлия и отново се наведе над водната чаша, в която сипваше коняк на око. Имаше вид на безработен инженер.

Информацията, с която разполагаше младият мъж беше точна - повечето от посетителите бяха мъже над шестдесетте, с вдълбани от многото цигари и чашки през живота, бръчки по лицата и леката киселост на телата, издаваща липсата на енергия за хигиена. И на женско присъствие.

Поиска чаша вино.

Инженерът зад бара се опита да го прецени за втори път, изтръска цигарата си в препълнения, очукан алуминиев пепелник до себе си, издаде глава и каза:

- Безалкохолно не продаваме!

Младият мъж взе от коняка. Обясни му, че е отскоро в квартала. Жена му си хванала любовник. Затова се преместил. Онзи в началото само повдигна рамене, после се поколеба, придърпа чашата, която вече подаваше, вдигна я на нивото на очите си и доля още малко от кафеникавата течност.

- Само без скандали! - каза.

Надценката е минимална – прецени младият мъж. Кръчмарят купуваше нелегално производство и от там печелеше.

Баскета сам го заприказва. Стърчеше над всички останали - трябва да беше към метър и деветдесет, с очила със силни диоптри и петна от пръсти по стъклата, от които очите не се виждаха добре.

- Баскетболът сега няма нищо общо със същата игра от преди четиридесет години! - каза му. - Тия номера на американците, да поставят някой, който едва ходи - допря с пръст гърдите му - но е толкова дълъг, че се навежа, за да пусне топката в коша, това вече - разчлени - не е спорт! Бизнес - може! - показалецът решително се размърда пред носа му, следващите думи се изгубиха в шумотевицата на спорещите до тях, но младият мъж продължи да кима разбиращо срещу Баскета, докато отпиваше от спирта с есенция.

Разглежда го. Онзи носеше две златни халки - едната на безименния, другата - на малкия пръст. Панталонът му, отдавна негладен, беше с липсващо копче. Пиеше водка.

- ...за решаващия удар, затова е...! - думите на Баскета изплуваха за кратко над гръмогласния смях в дясно, а с тях дойде и нов лъх на водка. Лъх, напластяван години. - "Баскета ти го казва!" - чу се пак и онзи вирна брада в самодоволство. Яката на ризата му беше протрита. Кожата над адамовата ябълка висеше вяла, отъняла и лошо обръсната.

Баскета живееше в съседния блок. На последния етаж. Покани го у тях след третата среща. Толкова пъти отиде до кръчмето и винаги онзи беше там. "Минавам за по едно в дванадесет на обяд и после - в пет и половина - за още две. Тръгвам преди новините." - му беше обяснил Баскета на раздяла след запознанството. Бяха стояли прави в "Сам дойдох", подбутвани от влизащи и излизащи, заети с приказки за последния мач на националния отбор, когато на младия мъж се наложи да отвори чантата си и Баскета видя бутилката.

- Един клиент днес ми я подари - обясни му младият мъж. - Да ти я дам! - предложи и хвана шишето за гърлото. - Аз водка не пия.

- Любимата ми водка! - отвърна Баскета, без да отделя поглед от чантата. - Най-любимата! - очите му съвсем се загубиха зад диоптрите на непочистеното стъкло.

- Да ти я дам! - повтори предложението си младият мъж и почти я изтегли измежду папките.

- Не! - Баскета се огледа отвисоко.

Никой не им обръщаше внимание, бяха заети да дават съвети на собственика как да закрепят металното рафтче зад гърба си. Една от дупките в мазилката се беше разширила и пиронът не успяваше да я задържи. Сега подпъхваха вътре станиол от цигарена кутия. Инженера беше пиан.

Баскета приклекна и повторно обиколи с поглед. Професорът по редки природни изкопаеми, в ъгъла, зад олющената масичка, леко бе наклонил глава и ги наблюдаваше изпод лакета на мъжа, застанал пред него. Не отклони поглед от тях, само едното му око леко се притвори. Беше получил инсулт след смъртта на

съпругата си и му правеха място да сяда. Младият мъж знаеше, че той имаше три дъщери. Ако закъснееше, идваха да го вземат.

- Каня те вкъщи! - изръмжа Баскета. - Ще изляза и те чакам на пътеката към блока в ляво! - брадичката му отново се вирна високомерно. Беше със същата, протрита, най-вероятно изобщо негладена риза, под която прозираше тениска с цветни надписи. - Ще излезеш три минути след мен! - додаде Баскета, вече приведен над ухото му. - Не по-рано!

Дъхът на водка дойде все така плътен и евтин.

Баскета приближи в сумрачината на алеята, като стъпваше отвисоко и несигурно. Якето му, леко за априлската привечер, не бе закопчано и се ветрееше от тънкия ветреца. Мина напред, за да води.

- Съпругата ми беше най-красивата в квартала! - извърна се след крачка. - Гледай да не се спънеш! - додаде по-нататък. - Ще се обади да оправят уличната лампа! Професора, видя ли го? - попита, като вече отваряше вратата на кооперацията, в която живееше. - Три пъти съм го бил заради жена ми! Преди тя да се омъжи за мен - уточни. - Къщите ни навремето бяха една до друга. После построиха комплекса. Няма асансьор - поясни, опита се да върви без помощта на перилото, но се спъна, хвана се и продължи нагоре. - Не ми трябва асансьор! И да имаше, нямаше да го ползвам!

Сградата бе масивно строена. Апартаментът на Баскета нямаше да е голям, предвиди младият мъж. През шестдесетте и седемдесетте години бяха обезщетявали неизгодно собствениците на терени. След втория етаж дишането на Баскета стана съвсем учестено и хрипливо, но макар да забави крачка, не спря да почине на площадките. На четвъртия затарашува за ключове. Зад една от вратите се чуваше радостно джафкане.

- Не го гледай, че е дребен, Професора - обади се между поеманията на въздух Баскета - деяни на бой. Три пъти го бих и пак не му мина мерака. Жена ми беше една глава по-висока от него, красива, той – видя го, метър и шестдесет, и пак не се отказва!

Кучето беше булонка. Старо, с ръждиви, от непрестанното им сълзене, петна под очите. Завря носа си в крачола на младия мъж, но той прецени, че не е сега момента да го срита. В ляво от входното антре се виждаше спалня, с неоправено легло и дрехи по земята. Направо беше кухничката, с чинии, над ръба на мивката, в дясно - хола. Апартаментът беше не повече от 60 квадрата. Таван нямаше - това беше последния етаж. Миришеше. На спарено, на куче, на мръсно. Собственикът се вмъкна направо в кухнята.

Светлината идеше от аплик, със сплъстен във вдлъбнатините на стъклото прах. Една от приятелките на майка му, спомни си младият мъж, имаше такъв в къщата си.

Докато се пропи. После разпродаде каквото можа. Преподаваше в музикалната школа, майка му беше домакин там. Двете пиеха в склада, отзад. Първо уволниха едната, после – другата.

Остави коженото си яке на закачалката. Фигурата му, в огледалото с пропукано в краищата покритие, изглеждаше добре. Костюмът струваше три средни за страната месечни заплати. Приглади назад косата си. Мнозина от колегите му не печелеха, защото не обръщаха внимание на дрехите. На него не му се случваше чиновничка да му откаже сведения.

Баскета се появи на вратата на кухнята с две чаши с капчици вода по тях и бутилка евтина водка. Булонката се вмъкна преди него в хола и затича около кръглата маса.

Буковият паркет нямаше нужда от пренареждане. Едно циклене и щеше да лъсне и да издържи години.

Баскета разля в двете чаши от финландската водка, отпи, след като се чукнаха прави, завинти грижливо капачката и донесе, изсипана в супена чиния, рибена консерва и две вилици. После седна и пак отпи, като задържа погледа си върху трите спортни купи на библиотечката до стената.

- Най-хубава водка съм пил, къде мислиш?... - започна.

Врата до библиотечката водеше към балкон. Вероятно продължаваше и пред кухнята и беше поне шест метра дълъг. В тъмното младият мъж не беше сигурен за широчината му.

- И колко време игра в националния? - вмъкна въпроса, когато Баскета взе да потретва държавите, в които беше пил водка като спортист.

Онзи пое голяма глътка и за секунда наведе глава:

- Веднъж – отговори и нагласи очилата си. – Веднъж. И ми се падна да пазя Черния Бим! И се гипсирах! – сложи разперена ръка върху гърдите си. – Признавам! – пое дълбоко въздух - И ти да беше, щеше се гипсираш! – насочи показалец към събеседника си. - Най-големият английски нападател! – пръстът се заклати поучително. – За всички времена! Два метра, черен, сто колиграма, бърз! И се гипсирах! – отпи. - Втори път европейско не видях. И национален не видях!.. Имаше един психолог към националния... – Баскета припряно махна с ръка пред лицето си - мразеше ме... - надникна в чашата си. - Гипсирах се... – произнесе. - Ама пак си пътувах, и с моя отбор! Тогава, като излизаш зад граница, се въртеше търговийка – магнетофони, транзистори, дрешки – той започна да ги отмяна на пръсти – в който джоб бръкнеш, пари вадех! Но на Черния Джим, след срещата, той дойде да си стиснем ръцете, като му показах снимката на жена си, направо му се взе акъла! Сега ще видиш коя снимка му показах! В Прага беше... - Баскета стана и тръгна, сподирен от булонката, към съседната стая, и бързо се върна с огромен албум с кожена

подвързия. - Питай Професора, като дойде след малко, какви крака имаше жена ми! - домакинът стовари албума върху масата и се зае да му показва снимките. - Ще дойде Професора... – повтори след малко и забави думите си - а и ще доведе поне двама, сам не може да се качи – пръстът му замръзна под една от фотографиите. - Няма да им признаваш, че си донесъл финландска! – нареди, вече съвсем върнат към настоящето. - Звъннат ли, прибирам я и пием тази! - той посочи с дългия си пръст второто шише с евтина водка върху масата.

- Той не знае че съм донесъл финландска! – успокои го младият мъж.

- Знае! - възкликна Баскета. - Подозира! Не си допих чашата! И ще се досети, че отивам да пия на друго място! Вкъщи свети, изпратил е някой да провери и е ясно къде съм! - той раздражено удари с юмрук по масата. - Пазя си здравето вече, и ето - стана провал! И ще дойде с поне двама! - насочи отново показалеца си напред - На вратата разбрах, че съм направил грешка! - едрата му ръка загреба въздух. - Но не можех да се върна, оставил бях чашата, и то - на масата му, че и "довиждане", му казах! - Баскета загуби интерес към албума и го бутна напред. После внезапно стана. - Сега ще я прибера! - реши. - Ще сипя по още едно и ще я прибера! Ако като звънне, се забавя, ще разбере! - взе шишето. – А има ли подозрение, няма да си тръгне, докато не се изпие тази, за да извадя другата! - Баскета доля догоре своята чаша. - В такъв период е – продължи да обяснява за Професора – пие. После ще си намери някаква щуротия за задача и като се хване за нея, тогава пък минава само на вода - посегна да сипе водка и на гостенина си.

- Не искам повече! - младият мъж се поколеба, но закри с длан гърлото й.

Отказът зарадва Баскета и той, опитвайки се да прикрие вълнението си, забързано продължи за Професора:

- Навремето му влезе идеята за някакви камъни ли, руда ли, в Родопите. И десет години, докато не я докажа, не сложи капка в устата си! - Баскета прегърна водката и се запъти към коридора. Не зави към кухнята - шумът на скърцащи панти, стъпките му, заедно с тези на булонката, издадоха - скри водката в гардероба на спалнята. Пантите пак се обадиха, последва превъртане на ключ и настъпи тишина.

Рекламният часовник на стената отцъка повече от минута, преди стъпките на Баскета да се върнат по коридора. Младият мъж използва отсъствието му, за да протегне ръка към радиатора. Както и предполагаше, парното беше изключено. Баскета вероятно успяваше да плаща само за това в кухнята и банята.

Домакинът седна зад масата и мълчаливо отпи. Младият мъж също вдигна чашата.

- Нямах проблеми с течове от покрива, гледам, въпреки че си на последния етаж? – попита го.

- Не си пияница – отвърна Баскета. Далечните му, зад диоптрите и петна от пръсти, очи гледаха настойчиво.

- Имаме си достатъчно алкохолици в рода – каза. И се ядоса на себе си. Малко да пийнеше и започваше да не си мери приказката.
- Тогава... - Баскета продължи да търси в лицето му. - Искаш нещо! - отново отпи и сложи ръка върху кожения албум. - Нещо за апартамента ли?
- Да.

Прие го по-леко, отколкото младият мъж бе разчитал.

Каза му, че е получил пари от наследство и иска да ги инвестира в добро жилище. Няма непосредствени нужди. Просто инвестиция. Но сумата била девет хиляди долара, направо каза цената, и търси нещо на половин стойност. Срещу това бившият собственик ще ползва жилището до края на живота си.

- Тези сделки са разпространени по света – вмъкна младият мъж. - Само ние оставяме всичко на племенници, дето не сме ги и виждали!

Баскета изправи побелялата си, без следи от олисяло, глава от чашата:

- Девет хиляди долара - повтори.

Младият мъж го остави сам да изчисли. Разбира се, много по-изгодно беше да продаде жилището и да купи по-евтино, а с разликата да посреща разходите си. Но Баскета не беше човек, който ще напусне квартала си.

- Добре - каза той. - Но с мой нотариус! - и тежко сложи юмрук върху покривката, покрита с петна.

Нямаше проблем.

Договориха се. Надолу по стълбите на младия мъж му се наложи да се прилепи плътно до стената. Двама от кръчмето бяха кръстосали ръце на "столче" и качваха Професора. Думите, които чу преди да го видят, бяха на парализирания:

- Той заради уиски, водката си нямаше да остави! И е или оригинална руска, или финладска, или шведска! - обясняваше.

Поздравиха се. Зад "столчето" вървеше жена. Слаба, над петдесет годишна. Баскета му беше казал, че като ученичка била филмова звезда. Живееше с един от мъжете, които носеха Професора. Носеше бутилка червено вино. Безалкохолно за водката – каза си на ум младият мъж.

Долу, вече пред колата, помисли, че трябваше да предложи на Баскета осем хиляди. И за осем щеше да продаде. Чак се изпоти от яд. Макар реалната стойност на апартамента да беше двадесет и пет. Опитва се да мисли за тях.

Младият мъж мина през "Сам дойдох" два месеца след изповядването на сделката. По стените на кръчмето се бяха появили портрети на редовните посетители,

нарисувани с креда. Баскета бил платил. Както и месинговата табелка с името му, монтирана на един от трите дървени стола. По-точно - на единствения с облегалки за ръце. Негова работа си беше за какво ще си дава парите! Самият Баскет в момента се наливаше с финландска водка. Имаше я вече в асортимента на кръчмето. Само той пиел от нея – осведомиха го.

После, през лятото, младият мъж не намери време за "Сам дойдох". Шефката на кантората им загина - колата ѝ се преобърна на магистрала. И ченгетата дълго му губиха времето с въпроса кой е прерязал винтовете на предна гума на волвото ѝ. Това за прерязването го твърдяха трима експерти. Следователят поиска тройна експертиза, защото в катастрофата загина и свидетел на убийство. Дигна се по-голям шум, отколкото беше очаквал. За една история, в която един мафиот беше убил друг мафиот, а трети - беше умрял, защото присъствал. Колкото до адвокатката – нейна си беше вината, че беше пътувала със свидетел на такова убийство! Тя трябваше да се досети, че пътено-транспортното произшествие е най-логичния начин за премахване на един свидетел! И разбира се, че то щеше да стане именно на магистрала! Някои просто си плащаха непрофесионализма! В нощта след злополуката от кантората изчезна документацията по делото и ченгетата съвсем се настървиха. Версията им беше - и двете деяния са дело на вътрешен човек. Нищо не се доказва, разбира се, но чак след три месеца историята започна да се забравя и той успя да започне при нов патрон. Неговият факултет не му даваше право сам да представлява страна в съдебно заседание. И беше по-изгодно да работи с някой, отколкото да си губи времето в дребни сделки за недвижими имоти.

През август се появи възможност да инвестира в строителство на бизнес сграда. Ипотекира апартамента, който баща му му беше купил за три години работа в Африка, а после го продаде. Продажбата беше невъзможна без да се изличи информацията за ипотеката. Намери човека, който можеше да го свърши. Беше около тридесетгодишна, с блискавична пола и евтина чантичка. Той, естествено предпочиташе просто да ѝ даде парите, но прецени – тя не е такъв човек. И тръгна към варианта с покана за вечеря. И позна. Цялата работа излезе петстотин долара. Толкова струваха часовника, чантата от естествена кожа, годежния пръстен, куклата за дъщеря ѝ, ресторантите, по които я води, такситата. Когато ѝ би дузпата, тя, разбира се, не посмя да се раздрънка, той си плащаше редовно задълженията към банката, така че проблеми нямаше.

Въпросът беше друг - предприемачът на строежа му предложи да добави още пет хиляди долара и да вземе офис на първи етаж! Там даването под наем беше най-изгодно. Имаше ги тези пет хиляди, но не беше още времето да ги вади! Другото решение беше да доплаща две години по 150 долара месечно. Кое означаваше - стандартът на ежедневните му разходи да падне с една трета! От друга страна - сумата беше толкова, колкото даваше за наем на гарсоньерата, в която живееше! Ако не плащаше за чуждо жилище, сметката излизаше.

Стана края на ноември, когато една вечер, в осем без четвърт, младият мъж паркира в улицата на "Сам дойдох". Платното в ляво опираше в парка, в дясно - в зелената площ пред блоковете. Уличната лампа между кръчмето и жилището му, все така не работеше. Изгаси мотора, фаровете и зачака. В осем без десет вратата на блока към "Сам дойдох" се отвори и на прага ѝ се изряза силуета на Баскета. Стъпвайки отвисоко и несигурно, високата фигурата тръгна в ляво. Изгуби се за около минута в тъмното, после се появи на входа на другия блок. Пое по стълбите, като се придържаше за перилото. Не беше променил навиците си.

Отзад, в багажника имаше два кашона финландска водка. Младият мъж изчака края на новините. През прозрачното перде на един от партерните апартаменти се виждаше телевизор. С появата на заглавката за прогнозата за времето позвъни на Баскета по мобилния си телефон. Каза му, че дисктрибутор на финландска водка му подарил известно количество. Да му я остави, самият той, все така, предпочитал коняк. Но имал проблеми с дископатията си и не можел да качи кашоните горе. Да ги сложи в мазето, предложи.

На Баскета му бе необходимо известно време, докато схване кой се обажда. После му каза да ги донесе утре. Сега не му се слизало.

- Заминавам на дело в провинцията! – младият мъж успя да изпревари затварянето на слушалката. - Ще я дам на друг приятел, ако не ти трябва!

Последва мълчание и Баскета произнесе:

- Слизам.

Успя и да го накара първо да натисне автомата на входната врата:

- Да не се губим време - обясни.

Пренесе кашоните във фоаето на кооперацията, сложи ги един над друг, стъпи върху тях без да пали стълбищното осветление, и с клещите от джоба на якето си, прекъсна жицата на лампата. Не му създаде проблем – подаваше се изпод немърливо поставения аплик. Има късмет - никой не мина по пътеката, никой не влезе в кооперацията. Но и да беше, знаеше отговора на това какво прави. Слезе от кашоните и едва тогава горе Баскета отвори скърцащата врата на апартамента и запали етажното осветление. Докато несигурните му стъпки заслизаха надолу, младият мъж успя, с късото длето от другия джоб, да извади края на дървеното стълбищно перило. Отвори вратата и го метна на тревата. На тръгване щеше да го прибере.

Във времето, в което пренасяха водката, Баскета мърмори по адрес на домакина на кооперацията и изгорялата крушка на партера. После, преди да заключи мазето, отвори кашоните, преброи бутилките, хвана една за гърлото, изтегли я и я мушна в дълбокия джоб на жилетката си.

- Нямахме нужда, но като си рекъл – гласеше благодарността му.

Петнадесетина дни по-късно, в кантората позвъни адвоката на Баскета. Онзи бил починал при нещастен случай. Слизал по стълбите, осветлението на входната врата било повредено, парапетът, точно там - счупен преди последното стъпало, походката и зрението на Баскета били "несигурни" и той паднал, и загинал вследствие на счупване на черепа. Вероятно било станало малко преди полунощ и вероятно Баскета се бил запътил към мазето. Не даде обяснение защо. Младият мъж и не го попита. Открили го чак призори. Нямало съмнение за умишъл. Племениците взели парите от банковия влог, отказали се от покъщнината, приятели платили погребението, а неznam коя си прибрала булонката и изхвърлила дрехите. "Колега, можете да влезете във владение на имота си" – гласеше краят.

Първоначално младият мъж възнамеряваше да продаде жилището и с парите да купи друго. Но направи сметка, че продажбата и покупката ще му струват данъци и ще отнемат поне три месеца, което означаваше – пари за наем. И се премести. По-точно - събра дрехите си и се нанесе.

Вътре не установи нещо да липсва. Освен албума със снимките и финландските водки. Не го интересуваха. Вечерта изми старателно една от чиниите, вилица и нож, отвори рибена консерва, която откри в кухненския шкаф, и седна да види новините. Баскета не си беше купил, при толкова пари, поне приличен телевизор! По средата на емисията стана и намери в кухнята шише с малко ракия на дъното. Изми чаша и я изпи. Изключи телевизора преди спорта, стана и излезе на балкона. Вятърът, необичайно топъл за сезона, се беше усилил. В ляво, в ниското, светеше прозорчето на "Сам дойдох". Поколеба се и макар да не беше съвсем убеден, реши: "Ако не се появя, ще се събуди подозрение". Долу, в тъмното, до кофите за боклук, стояха два чувала. Трябва да бяха дрехите на Баскета.

Влезе в крчмето, в тясната стаичка за кратко настъпи мълчание, но шумът от разговорите бързо се възстанови. Професорът, от място си, го повика с ръка. Седна. Не се здрависа – дланите му се бяха леко изпотили. Без да е поръчвал, Инженера сложи пред него водка и докато сервираше, със свободната си ръка, попречи на другия мъж на масата да събори чаша. Онзи беше съвършено пиян. Както винаги. Траурния му викаха. Препитаваха се от стихотворения за некролози.

- Чакахме те - клепачът на Професора, от към обездвижената от инсулта страна, самоволно падна и се повдигна.

Траурния поклати в съгласие глава. Едва ли схващаше думите.

- Не знаех за погребението... на Баскета, помен сигурно сте правили – отвърна младият мъж. - Мога да почерпя някой ден...

- Добре мислиш!– продължи Професора и отля капка от чашата си в пепелника отпред.

- Даже сега ще викна по едно! – каза младият мъж и се огледа. В кръчмето имаше повече от двадесет души - щеше да му струва петнадесет долара. Реши, че ще плати веднага и ще се изниже, докато не са зажъднали за второ. Даде знак на Инженера да почерпи всички. Шумът пак се снижи и за секунди се върна към обичайните си стойности.

- Добре действаш! – продължи Професора, без да откъсва поглед от него. Окото от парализираната страна му бе отронило сълза, но той не я усещаше и тя си стоеше в бръчка на бузата му.

- Не е проблем – отговори младият мъж. – Ако знаех за помена, повече щях да почерпя – отпи. Водката беше остра. Реши да не прекалява с пиенето.

- Те всички знаят! - ръката на Професора, с чашата, обходи пространството наоколо. – Така че...

Младият мъж не отговори и наново отпи.

- Тука сме виждали и по-големи неща... А и не беше изненада...

Младият мъж поклати глава като човек, който не разбира за какво се говори, но слуша от любезност.

Траурния започива с нокът капка восък върху дамския пуловер, с който беше облечен.

- Като възникна съмнението – продължи Професора и надигна чашата пред себе си – в началото намерението ни беше да сезираме прокуратурата. Но преценихме, сега, в този хаос в държавата, тя може да не свърши работата. Нали, така?

Траурния кимна, от усилието лакета, с който се подпираше на масата, се изхлузи, главата му почти подпря плота и се наложи Професора да го покрепи.

- И Баскета подозираше – наместването на пияния не отклони парализирания от темата. - И сме го дискутирали... – освободената от Траурния здрава ръка направи нов полукръг с чашата.

Инженера стигна и до тяхната маса и раздаде "по едно на всеки от неговото".

- ... Дали ще посмееш, дали - няма... - продължи Професора.

- Какво да посмея?!... - младият мъж овладя изтъняването на гласа си и се извърна към Инженера - Плащам! - каза и отмести назад стола.

- Двадесет – Инженера донагласи чашите на безопасно разстояние от Траурния и се изправи с таблата в ръце. – Кажи му за адвокатката! – каза, обърнат към Професора.

Парализирания обаче не чу - вниманието му бе отвлечено от амбулантен търговец, разтворил пред него класьор с обезмирисители за стая.

- За каква адвокатка?! – не се сдържа младият мъж.

- Бившата ти шефка! – Инженера килна на една страна подноса, но успя да задържи отгоре му празните чашите. – Адвокатката с катастрофата! – допоясни. – Началото!

- Глупости плещиш! – младият мъж го прекъсна и се огледа. Никой не ги слушаше. – “Начало”! – иронизира.

– Началото, в което е заложен стила на последващите ти престъпления! - продължи Инженера, сякаш изобщо не го чу.

- Напил си се! – младият мъж направи нов опит да го прекъсне, но съдържателят беше съвсем погълнат от думите си:

- Повтарящият се стил – клопката за престъпника! – гласът на Инженера набираше височина. - И при адвокатката, и при Баскета: мошеничество, дълъг период на изчакване – той взе да свива пръстите на свободната си ръка - инсценировка на нещастен случай, мотивация - пари! – с палеца той заципа двадесетолевката от масата и я мушна в джоба си. - Като дойде първия път...

Един непознат, с мастика в ръка, стоеше облегал на стената до тях и надаваше ухо към разговора.

- Разправяше, че жена ти си хванала любовник! – продължи Инженера.

- Друг път ще говорим! – младият мъж се опита да го накара да млъкне и даже го побутна по ръката, но онзи само се довъзпламени:

- Лъжа! Каквато намираме и при другите ти престъпления! Ненужна! Защо?! Защото стилът иде от подсъзнанието! – в апломба си Инженера се навеси над лицето му, светлокафявите му, лишени от острота очи, се взряха в неговите, премигнаха и смутени от близостта, се отдръпнаха – Подсъзнанието! – повтори Инженера и взе суетливо да подрежда чашите върху таблата. После рязко остави подноса върху масата. - И защо съм инженер?! – попита. – Защо?!

Младият мъж не отговори.

- За да строя язовири! – гласът на Инженера отново взе да набира самоувереност – Да, ама тя, държавата, от десет години не желае да ѝ бъде построен язовир! И африканците не желаят! Американците пък желаят сами да си строят!...

- Не викай! – младият мъж се взря отново с острота в очите му. - Днес и тримата сте прекалили с почерпката! - избута повторно назад стола си, за да стане.

Траурния обърна тежко глава към него и го загледа.

- Не! – произнесе и завъртя глава.

- Събрали сме известни доказателства – върна се към разговора Професора. Пред него стоеше обезмирисител за стая с изрисувана момина сълза върху капачето.

- Истината! – вмести се Инженера – Истината дойде от нередовен клиент! Пи две бисерни ракии, докато тука обсъждахме, и се сети, че по вестниците са писали за адвокат, заподозрян за смъртта на патрона си!

- Не съм бил заподозрян! Като свидетел бях привлечен! – младият мъж подпря длани на масата и се надигна. – Понятие нямате от тия работи!

- Ако не беше клиентът, нямаше да тръгнем към разследване! – продължи Инженера.

- "Разследване"- глупости дрънкаш!

- Ние на признания не разчитаме! – Професора бавно протегна здравата си ръка и с жест прикани младия мъж да седне. - Но ако няма интерес към нашето предложение... - той наклони глава - тогава - изпълнителната власт. Лоша, хубава, с каквато разполагаме!

Траурния кимна в съгласие, движението изчерпа силите му и той стовари глава върху масата.

- С моя данъчен намерихме от къде си купил двата кашона финландска!

– Инженера сложи ръка върху рамото Професора. – По баднеролите! Траурния, все така лежащ мърху масата, се размърда, Инженера внимателно отстрани ръката му от таблата с чашите и продължи:

- Момчето от магазина – той изрецитира адреса - си спомни, описа те! Ето го мошеничеството! Защо купуваш водка, а на Баскета казваш, че ти я е подарил дистрибутор?! Нищо не печелиш!

- И какво?! – младият мъж се опита да го прекъсне, но онзи дори не направи пауза и продължи:

- Защо го правиш тогава?! Защото то не е рационално решение! Затова! Емоционално е! Затова му липсва логика на престъплението! Често. Или поне на определени негови брънки! И липсата на логика именно поражда съмнението! А следите единствено какво?! – той не изчака отговора и продължи – го до-каз-ват!

- Млъкни! – Професора се опита да избута Инженера.

Непознатият с мастиката се беше приближил и вече слушаше съвсем явно.

Младият мъж прецени, че е най-добре да атакува и после бързо да си тръгне.

- И какво!? – каза им. - Какво като съм купил на Баскета водка?! Поне е пил качествен алкохол, не тия ментета! – той побутна с отвращение чашата с прозрачна течност пред себе си. - И защото съм му купил водка, се е напил?! И е паднал?! Понеже иначе не му се е случвало?! – пак понечи да стане.

- Седни да чуеш! – здравата ръка на Професора се протегна и замаха.

- И що не прибра перилото, ами го метна пред входа?! – в думите на Инженера се промъкна раздражение.

- Не вдигай скандали!– предупреди го Професора. – Забравил е! Ти не забравяш ли?!

- И в една и съща вечер: донасяш водката – не се отказа Инженера - осветлението някой го прекъсва, перилото го счупват! Ето ти пак - сходство! И при адвокатката – в единия ден жената загива при катастрофа, на другия ѝ обират офиса! Общото – той събра назидателно три пръста пред лицето си – дълъг период на подготовка, последвана от скупчване на няколко действия. Ана-ли-зът на ритъма на престъплението – произнесе разчленено - е най-същностното! Стилът – разфасован труп, неразфасован труп – да, но и ритъмът, времето за отделните елементи на престъплението! То е неподвластното на разсъдка, на планиране...

- Той си дава сметка! – Професора направи нов опит да вземе думата, докато подпомагаше усилието на Траурния да изправи глава. – Но нас в момента ни интересува коя грешка ще издържи пред съда! Конкретно! И разполагаме - с един такъв пропуск... Дръж! – извика.

Траурния бе заспал, политна встрани и се наложи да го подпрат.

Младият мъж реши, че не бива да се отказва от атаката и попита:

- И с какъв "пропуск" разполагате?!

- С доказателство за най-лекото престъпление! – чашите в ръцете на Инженера извънтяха. – Подправката на документи! Случаят Ал Капоне!

Траурния се събуди, пресегна се за чашата си, с изненада констатира, че е пълна и съсредоточено отпи голяма глътка.

- Всичките сте кьор киндил пияни! – младият мъж отклони поглед от Траурния и кой знае защо сам отпи водка.

- Не е тежко наказанието за престъпленията ти! - Професора оправи малкото останала коса върху темето си.

- И в какво "престъпление", по-точно?!

- Документната измама за ипотеката на апартамента ти! То е безусловно доказуемото – отговори парализираният.

- И какво?! – младият мъж пак отпи.

- Наказанието, според закона, е три до шест години лишаване от свобода.

Младият мъж прецени, че е добре да знае всичко, което тия двамата мислеха. Въпросите не бяха признание.

- И какво?! – повтори.

Непознатият с мастиката доближи, остави чашата си върху масата, въздъхна и се зае да слуша, като съсредоточено местеше главата си ту - в ляво, ту – в дясно.

- Ако тази работа с ипотеката се размърди, най-малкото никой повече няма да те вземе в кантората си.

- Така мислиш ти! – младият мъж не отклони поглед от Професора. - И после?!

- После, или даже – преди това, не знаеш дали ченгетата няма да се докопат и до доказателства за адвокатката... - парализираният направи пауза.

- Доказателствата за Баскета, няма да издържат пред съда – Инженера също въздъхна и прибра опразнената чаша на Траурния - дори и при самопризнания...

- За документите ще си лежи три години ефективно – обади се непознатият с мастиката – минимум! – Брат ми два пъти лежа. Първия път...

Младият мъж ги огледа, докато непознатият дърдореше – бяха скапани пияници. Искаха нещо. А единственото, което можеше да интересува едни скапани пияница, беше пиячка. Значи – пари. Парализираният ги подкокоросваше. Без него нищо нямаше да посмеят да направят, така реши.

- Ще идваш вечер и ще изпиваш по триста от нашата водка! – продължи Професора.  
- Ти ще си плащаш! Три години – колкото е минималната присъда за ипотеката – той надигна чашата пред себе си. – Всеки ден! – повтори.

- Пиянски глупости! – гласеше отговорът.

Парализираният поклати отрицателно глава. Инженера мълчаливо повдигна широките си в кръста дънки.

- Пияни сте! – повтори насреща им младият мъж. – Не знаете какво дрънкате!

Парализираният пак не се съгласи с глава.

- Професора изобщо не пие! – съобщи с хихикане мъжът с мастиката. – Само водичка! – той даже се надвеси над чашата на парализирания и съсредоточено вдъхна. – Водичка! – повтори изправи се и наново се изхихика.

И Инженера се изкикоти.

- Ако искаш ще ги изпиваш бавно водките. Ако нямаш време - наведнъж – продължи парализираният, като си придърпа чашата изпод носа на непознатия с мастиката. – Можеш да започнеш от днес, за да ти се зачитат и тези – додаде и посочи полупразната чаша на младия мъж. – Инженера ще ги отбелязва в един тефтер.

- Препил си вчера, щом пиеш вода? – отвърна му с въпрос младият мъж.

Парализираният поклати глава. Траурния се строполи върху масата. Инженера се опита да го понадигне, но таблата в ръцете му пречеше и той отиде да я остави зад бар-плота.

- А защо, болен си? – продължи младият мъж.

Професора бавно се надвеси над масата, без да отделя поглед от лицето на младия мъж:

- Три го-ди-ни няма да пия! - произнесе натъртено и на срички.

- Твоя си работа! – отвърна му, младият мъж като се облегна назад.

- Но ти ще пиеш! – каза Професорът.

Непознатият с мастиката започна да се пазари с Инженера “за едно на вересия”.

- Да пия, за да ви черпя? – попита младият мъж.

- Не.

- За какво друго?!

Професорът отклони за малко поглед, като за да потърси отговора в евтината риза на непознатия с мастиката, извърна се и ясно произнесе:

- За да се смириш!

- Да се смиря?! – младият мъж усети влага по дланите си.

- За да ти се изсуши мерака!
- Какъв мерак?!
- Меракът за пари! Или за каквото е там!
- Глупости говориш!
- Меракът, дето те кара да ги вършиш тези неща! – продължи Професора.
- Съчиняваш си! Нищо не съм признал!
- Ще идваш тук! – гласът на парализираният бе станал груб, а подвижната ръка посочи пода. - За да събереш целия свят, дето го искаш, в ей тия сто грама! – пръстът почти допря чашата с водка. – В началото са триста-четиристотин – коригира се.

Непознатият с мастиката наново се изхили.

- Не сте ми компания!– отвърна младият мъж към Професора – Няма да стане!

Инженера донесе мастика на непознатия, заедно с тефтера за вересии, в който онзи се разписа и после взе да подканя Траурния да си върви.

- Това няма значение! - Професора отпи от водата си. - Пък и ще ни харесаш! – той се усмихна, но само единият ъгъл на устната му отиде нагоре. - Лека-полека... на никой не му е харесало изведнъж!

- Да пия с вас?! Глупости! – младият мъж понечи да посегне надолу за чантата си, забравил че тази вечер е без нея.

- Имаш право на избор! - Професора повдигна рамене. – До утре вечер! – допоясни, надигна чашата, извърна се, дръпна за ръкава един от правостоящите и го заразително за някаква дама, минала преди седмица през "Сам дойдох".

- И само вода ли пиеш?! – опита се да го попита младият мъж, но онзи не му обърна внимание.

- От погребението само вода – поясни услужливо непознатият с мастиката и отпи от пълната си чаша, .

- Ставай да изнесем Траурния! – Инженера побутна по рамото младия мъж.

- Глупости бръщолевите цяла вечер! – каза той.

Професора и правостоящият продължаваха да си говорят нещо на ухо.

- Пиянски глупости! – повтори младият мъж, но стана да помогне на Инженера и взе да надига от едната страна Траурния.

- Хвани го под мишницата! – посъветва Инженера. – По-лесно е, а и кръвното им пада като са пили много - продължи - изведнъж може да се отпусне и да се удари!

Мъжете около вратата им направиха място да излязат.

- Ще го оставиме отпред, до дървото, да го издуха вятъра – допълни Инженера, вече в коридора. - Важното е да не е легнал по гръб. От пиенето се парализира гълтателния рефлекс, може да се задави – замълча за няколко крачки и пак се обади. - После – посъветва - си допий водката, изпий и третата, и да те отмятам за днес!...

От вратата на едно от мазетатасе процеди миризма на кисело зеле.

- Ще му усетиш сладкото на пиенето... – добави още по-нататък по коридора Инженера, но вече по-меко като наблюдаваше от влаченето обувките на Траурния да не се изхлузят.

Преди стълбите към изхода спряха да починат като подпряха Траурния прав на стената. Той спеше или беше в безсъзнание.

- Като си тръгнеш, после, мини да го видиш как е! – Инженера посочи с глава Траурния, поколеба се, но продължи – Ти си си наш човек!... Няма да ти е трудно. Ако не беше, защо при нас търсиш жертвата?! – попита. - А не по градинки, на спирката на автобуса?! И там можеш да заприказваш възрастен! И да се информираш дали е самотен!... Избора на място за престъпление...

- Глупости говорите цяла вечер! – отвърна младият мъж. – Пиянски глупости!

Инженера или не обърна внимание на думите му, или не му стигнаха сили да отговори с товара по стълбите.

После, горе, пред входа на жилищния блок, след като нагласи Траурния до дървото, Инженера заговори, но вече го вълнуваше друго:

- Аз го знам язовира! – изрече, като се изправи и пое дълбоко дъх. – И мястото му знам! – изтънялата му ръка направи вълнообразно движение.

Младият мъж го прецени като жалък.

- И да не ходиш събота и неделя да си го гледаш язовирчето?! – сарказъмът сам изпълзя от устата му.

Бледите, кафеникави на очи на Инженера го погледнаха.

- Прав си! – изрече след секунда онзи с въодушевление. – Отдавна не съм ходил! – продължи да се взира с любопитство и изненада в лицето му. – И защо така?! – повдигна широкия си панталон, погледът му изгуби блясък, отклони се към крачолите и той с изненада и като че с уплаха, се зае да разглежда излинялия им, отдавна непран плат.

- Смирил си се! – отговори насреща му младият мъж. – Или си си се родил смирен!

Инженера вдигна очи, понечи да отвърне, но Траурния промърмори нещо, той бързо клекна до него и доближи ухо, за да долови думите.

- Започна! – възкликна почти веднага. – Започна! Ела! – и Инженера съвсем се прилепи до Траурния. – Рецитира! – добави във възторг и пак се заслуша. – Ела, не изкарва повече от две-три минути. Страшни неща казва!

Младият мъж беше решил още, докато носеха Траурния, че ще продаде апартамента и ще изчезне от квартала. Щеше да загуби хиляда долара. Но нямаше друг начин. Ако изчезнеше, тези щяха да подрънкат и да забравят. Нямаха енергия да го преследват. А и да идеха в полицията, никой нямаше да хване вяра на приказките им! Камо ли да прави проверки!

Но кой знае защо сега той уйдиса на акъла на Инженера, приближи до Траурния, клекна и се заслуша в напевно подредените думи, които тихо излизаха от устата му.

## Лош ден в долината

Иво знаеше - в дни, в които облаците притискат долината, не бива да остава време за съзерцание. Затова в два се зае да събере листата от двора. След това щеше да зазими шадравана. После - да почисти бронзовия бюст на мъжа, дарил къщата преди години на писателско сдружение. Както и паметните плочи на няколкото писатели, починали по-късно тук. В пет щеше да запали печката в ресторанта. В стаите, които напоследък се използваха и като хотел, от хора, идващи за минералните бани в града, слагаше електрическа печка. Ако някой влезеше в ресторанта, щеше да промени програмата си. Но на това, в ден като този, не биваше да се разчита. Беше двадесет и седмият такъв.

Иво изхвърли листата и се миеше, когато вратата на ресторанта задра по дървения под. Беше жена. Сама. Около петдесет годишна. Слаба. Може би щеше да се съгласи да яде омлет. В краен случай, Иво щеше да изтича до магазина и да вземе месо на вересия.

Посетителката обходи с поглед празния ресторант, картината на стената с руините на римската баня в градчето, прозореца към двора и избра маса. Пътната чанта остави до вратата.

- Бутилка мавруд! – жената праметна сакото си върху стола и извади цигари.

Иво си спомни – посетителката беше отсядала тук преди години, беше член на писателското сдружение. И го бодна съмнение.

Жената изпи половината от виното, като отговоряше едносрично на думите на Иво за времето и мавруда. После поиска стая. Той я предупреди, че хотелът не се отоплява. Щеше да ѝ даде печка, разбира се, но искаше да провери нещо.

- Не ме интересува – отвърна тя.

Казваше се Жени – Иво вече беше сигурен. Както и, че тя може да изпие две бутилки вино. От мавруда беше само тази - отворената. Иво реши – след него ще ѝ предложи поморийско каберне. Знаеше - то гали, смирява душата, поднася отговори въпросите ѝ. И дори подозрението му да нямаше основание, беше по-добре от мавруда, който лепеше парчетата на яростта и ги затъкваше в гърлото.

- Наблизо има отоплен хотел – каза Иво – вече изкачваха стълбите към стаите.

Жената не го удостои с поглед. Чантата ѝ тежеше – вероятно носеше книги. На етажа Иво отвори една от стаите.

- Гореп! – изрече жената. – Мансардата искам!

- Не е отваряна... от половин година! Тук е по-добре! – Иво се извърна, за да надзърне в очите на посетителката и да изясни подозрението си, но тя продължи към стълбичката за тавана.

- Може да има мишки в мансардата! – Иво продължи да изучава в гръб жената. – Ниска е – произнесе – на хралупа прилича!

Посетителката не спря. Антон вече знаеше – жената е автор на някои от книгите в чантата. Другите бяха любимите ѝ заглавия. Досрамя го, но си призна, че се надява тя да има пари поне за виното. И да ги даде навреме.

“От две хиляди години съдбата на рода ни е да посрещаме и да изпращаме – казваше дядо му. – А да следваш съдбата си, е достойно и сигурно!”. Зад бара, Иво продължи да бърше чашите. „Искаш ли да разбереш дали едно заведение скоро ще умре, гледай чашите му – в тях са първите белези” – смяташе баща му. Ако жената слезеше да си допие бутилката, Иво знаеше какво го задължава професионализмът в разговора. Както и това, че тя и да не поръча, той е длъжен да сложи мезе на масата ѝ. Ясно беше и какво трябва да направи утре на обяд.

Вратата на ресторанчето отново задра, посетителката влезе и седна – пак с гръб към бара, загледана в дворчето. Допи виното без да отрони дума. После поръча втора бутилка. Иво нямаше опит с жените и му мина през ум да извика полиция. Но щеше да е непрофесионално. Реши, че ще направи каквото трябва, а изборът беше неен.

- Имам да си помисля за разни неща – каза посетителката, докато той отваряше кабернето – затова седя така.

- Хубави празненства ставаха преди време до шадраванчето – отвърна Иво. Жената отстрани ръката му и сама си наля от виното.

- Както тогава, когато ви избрах за Принцеса на стиха, а в шадраванчето се изстудяваше шампанско! - продължи Иво.

Жената го погледна, но бързо извърна глава към прозореца. Иво прибра празната бутилка и пълния с фасове пепелник. Гадеше му се от мисълта за следващия ден. Жената още не беше отворила дума, че има право на безплатна нощувка като член на писателската организация. Иво върна обратно почистения пепелник на масата ѝ.

- Която веднъж е станала Принцеса, пак става – каза ѝ.

Този път жената не го удостои с поглед. Иво се опита се да не мисли за загубата на утрешния и по утрешен ден, а върху това, което непосредствено следваше. Тя сигурно, например, щеше да поиска бутилка за стаята. В мазето имаше още една от поморийското. Донесе го. Намери посетителката все така облегнала глава на ръката си. Не беше взела от мезето. Иво не забеляза да е пияна. Помисли си: “Кабернето, вярно, поднася отговори, но самотата често лишава от слух или примесва чутото със стари съмнения.” А от опит знаеше и друго - думите с възхита, караха душата да се вслушва.

- Принцесо, – Антон придърпа стола до посетителката и седна - кажи стиха от онази нощ! Помниш ли го?! – той доближи светналите си очи към нея. – И една светулка, тогава, влезе в косите ти, нали?! – допълни.

На следващия ден той изчака до дванадесет и тридесет и се подкани да се качи до мансардата. Професионализмът изискваше гостите да напуснат хотела не по-късно. Щеше да почука настойчиво и ако нямаше отговор - да

позвъни в полицията. Полицаяте щяха да отворят. Беше приготвил втория ключ. Пътьом те взимаха лекар и поемни лица. После оставаха свидетелските показания. Те губеха два дни. Антон си даде още три минути, в които провери пощенската кутия – очакваше сметката за водата. Татко му казваше: „Нашата долина смирява със смъртта, затова привлича уморените.“ Влизайки обратно в ресторанчето, Иво видя посетителката. Сега бе избрала масата до бара. Вгледа се в подбухналото ѝ лице. Виното беше с добро качество, не беше от него – дори да беше допила това, което взе в стаята. Носеше на алкохол. „Значи е гълтала лекарства – реши – но не ѝ е стигнал куража за достатъчно.“

- Прицесата се събуди! – произнесе на глас.

- Да уредим снощната сметка! – отговори дрезгаво жената.

- Петнадесетгодишен бях на твоето празненство – продължи Иво – много хора бяхте и трябваше да помагам на татко!

- „Принцеса“! – тя отброи банкнотите. – „Принцеса“! – повтори с растяща жлъч.

- Който е бил принцеса веднъж, пак ще стане – Иво ѝ върна рестото – нали се разбрахме?!

- Илюзии... От поморийското имаш ли още?

- Друго ще ти дам – мелнишко, влива сила в душата! Мощ!

- „Принцеса“! – продължи жената.

- Да ти наля ли или сама предпочиташ? - професионализмът задължаше да се уважават навиците на клиентите.

- Отрепчица съм! Не принцеса! Отрепчица! – ръцете ѝ се извиха нагоре. – Талантлива съм била! Пет скапани книги и пропилян живот! – жената отпи. – Само това мога! – тя посочи бутилката – Само да пия вино! Цял живот, употребен, за пет глупави книги!

- Хубаво е мелнишкото, нали? – попита Иво.

Посетителката кимна и продължи:

- Да имам нахалството да се изправа до векове писатели?!

Иво се върна зад бара и погледна сметката за водата.

- Май и снощи ти ги говорих тези неща? - жената смекчи тона.

Антон вдигна главата.

- Да – каза.

- И от тези, които умряха тук, горе, в мансардата, си ги чувал?! И този, последният от преди шест месеца?! – жената издаде рамене.

- Да – повтори Иво. – И от други, когато си пийнат или са махмурлии...

- Гаден занаят! – жената смачка празната кутия от цигари, извини се, но взе от цигарите на Иво.

- Но може да те направи принцеса! - той доля вино на посетителката. - А бил ли си веднъж, пак можеш да станеш!

Жената поглати глава.

- "Принцеса"! Не съм способна и на онова, което те направиха! – тя посочи нагоре към мансардата. – Други посмяха! А аз?! Заканвам се снощи и нищо! – тя погледна с вина към бара.

- Не винаги става от първия път – Иво бършеше рафта зад него.

Погледът на посетителката просветля.

- И Овидий е пробвал няколко пъти преди да го направи - продължи Иво.

Жената замръзна с вдигнатата чаша.

- Римлянина?! Поетът?!

- Да. Във вилата до северната порта се е обесил. – Иво свали шише от скъпо уиски, в което беше сипал сок от компот.

- Млада бях, имали са интерес да ми кажат, че мога да пиша! – посетителката доразчорли косата си. – Излъгах се! Повярвах им!

- И гърци са избирали долината ни – Иво разгледа избледнелия етикет на шишето, поколеба се, но заизсипва съдържанието му в мивката.

- "Принцеса"?! Принцеса, която не написа нищо! Която и за учителка не я искат!

Кърпата в ръцете на Иво престана да се движи.

- Нали опита?! – веждите му подскочиха нагоре. - Нали посмя?! Нали повярвахме една нощ?! Нали всички тогава вярвахме! Само принцесите го могат!

Жената побутна с отвращение пълната чаша пред себе си.

- Да ти сваря бульон? – Иво наля гореща вода и надникна към небето. – В два е последният рейс. Не бива да се нощува тук – додаде и сложи кубче бульон в чашата - Ако душата е обърната срещу тялото, има дни, в които не е добре да се нощува тук.

- А влакът?! – посетителката запали нова цигара от неговите.

- Изпусна го – отвърна Иво – спира само този в дванадесет. А се случва и да ни отмине.

Жената отпи без да отделя поглед от лицето му.

- Колко дни не си имал клиенти? – попита.

- Дванадесет и осем – Иво ѝ поднесе бульона. – Ако не броим теб.

Жената забърника внезапно припряно в портмонето си.

- Имам право на безплатна нощувка! - тя измъкна огъната, овехтяла членска карта на писателското сдружение. – Ако имах пари щях да я платя, но нямам!

Иво се беше заел да почиства мивката и не отвърна.

- И ти, ти какво ще правиш?! – ръцете на жената се насочиха към опушените стени, към демодирания бар и излинения под.

Иво вдигна очи.

- Ще чакам – каза.

- Какво?! – гневът зачерви лицето на посетителката. – Какво?! – тя удари с ръка по банкнотите. – "Ще чака"?! Там, където влакът понякога спира в дванадесет! Където и Овидий не е дочакал!

Иво вдигна рамене:

- Има такива дни – отговори, затърка алпаката и добави – Но има и кралски нощи, принцесо!

Посетителката поклати глава:

- Подиграваш се!

Откъм тезгяха ѝ отговори стърженето на гъбата.

- Ще посмея! Пак ще дойда и ще го направя! – изрече жената.

Иво продължи да търка.

- Не вярваш?! - посетителката разпери ръце и разплиска от виното.

Иво отклони поглед от червеното петно върху покривката, клекна и потърси под мивката четка – с нея алпаката се почистваше по-лесно.

- В такъв студ – продължи жената - как да го направиш?!

- Ти каза, че не искаш печка! – Иво наново затърка.

- Аз?!

- Каза, че отиваш да се тровиш и не ти е нужна! – Иво се наведе над мивката, но произнесе ясно – И ще платиш изпирането на покривката!

- За покривката?! – посетителката се задави. - За това петънце?!

- Да! – Иво каза сумата.

- Това влиза в сервиза! – продължи в кашлицата си жената.

- Не влиза! – Иво пусна водата.

Разтреперана, жената извади исканите пари:

- Това вече не е клуб! – произнесе. - Не е творчески дом!...

Думите на посетителката продължиха, но Иво съсредоточен в работата си, не отговори. Накрая я чу сърдито да отмества стола, а отсечените ѝ стъпки да разскърцват стъпалата към хотелските стаи.

Иво запуши бутилката. Парите от сметката щяха да стигнат да плати водата. Погледна часовника. Жената имаше време да хване автобуса. След това той трябваше да зазими шадравана, а в три да почисти бюста на мъжа, дарил къщата на писателското сдружение, както и паметните плочи на няколкото негови членове, избрали да се разделят с живота тук. Иво видя как жената прекоси дворчето и излезе на улицата. Професионализмът изискваше, разбира се, преди да се залови с друга работа, да смени използваното спално бельо. Макар днес да не му се щеше да застава под ниската напречна гредна на мансардата. Поколеба се. Баща му би разбрал безсмислието бельото да се смени веднага и точно сега. Дядо му обаче щеше да каже: "Лошите дни в долината са за уморените хора! А се уморяват страхливите! Защото се колебаят пред задълженията!". Иво не беше съвсем съгласен с думите му. Смяташе, че дядо му просто беше направен от по-твърд материал, отколкото повечето хора, но тръгна към хотела. Когато остаря и започна да позабравя, седнал зад бара, макар да не работеше, дядо му твърдеше още, че изворите в долината, били опасни за мъжете - доограбвали яростта им. Да се оставиш да ти ограбят яростта, пък бил най-големият грях за мъжа. Изворите подлъгвали – казваше още - защото приличат на вода от утроба. И предизвикват плуване назад във времето. А именно местенето напред-назад във времето било пагубно за

мъжа. Него го умеели само жените. Дядо му – съвсем в края на дните си -  
твърдеше още, че краят на Рим започнал от тяхната вода и от беса по  
блаженство. Иво влезе в мансардата и без да гледа към надвисналата над  
главата му напречна греда, се зае да смени спалното бельо.

## Добър автор

Кармен остави Инженерчето да я почерпи, избра скъпа напитка и той продаде. Възнамеряваше да го остави управител на птицефермата. За това ставаше с максимата си: "Нещата трябва да се правят почтено и точно"! Кармен не му каза, че ще смени кокошките с фазани. Беше добавила пета птицеферма към кланницата си! Малка, но край река и в село без друг поминък. Себестойността на продукцията щеше да е с една трета под средната! Инженерчето се опита да ѝ говори за рационализация на хранилките и тя стана от бара. След минути започваше коктейла на конгреса. Пийваше ѝ се още, но не и в тази компания. Конгрес на птицевъдите! Някои от дамите вече бяха минали на път за залата край бара - затлъстели фигури, омотани в коприни, дантели и злато! Но прогнозата ѝ се оказа вярна - Инженерчето продаде именно тук! Звучеше му по-достойно! Кармен тръгна към вратата на хотела - двеста-триста метра в дясно имаше приличен бар. Все още липсваха хотели от типа на този, в който бяха с Бернард. Минаха осем години, а си спомняше за него! Бернард искаше да купи завод за електромери - с тази идея дойде за първи път в България. Живееше в Люксембург - от борсови спекулации. После предприе рискован ход и Интерпол започна да го издирва. Обади ѝ се на два пъти - тя не попита откъде, но връзката беше чрез сателит. Каза му, че съхранява петнадесетте хиляди долара, които ѝ беше оставил. Всъщност, половината от парите за първата птицекланница бяха негови.

Кармен отвори вратата, но вятърът поръси лицето ѝ с капки дъжд. Мразеше студа и мокротата. Отдръпна се. Беше освободила шофьора. Най-добре беше да се качи в апартамента и да поръча вино и вечеря в стаята. Щеше да провери електронната поща и да учи финландски. Изнасяше яребици за Финландия, а и ученето на езици ѝ доставяше удоволствие. Обичаше изненадата в очите на партньорите си, когато говореше езика им. И когато препънеха поглед в научната степен върху визитката ѝ.

Отговори: "Сега идвам!" на групата, която се изсипа от двата асансьора. Нямаше повече работа с тях. На четиридесет и петата си годишнина смяташе да си подари монопола върху производство и износа на птици в страната. Оставаха само пет години, за да ги пилее с хора, които възнамеряваше да разори.

Кармен написна бутон на етажата си. "Панорама" - пишеше най-отгоре върху копчетата. Хотелът все още не беше приватизиран и с този коктейл за птицевъдите кой знае кога щяха да донесат поръчката в стаята. Пък и ѝ се дощя да види бара. Само преди петнадесет години бе успяла да съблазни горе шефа на катедрата, в която беше асистентка. За месец специализация в Англия! Такива бяха времената! Засмя се на глас като си припомни притеснението му сутринта някой да не издрънка на руския, жена му! Сега Кармен издържаше и двете си деца в колежи в Англия, а професорът се гърчеше с мизерната си заплата и даже веднъж я покани на кино! "Може би в "Млада гвардия?!" - бе му отвърнала и тряснала слушалката.

"Панорамата", ако въобще работеше в този отчаян хотел, носещ гръмкото име "Дом на учените", предположи Кармен, сигурно щеше да бъде празна. Не позна - в единия ъгъл на помещението се виждаше компания. Допиваха. Тя седна недалеч. Онези говореха един през друг, на какви ли не езици. На входа на ходела стоеше афиш за конгрес на криминални писатели. Вероятно бяха те. Засъбираха пари за вино. Заведението на всичкото отгоре беше на самообслужване. На бара Кармен изпревари пратеника на групата, но му помогна при избора. Беше холандец - висок и слаб, размениха любезности. Не знаеше повече от стотина думи холандски, но ѝ бяха достатъчни, за да предизвикат удивлението му. Кармен взе и за себе си вино. Двойно по-скъпо от тяхното. Морето не се виждаше отчетливо в дъжда, но когато седна обратно на масата в ъгъла, тя знаеше – то е тук, под краката ѝ. Тези от съседната маса се разтанцуваха, имаха дами, но германец с кръгли очила я покани на рок. Защо не - сделката днес си заслужаваше! – реши Кармен.

Поканиха я на тяхната маса, настаниха я между германеца и англичанин с пожълтял от цигарите кичур коса върху челото, изпиха и нейното вино и наново засъбираха пари. Тъмнокож кубинец даде най-много. Кармен ги остави да преброят парите и тогава каза на барманката да отвори касата с вино. Жестът ѝ не направи впечатление. Дребната норвежка дори не прекъсна вица за Клинтън. Само един от двамата испанци се надвеси над масата:

- Нас ли избрахте да сме ви задължени, амиго! - каза. Очевидно ужасният му английски му бе попречил да намери точния израз – реши Кармен.

Барбанката беше по в час - виното носеше щемпел от 1994 година. Ако Антон я видеше да черпи щеше да ѝ натяква цяла седмица. Глупак, смяташе, че знае за всичките им пари!

- Дразнят ли ви непушачите?! - англичанинът ѝ поднасяше огънче. Двамата бяха единствените пушачи на масата.

Кармен потвърди.

- Претенциозни са?! Лишени от чувство за риск?!

- Имат и по-голям недостатък - отвърна Кармен и смехът ѝ преля в дрезгава кашлица. - По-дълго издържат на стачка - додаде като си пое дъх.

Жълто огънче изпепели суката в ситните бръчици около очите на англичанина.

- Пушачите се страхуват повече да не останат без пари за цигари, отколкото непушачът - без заплата за хляб – поясни Кармен.

Когато говореше направо, хората отклоняваха поглед. Англичанинът обаче съвсем се доближи в лицето ѝ.

- Пушачите са по-добри работници за мен - продължи Кармен. - А обезщетенията за болнични не излизат от джоба ми! Така или иначе им плащам трите процента здравни осигуровки!

- Добро момиче! - оповести англичанинът. Питър беше името му.

Групата се смълча за секунда, после продължи разговора - скучни истории, преплетени с оплаквания от тиражи, преводи и обречеността на малките езици.

- Сутринта беше работната ни среща - осведоми я германецът с очилата.

- И в какво се състоя? - продължи разговора Кармен. Мъжът изговоряше ясно думите, ставаше за упражнение на немски.

- Определяме срещата си за следващата година - изрече тържествено другият испанец и тя не сдържа изкикотването си.

С право отказваше да спонсорира подобни щуротии - работата им била да си определят среща за следващата година!

От към бара се чу "Под снежните върхове на Маджурия" и китаецът я покани на валс. Англичанката с виолетовата блуза дрънна с дръжката на ножа по чаша си и всички обърнаха поглед към нея. Валсът завъртя Кармен и откъсна погледа ѝ от групата. Доктор Хъ танцуваше изненадващо елегантно, подкрепяше я, щом трябваше, позволяваше ѝ инициатива, когато поискаше, отгатваше желанието ѝ да засили или отслаби темпото, завърташе със сигурност, достойнство и деликатност света около нея

- Преминал сте през тайните служби - каза му задъхана Кармен. - Западняците не знаят, но при социализма, такава школа - там сте я получил!

- Просто вие сте великолепна партньорка - китаецът отговори след леко забавяне. Английският му беше по-добър от нейния.

Направил доктората си по криминология в Щатите, заразказва ѝ. Работел върху поведението на жертвите преди престъплението. Но иначе си падал по писането на криминални романи.

- Няма невинна жертва - изрече той и очите му съвсем се скриха.

Кармен прецени, че е добре да се оттегли. Замайването от алкохола преминаваше и на негово място се промъкваше желанието ѝ за празненство, след което утрините се оказваха бременни с обещания за финансиране на какво ли не. Не че някога ги изпълняваше.

- Нали ще останете да ви покажем нашия символ?- ръката на китаеца, с която малко старомодно я водеше към мястото ѝ, стана по-настойчива. - Струва повече от хотела – добави той, като отново скри очите си.

- Ние ей сега ще го изпратим моя съпруг да спи! - просрещна я дребната норвежка - Той не ги разбира тези неща – тя отпи огромна глътка от виното. - Инженер е - добави доверително. - Имам пет деца, аз ли не зная какво е!

Англичанинът беше отишъл при пианото и независимо от музиката на бара, започна "Облегни се на ръката на някого". Кармен имаше съученик в гимназията - и той пееше тази песен, като подрънкваше на китара. Да се ожениш по любов! Някои си го позволиха и днес мизерстваха в панелни апартаментчета! Холандецът наля в празната ѝ чаша. По-възрастният от българите стана, препъна се в стола на съседката си, но излезе на свободно пространство и затанцува.

- Сега ще ти подарим! - момичето по диагонал, подстригано на бретон, привлече вниманието ѝ с пръст. - Тия са страхотни! На тия им купуваш вино и веднага - плащат! - тя удари с длан по масата и испанецът с лошия английски придърпа чашата си с кола.

- Аз съм алкохолик - поясни той на английско-испански. - Не пия.

- Виждаш ли ги - ей тия! - продължи успоредно с него момичето, макар да не беше толкова млада, колкото изглеждаше на пръв поглед. - Най-

добрите в света - ще ти подарят идея за идеалното престъпление! Само им казваш - пръстът обиколи групата - нуждата и имаш идеята! До половин час! Про-фе-си-о-на-лис-ти! Да не мислиш, че са някаква си агенция за мокри поръчки от бивши ченгета и ще чакаш с дни! Измислят и прилагаш - няма шест-пет!

Англичанката с виолетовата блуза кимна в съгласие:

- Протокол ще водим ли? - осведоми се тя.

- Не! - ръката на немца трепна и гърлото на бутилката се отклони от чашата му.

Подложиха го на гласуване.

Англичанинът се отдели от пианото:

- Само бързо с данните, че ни доскучава! - наведе се той над Кармен. Ситните бръчици около очите му внезапно бяха посивели.

- Тоя, виждаш ли го?! - вмести се наново момичето-жена и посочи Питър

- Написал е 64 книги! Той ли няма да ти измисли идеалното!

Норвежката отпи от виното и се зае повторно с вица за Клинтън.

- Не се поддавайте! - бяла глава изникна над дясното рамо на Кармен. - Като професор по литература... - мъжът не довърши изречението - англичанинът го задърпа към пианото и той се опита да се задържи за стола отпред. Кармен видя как германецът, без да прекъсне изложението си за нуждата от световен регистър на криминалните автори, ловко заоткопчава от облегалката един по един пръстите на професора.

- Символът ни - деликатният жест на холандеца отклони вниманието ѝ.

На масата, непосредствено пред нея, стоеше скулптора от зеленикав метал. Наподобяваше коза с червени, блестящи очи и огромен за размерите ѝ рог, излизащ по средата на челото.

- Ако е нещо за съпруга ти - норвежката приключи с вица и докосна халката на Кармен - то пък е най-естественото...

Англичанката с виолетовата блуза наддаде ухо и кимна. Доктор Хъ зае стола на англичанина и се впусна в подробности за скулптората. Изобразявала митичното същество, използвано в древното китайско правораздаване. Когато вината на обвиняемия не била доказана, но имало улики, го затваряли няколко дни сам срещу козата. Ако междувременно го намерели намушен на носа ѝ, това доказвало престъплението му. Ако - не, признавали го за невинен.

- Малоумна ли сте?! Отивайте да си лягате! - професорът бе успял да се отскубне от англичанина и дъхът му опари ухото ѝ. - Не могат да ви дадат идея! - във вълнението си той кой знае защо премина от английски на френски. - На тях извършителите им ги хващат! Те по презумпция не измислят идеалното... - изречението увисна в кресчендо - китаецът бе отместил стола си, кракът му се заби в този на професора и подкрепен от Питър, побелелият мъж бе настанен в другия край на масата.

- Да гласуваме ли? - твърдият глас на англичанката внесе ред в създамата се суматоха.

Гласуваха Кармен да не си ляга.

- Ако е за финансово престъпление - доближи очилата си германеца - най-подходящ е Боровик от Русия.

Масата се съгласи.

- Не намери обаче пари да дойде! - вторият испанец въздъхна и надигна колата си.

Разприказваха се - когато Боровик имал пари как черпел с шампанско! Френскоговорящият професор написа нещо на лист от бележника си и се опита да го предаде на Кармен. Сгънатото на четири листче стигна до норвежката, тя го прочете и без коментар го пхна в сутиена си. Англичанинът доля чашата на професора и го принуди да я изпие. Наближаваше полунощ и Кармен прецени - най-добре щеше бъде да си тръгне. Отделила беше три часа на тази забавачка и театър! Ако искаше и тя можеше да стане писателка. Прочитах десет книги и написваш единадесетата! Но тя искаше друго - да е богата. Много богата! Това не всеки го можеше!

Самотният танцьор се върна и се включи в спомените за руснаците:

- 1988 година Юлиан Симеонъв уреди съветския флот да ни подари кораб! И взе, че умря и отиде и кораб, и Съветския съюз отиде и всичко - просълзи се и англичанката го приюти върху гърдите си.

- Върху очите се съсредоточете! - Кармен усети леко докосване по рамото - беше доктор Хъ - Като рубини нямат стойност, в шлифоването е тайната! Потъвате в тях, завива ви се свят, доближете се!

Беше го усетила и отместваше поглед от зеленикавата коза, изправена все така срещу нея. Професорът от дъното на масата ѝ правеше знаци да изчезва. Когато се напиеше, баща ѝ така отхвърляше трохи от масата.

- Да гласуваме професорът да си легне! - произнесе изненадващо и за себе си Кармен.

Не било забранено от устава предложение да се дава от нечлен на клуба, значи било разрешено, отсъди след известно обсъждане англичанката.

- Намират, че отношенията със съпруга ви не са гладки - халката ви е прекалено закрыта от пръстена - довери ѝ кубинецът с вдигната за гласуване ръка. - В България ми издадоха книга, не платиха - продължи. Холандецът я покани на танц и отложи решението ѝ да си тръгне. Не бе танцувала с толкова изискан мъж. Навремето, когато спечели асистентско място, си беше представляла, че един ден ще изглежда изискана точно по начина, по който той изглеждаше.

- Имате ли закон, ограничаващ монополизма? - холандецът изви в любопитство глава надолу към Кармен.

- Ще направя пари преди да се научат да го прилагат! – отвърна тя.

Сивите очи се извърнаха над главата ѝ.

- Услуга - показвам на обществото вратичките на закона! – дообясни Кармен.

- Изключително огорчение! - изрече холандецът.

Кармен не разбра думите му, изпита досада, прекъсна танца и се върна на масата. Имаше нужда от глътка вино. Мнозина от тези тук за първи път пиеха толкова тежко и хубаво вино! Сигурна беше!

- Петнадесет години бях ревизор - мястото на германеца от дясната ѝ страна се зае от невисок мъж с живи очи и леко олисяло теме. Представи се - Боб, белгиец. - Ако е за икономическо... престъпление – той произнесе със запъване думата и посочи гърдите си. - Боровик... за икономика на посткомунизма - да. Но на капитализма, аз! - той отново

насочи показалец към гърдите си. - На следващата среща в Прага и жена ми иска да дойде - продължи без пауза той. - Е, не е проблем точно тогава да остане десетина дни на легло... повдигна примирено рамене. Кармен харесваше хората, които говорят направо.

- Винаги ли пиете толкова много? - продължи Боб.

- И повече! - отвърна тя - Някои могат да си го позволят, други - не!

- Добро момиче! - изпляска с ръце белгиецът. - Обичате ли да наобикаляте кланниците си?! - додаде с възторг.

- Не. Обичам да укривам собствеността и данъците им! – каза Кармен.

Белгиецът разбра, че тя не лъже.

- Добро момиче! – повтори Боб, но вяло, отпусна се върху облегалката на стола и извърна глава.

Кармен поръча втора каса вино.

Събуди се в сумрака на приближаващото утро. Последното, което си спомняше от вечерта бяха лицата, обърнати към нея и записващата в бележника си англичанка. Гняв забърза сърцето на Кармен, тя светна нощната лампа и потърси с очи чантата си. Стоеше полуотворена на фотьойла. Кармен стана, леко ѝ се гадеше, и измъкна от нея чековата книжка. Въздъхна с облекчение - не беше посягала към гладките розови листчета. Преброи парите - липсваха 380 лева. Щеше да вземе фактура и да ги отбие от данъците. Наля си минерална вода и добави два аспирина. На бюрото видя листове от бележник. Върна се с тях в леглото. Беше ѝ студено, студът от онази мизерна къща край Дунава още беше в костите ѝ! Виж, плъховете помагаха! Бяха я накарали да може. Една от тези гадинки, от които трепереше от страх, веднъж се покачи на леглото ѝ, тя сграбчи машата, настигна я на пода и размаза главата ѝ. "Мога! И ще бъда най-красива! Най-богата!" - беше изрекъл тогава гласът ѝ на десет годишно момиче. На следващия ден беше донесла първата шестлица в живота си и това остана единствената ѝ оценката до последния ден в университета. Изобщо не ѝ беше трудно като разбра, че може!

Във ваната с гореща вода Кармен се почувства по-добре. Листовите от тефтера носеха ясен почерк на английски. "Мотиви" - четеше се най-отгоре. Следващите раздели бяха озаглавени: "Характеристики на извършител и жертва", "Схема на действие". В края следваха дузина подписи.

Кармен се върна на първия лист. "Идва в столицата от провинциално градче - пишеше под "мотиви", преценява, че образованието няма да ѝ даде значителни шансове ако не е подплатено с власт и пари. Омъжва се за син на висш партиен функционер. Това ѝ осигурява луксозно жилище, работно място в университета, връзки, а след края на комунизма - дял от парите на партията. С тях и достъп до кредит, семейството става собственик на значителен дял от производството и износа на птици. Тя върти бизнеса - съпругът ѝ е без възможности за новите реалности, пие, проявява претенции към нея...". Кармен прегледа текста по-надолу. Беше им разказала какво ли не! Включително за изначалното си отвращение от сексуални контакти с Антон! Разделът "Личностова характеристика" я определяше като: "емоционално хладна, с агресивна готовност, формирана от неблагоприятни фактори в

детството". Под "Антон" пишеше: "Без значими интелектуални възможности. Екзистенциална криза, обусловена от новите общественоекономически отношения и дисбаланса в семейството, определен от загубата му на водещата роля". Идеята в "Схема на действие", реши Кармен, след като я прочете два пъти, не беше лоша. Предлагаха, когато са сами с Антон, да добави към водката му медикамент. Наименованието бе изписано с печатни букви. Бяха обсъждали и, че в страната можеше да се купят лекарства без рецепта. Мезето към водката - обясняваше се по-надолу в бележките, трябвало да е от сухи, ронливи неща - пуканки, сладкиш от маслено тесто, баница. Алкохолът, в съчетание с медикамента определяли висок риск от задавяне, респективно смърт. Добре било, пишеше още, "тя да провокира инцидента със скандал петнадесетина-двадесет минути след приема на двеста милилитра водка, това учествало дишането и допълнително повишавало риска". "След инцидента", препоръчваха бележките, да излеела водката в мивката, да пуснела вода и на мястото ѝ да поставела друго, "полупълно! шише". Да изчакала "двадесетина минути след инцидента" и да се обадела на "Бърза помощ". Да им кажела, че е била в кабинета си и не е чула задавянето на съпруга си. При ясна причина за смърт, честа при злоупотребяващи с алкохол, съдебните лекари нямало да изследват за други вещества. А и да изследвали, медикаментът бил в незначителни количества. "Нямат реактиви за установяване на тази група лекарства!" - бе добавено с разкривен почерк на български.

Кармен нахъса листовите и ги пусна в тоалетната чиния. Ако ѝ дотрябваше – можеше да разчита на паметта си за името на медикамента. Пусна крана с топлата вода във ваната. При развод Петър щеше да вземе имоти за половин милион долара! Тези пари не ѝ бяха излишни! Пък и писателчетата - утре щяха да се разпръснат по света. И да забравят.

Година по-късно фирмата им товареше замразени пилета за Алжир. Митничарите не спазваха уговорките и Кармен замина за Варна. Настани се в един току-що ремонтиран хотел. Без причина, след като се разходи в късния следобед край брега, мина през фойето на "Дома на учените". Рецепционистката я бе запомнила (при такъв бакшиш!), помахала ѝ, повика я с ръка и заобяснява: нали си спомняла, успоредно с птицевъдите имало конгрес на писатели и те били издали книга - тя посочи книжле, облегло върху лавичката за ключове, и описвали хотела, даже и конгреса на птицевъдите, ако искала да си я купи. Кармен купи книгата.

Разгърна я след вечерята със собственик на верига заведения – купуваше от тях пилешки крилца. Предговорът на книгата осведомяваше, че сборникът съдържа разкази на дванадесет криминални писатели. Когато се събрали на конгрес в България измислили обща история и всеки я бил описал.

Първият бе на англичанката. Кармен се зачете. Разказваше за срещата им в бара! За това как дузина писатели продават срещу две каси вино идея за идеално убийство на случайно срещната бизнесменка! Кармен изруга, обади се на рум сервиза и поръча две бири. Прехвърли

останалите текстове. Всички се въртяха около онази вечер! В съдържанието намери автор-канадец - нямаше кой друг да е френскоговорящият професор. Той описваше педантично вечерта и изгонването си. Писателят - твърдеше един от героите му - не можел да измисли идеалното престъпление, защото дори да не съзнавал, влагал наказанието. Амбицията да бъдат нравоучители, била общата черта между всички писатели и тя предопределяла страстта им да наказват лошия. Съдебният медик, извършил аутопсията на съпруга - завършваше разказът на канадеца, случайно попада на сборника с разкази и разбира, че разказите прекалено много напомнят на случай от неговата практика и той прави опит да възстанови разследването.

Кармен отвори на почукването на рум сервиза и се върна към книгата. Кубинецът твърдеше, че е объркала шишетата с водка и сама е загинала. Имаше много здраве! Тя отпи бира направо от бутилката. Българинът смяташе, че след убийството на съпруга си издирва един по един писателите и им организира нещастни случаи. Беше го изпъстрил с природни картини от различни държави. Доста се беше потрудил над географските справочници в кварталната библиотека! Версията на китаеца предлагаше мъжът ѝ да намери указанията и да я изпревари в прилагането. Според момичето-жена с бретона, Зорница се оказа името ѝ - приятелка на Кармен набарва указанията и я изнудва. Един от испанците развиваше пък тезата, че убийството на съпруга ѝ, отключва "наслада", която я прави сериен убиец. Другият испанец смяташе, че на мястото на водката с медикамента е поставила пълно шише и инспекторът на място съзира уликата! Как ли пък не!

Кармен отвори втората бира.

Но всички, всички я описваха с убедеността - не може да не извърши престъпление! И не може да не се окаже жертва! Жертва на амбицията си да се изтръгне от предопределеността си в детството! Амбиция, в която била влагала всичко друго, освен любов! Поради непознаването на любовта, двамата със съпруга ѝ били "предопределени жертви" - разсъждаваше инспекторът на китаеца!

Боб - не беше срещнала името на белгиеца? Прерови съдържанието. Разказчето му бе съвършено кратко - върху две залепили се странички - затова го бе пропуснала. Купила медикамента - твърдеше той. Седяла цяла вечер срещу съпруга си, онзи се наливал, по едно време извадил пистолета си и започнал да го размахва насам-натам, на нея ѝ хрумвало, че може да инсценира нещастен случай - вестниците били пълни с истории за самонадеяни при боравене с оръжие бизнесмени. Съпругът ѝ дрънкарл глупости, заплашвал я, че ще я убие ако загуби парите. Партията ги дала лично на него, не на загубената селянка, каквато била тя! Наливал се и вреццал с тънкия си глас със съвети за данъци и работни заплати. И тогава ѝ дошла идеята. Нямащо защо да го убива и да рискува! Една от фирмите им била само на негово име. Тя водела всички финансови операции. Просто трябвало да го набута в затвора за укрита данъци! Това - пишеше Боб, било решението за нея. Защото пристрастеният към финансови престъпления - твърдеше философията му, "трудно извършвал престъпление против личността"! Можел да поръча, но рядко го правел "собственоръчно". По-нататък Боб добросъвестно описваше колко години щели да лепнат на съпруга ѝ

според българското законодателство и с добър адвокат. И какъв бил механизмът, по който тя щяла да прехвърли цялата вина на счетоводителя. Защото била умна и мислела и за времето след тези пет-шест години, в които съпругът ѝ щял да остане в затвора. Профилактиката на отмъщението била основна брънка в конструкцията на финансовото престъпление.

- Добър автор! - прецени на глас Кармен и затвори книжлето. - Даже много добър! - додаде. - Това вече става!

Есен по-късно, в ресторанта на хотел "Шъдзин", намиращ се на неголяма уличка в центъра на Пекин, компания от дванадесетина мъже и жени, повечето от които с европейски черти, бяха изненадани с каса шампанско. "На Боб - един добър автор. Кармен." - пишеше на придружаващата ги картичка.

След две седмици, в сводката за печата, секретарката на Кармен бе отбелязала с червено съобщение, публикувано в две от централните издания: "Търговци и производители на птици, четете докрай! Боб.". Кармен изпрати човек да ксерокопира книжлето на криминалните автори в Националната библиотека и наля водка в портокалови си сок. Предстоеше ѝ делова среща и беше добре да не мирише. Наистина тогава не беше изчела докрай разказчето или поне не му бе обърнала внимание. Каквото ѝ да беше писал, обаче, не можеше да бъде фатално, убедена бе Кармен. Антон беше задържан в предварителното следствие, пускането му под парична гаранция не се уреди и до месец-два окончателната присъда, щеше да е факт. Прогнозата на белгиеца за времето, в които ще бъде лишен от свобода, се оказа вярна - между пет и седем години. Антон крещя и се закани да я убие, но не заподозря умисъл. Кармен наля още малко водка в сока си и преглътна едно хапче. Всъщност, припомни си тя внезапно - беше прочела целия разказ. Просто беше забравила финала. Беше тъп - затова! Сега той изникна пред очите ѝ, зрителната ѝ памет беше добра - страничката в дясно, последния абзац ниско долу. "Водката, комбинирана с транквилизатори постепенно изсуши енергията ѝ. - пишеше там. - Голяма финансова групировка я накара да продаде на безценица и десетина години по-късно, ако човек минеше по обяд през един от заможните квартали на София, можеше да види петдесет годишна жена, седнала на верандата на една от къщите, да пие нещо, което напомняше на портокалов сок и да решава кръстословици. Никой от съседите ѝ не бе забелязал някога в дома ѝ да влиза или излиза човек."

- Е, тук не позна! - Кармен допи чашата, бутна я под плота на бюрото и позвъни на секретарката да покани посетителя. Една от кланниците не вървеше и щеше да я продаде на този мераклия. Можеше да го накара да чака още, но му стигаше и толкова.

## Мокра поръчка

Беше чакал малко над два часа, когато силуетът на широкополата ѝ шапка ритмично започна да се приближава по стълбите. Знаеше – тя няма точен час за прибиране. Изкачването щеше да ѝ отнеме три минути. Почиваше за двадесетина секунди по средата. Стълбата беше продължение на къса улица, перпендикулярна на булевард. Шумът му, тук, двеста-триста метра по-нагоре по стълбите, идваше притъпен от църквата в ляво и от редицата позападнали къщи в дясно. Прозорците им се пазеха от метални решетки. Криеха двестатина лева за погребение в горния рафт на гардероба и стар модел видео. Не си изплащаха и времето за наблюдение. Той отделяше минимум седмица за проучване. Наркоманите нямаха търпение - и ги хващаха.

Фигурата със шапката не спря, както предишните пъти на нивото на гроба над черквата и продължи нагоре. Беше избрал мястото, обърна се, измина десетте крачки нагоре и встрани и се вмъкна зад стената на училищния двор. Металната му врата стоеше разкъртена и отворена. От дупка в зида се наблюдаваше добре. Ако някой го видеше - приличаше на мъж, който се облекчава край кофите аз боклук. Фигурата щеше да свърне в ляво по лошо осветената уличка, после да изкачи завой към планината и пак в ляво - да влезе в къщата си.

Почти непосредствено до оградата на училищния двор започваше гора. Планът беше да мине напърно през нея - за да не подплаши фигурата с шапката ако върви по стъпките ѝ. Щеше да я изпревари с две минути и половина - три. Още тридесет секунди бяха необходими, за да стигне до края на сляпо завършващата уличка на дома ѝ. Когато фигурата се появи на завоя, щеше да тръгне обратно и да я пресрещне пред входната ѝ врата. Ако вървиш срещу някого - по-малко се плаши и подготвя, отколкото ако си зад гърба му. По правило избягваше слепи улици, сгради без асансьор, апартаментите от високите етажи с прозорци без изход. Аматьорите избираха таванските жилища. При тази поръчка - като видя на картата, че уличката е сляпа, се отказа. Отзад дворот очевидно опираше в съседен парцел. Зад оградите винаги имаше нещо, което не си предвидил. Левски го бяха заловили като прескача ограда. Преди да се обади с отказа, излезе и потърси кока-кола в стъклено шише - не пиеше неща в пластмасова опаковка. Разходи се и прецени - тази работа беше по-различна. Основно в това - на излизане нямаше да има багаж. А обитателите на малките, задънени улички трябва да приличаха на тези от вторите етажи - смятаха се за застраховани. Имаше и друго - лицето щеше да е доверчиво към някой, който идва откъм слепия край. Щеше да мисли, че е бил на гости в къщите след неговата. Единствено не трябваше да прави наблюденията през деня. На тези места все някой забелязваше непознатия. Циганите се издънваха с огледите през деня. Кой знае защо избираха сутрините.

Фигурата изкачи стълбите, поспря в колебание и с широка крачка тръгна през гората. Беше срещал и други без чувство за самосъхранение. Изчака я да потъне след първия ред борове и излезе иззад стената. На стотина метра навътре между дърветата, пътеката слизаха и се изкачваше стръмно по пресъхнало дърво. Малко по-нагоре, пак по

дерето, бяха изхвърлени дървени стърготини. Нямахте да е проблем да я зарови в тях. Стените на дерето щяха да поемат шума. Ако се стигнеше до шум. Първата къщичка по уличката беше безлюдна, втората бе скрита зад висока тухлена ограда. По самата улица не се мяркаше човек.

Направи две крачки към гората, но свърна и стъпи на улицата. Колкото и изгодно да изглеждаше, принципът беше да не се променя първоначалния план. Внезапните идеи носеха неприятности. Обмислената работа винаги беше най-изгодна.

Погледна часовника. Щеше да я изпревари през уличките. Наближаваше единадесет и вероятността някой да го срещне, да го запомни, беше нищожна. Можеше и да отложи до следващия петък. Но ако се появеше друг купувач за апартамента, онези щяха да продадат. А искаше точно тази тераса, хола с френски прозорци и спалничката със счупен покрив. И щеше да вземе парите още този понеделник.

Фигурата с широкополата шапка не беше бързала през гората. Появи се минута и половина след очакваното. Тръгна срещу ѝ и нагласи крачките си с нейните. Тя не предприе нищо след като го забеляза. Щеше да я изчака да застане с гръб към вратата и да затарашува в чантата си за ключовете. Не ги слагаше на определено място и ѝ трябваше около минута за да ги открие. Когато чуеше изщракването на ръждясалата брава, щеше да измине тичешком трите крачки, които ги деляха, да запуши устата ѝ с приготвения шал и да я избута в дворчето. Окончателната работа щеше да свърши в къщата. Не трябваше да има следи от влачене. Щеше да я принуди да върви и да отключи с нейната ръка вратата на къщата. Възнамеряваше да убеди полицаите - извършил го е някой, когато тя е познавала добре. Шалът бе дамски, купи го от сергия на улицата.

Фигурата застана с лице към дворната врата и затарашува за ключовете. Дори да се забавеше повече от предвиденото и да я подминеше с две-три крачки, не беше извън плана. Макар да предпочиташе да подходи от дясно.

Действително стигна до фигурата с шапката преди тя да намери ключовете и за да изчака - наведе се и заоправя връзката на една от маратонките.

- Няма го! - изрече високо и ядно фигурата.

Продължи да се занимава с връзката.

- Сега и ключът го няма! - фигурата се опита да светне със запалка, но тя или нямаше достатъчно газ, или не издържа на вятъра. - Имате ли огън, фенерче? - продължи като се обърна към него и приближи.

Не пушеше, когато беше на работа.

- С едни ключове не мога да се оправя! - фигурата доближи съвсем и се надвеси над него.

Не трябваше да предприема нищо на самата улица.

- Вижте в джоба на шлифера - каза ѝ.

Там бяха. Извърна се леко, все така приклепнал, за да проследи действията ѝ.

- Елате да пийнем по глътка! - предложи гласът под шапката и ключалката изщрака.

Изправи се.

- Няма да ви закачам! - допълни фигурата, бутна с широк жест вратата и тя остана отворена. - Да не би да не пиеш?!

- Ще дойда - приближи и за всеки случай пхна ръка в джоба с шала. Беше вече зад нея, когато фигурата се препъна о прага, изгуби равновесие, той протегна ръка, хвана я за предмишницата и успя да я задържи. Изпод капелата се подаде лицето жената:

- Страхотно съм се напила - каза тя и се килна върху гърдите му. Видя се принуден да извади и другата ръка от джоба, за да не ѝ позволи да се свлече на земята. Не трябваше да има следи от влачене. Петно кал можеше да обърне версията, че извършителят е бил поканен. Жената възстанови равновесието си и трясна вратата зад гърба му.

Не заключи. Щеше да я остави да влезе вътре, да извади напитката и чашите, да приготви мезе, да се разсъблече.

- Не си пияч? - тя тръгна по пътеката към къщата без да изчака отговора. Уличното осветление съвсем избледня в дълбочината на двора, но забеляза особеното потрепване на раменете ѝ, а след малко дойде и подсмърчането. Жената продължи да плаче и вътре, докато го убеждаваше да не си събува обувките.

Предпочете да остави маратонките в коридора. Някой можеше да си направи труда да търси следи от обувки. Кракът по чорап дава по-пестелива информация. На излизане нямаше да се налага да бърза.

Покани го в голяма стая. Останалите две врати, разбра, водеха към кухня и тоалетна. По работа не беше влизал в такава къща. Единствено компютър и принтер. Стари - за тях не можеха да се вземат и сто долара. Жената свали шапката и палтото си. Отдолу носеше копринен шал - не го махна. Щеше да използва него, не купения. Диванът беше застлан със завивки - очевидно жената спеше на него. Без да млъкне, през сълзи, тя разчисти масата от натрупаните отгоре ѝ книги, вестници и изписани листове и донесе шише вино и бутилка ликьор. Поиска му книжни носни кърпи, ако имал. Имаше, но не ѝ даде. На местоработата не оставяше нищо, което е било у него.

- Заради теб плача, какво си ме зяпнал! - за миг тя спря да налива в чашата си вино.

Наистина я беше зяпнал.

- Не си ли виждал някой да плаче!?

Не отговори. Беше виждал - една възпитателка. Но тя бързо напусна.

- Ти знаеш ли колко е страшно да не пиеш!? - жената отпи, задави се в сълзите си и продължително кашля.

Клиентът искаше да се знае, че е била убита, иначе най-добре беше да се задави. Но онзи изрично предупреди - не е достатъчно да я няма. Сигурно си имаше причина.

- Това е най-опасно! - чу се между напъните на гърдите ѝ - Да не пиеш!

Едната стена на стаята бе заета от рафтове с книги. Телевизорът беше стар, без видео.

- За здравето?!

Тя кимна в съгласие и наля от ликьора в неговата чаша.

- Виното си е за мен! - поколеба се, но скри бутилката под масичката. -

Ти като не пиеш, ще пиеш ликьор!

- Алкохолът е вреден - отговори ѝ.

Жената надигна книгата от табуретката до себе.

- Глупак! - успя да го удари по главата.  
Обратните се биеха с жени.  
- Ти осми клас завършил ли си, че се обаждаш!?  
- Техникум съм завършил - кой знае защо й обясни. - По металопоеене.  
Нямаше значение, че й го каза. След тази чаша щеше да е съвсем  
пияна. Колкото е по-пияна, толкова повече ченгетата щяха да мислят, че  
е било неин познат.  
- Ама няма работа?  
Кимна.  
- Освен "Кремиковци", друго остана ли? - тя поглади с ръка книгата.  
Повдигна рамене - не се беше интересувал.  
Жената праметна шала си така, че двата му края останаха на гърба ѝ.  
Лесно щеше да стане. Тя извади шишето с вино изпод масата и като  
внимаваше да не разлее, си наля втора чаша. Отпи, премисли нещо,  
повдигна покривката с петно от изгоряло, втренчи се в краката му, а  
после - в златния му пръстен.  
- Бели чорапки! - заключи заядливо.  
Купи ги изгодно от пазара.  
- Пръстенче!  
Размени го срещу три други при познат златар.  
- Неравномерен вкус - жената присви очи и продължи да го разглежда -.  
Маратонките пък са хубави.  
Бедна ѝ беше фантазията с какви обувки ще ходи някой ден.  
- Мизерно си расъл - продължи тя.  
Никой не можеше да го ядоса, когато е на работа.  
- Всички книги ли си чела? - пробва да я отклони и посочи с ръка стената  
с библиотеката.  
При бесене хората се изпускат - знаеше го от сигурен човек. Щеше да я  
изчака да отиде до тоалетната и на връщане да я причака зад вратата.  
Не понасяше миризмата на нечисто.  
Жената не отговори, а наново повдигна покривката на масата и се  
втренчи в краката му.  
- С тесни обувки си ходил - констатира като изправи глава. - Не са ти  
купували навреме обувки като ти е растял крака.  
Надигна чашата, за да я накара да отпие и тя. Надяваше се да свърши  
работа преди да спрат трамваите. Не искаше да наема такси. Щяха да  
потърсят информация от таксиджиите. А в този район и при тази  
безработица, не беше трудно да го запомнят. Разбира се, щеше да се  
отдалечи пеша на две-три спирки, но с трамвая беше по-сигурно.  
- Всички книги ли си чела? - повтори въпроса си.  
- А коя е твоята любима книга? - отговори тя.  
Запъна се, но ѝ каза. Не биваше да я прави подозрителна.  
- "Робинзон Крузо".  
Жената беше вдигнала чашата, в кикота си изпръхтя в нея и разпръсна  
капки вино наоколо. Наведе се, продължи да се смее, извинява и да  
бърше червеното от лицето си с края на покривката.  
Можеше да я натисне сега, през масата, но се отказа. Жената имаше  
маникюр, макар и не голям, покрит с розово-седефен лак. Ако го  
одереше, под ноктите можеше да остане нещо, по което да разберат, че  
е той.

- Искаш ли да ми кажеш как се казваш? - попита тя като надмогна смеха си.

- Не - отговори.

Можеше да измисли име. А и да ѝ кажеше неговото, нямаше значение.

- Добре - беше престанала да се смее - аз съм София - подаде ръката си през масата. Пое я.

Шалът прилепваше директно към врата ѝ. Блузата беше с пораздърпана яка и откриваше добре шията. Без подложка под коприната щеше да стане бързо.

- Петкан да ти викам, тогава - продължи жената. - Трябва да си Петкан, след като харесваш Робинзон Крузо! - тя отпи от остатъка в чашата, понечи да го подкани за ликьора, но се отказа. - Защото се оправя сам с пустите острови ли?! - вгледа в очите му и се надвеси над масата, като за да долови детайлче в тях. - Мислиш, че това, дете съобразил колко жито да изяде, колко да остави за посев, как да опитоми ярето и да се обезопаси с вътрешна стълба - това ти харесва!?

Повдигна рамене.

- Друго те интересува! - пръстът се насочи към гърдите му. - Друга тайна! Интересува те как самотата не го спира! Не как го извършва сам! - тя се надигна и пръстът ѝ съвсем го доближи. - Любопитно ти е как самотата го прави недесегаем! Това впечатлява хората - как се става надменен в нея! Това още не владеят - как да не се вслушват - харесват ли ги околните, не ги ли харесват, обичат ли ги, не ги ли обичат! А вслушването яде време, слива те, дави те в тия, дете трябва да те одобрят. И един ден - не знаеш - къде е кракът ти, сърцето ти. Да не говорим за парите и амбициите! Органите хората си даряват от неоправия със самотата! Мохамед защо им е забранил да си даряват органите?! Защото е прозрял - в самотата си един ден те ще изобретят и това - как да си разменят сърца и бъбреци! А Робинзон Крузо може с Петкан, но може и без Петкан! Може с куче, но може и без куче. Добре му е с моряците на кораба, но преживява и без тях! Не му е задължително някой да го обича, за да е! За да има смисъл живеенето му!

- Ти като си чела много книги, имаш ли си любима? - прекъсна я.

Тя се облегна назад и извърна глава към библиотеката. После вдигна наиздателно пръст и без да го гледа, продължи:

- Четири века четат това книжле, знаеш ли защо?

Все за нещо трябваше да говорят, докато се донапиеше.

- Приключенските романи се търсят - отговори.

- Глупак! - тя наново вдигна книгата.

- Няма да посягаш!

Жената свали ръката си. Ако имаше квартира като нейната, щеше да си я подреди, да си измаже стените, да си сложи тапети. Понеделник ще плати апартаментчето. Бяха се разбрали веднага да се нанесе, нищо че подът беше на мазилка. Леглото в квартирата си беше негово. Щеше да си го вземе. И кашона с картите.

- Четири столетия четат това романче само заради едно: за да се научат как в самотата, в която и кучето ти е умряло, как, като се появи Петкан, да се удържиш и да не се проснеш в нозете му! Как да не го обявиш за бог! Как да не поискаш да се слееш с него! Защото, ако не се слееш, ако

не станете едно, може да си иде, да се отдели някой ден! На това учи твоя Даниел Дефо! На това как да не се просваш в нозете на единствения! Защото има ли по-единствен от Петкан?!

Отклони глава от погледа ѝ. Наркоманите говореха така - за всичко едновременно. И те плачеха.

- Няма по-единствен от Петкан! - продължи тя, като бе изчакала секунда да чуе отговор на въпроса си. - И въпреки това - събра трите пръста на дясната си ръка, сякаш се канеше да се прекръсти - Робинзон не се просва в нозете му от благодарност, че го има. Дори другар не го прави! А си позволява да го обучава! На собствения си език! На стила си на хранене! Налага му правила! Слуга го прави! В абсолютната самота, да направиш единствения слуга! Но и това не му стига на твоя англичанин! Ами накрая се разделя с Петкан! Дарява му свободата! Остава го при племето му! - жената се разсмя - Кажи, ако не е умъртвил самотата, щеше ли да се раздели!? Можеш ли в самота, да срещнеш някого и после да се разделиш!? Завинаги! Би ли посмял?! Ако си зърнал самотата, можеш ли да постъпиш така с кой да е единствен?! А Петкан е абсолютният единствен! - тя отново се надвеси над масата - В търсенето на рецептичка за убийство на самотата се чете тази история! На убийство си се учил, затова си търсил "Робинзон Крузо"!

- Не съм го търсил - отклони поглед. - Един приятел го имаше!

Мразеше литературните анализи. Постоянната му работа беше по-добра от тази. Извън наблюдението, не отнемаше повече от половин час.

- Ако не ти се пие ликьор, да ти сипя от виното? - тя извади бутилката изпод масата. - На мен ми е все тая.

- Добре.

Смяната на питиетата щеше да я принуди да стане от дивана, да мине с гръб покрай него, отивайки за чисти чаши към кухнята. Предпочиташе да бъде с гръб.

Жената гаврътна остатъка от виното, изля в собствената си чаша ликьора от неговата, измъкна изпод масата полупълното зеленикаво шише и му го подаде.

- Изобщо не се надявай, че ще ставам за нови чаши - каза. - Ти и без това и вино няма да пиеш. Страх те е да не се размърда душичката ти!

За чаши можеше и да не стане, но до тоалетната до петнадесетината минути нямаше начин да не отиде.

- Боли ме главата като пия - отговори. - Кока-кола ако имаш, предпочитам.

Нямала.

Тя се отпусна назад и притвори клепачи - премисляше нещо. Или задрямваше. Можеше да стане и ако заспи. Не беше свикнал да чака вътре в жилището. При другата работа се махаше до двадесетата минута. Като е веднъж в живота - щеше да го изтърпи. Никога да не го е правил и никога да не го повтори - влизаше си в условията на поръчката. Клиентът знаеше защо. И си плащаше. Него го уреждаше. Щеше да има закуп парите за жилището.

- Искаш да си купиш разни неща - жената беше отворила очи. - Личи ти - намираш опора в предметите.

- Ти като не намираш, що не ми подариш къщата си?! - отговори.

Ако я ядосаше, може би щеше да се раздвижи.

Жената наистина стана, отпи от ликьора и странишком се измъкна иззад масата, но по посока на библиотеката. Започна да вади една по една книги от най-горния рафт, да ги прелиства и да търси нещо между страниците. Не беше гърбом. Деляха ги три крачки. Прецени, че ще е по-добре да я изчака да отиде до тоалетната. На влизане щеше да я изненада иззад вратата. Нямаше да ѝ даде възможност за борба.

Тя продължи да рови в книгите.

- Ако търсиш пари, виж в тези над последния рафт - каза ѝ.

Тя стъпи върху табуретката и смъкна двата тома, покачени най-отгоре. Кихна от праха. Намери ги. Бяха в омачкан пощенски плик - две банкноти по сто долара и една от петдесет.

- Досетлив си! - възхити се.

Шалът се изхлузи и тя наново праметна двата му края на гърба си. "Прави се с остро движение" - твърдеше един познат. Притискал се някакъв кръвоносен съд и ставало бързо.

Тя слезе от табуретката, доближи.

- Убиваш ме и ти ги давам - каза и подаде парите.

Не ги пое.

- Извинявай! - жената пхна банкнотите в плика и пак ги подаде.

Не протегна ръка.

- По-точно - давам ти ги и ме убиваш.

Невъзможно беше да се е досетила.

- Не са много - тя остави плика пред него. - Но не са и малко!

Невъзможно беше да искаше да се откупи.

- За такава работа в напредналите индустриални страни сигурно взимат повече - тя зае мястото си на дивана.

Кимна в съгласие.

- Пийни вино, че приbledня - посъветва го. - Човек като пийва, си опознава бесовете.

Отпи.

- Може да не са ти лоши бесовете, що се страхуваш да ги видиш?!

Замълча.

- Какво млъкна?!

- Къщата твоя ли е? - повторно отпи от виното.

Червената течност не беше кисела, както бе очаквал, а равна, безтелесна и леко тръпчива накрая.

- Къщата! Аз за двеста и петдесет долара двама души ще си намеря за тази работа!

- Къщата твоя ли е?

- Не мога да платя с нея! На майка и татко е.

Кимна.

- Хубаво е виното, нали?

Съгласи се.

- Човек трябва да си познава бесовете - иначе го душат. А виното ги отпушва и им пие силата.

- Пияниците умират млади - отговори ѝ.

Нямаше да ѝ вземе парите. Клиентът изрично предупреди да не взима нищо. Искаше да не е грабеж и да не е самоубийство. Можело да накара ченгетата да мислят, че е неин познат или любовник. Искал обаче и

съмнението, че е поръчка. Но без достатъчно мотив да ровят дълго. И да я намерели след няколко дни, не веднага. Затова избра петъка.

- Ти си тъп!

- Като като не си, защо не си се самоубиеш сама!

Тя надигна книгата от масата.

- Как ще се самоубия, бе?!

Предупреди я да не посяга.

- А майка ми?! - успя да го удари само по ръката.

Пак я предупреди и я накара да седне без да я хваща за китките. Блузата беше тънка, а на някои хора лесно им оставаха сини петна. По тях, знаеше, ченгетата можеха да се ориентират за ръцете му.

- А баща ми?! - продължи тя.

- Какво те интересува?!

Лицето ѝ почервения. Още малко ѝ трябваше, за да е съвсем пияна.

- "Какво те интересува?!" - иронизира думите му. - Ти родители нямаш ли?!

- Не ме интересуват.

Тя като да не го чу, направи крачка назад и се тръшна на дивана.

- Да им кажа, че не съм се справила?! - тя си наля от ликъора. - Като се самоубиеш, това казваш: "Не се справих - отпи - няма да се справя.". Ти ще им признаеш ли на твоите, че не си се справил?

- Не - отговори.

- А ако е убийство - тя изправи глава. - са ме премахнали! И ако от дома ми не е изчезнало нищо, а и няма какво да изчезне, значи съм отстоявала идеали! Разбира се - и любовно престъпление трябва да изключим! А за идеал, татко и майка по-лесно...

Улови го, че гледа плика с парите.

- За това не се притеснявай! Никой не ги знае!

- Ти не си нормална!

- Не раздавай диагнози!

Гледаше зло.

- И защо ти е?

Жената кръстоса крака:

- Свършваш си работата – тя се надвеси над масата - взимаш си плика и изчезваш!

Беше доста по-възрастна от него.

- Аз разпитвам ли те?! - продължи тя. - Питам ли те за какво ти е тая дамска кърпа в джоба?! Интересувам ли се от трагедията в твоя джоб?!

Крайчец на кърпата действително се подаваше от якето му.

- Евтина, панаирджийска кърпа! Купена на улицата! Аз такъв шал, да ме убиеш, няма да си купя!

Ченгетата нямаше да го знаят.

- Страхотен вкус има мадамата ти!

- Да не са ти болни бъбреците!

- Защо да са ми болни?!

- Човек като пие ходи до тоалетната.

Изпускаше трамвая. На последните коли не можеше да се качи. Ватманите все се обръщаха и оглеждаха, когато имаше по един-двама в мотрисата.

- И как предлагаш да свърша работата? - попита.

Можеше да го мисли сериозно. Можеше и само да говори. От техните, тия дето го правеха, го правеха. Не беше видял или чул някой да го разправя предварително.

Заядливостта отново се настани в пъстрото на очите ѝ.

- "Как да си свърша работата?!" - имитира гласа му. - Двеста и петдесет долара и да ти я измисля! На мен някой измислял ли ми я е, като съм ги изкарвала! - отпи от ликьора и се намръщи. - Работа ти осигурявам, виното ми пиеш и сега - "Измисли го!"

- Не викай! Ако искаш да се бесиш, беси се! Наела ме! Да съм ти казал, че търся работа!

След малко щеше да бъде напълно безпомощна. В този занаят беше важно да не си изпуснеш нервите. Още по-добре, че не ѝ се живееше. Ченгетата щяха да търсят неин познат или професионалист по мокри поръчки. Нямаше да ровят за такива като него, ако нищо не липсва. Все пак - не биваше да прибързва и да остави следи. Не беше регистриран. Но за в бъдеще нямаше гаранции.

- Не съм казала, че искам да е чрез бесене - произнесе жената.

Отпи от ликьора и не отговори.

- Обесените се изпускат! - продължи тя.

- Ще отидеш до тоалетната.

- Пак се изпускат.

Изглежда не лъжеше.

- Чела си го някъде?

- Съдебен лекар ми го е казал.

- Тия, дето...

- ... аутопсират.

Един път все щеше да го изтърпи. Не можеше да е толкова много след тоалетната.

- Дума да не става за бесене! - заяви жената.

Беше чувал за такива, които не ги лови алкохол. Имали нещо в черния дроб, дето го разтварял и не се напивали.

- И какво те интересува - ще се изпуснеш ли, няма ли да се изпуснеш?!

- Цяла вечер никой не звънна по телефона! - тя забърника под дивана, напипа шнура и се опита да изтегли апарата. - Щифтът се е измъкнал - констатира.

Беше го изключил още, докато влизаха и я чакаше да донесе пиенето. Тя пхна прозрачното накрайниче в апарата. Можеше да ѝ хрумне да се обажда на някого или някой да позвъни и да му заобяснява кой е тук. Трябваше да бърза.

- Пистолет, нещо такова, нямаш ли? - тя остави телефона на земята.

- Не.

- Аз имам!

- Не! - облегна се назад във фотьойла. - Оръжие не пипам!

- И защо?!

- Откъде да зная какво си правила с него!

- Нищо не съм правила, не е мой!

- Ха!

- Напих се и го купих - произнесе.

Страните ѝ почервеняха.

- Къде?

- В трамвай номер пет - отговори без да отделя поглед от него.  
- Как ще купиш пистолет в трамвай?!  
- Бях се напила - повтори.  
- И какво?!  
- Задрямах.  
- И какво?!  
- Сигурно е бил последния трамвай и няколко спирки бях сама във втората мотриса. По едно време някой ме побутна, отворих очи и видях пред себе си пистолет. Полуувит в найлонов плик. Държеше го мъж. Пиян. Каза ми - искал да го продаде. Трябвали му пари. Дадох му петдесет лева.  
- Петдесет!  
- Толкова имах.  
- Ти си луда!  
Жената се замисли.  
- Не е изключено - изрече.  
- И сега какво ще правиш?!  
- Ако искаш - го използвай. Иначе трябва да го занеса в полицията! - тя въздъхна. - Използвай го и го изхвърли!  
- Не!  
- Защо?!  
- Кой знае какви са ги вършили с него! Да ми ги натресат на мене!  
- Изглеждаше приличен човекът.  
- Пиян!?  
- Всеки може да се напие!  
- На мен не ми се случва.  
- Ти не можа ли да схванеш, че това е неприлично?!  
- Да не се напиваш?! Пияниците са...  
Тя вдигна шишето с ликьора в закана да го удари по главата.  
Не можеше да си позволи да го нарани. Среца с патрулна кола и щяха да го приберат за изясняване в полицията.  
- Трябва да си или много тъп, или безчувствен, за да не се напиеш поне един път в този живот! Не го ли разбираш?!  
- Не се бия с жени! - беше протегнал ръка в защита. - Ако си жена, и ти не си бий с мен!  
Тя седна обратно на дивана.  
- Аз ще си се самоубия сама, тогава! Смотльо! Безработни били! Безработни, а като им предложиш работа - не можели! Ще си се самоубия, и всички ще разберат, че съм се самоубила! И никакъв ореол! Не го заслужавам?! Аз?! Отличничка, добра дъщеря - тя започна да свива един по един пръстите на лявата си ръка - университет, отличничка, две-три гаджета. Работа по дванадесет часа, достойно гражданско поведение, уволнение, безработица... И на едно убийство нямам право! Обаче аз зная защо му е дебел врата на вълка!  
Жената стана от дивана, залитна, но тръгна по посока на коридорчето.  
- До тоалетната няма ли да отидеш?  
- За да ме обесиш?! "Загърлиш" по-точно?! Ти мен няма да ме обесиш! Има си пистолети за тия работи! - тя отвори вратата, но се извърна назад. - Сама си го свършвам! Обаче да не си ми пипнал парите!

Нямаше. Такава беше уговорката с клиента. Но щяха да разберат, че се е самоубила и онзи нямаше да плати. Изрично го каза. По ръцете ѝ щяха да останат частици от барута. Ченгетата щяха да са на ясно. Вестниците щяха да го пишат. Не можеше нито да се измие, нито нищо - беше го гледал по един филм.

Жената беше влязла в кухнята. Вратите останаха отворени. Чу я да примъква стол. После със скърцане се отвори шкаф.

- Да ме беси?! - чу се оттатък. - Наумил си го и какво мърдане! Как ще живееш като си толкова непластичен, бе? - провикна се.

Не отговори.

- Ако бесенето беше много хубаво - продължи гласът оттатък. - Защо тогава го изхвърлиха от смъртното наказание?! Е, там, по Индонезия, по ислямските страни остана. Пистолет, електрически стол и смъртоносна инжекция - това е! Ти виждал ли си обесен, бе!

Не беше, но не отговори.

- Не си! Аз пък съм! - появи се на вратата на кухнята, така че да може да го вижда в стаята. - Изхвърлиха го не от милосърдие - продължи. Забраниха го, заради живите! Защото човека след това е неестетичен! То дори е много хуманно, бесенето, от другите неща - нищо не се усеща! - тя отново хлътна в кухнята.

Не биваше да се бори с нея. Капка кръв, косъм и ако те заподозрат - доказват със сигурност че си ти. Имали някаква нова апаратура. После - доживотна присъда. А с неговия занаят, за три-четири години, щеше да си направи същите пари. Там и да го хванеха, поне първия път нямаше да е повече от условна. Щеше да изчака. Ако се самоубиеше онзи нямаше да плати. Ако не се самоубиеше - щеше да действа по първоначалния план. Усети напрежение и се опита да мисли за картите. Оттатък падна тенджерата, чу се ругатня, последвана от трясък и вой.

Не помръдна.

- Кракът ми! Ох, кракът ми! Ела! - във воя се запромъкваха думи.

Сега щеше да стане лесно.

- Петкане! Ох, крака ми! Ела! Ох, майко!

Не беше чувал някой да вика майка си, като го боли.

Жената беше на пода на кухнята, до обърнат, счупен стол. С едната ръка масажираше глезена на левия си крак, с другата стискаше пистолет. Шалът се беше изхлузил върху гърдите ѝ.

- Пълнителят е горе, на най-горния рафт - каза.

Имаше възможност сега да приклепне до нея и да го направи с шала. За да подходи отдясно и отзад, трябваше да застане откъм страната на шкафа. Прекрачи я. Тя се облегна назад, в болката си дръпна шала, смачка го и го хвърли настрани.

- Боже господи, какво гледаш! Вземи пълнителя! - продължи да масажира глезена - Да не те е страх да не оставиш следи?!

Изобщо не възнамеряваше да го докосва.

- Ще го изхвърлиш, ако ти го направиш! А ако аз го направя, какво те интересува! Гаден, тъп крак! Кой изобщо знае, че си бил тук! Помогни ми да стана!

Приклепна и я хвана за лакътя.

Мястото беше тясно и неудобно. Глезенът беше деформиран и подут.

- Тъп, гаден крак! Извикай такси, трябва да ида на лекар! Не мога да го настъпя!

- Нали ще умираш?!

- Как да умра?! Как да мра?! - с изкривено лице жената пристъпяше към хола. - Как да умра, като ти се държиш като... Не смееш да пипнеш... и чашата дори, и нея пипаш...

Тя млъкна, мускулите ѝ се напрегнаха и вдигна поглед към него. Преглътна, сведе очи и се опита да върви сама.

- Като какво се държа? - попита.

- Обади се да дойде такси или "Бърза помощ"! - гласът ѝ бе станал любезен.

- Като какво се държа? - повтори.

Тя се опита да стигне до дивана, той я натисна по рамото и тя се свлече на неговото място върху фотьойла. Изкриви лице от болка, но не отрони звук.

- Като какво се държа?!

Отпи от чашата му с вино.

- Като човек, който се старае да не оставя следи - отговори.

Застана встрани от нея, така че да гледа лицето ѝ. Тя му хвърли бегъл поглед, въздъхна и продължи:

- Като човек, който знае къде хората държат парите си... - ръката ѝ се плъзна върху подутината на крака.

- И друго? - попита след като изчака известно време.

- Това е.

- Друго!?

- Ако не бяха още тук - тя посочи с глава доларите - щях да кажа, че си крадец - пак се разохка. - В банята има леген, напълни го със студен вода и го донеси - помоли.

Поколеба се, но го направи.

- Всеки знае - хората с много книги, крият парите си в тях? - подпита.

- Студено, ох, студено ми е! - тя беше свалила чорапогащника и потопа подутия крак в легена.

Жените лакираха и ноктите на краката си.

- Отвори горното чекмедже! - тя посочи стария шкаф зад гърба си. - Най-отгоре има плетен шал, дай ми го!

Направи го. Помогна ѝ да се завие.

Тресеше я.

- Дай телефона! Трябва да ида на лекар! Човек ако не обърне внимание, окуцява като едното нищо!

Тръгна към кухнята.

- Къде отиваш?

- Да ти донеса и другия шал.

- Не ми трябва! Телефона дай! - тя се извърна и го изгледа.

Застана на прага.

- Не съм казала, че е лошо да си крадец! - изрече. - Не са получили любов, затова го правят... те...

- Нали искаше... да си купиш...

- Глупости! - тя отново се вгледа в лицето му - Отказвам се! - извърна глава - Ако си закъсал, вземи парите. Като имаш, ще ми ги върнеш -

натисна с две ръце облегалките на фотьойла, надигна се, стисна устни и пристъпи към дивана и телефона под него.

Изпревари я, дръпна щифта и измести апарата върху шкафа зад фотьойла.

Щеше да вземе шала от кухнята, да свърши работата, да изтрие следите от чашата и да се махне. С нейния шал беше по-сигурно.

- Може и да не ми ги връщаш! - продължи тя. Подпря се на бюрото до дивана. - Нито те зная, нито те познавам!

В кухнята взе шала. Пистолетът лежеше на земята. Не го пипна. Ченгетата да си решаваха загадката.

- Ела да ти кажа по какво още се подозира... - чу откъм стаята. - Издават те и други неща, освен парите!

Не беше излишно да се знае. Пък и щеше да ѝ отклони вниманието. Колкото и да я болеше кракът, можеше да го одраска или ухапе. Нищо телесно не трябваше да се оставя. Пъкна кърпата в джоба. Година работа и дори не го бяха разпитвали. И сега щеше да си изпипа всичко. От картите беше научил неща, които другите не знаеха. И се издънваха. Тя се беше примъкнала до шкафа, видя го и остави обратно телефонния апарат.

- Вземи каквото искаш и си тръгни - помоли. Под очите ѝ се бяха появили тъмни кръгове.

Не отговори.

- На никого няма да кажа - насили се и се усмихна. - Искам да си лягам. Трябваше да я накара да седне във фотьойла, да отвлече вниманието ѝ и да застане зад нея.

- По какво... предполагаш - изрече.

Тя не помръдна от шкафа с телефонния апарат върху плота му.

- Значи си.

Не отговори.

И тя замълча. Показалецът ѝ почисти прах във вдлъбнатината под телефонната шайба.

- Няма защо да се безпокоиш! - обади се след време. - Няма да кажа.

- Нищо.

- Нещата, които аз ги виждам, малцина ги виждат.

- И по какво предполагаш?

- Окоето ми е набито от журналистическите разследвания, затова - погледна го и продължи - Проучваме злоупотреби, убийства, ходим в съда и полицията.

Здравият ѝ крак очевидно се умори, но жената продължи да стои права. Нямаше да е без край.

- И какво?

Лицето ѝ загуби червенината от алкохола. Напомни му на някого.

- Ще ти кажа, но после ще си идеш?!

Не отговори.

- Вземи и парите. Няма да кажа.

- Какво виждаш?

- И да знаеш какво те издава, не можеш да го промениш – тя се облегна върху шкафа и лакътя ѝ пое тежестта от пристъпянето.

- Нищо.

- Да речем, свалиш пръстена - по друго ще се заподозре. Разбираш ли?

Кимна.

- Ти изключи телефона, нали?

Не отговори.

Тя изчака малко и продължи:

- Външността е като пъзел - погледна въпросително дали знае какво е пъзел.

Потвърди.

- Само че пъзелът го редиш в една плоскост - тя направи хоризонтално движение с ръка. - А тук на златния ти пръстен, за да му се разбере значението, трябва да видиш как пасва с белите чорапи, със скъпите маратонки, с говора...

Заразказва за Китай - някога в коридора на банките им седял човек. И докато молителят за кредит чакал пред гишето, човекът го разглеждал, преценявал походка, говор, дрехи, мимика, като премятал в ръцете си клечки и една по една ги отхвърлял на пода. По подреждането им, след това, преценявал - надежден ли е клиентът. Заслуша се, но разбра - жената се опитваше да отклони вниманието му. За да позвъни в полицията. Продължаваше да стои все така облежната на шкафа. Ако тръгнеше направо срещу нея, тя щеше да се бие. Независимо от крака. Трябваше да я успокои, да я накара да седне в креслото и отзад да свърши работата. Натисна с лакътя си джоба на якето и усети подутината от нейния шал.

- Евтините чорапи и деформираните крака - върна се на външния му вид жената - издават, че си расъл в мизерия. Бедният речник говори за лошо образование. Нелепо големият златен пръстен - за нетърпение в социалната реализация и търсене на опора във външни неща. Маратонките - за усет към красивото и хаотични доходи. Това създава предположението за нееднороден външен обект на идентификация.

Кимна.

- Един от най-спонтанните му реализации е поведението на присвояване, на кражба - продължи тя. - Ясно ли говоря?

- Защо не седнеш?

- Да не би да имаш познати на нашата улица и да се страхуваш, че отново ще се срещнем? - тя подпря глава на стената.

Уморяваше се.

- Ти да не си колекционер на дамски шалове?! - жената се изсмя внезапно, като го гледаше право в очите.

Спомни си на кого му прилича. На едно момиче от техните.

- Беше паднал в кухнята - отговори, измъкна шала ѝ от джоба си и го постави върху масичката.

- Да не си фетишист?! - продължи тя.

- Нещо извратено? - попита и седна на дивана.

Трябваше да я подмами да седне във фотьойла.

- Изпитват сексуално удовлетворение от дамска дреха. И обувка може да бъде - въздъхна. - Ама ти не си.

- И защо?

Тя се замисли.

- Ако беше, нямаше да влезеш вкъщи. Щеше да избягаш. Те не умеят да контактуват с жени.

- И защо не умеят?

Тя пристъпи от здравия крак на пръстите на подутия, колкото да почине за секунда. Нямаше да се откаже лесно да стои до телефона и да се опита да го пренесе до кабела, подаващ се изпод дивана.

- Не е ли странно да държиш заложица, за да ти изнася здравни беседи?! - каза. - Просто кажи какво искаш!

Пак пристъпи. Вероятно не издържаше на болката и щеше да седне.

- Отивам до тоалетната - продължи тя и леко се оттласна от стената.

Докосваше пода едва-едва с пръстите на болния крак, но не се подпря на стената. Много добре, че най-сетне реши да отиде до тоалетната. Когато взе легена с водата беше огледал отдушника - не можеше да избяга през него. И да викаше - нямаше кой да я чуе - долната къща тънеше в мрак, вероятно я използваша само за вила. Ако се заключеше отвътре, нямаше проблем да отвори вратата за две минути.

Ключалката на тоалетната не изщрака.

- Та, какво друго от външния ти вид създава подозрението, че си извън закона - долетя след време гласът ѝ отвътре. - Чуваш ли?

- Да - потвърди.

- Белези по лицето, ръката и главата, безстрашие от контакт с непознат. Присъствието на жена не те притеснява - вероятно си израснал с не една жена. Още - гласът се поколеба дали да изрече следващото, отказа се и намери изход в обобщението - Какво ни говори това? Чуваш ли?

- Да - каза.

- Ако те е срам да вземеш парите пред мен, вземи ги сега - предложи жената.

Не отговори.

- Какво най-много искаш да имаш? - продължи тя като изчака известно време.

Не биваше да я прави подозрителна. Трябваше да я накара да седне във фотьойла. Имаше още пет-десет минути работа. Не повече.

- Видеотека - отговори.

- Собствена? - не издаде разочарование от това, че той все още е тук.

- Да.

- Не под наем?

- Да.

- С порно?

- Не.

- С най-добрите актьори?

- Да.

И с географски карти. Имаше такива.

- Има хора, на които не им личи с какво се занимават - каза ѝ и отпи от виното.

Чу се шумът на водата.

Ако беше седнал, и тя щеше да седне. По-добре беше във фотьойла, отколкото да я причака зад вратата. Във фотьойла ръцете ѝ щяха да бъдат напред. Важно беше да не се допусне грешка. Клиентът предупреди - журналистите ще пишат дълго. Тя работеше във вестник, затова било. Ченгетата повече се стараеха за хора, за които се пишеше и говореше по телевизията.

Удар върху прозореца на кухнята вдигна ръката му пред лицето. Ненавиждаше жеста.

Жената не издаде да е чула.

Шумът премина в глухо стържене.

Стана от дивана, приближи до вратата. Ослуша се. Някой се опиваше да влезе през прозореца. Тялото му не намираше опора и се свличаше се по мазилката.

Издад вратата на тоалетната продължи да е тихо.

Стъклото на прозореца звънна - изглежда онзи успя да се изкачи. Последва тишина и втори удар върху стъклото - този път по-мощен. Наркоман. При запалено осветление те рискуваха. Бяха я проследили, че живее сама.

Взе парите и излезе в коридорчето. Прилепи се до стената, за да не го види онзи.

Наркоманите ги хващаха. Двадесет и четири часа в ареста без хероин и казваха и каквото ги питат, и каквото не ги питат. Трябваше да се махне. Прозорецът наново иззвънтя - онзи вероятно го укрепваше със скоч. Така правеха преди да го прорежат. Беше гладен, за да работи толкова шумно. Трепереха им ръцете без дозата.

Жената мълчеше.

Наркоманът щеше да я пребие. Работеха с къси щанги. Мързеше ги да се учат да отварят по друг начин.

Обу маратонките, наведе се да ги завърже.

Левски го бяха заловили, заради развързания цървул.

Върна се и остави парите под телефонния апарат.

Наркоманът нямаше да ги види. Щеше да вземе компютъра. Ако София не оживееше, можеше да излъже клиента, че той го е направил. Ако оживееше - щеше да каже, че някой го е изпреварил. Клиентът това и искаше в началото - да бъдела пребита.

- Отвори на котката! - каза гласът издад вратата.

Застина.

- Не чуваш ли!? - продължи жената.

Надникна към тъмното на кухнята. Нищо не се виждаше.

- Отвори прозореца! - тя се обади отново и се показва на вратата.

Забеляза маратонките върху краката му.

- Тръгваш ли си?

- Не - изу ги.

Блъскането по прозореца нахлу с нова сила в тясното коридорче.

- Ще скъса мрежата! - жената пристъпи на пръстите на болния си крак. - Отвори й!

Едното крило на прозореца в кухнята бе покрито с мрежа против мухи. Върху нея, по средата, се виждаше тъмният силует на котка.

- Надигни рамката, тя ще слезе и ще се промуши! - нареди гласът отзад.

Котката продължи да стои неподвижна, повесена върху мрежата на предните си лапи. Долната и страничната част на дървената рамка беше разкована и той леко я избута напред. Котката замести лапите си надолу. Не бързаше. Слезе на перваза, провря жълто-бялата си глава към помещението и замръзна в колебание. Кръглите, бледи очи с разширени зеници, разглеждаха недоверчиво.

- Влизай! - каза жената.

Котката се просули покрай ръката му и тупна на земята.

Нещо изщрака. Извърна се. Беше забравил за пистолета. Жената стоеше до шкафа. Беше поставила пълнителя. Освободи предпазителя.

- Добре, тръгвам - каза ѝ.

Насочи се към коридорчето, тя проследи движението му с дулото и промени мястото си, едва когато се наведе и заобува маратонките. Намери опора за гърба си в хладилника.

Щеше да излезе. И да остане прикрит в гората на ъгъла на улицата. Ако жената се обадеше на ченгетата, те щяха да дойдат до час. Видеше ли бурканите им, щеше да изчезне. Ако тя извикаше такси за лекар, пак щеше да изчезне. Ако обаче нямаше движение, след два-три часа щеше да влезе през прозореца на кухнята. Нямаше начин да не е заспала. Лесно щеше да стане

Жената излезе в коридорчето и без да отклони пистолета от него, надникна в стаята.

- Крадец си - констатира.

Не отговори.

- Просто крадец! - допълни. - Не лъже външния ти вид!

- Парите ти са под телефона! - отговори ѝ.

Тя не мръдна от мястото си.

- Под телефона?!

- Иди виж!

Привърши с маратонките.

- Иди виж! - повтори.

- Расъл си в дом - каза бавно тя без да отделя очи от лицето му. - И по темето имаш белези.

Тръгна срещу ѝ.

- Ще стрелям - предупреди.

Не го казваше като това за самоубийството. Щеше да го направи.

- Или влез и виж парите под телефона или дай аз да ти ги покажа!

Котаракът се промуши покрай краката ѝ и влезе в стаята.

- Трамваите ще спрат - допълни. - Искam да се прибера.

Тя направи крачка назад към кухнята.

- Влизаш пред мен - нареди. - При най-малкото движение, от което се почувствам заплашена, стрелям!

Влезе пред нея. Жената спазваше безопасно разстояние. Стигна до библиотеката, остана с гръб, така че тя да вдигне телефона и да види парите.

- Нали са там? - попита.

Ако я успокоеше, тя нямаше да звъни на никого и щеше да заспи. Тогава щеше да се върне.

Чу отместването на телефона. Вероятно го беше побутнала с лакът, за да не го изпуска от очи.

- Не се обръщай! - нареди.

По гласът ѝ се ориентира - опитваше се да пренесе телефона и да го свърже с кабела под дивана.

- Нищо не съм ти направил, не викай полиция! - каза.

Тя не отговори.

- Искam само да си отида - продължи.

- Ако мръднеш, ще стрелям! - предупреди го.

Очевидно напредваше бавно и премисляше всяко движение, така че да не предизвика остра болка в крака, да не се препъне и да успее свърже телефона без да го изпуска от дулото на пистолета.

- Стрелям и ако с оръжието е извършено друго престъпление - ще ти лепнат и него!

Трябваше да я успокои.

- Ще им кажа - продължи тя - дошъл си с пистолета, успяла съм да те измамя, взела съм го, нападнал си ме с нож от кухнята, има подходящ, ще наглася отпечатьците ти върху него и в самоотбрана, съм стреляла.

- Гласът ѝ беше станал бърз и остър.

Не беше докосвал оръжието.

- А за отпечатьците върху пистолета, ще решат, че твоите са се изтрили - добави тя. - За него няма да си правя труда.

Чу се сигнал на включения телефон.

- Не се обаждай в полицията! - повтори все така с лице към библиотеката. - До миналата година живеех в дом за сираци и ще ме арестуват.

Тя не отговори и телефонът продължи със сигнал "свободно".

- Ти ме покани! - допълни. - Нито съм ти взел нещо, нито съм ти направил! Ченгетата най-лесно се отчитат с такива като мен.

- Телефонът защо го изключи? - попита.

- Не зная.

Трябваше да я убеди, че е смешно да звъни в полицията и да се оплаква от непознат, който сама я поканила.

Жената постави слушалката върху апарата.

- Обърнеш ли се, стрелям! - каза.

Около минута не се чуваше нищо. Не разбираше какво се кани да прави. Усети влага под мишниците си.

- В този атлас Килиманджаро е с пет метра по-висок - обади се и раздражено отмести поглед от дебелия географски справочник на рафта срещу себе си.

Тя и без това знаеше прекалено, за да се издава за картите. Грешката засили влагата под мишниците му.

- Винаги ли си расъл в дом? - отговори жената.

Можеше да не запомни това за Килиманджаро.

- Не са починали родителите ти? - продължи тя с попрегракнал глас.

Беше ѝ станало жал.

- Не - отвърна.

Имаше такива хора. Носеха в дома дрехи и подаръци. Като им станеше жал не внимаваха и едно от момичетата им крадеше парите.

- Майка ти не е подписала отказ, тях ги е домързяло да я издирват, а като си пораснал, никой не искал да те вземе? - предположи жената.

И любопитството намаляваше самосъхранението.

Не отговори.

- Белегът върху ръката ти от нож ли е? - продължи тя.

Съсредоточи се в географският справочник пред себе си. Струваше петдесет долара. Имаше го същия. Първият, в който бяха отбелязани новопоявилите се острови в Тасманийско море.

- Тях не че ги мързи да водят дело за издирване на майката и за отнемане на родителски права - жената преглътна. - Друго е - ако няма достатъчно деца, персоналет остава без работа.

Знаеше. В справочника не беше отбелязан пет километровия приток на Нил над Исна. Нямахте го във втори атлас. Извираше от 606 метра, сигурно беше пресъхнал. Не беше отбелязано пустинята да се е разширила.

- Извинявай - произнесе жената. - Просто се уплаших.

Продължи да мълчи и да стои с гръб към нея.

- Обърни се!

Извърна се. Беше оставила пистолета на масичката пред себе си.

- Извинявай! От алкохола човек става мнителен.

Кимна.

- Привидяха ми се разни работи.

Пак кимна.

- Искаш ли да пийнеш? - тя вдигна бутилката вино. - Има още.

- Ще си тръгвам.

- По цял ден висях в съда и полицията и започват да ми се привиждат разни неща.

Кимна.

- Не искам и да съм от тези, които са те огорчили - добави.

Тръгна към антрето.

- Боже господи, не виждаш ли, че съм глупава и объркана!

Кимна без да я поглежда. Тя нямаше да позвъни в полицията. Нито да отиде на лекар. Сигурен беше.

- Кажи, че не се сърдиш! - жената опита да се надигне от дивана, но глезенът я заболя и не успя да запази равновесие. - Само тази вина ми липсва!

- Няма нищо - отговори ѝ.

- Ела, пийни глътка с мен! Ако не се сърдиш, пийни глътка! Иначе няма да мога да заспя! А имам работа утре! Аз си се познавам - ще взема да звъня по приятели, да викам таксито! - тя се преви напред, като сложи юмрук под лъжичката и се заклати. - Само пет минути!

Не лъжеше.

- След това ще заспиш ли? - попита я.

- Като труп - отговори и се засмя.

Насили се и отпи от виното. Шалът беше на масата, до пистолета. Едва ли щеше да го прибере някъде. Възглавниците бяха две - едната върху която спеше, другата декоративна - на пода до дивана. Не вярваше да я премести. Разстоянието от вратата до възглавницата, прецени, беше три крачки. С възглавницата щеше да стане лесно. Нямахте какво да събори в тъмното - двете шишета бяха под масата. Щеше да тръгне леко в ляво от вратата и нямаше да докосне нищо.

- Доста пих днес и ще спя като заклана - продължи жената.

Кимна.

- Имам последна молба!

- Да?

- Виж дали котаракът не е върху масата в кухнята и му дай риба от хладилника. На втория рафт е, малко навътре.

Нямаше проблеми.

Котаракът чу стъпките му в коридора и тупна на пода. Отърка се в дънките му, докато сипваше в паничката до хладилника.

- На масата беше, нали? - чу се откъм стаята.

- Да - отговори й.

Допуши му се. Не пушеше по време на работа.

Върна се в хола. Тя беше свалила дрехите си, беше ги хвърлила на стола пред бюрото и се беше пъхнала под завивките на дивана.

- Ти си издирил майка си - каза.

Щом чуждите истории я успокояваха:

- Да.

- Видяхте се?

- Да - повдигна рамене.

- А баща ти?

- И него.

- Какво работят?

- Тя е архитект.

- А той?

- Работи по строежите.

- Срецнали са се на студентска бригада. Или на стаж?

- Да.

- И родителите й не са...

- Да.

- И какво?

- Да изхвърля ли лигена? - попита.

- О, боже, не ми е удобно!

- Няма нищо.

Изля водата в тоалетната. Казанчето сълзеше и беше ръждясало. Трябваше да се изтрие с метална четка, да се мине с миниум и после - с блажна боя. Господинът по трудово обучение им показваше такива неща.

- Не поискаха да се срещнат с теб? Или се видяхте в сладкарница?

Усети влагата под мишниците си.

Жената надигна завивката по-плътно към брадичката си. Спусна здравия си крак към пода и отпи от чашата с ликьора.

- И двамата ме поканиха да живея с техните семейства - каза.

Сега щеше да попита защо не е поискал да отиде при тях. Извърна глава към географския справочник.

- По едно време ми хрумна, че някой те е наел да ме убиеш - изрече жената.

Издържа на погледа й.

- За петдесет долара ли го купи? - той посочи атласа.

- Да. Да не си от тези, които знаят столиците на всички държави?

Не трябваше да й разказва. Всичко ставаше.

Повдигна рамене.

- Ще си ходя - надигна се от фотьойла. - Може да хвана някой трамвай.

Котката издраска по вратата и той й отвори.

- Да я пусна ли на двора? - попита я.

- Не.

Котката се покачи на дивана.

- Ако нямаш пари, вземи от тези, а като се справиш, ще ми ги върнеш - каза тя.

Поклати отрицателно глава.

- Не знаеш, значи, защо изключи телефона?

Остана прав без да й отговори.

- Имаш ли нещо успокоително? Няма да мога да заспя - тя изпусна недоволно въздух през устата си.

- Не - отвърна.

- Седни само да си допия чашката, да мога да заспя.

Седна.

- Иначе имам здрав сън. Къде тръгна?

- Да си измия чашата.

- Дума да не става!

Остави я обратно върху масата. После, на излизане щеше да избърше отпечатъците. И да запалеше осветлението, нямаше на кого да направи впечатление.

- Котките предизвикват алергии, ако спиш с тях - каза й.

Тя отпи от ликьора и задържа течността в устата си.

- Голяма гадост - съобщи. - Я ми дай шала!

Побутна го, както беше на масичката, към нея.

- Не, този от джоба ти!

Поколеба се, но го извади. Тя го взе, доближи го до носа си и помириша.

Притвори очи и отново помириша.

- Нов е - заключи.

Повдигна рамене.

- Но не е за подарък. Няма опаковка - продължи.

Пресегна се, издърпа шала от ръцете й и го пхна обратно в джоба си.

Тя се облегна назад на дивана.

- Крадец, който не краде - каза тя, притвори и отвори очи.

Доспиваше й се.

- Да те помоля да ми донесеш чаша вода за през нощта? - додаде.

Съгласи се.

- В шкафа на стената има големи чаши - извика.

- Всъщност, като размислих - беше прибрала крака си под завивката - от нас двамата, ти трябва да искаш да се самоубиеш!

Погледна я. Водата от чашата поръси пода.

- Глупости!

Тя повдигна глава в изненада.

- Не ти е минавало през ум?!

- Защо да ми минава?!

Разглеждаше го недоверчиво.

- За да може на такива като теб да им е жал за мен, ли?!

- Икаш да кажеш - никога?!

- Пий, ако ще пиеш, трябва да си вървя!

При другата му работа нямаше толкова нерви. Трябваше да я успокои.

Ядосаните хора заспиваха трудно.

- А на мен защо не ми се живее?! - тя се размърда и лицето ѝ се изкриви от болката в крака. - Аз защо не зная какво да правя със себе си?!  
Повдигна рамене.  
- Ти знаеш, а аз не зная! - закри лицето си с шепа и се заклати.  
- Пияниците са такива!  
Откри лицето си  
- Пияниците?!  
Трябваше да си тръгне.  
- Аз?! - тя посочи с пръст гърдите си.  
Излезе в коридора и се наведе над маратонките.  
- Пияница съм?!  
Не отговори.  
- Никъде няма да ходиш!  
Замълча. Продължи да завързва връзките.  
Тя отметна завивката и нахлузи отгоре блузата си. Болеше я, но докоцука в коридора.  
- Връщай се!  
- Трябва да си вървя.  
- Върни се ти казвам! Ще крещя за помощ!  
- Крещи!  
Тя се разкрещя.  
- Млъкни!  
- Ще влезеш ли?!  
Закъснял съсед по улицата можеше да я чуе. Изу маратонките.  
- Какво искаш?!  
- Да ми кажеш защо не зная какво да правя със себе си!  
Трябваше да я успокои.  
- Не зная.  
- Знаеш!  
Тя се облегна на касата на вратата. Трябваше да ѝ каже нещо - иначе можеше да звъни по телефона.  
- Човек като пие, се обърква - предположи.  
Можеше да я блъсне и като падне да запуши устата с кърпата.  
Маникюрът ѝ не беше чак толкова остър.  
- Аз не съм обърквана, защото пия. Пия, защото не зная какво да правя със себе си - отговори.  
Повдигна рамене.  
- Теб никой не те обича, а се оправяш!  
- Не се оправям!  
- Оправяш се!  
- Искам да си ходя!  
- Докато не ми кажеш как се оправяш, няма да си ходиш!  
Погледна я - щеше да крещи ако тръгне. Ако влезе в хола, можеше да седне във фотьойла. Побудна я  
Тя тръгна настрана без да го изпуска от очи и се отпусна на дивана.  
- Ти се оправяш, а аз - не! Защо?! - продължи.  
Не му идваше на ум какво да ѝ каже.  
- Прочети "Робинзон Крузо".  
- Глупак!  
Тръгна към вратата.

- Добре, извинявай!  
- Искам да си отида.  
- Чела съм го "Робинзон Крузо"! Не е това! Кажи защо не искаш да се самоубиеш?!  
- И ти няма да се самоубиеш!  
- Няма?!  
- Не. Или ще те свестят!  
- Искаш да кажеш, че съм хистеричка?!  
Не знаеше какво означава думата.  
- Добре, обясни - ти как се справяш!  
Преглътна. Трябваше да й каже нещо. В неговата работа не се говореше. Имаше си един прекупвач за всичко - само с него.  
- Просто обясни как го правиш!  
Повдигна рамене.  
- С какво започваш?! С какво свършваш?!  
- Ами първо - отпи от виното - си подреждаш дрехите, като си лягаш.  
- Боже господи! - тя надигна ликъора. - И какво?!  
- После си опъваш завивките.  
След толкова пиене, не можеше да не заспи.  
- Аха!  
- Затваряш си клепачите и си правиш план за деня...  
Гледаше зло, право в очите му.  
- Аха!  
- Без план човек пропада.  
- Аха, планче...  
- Без план се става пияница или наркоман.  
- А леглото?  
Дразнеше се, но ако престанеше да говори, щеше да се ядоса повече.  
- Леглото трябва да се оправя всяка сутрин...  
- Нагъл апаш! - тя тупна с ръка по възглавницата до себе си. - Понеже не си оправям леглото, не се оправям?!  
- Нали питаш?!  
Като изобщо да не го чу.  
- А ти - понеже си подреждаш дрешките и имаш изключителната специализация да крадеш компютри, се оправяш! Оправен! Гражданин! Акъл дава!  
- Ти питаш!  
- Ти знаеш ли, че моя публикация, оправда човек, с влязла в сила присъда за убийство! Оневинен след мое разследване! И после намериха истинския убиец! Спасила съм човек! Семейство! Нещастен апаш! Не съм си била подреждала дрехите! Аз - тя чукна гърдите си, мога и гола да тръгна! На мен не ми трябва да се издокарвам и подреждам, за да съм! А може би и златен пръстен трябва да открадна, след като си подредея дрехите! Крадец нещастен!  
- А ти залиташ по улиците и каниш непознати! - стана.  
- Как непознати, бе?! - тя се надигна от дивана.  
Излезе в коридора и се наведе над маратонките.  
- Никъде няма да тръгваш! Ей сега ще се обадя в полицията! - вдигна слушалката. - Непознати! Залитам, ама като им кажа името си, на третата минута са тук! И каквото и да кажа, на мен ще повярват!

Тръгна към нея.

- Ще те ухапя! - успя да го изпревари и взе пистолета. Насочи дулото. Не го достраша. Не можеше да го заставя да стои тук. Никой вече не можеше да заставя! Очите й го наблюдаваха. И нея не я беше страх. Приличаше на онова момиче. Затвори го. Уби клиент на магистралата.

- Добре, хвърлям го! - тя пусна пистолета под масичката и го подритна със здравия си крак.

Застана на място.

- Не каня непознати! Само това исках да ти обясня. Иди си ако искаш.

Продължи да стои прав до вратата и да я гледа.

- Добре - тя събра ръце в скута си с обърнати нагоре длани - не бяхме представени. Съгласна съм. Но ме беше страх, объркано ми беше и като срещнеш човек в страх и обърканост и той ти отдели време, не е непознат и случаен.

Не отговори.

- Непознат е бил ако след това се разделите.

- Не ми знаеш името.

- Няма значение.

- Несвързано говориш! - облегна се на шкафа.

- Може и така да е - тя го погледна настойчиво - но не ми казвай, че съм пропаднал човек, защото съм те приела в дома си.

- Един приятел така се ожени - отговори.

Жената се усмихна. Продължи след минути:

- По една време ми мина през ум, че някой те е наел да ме убиеш - тя повдигна чашата пред себе си, поколеба се и я остави. - И че така ще си ида - нищо не свършила.

Пристъпи от крак на крак.

- Какво трябва да свършиш?

Тя повдигна рамене.

- Кой ме е наел?

Тя пак повдигна рамене.

- Нещо си направила?

- Може и нищо да не съм му направила.

- А защо?!

- За да не се пише.

- Ти да не пишеш?

- Вестникът да не пише. Другите да не пишат. Е, може и да е някой, дето съм му засегнала интереса. Или ще му засегна. По убийството ще се разбере кой е.

- Кой го е направил?!

- Не - кой го е поръчал.

- Кой е платил?!

- Да.

- Ще се разбере кой е платил?!

Направи три крачки и седна във фотьойла.

- Ако е с обезобразяване, значи е показно - трябва да сплаши живите. Понякога нарочно се прави трупът да бъде открит разложен. Ако пък някой иска да предотврати публикация, ще опита да го представи като нещастен случай, като самоубийство.

- Ама не се разбира кой е дал парите?

- Е, името не, но става ясно къде да се търси - тя престана да масажира подутия си глезен. - Значи искаш да си имаш видеотека?  
Сигурно беше запомнила и това за Килиманджаро.

- Да.

- И защо?

- Хубава работа. Хората те уважават.

- Рафтове, подреденичко...

- Не е лошо да знаеш кое къде ти е.

- Чистичко и ясничко!

- Ти от къде разбра за майка ми и за бригадата?

- Писала съм за домовете.

- И от къде...

- То е едно и също! Няколко варианта!

- Различни бяха - пресегна се и отпи от виното.

- Така ти се струва!

Замълчаха.

- Искях да я видя - каза й.

- Така е.

- Само да я видя.

- Дали е такава, каквато си си я представял?

- Да.

- Добре си направил.

- Ще си ходя.

- Къде живееш?

Излъга.

- Остани да спиш тук - предложи жената. - Фотьойлът се разтяга. В средното чекмедже на скрина има завивки.

- А, не!

Не кроеше нищо.

- Ако си гладен, виж каквото има в хладилника.

- А, не!

- Кой знае какво трябва да откраднеш, за да си платиш таксито!

- Ти защо не си се омъжила?

- Бягат.

- Мъжете?

- Да.

- На колко години си?

- Двадесет и осем.

- Стара си.

- Не се говори така!

Щеше да я изчака да заспи.

- Извади завивките от скрина!

Ако останеше, нямаше да има нужда да влиза през прозореца.

- Като са сгънати, чаршафите заемат по-малко място - каза, докато измъкваше спалното бельо от чекмеджето.

- Чух ти философията!

Обясни му как да разпъне фотьойла.

- Не е много удобен - извини се.

- Нищо - отговори.

- Открехни прозореца! - помоли. - Може би тази вечер ще запечат  
славеите. Снощи ги нямаше.

- Няма ли да спиш?

- Със славеева песен - повдигна рамене.

Загаси осветлението.

- Чувал ли си славей?

- Не ги различавам.

- Ще ти кажа ако се обадят.

Остави якето на облегалката на фотьойла. Джоба и кърпата бяха  
досами лицето му. Щеше да стане или с възглавницата, или с кърпата.

- Значи си крадец, който не краде - тя въздъхна. - Крадец, който броди  
по улица, по която няма какво да се краде. Крадец, който внимава да не  
оставя следи, който изключва телефона - тя се размърда в леглото. -  
Крадец, който носи в джоба си нова женска кърпа, непредназначена за  
подарък - направи пауза и продължи. - Ако оглеждаше за обект, нямаше  
да влезеш тук. Професионален крадец по сляпа улица. Без родители.  
Ако изчезне, няма кой да пита и разпитва за него. Могат да минат години  
преди да се разбере, че е изчезнал - тя се надигна и отпи от водата. -  
Не е толкова шантаво дете си помислих, че някой да те е наел за мокра  
поръчка - каза.

Не отговори.

- Не си регистриран там, където живееш?

Не отговори.

- Знаят ли в полицията къде живееш?! - тя тропна с чашата по масата, за  
да привлече вниманието му.

- Не.

- Не си ходил войник?

Не отговори.

- Не си, разбира се! Ако някой все пак се сети да те издирва - да се  
предположи, че си изчезнал зад граница, за да не служиш!

Тя пак се разшава.

- Разсъни ме!

Не отговори. Усети влагата под мишниците си. Промени първоначалния  
план още от вратата. Беше грешка.

- Направо ме уплаши с тия приказки за мокра поръчка! - продължи  
жената.

- Ти говориш!

- Прав си, че каня непознати - каза тя.

Не отговори.

- И не е хубаво да се пие толкова - продължи тя.

- Алкохолът уврежда здравето - съгласи се.

- Хитро - жената пак се размърда, притисна котката и тя измяука -  
наемаш аматьор, от живота, на който никой не се интересува! И му  
обещавах три пъти по-висока цена от тази на професионалист!

Не трябваше да остава. И това беше грешка.

- Този ти е обещал петнадесет хиляди!

Седемнадесет.

- Сега пак трябва да пия!

Замълча.

- Кажи нещо! - продължи жената.

Не отговори.

- Коя е столицата на Тайланд, например!?

- Бангкок.

- Страхотно си се накиснал!

Лъжеше. Караше го да си признае.

- А на Колумбия?

- Богота.

- Тия те чакат или в края на улицата или пред квартирата ти!

- Кой?!

- Тия дете ще вземат една трета от сумата, за която си въобразяваш, че си се спазарил! Професионалистите!

Замълча.

- Глупости говориш! - каза ѝ след време.

- По-вероятно чакат пред квартирата. С пикап - продължи тя.

- Двама?!

- Най-вероятно.

Жената легна и придърпа завивката.

- Затвори ли прозореца в кухнята? - попита след малко.

- Да.

Може и да беше истина.

- Ама пък добре са си почакали - изкикоти се жената.

- Кой?

- Дватама. Тия дете не са будали да убиват някой, за когото ще се пише!

- Да ида да си наля вода?

- Пий от моята чаша.

Пресегна се.

- Страх ме е - каза тя.

Не отговори.

- Знаеш ли нещо против страх?

Може и да не лъжеше.

- Наистина ме е страх! Хапче, нещо такова, нямаш ли?!

- Не.

- Не знаеш ли нещо против страх?!

- Мисли си за Левски!

- Боже, господи! - тя се пресегна и с пъшкане притвори прозореца над главата си - Килър! А трибагреника да си представям?!

- Не съм килър!

- То се вижда, че не си! Тутка се два часа!

- Разхождах се!

- Млъкни, бе! - жената пак се надигна и запрати в тъмното възглавница по фотьойла. - Ако не ми беше станало самотно, вече да си в някой чувал в Искъра!

- Какъв чувал?

- Найлонов! На дупки!

- Защо?!

- За да не изплуваш! И за да не се скъса бързо!

- Ходих до един познат тука!

Котката измяука и се отказа от дивана.

- Да, да, вярвам ти!

- Има да ми дава пари - каза.

- Много ме е страх - обади се след време жената.

- От какво?

- От тия, двамата, непознатите, дето ги докара.

- Протегни си крака - каза ѝ.

- Защо?!

- Ако те е страх.

Силуетът на жената спря да шава в тъмнината.

- Болния? - попита.

- Не.

- И какво?

- Докосни моя.

Тя протегна крак.

- По ходилото?

- Да.

- Срещу страх?!

- Да.

- От дома ли го знаеш? - обади се тя след минута.

- Да.

- Петък е, за да не се разбере че съм изчезнала два дни, си избрал този ден? - продължи след малко.

Не отговори.

- Или поръчителят е искал да изглеждам зле, когато ме открият? - добави.

Замълча.

- Петкане - обади се пак жената - не обеща да не правиш онова, за каквото са ти платили.

Не ѝ отговори.

- Заклучих ли входната врата като влязохме?

- Не.

- От къщата пък нямаме ключ.

Котаракът се покатери на фотьойла и намери място до бедрото му.

- Май наистина помага това с крака - продължи жената. - Кой ти го показва?

- Едно момиче.

- Какво стана с нея?

- Уби клиент на магистралата.

- Помага това с крака - повтори след минута жената.

- Мога ли да запаля цигара? - попита.

Жената забави отговора:

- Не знаех, че пушиш.

- Допуши ми се.

- На масата има чинийка, тръскай в нея.

Нямаше да бъдат в пикап. Не бяха в края на улицата. В квартирата щяха да чакат. Хазаина беше уредил сделката. Не му беше искал наем. Запознаха се преди два месеца при прекупвача.

- Да не забравиш да си прибереш фасата, ако си дошъл по работа - обади се жената.

- В Америка те уволнявали ако пушиш - каза, стана и откряхна прозореца.

- Не е ли опасно? - попита.

- Не.

Върна се във фотьойла.

- Ето го!

- Кой?!

- Славеят!

Котката отиде на отворения прозорец и силуетът ѝ се изряза в колебание на започващото да изсветлява небе.

- От какво те беше страх, когато момичето ти показва това с крака?

Котката извърна глава и се промуши към топлината на дивана.

- Друг път ще ти кажа - отговори. - Това котката ли е? - попита по-късно.

- Да. Мърка.